

**Uniwersytet
SWPS**

PROGRAM I CHARAKTERYSTYKA STUDIÓW

kierunek: PSYCHOLOGIA

poziom studiów: JEDNOLITE STUDIA MAGISTERSKIE

rok rozpoczęcia cyklu kształcenia: 2022/2023

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STUDIÓW

EFEKTY UCZENIA SIĘ

PLAN STUDIÓW (STUDIA STACJONARNE)

PLAN STUDIÓW (STUDIA NIESTACJONARNE)

PRAKTYKI

PRACA DYPLOMOWA

EGZAMIN DYPLOMOWY

SYLWETKA ABSOLWENTA

SPECJALNOŚCI

SYLABUSY PRZEDMIOTÓW

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STUDIÓW

nazwa kierunku studiów	psychologia
poziom kształcenia	jednolite studia magisterskie
profil kształcenia	ogólnoakademicki
tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister
forma lub formy studiów	stacjonarna / niestacjonarna
liczba semestrów konieczna do ukończenia studiów	10 semestrów
liczba ECTS konieczna do ukończenia studiów	300 punktów ECTS
łącna liczba godzin zajęć w programie studiów (największa dla całego programu, bez praktyk)	2378 godzin / 1811 godzin
wymiar praktyk	100 godzin, 4 ECTS
rok rozpoczęcia cyklu kształcenia	2022/2023

II. EFEKTY UCZENIA SIĘ

Jednolite studia magisterskie - kwalifikacja pełna na poziomie 7 PRK

Symbol efektu	Treść efektu
	Wiedza. Absolwent¹:
PSJ_W01	zna obszar i metody badań stosowane w psychologii oraz w jej wybranych subdyscyplinach;
PSJ_W02	zna i rozumie w stopniu pogłębionym specyfikę psychologii i jej wybranych subdyscyplin;
PSJ_W03	zna powiązania psychologii z innymi dyscyplinami, analizuje wpływ powiązań na rozwój psychologii;
PSJ_W04	zna kierunki rozwoju psychologii i jej subdyscyplin, analizuje i tłumaczy tendencje rozwojowe w tym obszarze;
PSJ_W05	zna główne nurty psychologiczne;
PSJ_W06	rozumie historyczno-kulturowe uwarunkowania rozwoju głównych nurtów psychologicznych;
PSJ_W07	zna kontekst i rozumie ograniczenia terminologii stosowanej w psychologii i jej subdyscyplinach;
PSJ_W08	zna możliwości zastosowania psychologii oraz rozumie specyfikę pracy psychologa w różnych obszarach;
PSJ_W09	zna i rozumie zastosowanie wiedzy o biologicznych podstawach zachowania człowieka w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_W10	zna i rozumie zasady funkcjonowania człowieka w otoczeniu społecznym

¹ Ilekroć w niniejszym dokumencie używa się męskich form nazw funkcji lub określeń, odnosi się to zarówno do formy męskiej, jak i żeńskiej.

	w kontekście rozwiązywania problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_W11	zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy o emocjach i motywacji w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_W12	zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy o procesach poznawczych w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_W13	zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy o osobowości w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_W14	zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy o różnicach indywidualnych w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_W15	zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy psychologicznej o rozwoju człowieka w cyklu życia w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_W16	zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy z psychopatologii w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_W17	zna i rozumie rolę wiedzy o perspektywie międzykulturowej w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_W18	zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystania wiedzy o komunikacji interpersonalnej w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_W19	zna i rozumie zaawansowane zagadnienia metodologii badań psychologicznych;
PSJ_W20	zna i rozumie zaawansowane zagadnienia psychometrii, w tym zasady i ograniczenia stosowania narzędzi diagnostycznych;
PSJ_W21	zna zasady konstruowania narzędzi psychometrycznych;
PSJ_W22	zna i rozumie podstawy zastosowania statystyki w psychologii;

PSJ_W23	zna i rozumie zaawansowane metody i narzędzia analizy danych wykorzystywane w psychologii;
PSJ_W24	analizuje i ocenia rolę kontekstu kulturowego we wszystkich aspektach działalności zawodowej psychologa;
PSJ_W25	zna i rozumie aspekty etyczne i wybrane aspekty prawne działalności zawodowej psychologa, w tym pojęcia praw autorskich i własności intelektualnej, w kontekście rozwiązywania problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_W26	rozumie wagę stosowania wiedzy psychologicznej opartej na dowodach empirycznych w rozwiązywaniu problemów praktycznych oraz niebezpieczeństwa wynikające ze stosowania wiedzy potocznej;
PSJ_W27	zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym w szczególności wyzwania, jakie w związku z tym stają przed psychologią w aspekcie teoretycznym oraz praktycznym.
	Umiejętności. Absolwent:
PSJ_U01	posługuje się terminologią stosowaną w psychologii i jej subdyscyplinach, zarówno w mowie, jak i w piśmie;
PSJ_U02	planuje i organizuje pracę własną w celu realizacji określonych zadań;
PSJ_U03	opisuje, analizuje i interpretuje zachowania człowieka, wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii i jej subdyscyplin;
PSJ_U04	stosuje jakościowe i ilościowe narzędzia diagnozy psychologicznej;
PSJ_U05	projektuje i realizuje proces diagnozy psychologicznej;
PSJ_U06	interpretuje wyniki diagnozy oraz ocenia je z punktu widzenia normy i patologii w psychologii;

PSJ_U07	konstruuje narzędzia psychometryczne, posługuje się nimi, analizuje i interpretuje otrzymane wyniki;
PSJ_U08	formułuje problem praktyczny i proponuje jego rozwiązanie, posługując się wiedzą psychologiczną: dobiera teorię psychologiczną i metody rozwiązania problemu, przeprowadza kwerendę źródłową, analizuje i syntetyzuje pozyskane informacje;
PSJ_U09	formułuje problem badawczy oraz projektuje i przeprowadza jego rozwiązanie: stawia pytania badawcze, formułuje i weryfikuje hipotezy, gromadzi dane i je analizuje oraz interpretuje krytycznie uzyskane wyniki;
PSJ_U10	prezentuje wyniki badań, w tym w ramach komunikatu o charakterze naukowym;
PSJ_U11	posługuje się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w tym w zakresie terminologii stosowanej w psychologii i jej subdyscyplinach;
PSJ_U12	jest gotów do kierowania małym zespołem w ramach prac projektowych: określa cel, rozdysponowuje zadania, monitoruje terminowość i jakość wykonywanych zadań;
PSJ_U13	planuje, realizuje i monitoruje własny proces uczenia się.
	Kompetencje społeczne. Absolwent jest:
PSJ_K01	dostrzega i uznaje znaczenie wiedzy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych;
PSJ_K02	jest świadomy ograniczeń epistemologicznych psychologii jako nauki stosowanej przy rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych;
PSJ_K03	jest gotów do współpracy z ekspertami, również z innych dziedzin, przy rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych;
PSJ_K04	jest gotów do inicjowania i uczestniczenia w pracach dla dobra i rozwoju środowiska społecznego oraz rozwoju psychologii, również w aspekcie naukowym;

PSJ_K05	jest gotów do odpowiedzialnego wypełniania podjętych zobowiązań społecznych i zawodowych;
PSJ_K06	zauważa pojawiające się możliwości rozwoju własnego i innych osób oraz jest gotów do wykorzystania tych możliwości zgodnie z zasadami etyki zawodowej;
PSJ_K07	promuje przestrzeganie zasad etyki zawodowej i wysokiego standardu działań profesjonalnych w środowisku;
PSJ_K08	poddaje krytycznej refleksji postawy i zachowania swoje oraz innych osób w ramach roli zawodowej, w kontekście etosu psychologa.

III. PLAN STUDIÓW (STUDIA STACJONARNE)

Lp.	Nazwa przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
SEMESTR 1				
I	Wprowadzenie do psychologii: historia i współczesność	wykład, ćwiczenia	54	6
II	Wprowadzenie do psychologii społecznej	wykład, ćwiczenia	48	6
III	Biologiczne podstawy zachowania	wykład, ćwiczenia	48	8
IV	Podstawowe umiejętności psychologiczne	warsztaty	24	4
V	Umiejętności akademickie	ćwiczenia, e-learning	24	3
VI	Język angielski 1	ćwiczenia, e-learning	36	3
SEMESTR 2				
I	Psychologia społeczna	wykład, ćwiczenia	48	6
II	Psychologia emocji i motywacji	wykład, ćwiczenia	54	6
III	Psychologia rozwoju człowieka	wykład, ćwiczenia	54	6
IV	Krytyczna analiza tekstów psychologicznych**	ćwiczenia	18	3
V	Podstawowe umiejętności pracy w grupie	warsztaty	24	3
VII	Wykład humanistycznospołeczny**	wykład	30	3
VII	Język angielski 2	ćwiczenia, e-learning	36	3
SEMESTR 3				
I	Psychologia osobowości	wykład, ćwiczenia	54	6
II	Psychologia poznawcza	wykład, ćwiczenia	54	6
III	Podstawy metodologii i statystyki	wykład, ćwiczenia	54	8
IV	Obszary zastosowań psychologii	e-learning	12	3
V	Esej psychologiczny: projekt indywidualny*/**	ćwiczenia, projekt	18	4
VI	Język angielski 3	ćwiczenia, e-learning	36	3
VII	Wychowanie fizyczne I****	ćwiczenia	30	0
SEMESTR 4				
I	Psychopatologia	wykład, ćwiczenia	54	6

II	Psychologia różnic indywidualnych	wykład, ćwiczenia	54	6
III	Podstawy psychometrii	wykład, ćwiczenia	54	6
IV	Rozmowa psychologiczna: projekt indywidualny*/**	ćwiczenia, projekt	34	6
V	Fakultet humanistyczny/psychologiczny 1**	ćwiczenia	30	3
VI	Język angielski 4***	ćwiczenia, e-learning	36	3
VII	Wychowanie fizyczne 2****	ćwiczenia	30	0
SEMESTR 5				
I	Psychologia kliniczna i zdrowia	wykład, ćwiczenia	54	6
II	Psychologia pracy i organizacji	wykład, ćwiczenia	36	4
III	Psychologia edukacji	wykład, ćwiczenia	36	4
IV	Umiejętności osobiste**	warsztaty	24	4
V	Praca empiryczna: projekt zespołowy*/**	ćwiczenia, projekt	22	6
VI	Fakultet 1**	ćwiczenia	30	3
VII	Fakultet 2**	ćwiczenia	30	3
SEMESTR 6				
I	Dylematy etyczne psychologa	ćwiczenia	24	5
II	Człowiek – perspektywa humanistyczna**	ćwiczenia, e-learning	24	4
III	Psychologia międzykulturowa	wykład, e-learning	24	4
IV	Zastosowania psychologii: projekt zespołowy*/**	ćwiczenia, projekt	22	4
V	Fakultet humanistyczny/psychologiczny 2**	ćwiczenia	30	3
VI	Fakultet 3**	ćwiczenia	30	3
VII	Fakultet 4**	ćwiczenia	30	3
VIII	Fakultet 5**	ćwiczenia	30	3
IX	Aktywność naukowo-społeczna	projekt	18	1
SEMESTR 7				
I	Zaawansowana psychometria: konstruowanie narzędzi diagnostycznych*	wykład, ćwiczenia, projekt	42	6
II	Zaawansowana metodologia badań	wykład, ćwiczenia	30	6
III	Seminarium magisterskie 1	seminarium magisterskie	24	6
Specjalność****: Psychologia kliniczna człowieka dorosłego				

I	Czynniki rodzinne i społeczno-kulturowe a zdrowie psychiczne	wykład, ćwiczenia	30	4
II	Podstawowe umiejętności kliniczne w pomocy psychologicznej i psychoprophylaktyce	ćwiczenia, warsztaty	30	4
III	Zaburzenia osobowości i zachowania	wykład, ćwiczenia	30	4
Specjalność****: Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży				
I	Specyfika psychologii klinicznej dzieci i młodzieży	wykład, ćwiczenia	30	4
II	Przegląd problemów wychowawczo-klinicznych w ujęciu rozwojowym	wykład, ćwiczenia	30	4
III	Neuropsychologia kliniczna małego dziecka	wykład, ćwiczenia	30	4
Specjalność****: Psychologia w biznesie i organizacjach				
I	Psychologia organizacji w perspektywie badań naukowych	wykład, ćwiczenia	30	4
II	Metody badawcze i diagnostyczne w psychologii biznesu	ćwiczenia, warsztaty	30	4
III	Równowaga praca zawodowa – życie prywatne	wykład, ćwiczenia	30	4
Specjalność****: Psychologia sądowa				
I	Psychologia a prawo. Płaszczyzny teoretyczne i aplikacyjne (związki i rozbieżności).	wykład, ćwiczenia	30	4
II	Podstawy ekspertyzy psychologicznej w sprawach cywilnych i osób nieletnich	ćwiczenia, konwersatorium	30	4
III	Jednostka i rodzina w obszarze stosowania prawa	ćwiczenia, konwersatorium	30	4
SEMESTR 8				
I	Etyka w zastosowaniach psychologii	wykład, ćwiczenia	30	4
II	Diagnoza psychologiczna: studium przypadku*	ćwiczenia, e-learning, projekt	52	8
III	Seminarium magisterskie 2	seminarium magisterskie	24	6
Specjalność****: Psychologia kliniczna człowieka dorosłego				
I	Zaburzenia lękowe i związane ze stresem	ćwiczenia, warsztaty	30	4
II	Zaburzenia psychiczne i zespoły behawioralne odnoszące się do ciała	wykład, ćwiczenia	30	4
III	Zaburzenia psychotyczne i afektywne	wykład, ćwiczenia	30	4
Specjalność****: Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży				
I	Diagnostyka wczesnych problemów rozwojowo-klinicznych	wykład, konwersatorium	30	4
II	Zaburzenia neuropsychologiczne okresu średniego i późnego dzieciństwa	wykład, ćwiczenia	30	4
III	Wybrane problemy emocjonalne – profilaktyka, psychoedukacja i interwencja	ćwiczenia, warsztaty	30	4
Specjalność****: Psychologia w biznesie i organizacjach				
I	Psychologia reklamy, marketingu i User Experience Design	wykład, ćwiczenia	30	4

II	Psychopatologia pracy	wykład, ćwiczenia	30	4
III	Psychologia ekonomiczna i zachowań konsumenckich	wykład, ćwiczenia	30	4
Specjalność****: Psychologia sądowa				
I	Podstawy neuropsychologii	wykład, ćwiczenia	30	4
II	Podmiotowe i relacyjne aspekty zaburzeń zachowania	wykład, ćwiczenia	30	4
III	Diagnoza psychologiczna dla celów sądowych	ćwiczenia, konwersatorium	30	4
SEMESTR 9				
I	Zaawansowana analiza statystyczna	wykład, ćwiczenia	42	6
II	Język angielski w zastosowaniu zawodowym**	ćwiczenia	24	3
III	Seminarium magisterskie 3	seminarium magisterskie	24	6
IV	Fakultet 6**	ćwiczenia	30	3
Specjalność****: Psychologia kliniczna człowieka dorosłego				
I	Metody współczesnej psychoterapii	wykład, ćwiczenia	30	4
II	Zastosowania klinicznej diagnozy psychologicznej	ćwiczenia	30	4
III	Psychologia zdrowia i zaburzeń somatycznych	wykład, ćwiczenia	30	4
Specjalność****: Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży				
I	Zaburzenia rozwoju umiejętności szkolnych i zdrowia psychicznego uczniów	ćwiczenia, warsztaty	30	4
II	Psychopatologia rozwojowa w środowiskach dysfunkcyjnych	ćwiczenia, warsztaty	30	4
III	Psychologia wychowawczo-kliniczna w systemie edukacji	ćwiczenia	30	4
Specjalność****: Psychologia w biznesie i organizacjach				
I	Wyzwania związane z pracą w cyklu życia	wykład, ćwiczenia	30	4
II	Motywowanie i ocenianie pracowników	wykład, ćwiczenia	30	4
III	Szkolenia i rozwój osobisty	ćwiczenia, warsztaty	30	4
Specjalność****: Psychologia sądowa				
I	Psychologia sprawców przestępstw. Profilowanie.	wykład, ćwiczenia	30	4
II	Psychologia śledcza	wykład, warsztaty	30	4
III	Psychologia zeznań świadków	wykład, ćwiczenia	30	4
SEMESTR 10				
I	Fakultet 7**	ćwiczenia	30	3
II	Fakultet 8**	ćwiczenia	30	3
III	Praktyki **	praktyki	100	4
IV	Seminarium magisterskie 4	seminarium magisterskie	24	8
Specjalność****: Psychologia kliniczna człowieka dorosłego				
I	Elementy psychoseksuologii	wykład, ćwiczenia	30	4
II	Interwencja kryzysowa wobec jednostki i społeczeństwa	wykład, ćwiczenia	30	4

III	Diagnoza i rehabilitacja w neuropsychologii	wykład, ćwiczenia	30	4
Specjalność****: Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży				
I	Instrumentarium diagnostyczne w indywidualnych studiach przypadków	ćwiczenia	30	4
II	Elementy psychiatrii nastolatków i systemowej terapii rodzin	wykład, ćwiczenia	30	4
III	Seksualność okresu rozwojowego w praktyce edukacyjno-klinicznej	wykład, ćwiczenia	30	4
Specjalność****: Psychologia w biznesie i organizacjach				
I	Praca z grupą i psychologia władzy	wykład, ćwiczenia	30	4
II	Kultura i klimat organizacji	wykład, ćwiczenia	30	4
III	Komunikacja w biznesie i organizacjach. Aspekty międzykulturowe i PR	ćwiczenia	30	4
Specjalność****: Psychologia sądowa				
I	Mediacje w sprawach karnych i cywilnych	ćwiczenia, konwersatorium	30	4
II	Elementy psychologii penitencjarnej	wykład, ćwiczenia	30	4
III	Pomoc psychologiczna uczestnikom postępowania sądowego	ćwiczenia, konwersatorium	30	4

* Godziny projektowe dla przedmiotów zakładających przygotowanie projektu indywidualnego albo zespołowego - nierozplanowane w klasie.

** Zajęcia wybieralne. W przypadku fakultetów forma zajęć zależy od oferty przedmiotów zatwierdzonej przez Dziekana na dany rok akademicki lub wybranego przez studenta przedmiotu z oferty.

*** Obowiązuje zapis i zaliczenie testu B2 z języka angielskiego studentów, którzy w trakcie toku studiów zrealizują lektorat języka angielskiego na poziomie niższym niż kurs 5 (B2)

**** Student wybiera jedną specjalność, w ramach której realizuje 12 modułów specjalnościowych

***** Na podstawie art.81 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. – Prawo oświatowe wyższym i nauce (Dz.U. poz.1668) w programie studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich prowadzonych w formie studiów stacjonarnych określa się zajęcia wychowania fizycznego w wymiarze 60 godzin. Na USWPS Wychowanie fizyczne realizowane jest na 2 roku studiów.

Wszystkie przedmioty za wyjątkiem Wychowania fizycznego oraz Aktywności naukowo-społecznej kończą się zaliczeniem z oceną.

IV. PLAN STUDIÓW (STUDIA NIESTACJONARNE)

Lp.	Nazwa przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
SEMESTR 1				
I	Wprowadzenie do psychologii: historia i współczesność	wykład, ćwiczenia	42	6
II	Wprowadzenie do psychologii społecznej	wykład, ćwiczenia	36	6
III	Biologiczne podstawy zachowania	wykład, ćwiczenia	36	8
IV	Podstawowe umiejętności psychologiczne	warsztaty	18	4
V	Umiejętności akademickie	ćwiczenia, e-learning	18	3
VI	Język angielski 1	ćwiczenia, e-learning	30	3
SEMESTR 2				
I	Psychologia społeczna	wykład, ćwiczenia	36	6
II	Psychologia emocji i motywacji	wykład, ćwiczenia	42	6
III	Psychologia rozwoju człowieka	wykład, ćwiczenia	42	6
IV	Krytyczna analiza tekstów psychologicznych**	ćwiczenia	12	3
V	Podstawowe umiejętności pracy w grupie	warsztaty	18	3
VII	Wykład humanistycznospołeczny**	wykład	18	3
VII	Język angielski 2	ćwiczenia, e-learning	30	3
SEMESTR 3				
I	Psychologia osobowości	wykład, ćwiczenia	42	6
II	Psychologia poznawcza	wykład, ćwiczenia	42	6
III	Podstawy metodologii i statystyki	wykład, ćwiczenia	42	8
IV	Obszary zastosowań psychologii	e-learning	12	3
V	Esej psychologiczny: projekt indywidualny*/**	ćwiczenia, projekt	18	4
VI	Język angielski 3	ćwiczenia, e-learning	30	3
SEMESTR 4				

I	Psychopatologia	wykład, ćwiczenia	42	6
II	Psychologia różnic indywidualnych	wykład, ćwiczenia	42	6
III	Podstawy psychometrii	wykład, ćwiczenia	42	6
IV	Rozmowa psychologiczna: projekt indywidualny*/**	ćwiczenia, projekt	28	6
V	Fakultet humanistyczny/psychologiczny 1**	ćwiczenia	18	3
VI	Język angielski 4***	ćwiczenia, e-learning	30	3
SEMESTR 5				
I	Psychologia kliniczna i zdrowia	wykład, ćwiczenia	30	6
II	Psychologia pracy i organizacji	wykład, ćwiczenia	24	4
III	Psychologia edukacji	wykład, ćwiczenia	24	4
IV	Umiejętności osobiste**	warsztaty	18	4
V	Praca empiryczna: projekt zespołowy*/**	ćwiczenia, projekt	22	6
VI	Fakultet 1**	ćwiczenia	24	3
VII	Fakultet 2**	ćwiczenia	24	3
SEMESTR 6				
I	Dylematy etyczne psychologa	ćwiczenia	18	5
II	Człowiek – perspektywa humanistyczna**	ćwiczenia, e-learning	18	4
III	Psychologia międzykulturowa	wykład, e-learning	18	4
IV	Zastosowania psychologii: projekt zespołowy*/**	ćwiczenia, projekt	22	4
V	Fakultet humanistyczny/psychologiczny 2**	ćwiczenia	18	3
VI	Fakultet 3**	ćwiczenia	24	3
VII	Fakultet 4**	ćwiczenia	24	3
VIII	Fakultet 5**	ćwiczenia	24	3
IX	Aktywność naukowo-społeczna	projekt	18	1
SEMESTR 7				
I	Zaawansowana psychometria: konstruowanie narzędzi diagnostycznych*	wykład, ćwiczenia, projekt	33	6
II	Zaawansowana metodologia badań	wykład, ćwiczenia	21	6
III	Seminarium magisterskie 1	seminarium	18	6

		magisterskie		
Specjalność****: Psychologia kliniczna człowieka dorosłego				
I	Czynniki rodzinne i społeczno-kulturowe a zdrowie psychiczne	wykład, ćwiczenia	24	4
II	Podstawowe umiejętności kliniczne w pomocy psychologicznej i psychoprofilaktyce	ćwiczenia, warsztaty	24	4
III	Zaburzenia osobowości i zachowania	wykład, ćwiczenia	24	4
Specjalność****: Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży				
I	Specyfika psychologii klinicznej dzieci i młodzieży	wykład, ćwiczenia	24	4
II	Przegląd problemów wychowawczo-klinicznych w ujęciu rozwojowym	wykład, ćwiczenia	24	4
III	Neuropsychologia kliniczna małego dziecka	wykład, ćwiczenia	24	4
Specjalność****: Psychologia w biznesie i organizacjach				
I	Psychologia organizacji w perspektywie badań naukowych	wykład, ćwiczenia	24	4
II	Metody badawcze i diagnostyczne w psychologii biznesu	ćwiczenia, warsztaty	24	4
III	Równowaga praca zawodowa – życie prywatne	wykład, ćwiczenia	24	4
Specjalność****: Psychologia sądowa				
I	Psychologia a prawo. Płaszczyzny teoretyczne i aplikacyjne (związki i rozbieżności).	wykład, ćwiczenia	24	4
II	Podstawy ekspertyzy psychologicznej w sprawach cywilnych i osób nieletnich	ćwiczenia, konwersatorium	24	4
III	Jednostka i rodzina w obszarze stosowania prawa	ćwiczenia, konwersatorium	24	4
SEMESTR 8				
I	Etyka w zastosowaniach psychologii	wykład, ćwiczenia	21	4
II	Diagnoza psychologiczna: studium przypadku*	ćwiczenia, e-learning, projekt	40	8
III	Seminarium magisterskie 2	seminarium magisterskie	18	6
Specjalność****: Psychologia kliniczna człowieka dorosłego				
I	Zaburzenia lękowe i związane ze stresem	ćwiczenia, warsztaty	24	4
II	Zaburzenia psychiczne i zespoły behawioralne odnoszące się do ciała	wykład, ćwiczenia	24	4
III	Zaburzenia psychotyczne i afektywne	wykład, ćwiczenia	24	4
Specjalność****: Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży				
I	Diagnostyka wczesnych problemów rozwojowo-klinicznych	wykład, konwersatorium	24	4
II	Zaburzenia neuropsychologiczne okresu średniego i późnego dzieciństwa	wykład, ćwiczenia	24	4

III	Wybrane problemy emocjonalne – profilaktyka, psychoedukacja i interwencja	ćwiczenia, warsztaty	24	4
Specjalność****: Psychologia w biznesie i organizacjach				
I	Psychologia reklamy, marketingu i User Experience Design	wykład, ćwiczenia	24	4
II	Psychopatologia pracy	wykład, ćwiczenia	24	4
III	Psychologia ekonomiczna i zachowań konsumenckich	wykład, ćwiczenia	24	4
Specjalność****: Psychologia sądowa				
I	Podstawy neuropsychologii	wykład, ćwiczenia	24	4
II	Podmiotowe i relacyjne aspekty zaburzeń zachowania	wykład, ćwiczenia	24	4
III	Diagnoza psychologiczna dla celów sądowych	ćwiczenia, konwersatorium	24	4
SEMESTR 9				
I	Zaawansowana analiza statystyczna	wykład, ćwiczenia	30	6
II	Język angielski w zastosowaniu zawodowym**	ćwiczenia	18	3
III	Seminarium magisterskie 3	seminarium magisterskie	18	6
IV	Fakultet 6**	ćwiczenia	24	3
Specjalność****: Psychologia kliniczna człowieka dorosłego				
I	Metody współczesnej psychoterapii	wykład, ćwiczenia	24	4
II	Zastosowania klinicznej diagnozy psychologicznej	ćwiczenia	24	4
III	Psychologia zdrowia i zaburzeń somatycznych	wykład, ćwiczenia	24	4
Specjalność****: Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży				
I	Zaburzenia rozwoju umiejętności szkolnych i zdrowia psychicznego uczniów	ćwiczenia, warsztaty	24	4
II	Psychopatologia rozwojowa w środowiskach dysfunkcyjnych	ćwiczenia, warsztaty	24	4
III	Psychologia wychowawczo-kliniczna w systemie edukacji	ćwiczenia	24	4
Specjalność****: Psychologia w biznesie i organizacjach				
I	Wyzwania związane z pracą w cyklu życia	wykład, ćwiczenia	24	4
II	Motywowanie i ocenianie pracowników	wykład, ćwiczenia	24	4
III	Szkolenia i rozwój osobisty	ćwiczenia, warsztaty	24	4
Specjalność****: Psychologia sądowa				
I	Psychologia sprawców przestępstw. Profilowanie.	wykład, ćwiczenia	24	4
II	Psychologia śledcza	wykład, warsztaty	24	4
III	Psychologia zeznań świadków	wykład, ćwiczenia	24	4
SEMESTR 10				
I	Fakultet 7**	ćwiczenia	24	3

II	Fakultet 8**	ćwiczenia	24	3
III	Praktyki **	praktyki	100	4
IV	Seminarium magisterskie 4	seminarium magisterskie	18	8
Specjalność****: Psychologia kliniczna człowieka dorosłego				
I	Elementy psychoseksuologii	wykład, ćwiczenia	24	4
II	Interwencja kryzysowa wobec jednostki i społeczeństwa	wykład, ćwiczenia	24	4
III	Diagnoza i rehabilitacja w neuropsychologii	wykład, ćwiczenia	24	4
Specjalność****: Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży				
I	Instrumentarium diagnostyczne w indywidualnych studiach przypadków	ćwiczenia	24	4
II	Elementy psychiatrii nastolatków i systemowej terapii rodzin	wykład, ćwiczenia	24	4
III	Seksualność okresu rozwojowego w praktyce edukacyjno-klinicznej	wykład, ćwiczenia	24	4
Specjalność****: Psychologia w biznesie i organizacjach				
I	Praca z grupą i psychologia władzy	wykład, ćwiczenia	24	4
II	Kultura i klimat organizacji	wykład, ćwiczenia	24	4
III	Komunikacja w biznesie i organizacjach. Aspekty międzykulturowe i PR	ćwiczenia	24	4
Specjalność****: Psychologia sądowa				
I	Mediacje w sprawach karnych i cywilnych	ćwiczenia, konwersatorium	24	4
II	Elementy psychologii penitencjarnej	wykład, ćwiczenia	24	4
III	Pomoc psychologiczna uczestnikom postępowania sądowego	ćwiczenia, konwersatorium	24	4

* Godziny projektowe dla przedmiotów zakładających przygotowanie projektu indywidualnego albo zespołowego - nierozplanowane w klasie.

** Zajęcia wybieralne. W przypadku fakultetów forma zajęć zależy od oferty przedmiotów zatwierdzonej przez Dziekana na dany rok akademicki lub wybranego przez studenta przedmiotu z oferty.

*** Obowiązuje zapis i zaliczenie testu B2 z języka angielskiego studentów, którzy w trakcie toku studiów zrealizują lektorat języka angielskiego na poziomie niższym niż kurs 5 (B2)

**** Student wybiera jedną specjalność, w ramach której realizuje 12 modułów specjalnościowych

***** Na podstawie art. 81 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. – Prawo oświatowe wyższym i nauce (Dz.U. poz. 1668) w programie studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich prowadzonych w formie studiów stacjonarnych określa się zajęcia wychowania fizycznego w wymiarze 60 godzin. Na USWPS Wychowanie fizyczne realizowane jest na 2 roku studiów.

Wszystkie przedmioty za wyjątkiem Wychowania fizycznego oraz Aktywności naukowo-społecznej kończą się zaliczeniem z oceną.

V. PRAKTYKI

Studenci realizują praktyki w wymiarze łącznie 4 punktów ECTS i 100 godzin praktyk. Praktyki mogą być realizowane w częściach. Praktyki mają na celu uzyskanie przez studenta umiejętności i kompetencji pod opieką osoby zajmującej się wykonywaniem pracy związanej z efektami uczenia się oraz w realnych warunkach wykonywania takiej pracy. Miejsca praktyk są dobierane przez uczelnię, możliwe jest także – na wniosek studenta – odbywanie praktyki indywidualnej w miejscu wybranym przez studenta, po uprzednim uzyskaniu zgody uczelni. Student uzyskuje zaliczenie praktyk zawodowych na podstawie: 1) dziennika praktyk zawierającego zapis zadań wykonywanych podczas praktyk, 2) opinii zewnętrznego opiekuna praktyk, 3) pracy pisemnej o tematyce odpowiadającej działalności instytucji, w której odbywa się praktyka zawodowa.

VI. PRACA DYPLOMOWA

Student wykonuje pracę dyplomową, która jest autorskim opracowaniem przeprowadzonych badań. Proces przygotowania pracy dyplomowej trwa 4 semestry.

VII. EGZAMIN DYPLOMOWY

Egzamin dyplomowy prowadzony jest w formie ustnej przed trzyosobową komisją (promotor, recenzent i przewodniczący komisji). Składa się z pytań dotyczących tematyki poruszanej w pracy magisterskiej i z wiedzy kierunkowej zdobytej w toku studiów. Podczas egzaminu oceniana jest wiedza studenta oraz umiejętności i kompetencje społeczne z zakresu efektów uczenia się na poziomie jednolitych studiów magisterskich.

VIII. SYLWETKA ABSOLWENTA

Absolwent jednolitych studiów magisterskich na kierunku psychologia dysponuje pogłębioną wiedzą z zakresu psychologii jako dyscypliny, z uwzględnieniem zagadnień aplikacyjnych na przykładzie obszaru odpowiadającego wybranej specjalności. Absolwent jest aktywny i gotowy do samodzielnego poszukiwania, zrozumienia i wykorzystania wiedzy psychologicznej opartej na wynikach badań naukowych. Potrafi także korzystać z nowoczesnych technologii, poszukiwać źródeł rzetelnej informacji oraz aktualizować swoją wiedzę i umiejętności. Jest przygotowany do prowadzenia samodzielnych badań i wykonywania pracy w sposób etyczny i odpowiedzialny, inspiruje i organizuje działania na rzecz otoczenia społecznego. Planuje, realizuje i monitoruje własny proces uczenia się przez całe życie (lifelong learning) w celu rozwoju osobistego oraz zawodowego, związanego z zatrudnieniem. Absolwent może podjąć ścieżkę kariery naukowej, np. znajdując zatrudnienie w placówce badawczej, podejmując kształcenie w szkole doktorskiej lub realizując doktorat wdrożeniowy. Absolwent posiada także kwalifikacje do pracy w zawodzie psychologa odpowiadające oferowanym specjalnościom.

IX. SPECJALNOŚCI

Studenci wybierają w toku studiów jedną specjalność z następujących:

1. Psychologia w Biznesie i Organizacjach
2. Psychologia Kliniczna Człowieka Dorosłego
3. Psychologia Kliniczna Dzieci i Młodzieży
4. Psychologia Sądowa

Zajęcia specjalnościowe realizowane są w semestrach 7-10, w wymiarze łącznie 48 ECTS.

X. SYLABUSY PRZEDMIOTÓW

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Wprowadzenie do psychologii: historia i współczesność

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	I
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	180
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30 / 24	
ćwiczenia	24 / 18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student zna uwarunkowania historyczne i kulturowe głównych szkół i subdyscyplin psychologicznych oraz	PSJ_W1 PSJ_W4

	<p>rozumie w jaki sposób przyczyniły się one do powstania współczesnej psychologii.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Student posiada wiedzę na temat kontrowersyjnych badań psychologicznych i zdyskredytowanych nurtów badawczych i rozumie ich szkodliwość. • Student zna pojęcia i doktryny odnoszące się do filozoficznych podstaw psychologii, w tym relacji między zjawiskami psychicznymi a fizycznymi • Student zna podstawowe obszary współczesnej psychologii naukowej i stosowanej.	PSJ_W5 PSJ_W6
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student potrafi wskazać zweryfikowane empirycznie i rozwijane nurty psychologii oraz odróżnić je od nurtów zdyskredytowanych lub niepotwierdzonych. • Student potrafi opisać źródła i rozwój poszczególnych obszarów psychologii (np. psychologii poznawczej, psychologii ewolucyjnej, psychologii pozytywnej). • Student potrafi poszukiwać wiedzy na temat nowych nurtów badawczych i kierunków rozwoju współczesnej psychologii.	PSJ_U1
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student ma świadomość konieczności nieustannego aktualizowania swojej wiedzy wraz z nieustannym rozwojem psychologii jako nauki. • Student rozumie konieczność empirycznej weryfikacji teorii psychologicznych i praktycznych zastosowań psychologii. • Student samodzielnie podejmuje działania związane z doształcaniem się i rozumie potrzebę stałego uaktualniania swojej wiedzy.	PSJ_K1 PSJ_K2

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura (wybrane pozycje z poniższej listy)
1. Zagadnienia wstępne. Etymologia i historia nazwy „psychologia”. Wiedza potoczna a naukowa. Modele wiedzy, opis celów nauki i jej rozumienie	Stachowski R., Dobroczyński B. (2008). Historia psychologii - od Wundta do czasów najnowszych. W: (w:) J. Strelau, D. Doliński (red.) Psychologia. Podręcznik akademicki. T.1, r. 2.1 <i>Literatura dodatkowa</i> Łukaszewski W. (2011). Wielkie pytania psychologii. Sopot: GWP. r. 1 Czy psychologia może być zgodna ze zdrowym rozsądkiem?
2. Proces badawczy i metody badawcze stosowane w psychologii. Modele badań (idiograficzne i	Kosslyn S. M., Rosenberg R. S. (2006). <i>Psychologia: mózg, człowiek, świat</i> . Kraków: Wyd. ZNAK, r. 2 Proces badawczy: w jaki sposób prowadzimy nasze dociekania

<p>nomotetyczne). Metody ilościowe i jakościowe, studium przypadku, obserwacja, test, eksperyment, sondaż, ankieta i kwestionariusz. Cechy metod badawczych. Krytycyzm w odbiorze ustaleń badawczych.</p>	<p>Tavris, C., Wade, C. (1999). <i>Psychologia: podejścia oraz koncepcje</i>. Poznań: Wyd. Zysk i S-ka, r. 2, Badania nad zachowaniem człowieka Rathus S. A. (2006). <i>Psychologia współczesna. Lepiej-więcej-przystępniej</i>. Gdańsk: GWP, r.2 Metody badań psychologicznych, s. 76-103</p>
<p>3. Etyka w psychologii. Jak ewoluowała myśl etyczna w psychologii. Historyczne przykłady, ze wskazaniem na współczesne rozwiązania w badaniach i w praktyce psychologa.</p>	<p>Grobler A., Koczanowicz L. (2008). Elementy filozofii dla psychologów. W: J. Strelau, D. Doliński (red). <i>Psychologia. Podręcznik akademicki</i>. Gdańsk: GWP, t. 1., roz. 1.7 Wadeley A., Birch A., Malim T. (2007). <i>Wprowadzenie do psychologii</i>. Warszawa: PWN, r. 5 (Etyka w psychologii) Kosslyn S. M., Rosenberg R. S. (2006). <i>Psychologia: mózg, człowiek, świat</i>. Kraków: Wyd. ZNAK, r. 1, s. 34-50 <i>Literatura dodatkowa</i> Ratajczak, Z. (1988). <i>Propedeutyka psychologii stosowanej</i>. Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, r. 6.3. Etyka zawodu psychologa, s. 95- 101</p>
<p>4a. Interdyscyplinarność psychologii. Wpływ filozofii i przednaukowe korzenie psychologii.</p>	<p>Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i>. Kraków: Wyd. UJ, r. 2, s. 29-43</p>
<p>4b. O wzajemnych relacjach tego, co duchowe i tego, co materialne (duszy i ciała). Pojęcie świadomości-współczesne hipotezy i ustalenia.</p>	<p>Benjamin, L.T. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i>. Warszawa: PWN. r.1 <i>Literatura dodatkowa</i> Liszewski D. (2004). Problem świadomości u zwierząt: aspekty filozoficzne i etyczne = The Problem of Consciousness with Animals: Philosophical and Ethical Aspects. <i>Humanistyka i Przyrodoznawstwo</i>, 10, 113-125 Dąbrowski A. (2013). Podstawowe rodzaje świadomości we współczesnej filozofii naturalistycznej. <i>Diametros</i>, 36, 27-46 Jonkisz J. (2012). Pojęcie świadomości w kognitywistyce i filozofii umysłu: próba systematyzacji. <i>Filozofia Nauki</i>, 20(2), 29-55</p>
<p>4c. Interdyscyplinarność psychologii. Znaczenie prac Karola Darwina. Biologiczne inspiracje psychologii, zoopsychologia. Czego uczą nas zwierzęta? O długu psychologii wobec szczurów, szympanów, kapucynek, karaluchów, kotów i gołębi.</p>	<p>Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i>. Kraków: Wyd. UJ, r. 3 i 6 De Waal, F. (2013). <i>Małpy i filozofowie: skąd pochodzi moralność?</i>. Kraków: Copernicus Center Press, cz. I, Ewolucja moralności Dunbar, R. I. M. (2009). <i>Pchły, plotki a ewolucja języka</i>. Warszawa: Czarna Owca, s. 7-123 <i>Literatura dodatkowa</i> Diamond J. (2019) <i>Trzeci szympan. Ewolucja i przyszłość zwierzęcia zwanego człowiekiem</i>. Kraków: Wyd. Copernicus Center Press, r. 8 Pomosty ku mowie ludzkiej (s. 215-255) Fouts, R. S. Mills T. (1999). <i>Najbliżsi krewni. Jak</i></p>

	<i>szympanasy uświadomiły mi, kim jesteśmy</i> . Poznań: Wyd. Media Rodzina.
5. Wpływ fizjologii na rozwój psychologii. Naukowe korzenie psychologii.	Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i> . Kraków: Wyd. UJ, r.1 (Badanie historii psychologii) i r. 4, s. 85-101 (Nowa psychologia, Wundt)
6. Ewolucja przedmiotu i metod badawczych wykorzystywanych w psychologii; jak zmiana przedmiotu wymuszała zmianę metod i odwrotnie. Krytyka Wundta, psychologia aktów i fenomenologia.	Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i> . Kraków: Wyd. UJ, r. 4 s. 106-113r., r. 5, s.116-127 (strukturalizm) i r. 7, s. 167-195 (funkcjonalizm) Benjamin, L.T. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i> . Warszawa: PWN, r. 3 i 4 Zimbardo, P.G., Johnson, R.L., McCann, V. (2011). <i>Psychologia. Kluczowe koncepcje. Tom 1</i> . Warszawa: PWN. r. 1.3, s. 53-76
7a. Prezentacja najważniejszych kierunków i szkół psychologicznych. Psychologia postaci (Gestalt). Teoria pola, prekursorzy psychologii społecznej.	Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i> . Kraków: Wyd. UJ, r. 12
7b. Prezentacja najważniejszych kierunków i szkół psychologicznych jako stale rozwijających się sposobów poznawania człowieka. Behawioryzm i socjoberawioryzm.	Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i> . Kraków: UJ, r. 10, s. 294- 312 i 326-348 Stachowski R., Dobroczyński B. (2008). <i>Historia psychologii-od Wundta do czasów najnowszych</i> . W: J. Strelau, D. Doliński (red). <i>Psychologia. Podręcznik akademicki</i> . Gdańsk: GWP, t. 1., r. 2 (fragmenty 2.5, 2.6, s 89-95) Wadeley A., Birch A., Malim T. (2007). <i>Wprowadzenie do psychologii</i> . Warszawa: PWN, r. 2.3
7c. Prezentacja najważniejszych kierunków i szkół psychologicznych jako stale rozwijających się sposobów poznawania człowieka. Psychoanaliza, teoria psychodynamiczna i psychologia humanistyczna.	Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i> . Kraków: UJ, r. 13 i 14 Stachowski R., Dobroczyński B. (2008). <i>Historia psychologii-od Wundta do czasów najnowszych</i> . W: J. Strelau, D. Doliński (red). <i>Psychologia. Podręcznik akademicki</i> . Gdańsk: GWP, t. 1., roz. 2 (fragmenty 2.7, 2.8, 2.9, s. 96-107) Wadeley A., Birch A., Malim T. (2007). <i>Wprowadzenie do psychologii</i> . Warszawa: PWN, r. 2 (pozostałe fragmenty)
8. Wybrane współczesne kierunki psychologii, ruch poznawczy, psychologia pozytywna, psychologia ewolucyjna.	Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i> . Kraków: Wyd. UJ, r. 14, s. fragment s. 465-467 (psychologia pozytywna) i r. 15 (Współczesne trendy w psychologii)
9. Psychologia akademicka a psychologia stosowana:	Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i> . Kraków: Wyd. UJ, r. 8

<ul style="list-style-type: none"> o użyteczności psychologii, główne obszary psychologii stosowanej kiedyś i dzisiaj, stare i nowe punkty sporne między psychologami akademickimi a psychologami praktykami.	(Psychologia stosowana: dziedzictwo funkcjonalizmu) Wadeley A., Birch A., Malim T. (2007). <i>Wprowadzenie do psychologii</i> . Warszawa: PWN, r.7 (Psychologia w praktyce) Kosslyn S. M., Rosenberg R. S. (2006). <i>Psychologia: mózg, człowiek, świat</i> . Kraków: Wyd. ZNAK, r. 1, s. 50-56
10. Historia polskiej myśli psychologicznej, wybrani prekursorzy i jak jest teraz (nowe badania polskich badaczy). Dialog polskiej psychologii z wiodącymi ośrodkami na świecie. Wskazanie przyszłych kierunków badań, rozwijanych teorii i praktyki psychoterapeutycznej.	Stachowski R., Dobroczyński B. (2008). Historia psychologii-od Wundta do czasów najnowszych. W: J. Strelau, D. Doliński (red). <i>Psychologia. Podręcznik akademicki</i> . Gdańsk: GWP, t. 1., roz. 2.10., s. 107-123 i 2.11., s. 123-135
11. Psychologia jako pseudonauka: fałszywe tropy (w historii psychologii i współcześnie).	Wadeley A., Birch A., Malim T. (2007). <i>Wprowadzenie do psychologii</i> . Warszawa: PWN,
12. Kontrowersyjne badania, metody i zdyskredytowane nurty badawcze.	r. 3 (Sporne zagadnienia w psychologii), r. 4 (Kontrowersje w badaniach psychologicznych) <i>Literatura dodatkowa</i> Lilienfeld, S.O., Lynn, S.J., Ruscio, J. Beyerstein, B.L. (2017). <i>50 wielkich mitów psychologii popularnej</i> . Warszawa: Wydawnictwo CIS. (wybrane rozdziały, np. Mit 35 i 36) Hock Roger R. (2005). <i>40 prac badawczych, które zmieniły oblicze psychologii</i> . Gdańsk: GWP (wybrane rozdziały)

UWAGA: Wybrane tematy można potraktować łącznie, tematy 3, 9, 10 i 11 mogą być realizowane podczas omawiania innych zagadnień

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura (wybrane pozycje z poniższej listy)
1. Rola psychologa. Główne dziedziny psychologii akademickiej i stosowanej. <ul style="list-style-type: none"> Czym jest psychologia? Sposoby uprawiania psychologii Dyscypliny psychologii - krótki przegląd	Zimbardo, P.G. i in. (2010). <i>Psychologia. Kluczowe koncepcje. Podstawy Psychologii</i> (s. 22-34). Warszawa: PWN. Benjamin, L. T. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i> . Warszawa: PWN, r.9 Kosslyn, S. M., Rosenberg, R. S. (2006). <i>Psychologia: mózg, człowiek, świat</i> . Kraków: Wyd. ZNAK, r. 1, s. 50-56

<p>2. Psychologia jako nauka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cele psychologii • Krótki zarys historyczny – psychologia od Wundta do dziś • Introspekcja a psychologia empiryczna • Pojęcia psychologii naukowej – pojęcie zmiennej, zmienna zależna, zmienna niezależna, korelacja, rozkład normalny. Pojęcie próby i populacji. • Metody badawcze w psychologii	<p>Tavris, C., Wade C. (2008). <i>Psychologia. Podejścia i Koncepcje</i> (s. 51-82). Poznań: Zysk i S-ka.</p> <p>Zimbardo, P.G. i in. (2010). <i>Psychologia. Kluczowe Koncepcje</i>. Warszawa: PWN. Podstawy Psychologii (s. 35-81).</p> <p><i>Literatura dodatkowa</i></p> <p>Gerrig, R.J., Zimbardo, P.G. (2012). <i>Psychologia i życie</i>. Warszawa: PWN (s. 2-19).</p>
<p>3. Historia psychologii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psychologia jako nauka o duszy i namiętnościach • Psychologia jako nauka o umyśle i procesach umysłowych. Pozytywizm, materializm, empiryzm, asocjacionizm • Psychologiczne treści w pracach wybranych filozofów (Thomas Hobbes, August Comte, John Locke, George Berkeley, David Hume, David Hartley, James Mill i John Stuart Mill)	<p>Arystoteles, (1988). <i>O duszy</i>. Warszawa: PWN. Księga 2: rozdział I-IV. Księga 3: rozdział III-X.</p> <p>Descartes, R. (1986). <i>Namiętności duszy</i>. Warszawa: PWN. Część pierwsza (O uczuciach w ogóle, a przy tym o całej naturze człowieka)</p> <p>Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i>. Kraków: Wyd. UJ, r. 2, s. 44-58</p>
<p>4. Behawioryzm i uczenie się</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie się przedmiotem psychologii – „Manifest behawiorystyczny” Johna Watsona • Warunkowanie klasyczne i warunkowanie instrumentalne • Neobehawioryzm: co pomiędzy S – R? • Charakterystyka terapii behawioralnej • Modelowanie – uczenie się bez wzmocnień • Teoria społecznego uczenia się Alberta Bandury	<p>Tavris, C., Wade, C. (2008). <i>Psychologia. Podejścia i Koncepcje</i> (s. 163–191). Poznań: Zysk i S-ka.</p> <p>Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i>. Kraków: Wyd. UJ, r. 11, s. 340-345</p> <p>Kozielecki, J. 1997 i późniejsze). <i>Koncepcje psychologiczne człowieka</i>. Warszawa: Wyd. "Żak", cz.1</p> <p>Rathus, S. A. (2006). <i>Psychologia współczesna. Lepiej więcej-przystępniej</i>. Gdańsk: GWP, r. 16 Metody terapii, s. 656-664</p> <p>Watson, J. (2000). Psychologia jak ją widzi behawiorysta (w:) Krzyżewski K., Siuta J., (red.) <i>Behawioryzm i psychologia świadomości</i>. 139- 154. Kraków: UJ.</p> <p>lub Watson, J.B. (1981). Psychologia, jak widzi ją behawiorysta. <i>Przegląd Psychologiczny</i>, 24, 3, 497-514.</p> <p>Skinner, B.F. (1978). <i>Poza wolnością i godnością</i>. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy. r.1.</p> <p>Technologia zachowania (s. 25-47).</p> <p><i>Literatura dodatkowa</i></p> <p>Hock, R.R. (2003). <i>40 prac badawczych, które zmieniły oblicze psychologii</i> (s. 93-124). Gdańsk: GWP, r. 3, fragmenty Nie tylko o śliniających się psach, Emocje małego Alberta i Odpukać w niemalowane drewno!</p>

<p>5. Psychoanaliza klasyczna, w wydaniu freudowskim</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trójsystemowa koncepcja osobowości Freuda • Stadia rozwoju osobowości • Mechanizmy obronne Ego • Charakterystyka terapii psychoanalitycznej • Dalszy rozwój psychoanalizy. Anna Freud, Carl G. Jung, Alfred Adler, Karen Horney, Erich Fromm	<p>Kozielecki, J. 1997 i późniejsze). <i>Koncepcje psychologiczne człowieka</i>. Warszawa: Wyd. "Żak", cz. 2</p> <p>Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i>. Kraków: UJ, r. 13</p> <p>Tavris, C., Wade, C. (2008). <i>Psychologia. Podejścia i Koncepcje</i> (s. 419–431). Poznań: Zysk i S-ka.</p> <p>Rathus S. A. (2006). <i>Psychologia współczesna. Lepiej-więcej-przystępniej</i>. Gdańsk: GWP, r. 16 Metody terapii, s.650-653</p> <p>Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i>. Kraków: UJ, r. 14</p> <p><i>Literatura dodatkowa</i></p> <p>Freud, Z. (1982). <i>Wstęp do psychoanalizy</i>. Warszawa: PWN (fragmenty-wykład VI i VII o marzeniach sennych)</p> <p>Jung, C. G. (1995). <i>Podstawy psychologii analitycznej. Wykłady tawistockie</i> (s. 49-73). Warszawa: Wydawnictwo Wrota</p> <p>Horney, K. (1999 i późniejsze). <i>Neurotyczna osobowość naszych czasów. (r.2. Dlaczego mówimy o „neurotycznej osobowości naszych czasów”)</i></p> <p>Adler, A. (1986) <i>Sens życia</i>. Warszawa: PWN, r. 1- 3 (35-75) i r. 13 (200-220)</p> <p>Fromm, E. (1993). <i>Ucieczka od wolności</i>. Warszawa: Czytelnik, r. I, IV i V</p> <p>Lilienfeld, S.O., Lynn, S.J., Ruscio, J. Beyerstein, B.L. (2017). <i>50 wielkich mitów psychologii popularnej</i>. Warszawa: Wydawnictwo CIS. (wybrane rozdziały, np. Mit 19, Mit 20)</p>
<p>6. Psychologia humanistyczna, egzystencjalna i poznawcza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprzeciw wobec deterministycznego postrzegania człowieka - czas „trzeciej siły” • Teoria samoaktualizacji i piramida potrzeb - Abraham Maslow • Teoria fenomenologiczna – Carl Rogers • Charakterystyka terapii humanistycznej • Psychologia egzystencjalna, logoterapia • Georga Kelly’ego teoria konstruktów osobistych • Charakterystyka terapii poznawczej	<p>Kozielecki, J. 1997 i późniejsze). <i>Koncepcje psychologiczne człowieka</i>. Warszawa: Wyd. "Żak", cz. 3 i 4</p> <p><i>Literatura dodatkowa</i></p> <p>Maslow, A. (2006). <i>Motywacja i osobowość</i>. Warszawa, PWN. (r.2. Teoria ludzkiej motywacji)</p> <p>Rogers, C. R. (1991). <i>Terapia nastawiona na klienta. Grupy spotkaniowe</i> (s. 6-37). Wrocław: Thesaurus – Press</p> <p>May, R. (1995). <i>O istocie człowieka: szkice z psychologii egzystencjalnej</i> (s. 43-73) Poznań: Rebis. Rozdział III. Początki i znaczenie psychologii egzystencjalnej.</p> <p>Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i>. Kraków: UJ, r. 14, s. 453-465</p> <p><i>Literatura dodatkowa</i></p> <p>Festinger, L. (2007). <i>Teoria dysonansu poznawczego</i> (s. 19-51). Warszawa: PWN, r. 1 i 2</p> <p>Frankl, V.E. (2009). <i>Człowiek w poszukiwaniu sensu</i> (s.149-197). Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca. Część druga: Podstawy logoterapii.</p>

<p>7. Wybrane kierunki rozwoju współczesnej psychologii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psychologia pozytywna • Psychologia ewolucyjna i socjobiologia • Psychologia zdrowia, stresu i radzenia sobie z nim • Inne kierunki i dyscypliny, wybrane szkoły i teorie psychoterapii.	<p>Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). <i>Historia współczesnej psychologii</i>. Kraków: Wyd. UJ, r. 14, s. fragment s. 465-467 (psychologia pozytywna)</p> <p>Buss, D. (2001). <i>Psychologia ewolucyjna</i> (s. 128 – 213). Gdańsk: GWP. r. 2 Psychologia ewolucyjna nowa nauka i r. 3, Walka z wrogimi siłami natury: walka ludzkiego gatunku o byt</p> <p>Rathus, S. A. (2006). <i>Psychologia współczesna. Lepiej-więcej-przystępniej</i>. Gdańsk: GWP, r. 14 Stres i zdrowie, s. 563-592</p> <p><i>Literatura dodatkowa</i></p> <p>Dunbar, R. (2018). <i>Człowiek. Biografia</i>. Kraków: Copernicus Center, fragmenty, r. 1 i 7</p> <p>Parkinson, B., Colman A.M. (red.). (1999). <i>Emocje i motywacja</i>. Poznań: Zysk i S-ka (r.5, Gatchel J. Stres i radzenie sobie z nim s.107- 129)</p>
<p>8. Historia polskiej myśli psychologicznej. Sylwetki pionierów polskiej psychologii</p>	<p>Stachowski R., Dobroczyński B. (2008). Historia psychologii-od Wundta do czasów najnowszych. W: J. Strelau, D. Doliński (red). <i>Psychologia. Podręcznik akademicki</i>. Gdańsk: GWP, t. 1., roz. 2.10., s. 107-123 i 2.11., s. 123-135</p> <p><i>Literatura dodatkowa</i></p> <p>Rzepa, T. Dobroczyński, B. (2019). <i>Historia polskiej myśli psychologicznej. Wydanie nowe</i>. Warszawa: PWN. (r. 4,5,6)</p>

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian końcowy	30-60
Kolokwium lub kartkówki sprawdzające znajomość lektur i treści omawianych podczas zajęć	11-20
Zadania domowe i/lub zadania wykonywane w trakcie zajęć	10-20

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia zadania.

Wprowadzenie do psychologii społecznej

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne/niestacjonarne
Rok studiów	I
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	180
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30/24	
ćwiczenia	18 / 12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Zna teorie psychologii społecznej, wyjaśniające mechanizmy funkcjonowania człowieka w jego otoczeniu oraz badania empiryczne, których wyniki pomagające rozumieć i wyjaśniać różne procesy społeczne. • Zna i rozumie aparat pojęciowy właściwy dla psychologii społecznej w zakresie wiedzy i sądów o świecie społecznym, samowiedzy i samowartościowania, postaw i zmiany postaw, komunikacji interpersonalnej. • Zna i rozumie zarówno klasyczne koncepcje i badania, jak i aktualny dorobek psychologii społecznej w tym dorobek światowej psychologii, jak i wyniki badań polskich psychologów społecznych.	PSJ_W10

Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Posługuje się podstawową terminologią stosowaną w psychologii społecznej i jej subdyscyplinach, zarówno w mowie, jak i w piśmie • Przygotowuje wystąpienie i/lub tekst zgodnie z wymaganymi kryteriami merytorycznymi i formalnymi związanymi ze studiowanym obszarem wiedzy psychologii społecznej • Planuje i organizuje pracę zespołową, współdziała z innymi osobami w ramach pracy zespołowej przygotowującej wspólne zadania • Potrafi aplikować teoretyczną wiedzę z zakresu psychologii społecznej do rozumienia konkretnych sytuacji życia codziennego.	PSJ_U12
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega i uznaje znaczenie wiedzy z obszaru psychologii społecznej; stosuje ją do rozwiązywania problemów teoretycznych i praktycznych • Poddaje krytycznej ocenie swoją wiedzę i umiejętności, a także postawy i zachowania • Refleksyjnie i krytycznie posługuje się wiedzą, poszukuje informacji o świecie społecznym; ocenia umiejętności własne i innych studentów w tym obszarze. • Zdaje sobie sprawę z wpływu czynników sytuacyjnych i przyjmowanej perspektywy na spostrzeganie świata społecznego.	PSJ_K1 PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Czym i jak zajmuje się psychologia społeczna	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 1: Czym i jak zajmuje się psychologia społeczna.
Psychologia grupy	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 18: Grupa społeczna.
Prospołeczność	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 14: Prospołeczność.
Agresja	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 15: Agresja.
Ja a inni	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 5: Spostrzeganie osób. ROZDZIAŁ 7: Samoocena.

	Skarżyńska K. (red). (2012). <i>Między ludźmi...oczekiwania, interesy, emocje</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 1.
Postawy	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 8: Postawy.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Psychologia grupy	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 18: Grupa społeczna.
Metody psychologii społecznej	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 1: Czym i jak zajmuje się psychologia społeczna.
Prospołeczność i agresja	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 14: Prospołeczność. ROZDZIAŁ 15: Agresja.
Spostrzeganie siebie i innych	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 5: Spostrzeganie osób. ROZDZIAŁ 7: Samoocena. Skarżyńska K. (red). (2012). <i>Między ludźmi...oczekiwania, interesy, emocje</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 1.
Postawy	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 8: Postawy.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian testowy	26 - 50
Aktywny udział w zajęciach	5-10
Wiedza z lektur sprawdzana na zajęciach	10-20
Zadanie zaliczeniowe (do wyboru przez prowadzących spośród propozycji wymienionych poniżej)	10-20

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia zadania.

Jako zadanie za 20 punktów Prowadzący mogą wybrać jedno z poniższych zadań albo zaproponować swoje własne:

1. KOMENTARZ MEDIALNY – PREZENTACJA INDYWIDUALNA LUB ZESPOŁOWA

Proszę wykonać następującą pracę. Po pierwsze, proszę przeczytać uważnie literaturę na dane zajęcia (zalecamy sięgnięcie do innych podręczników z zakresu psychologii społecznej). Po drugie, proszę znaleźć przykład z życia (dobrze znany, medialny) z ostatnich dwóch lat, który jest idealnym przykładem omawianych (na danych zajęciach) procesów z zakresu psychologii społecznej. Następnie wyobrazić sobie, że Centrum Prasowe Uniwersytetu SWPS przygotowuje konferencję prasową, na której wystąpią eksperci z tej dziedziny. Zadaniem ekspertów jest przygotowanie komentarza pozwalającego odbiorcom zrozumieć zachodzące procesy (z punktu widzenia psychologii społecznej). Komentarz ma wyjaśnić, jakie mechanizmy psychologii społecznej można zauważyć w tym przykładzie. Można powiedzieć o tym, co teoria psychologii społecznej pozwala przewidzieć. Można zaproponować dalsze działania oparte na psychologii społecznej itp. Język prezentacji musi być prosty (mają zrozumieć nie-specjaliści), ale nie może być banalny. Z drugiej strony, jeżeli będziecie Państwo używać języka hermetycznego, naukowego, zawodowego, to odbiorca będzie miał problem z nadążaniem za Państwa wywodem. Oceniane jest: wybór przykładu (czy pasuje), zakres wiedzy (jak wiele mechanizmów udało się Państwu znaleźć), jasność przekazu (czy język jest zrozumiały) oraz jakość przekazu (prezentacja, materiały - czy pomagają zrozumieć, „wczuć się”, zainteresować zagadnieniem omawianym przez prelegentów). Czas trwania prezentacji - maksymalnie 10 minut. Prezentacja musi się odbyć na danych zajęciach - nie można jej odrobić w innym terminie. Nie wygłoszenie prezentacji oznacza zero punktów za to zadanie.

2. PRZYKŁADY INTERWENCJI – PRACA ZESPOŁOWA

Celem projektu jest zaprezentowanie problemu oraz mechanizmów psychologii społecznej, które służyłyby redukcji, zmianie istniejącego problemu. Chodzi tu o działania praktyczne nastawione na poprawę dobrostanu jednostki i grupy. Przykładowe obszary: uprzedzenia wobec wyznawców Islamu, osób LGBT+, kobiet, osób z niepełnosprawnościami. Obniżenie agresji, podniesienie skłonności do niesienia pomocy.

3. ESEJ „PSYCHOLOGIA SPOŁECZNA W MOIM ŻYCIU” – PRACA INDYWIDUALNA

Opisz wybraną sytuację, doświadczenie, historię ze swojego życia, którą teraz, dzięki wiedzy z psychologii społecznej, rozumiesz lepiej. Wyjaśnij, jakie prawidłowości naukowe znajdują zastosowanie w wyjaśnieniu tej historii i uzasadnij swój wybór.

4. PROJEKT FILMOWY

W ramach tego projektu studenci mają wykonać pracę z zakresu natchnienia na siebie psychologii społecznej i filmu. Ich zadaniem będzie przygotowanie prezentacji „psychologia społeczna w filmach dokumentalnych i fabularnych”.

Studenci będą proszeni o przygotowanie analizy wybranego zjawiska psychologicznego na podstawie fragmentów filmu/filmów (np. mechanizm wykluczenia społecznego pokazany w filmie Duże zwierzę Jerzego Stuhra).

**Uniwersytet
SWPS**

W ramach tego zadania studenci będą proszeni o znalezienie filmu i zaprezentowanie jego fragmentów, które pokazują wybrane zjawisko psychologiczne. Ocenie będzie podlegać umiejętność dokonania analizy pokazanego w filmie zjawiska w kontekście wybranych koncepcji psychologicznych.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Biologiczne podstawy zachowania

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	I
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	8
Całkowita liczba godzin pracy studenta	200
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30 / 24	
ćwiczenia	18 / 12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	Student: <ul style="list-style-type: none"> • Ma podstawową wiedzę na temat anatomii i fizjologii układu nerwowego jak i w zakresie metod badania czynności mózgu. • Zna mózgowo mechanizmy funkcji psychicznych: percepcji, pamięci, emocji itp. • Rozumie znaczenie wpływu genów i czynników środowiskowych na ludzkie zachowania.	PSJ_W9
Umiejętności	Student: <ul style="list-style-type: none"> • Potrafi wykorzystać uzyskaną wiedzę biologiczną do wyjaśnienia zachowań człowieka	PSJ_U3

Kompetencje społeczne	Student: <ul style="list-style-type: none"> • Jest otwarty na współpracę z innymi, otwarty na nowe idee i różne punkty widzenia • Potrafi współpracować ze specjalistami z różnych dziedzin. • Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie	PSJ_K3 PSJ_K6
------------------------------	---	------------------

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Biologiczne podstawy życia. Budowa i właściwości organizmów żywych, cytofizjologia. Rozwój ewolucyjny. Genetyczne podstawy życia i zachowań. Relacja mózg – psychika.	<ul style="list-style-type: none"> • Kalat, J. W. Biologiczne podstawy psychologii. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2020. • Sadowski, B. Biologiczne mechanizmy zachowania ludzi i zwierząt. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
Budowa i fizjologia komórki i tkanki nerwowej. Odbiór i wysyłanie bodźców. Rozwój układu nerwowego. Lokalizacja czynności w mózgu.	
Morfologia i anatomia mózgu, drogi przewodzenia. Ośrodkowy i obwodowy układ nerwowy.	
Układy sensoryczne. Ośrodki i drogi czuciowe. Czucie somatyczne.	
Zmysł wzroku i słuchu. Anatomia oraz fizjologia oka i ucha. Ośrodki i drogi nerwowe zmysłu wzroku oraz słuchu.	
Układ nerwowy i hormonalny w regulacji procesów fizjologicznych i psychicznych. Homeostaza.	
Układ ruchowy. Anatomia i fizjologia układu ruchowego. Organizacja i ośrodki kierujące czynnościami ruchowymi.	
Rytmy biologiczne. Podłoże neurologiczne zachowań emocjonalnych.	
Nauka i pamięć. Elementy układu nerwowego zaangażowane w procesy uczenia się i zapamiętywania. Funkcjonalna asymetria mózgu.	
Układ nerwowy w procesach myślenia i mowy. Uzależnienia. Choroby psychiczne. Uszkodzenia różnych części mózgu i ich konsekwencje.	

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Metody badania morfologii i czynności mózgu w stanach normy i patologii. Obrazy TK, MR, fMR, PET, EEG. Badanie odruchów warunkowych i bezwarunkowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Kalat, J. W. Biologiczne podstawy psychologii. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2020. • Sadowski, B. Biologiczne mechanizmy zachowania ludzi i zwierząt. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
Zmysły chemiczne i nieznanne. Percepcja. Synestezja.	
Rola układu siatkowego i limbicznego w procesach psychicznych. Kolokwium 1.	
Biologiczne mechanizmy uzależnień	
Emocje wrodzone i nabyte. Wyższe czynności psychiczne i związane z nimi aktywności poszczególnych struktur mózgu. Kolokwium 2.	
Plastyczność mózgu.	

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Pisemny egzamin - sprawdzian testowy obejmujący całość materiału	(39-76)
Dwa kolokwia zaliczeniowe realizowane podczas ćwiczeń z zakresu materiału określonego przez prowadzącego. Kolokwium składa się z dwóch pytań ocenianych oddzielnie w skali 0-6 punktów, przy progu zaliczenia pytania 3 punkty. Wynik kolokwium jest sumą ocen z obydwu pytań.	(12-24)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Podstawowe umiejętności psychologiczne

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne/niestacjonarne
Rok studiów	1
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	120
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
warsztaty	24 / 18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i rozumie pojęcie komunikacji interpersonalnej, teorie opisujące i wyjaśniające funkcjonowanie człowieka w tym zakresie. • Zna możliwości zastosowania psychologii w obszarze budowania kontaktu, aktywnego słuchania i otwartości w relacjach.	PSJ_W18
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje i wyjaśnia zachowania człowieka w zakresie komunikacji i budowania relacji. • Potrafi zaplanować i zorganizować pracę zespołową i współdziałać z innymi osobami.	PSJ_U12
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega i uznaje znaczenie wiedzy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów	PSJ_K1

	<p>praktycznych w obszarze komunikacji i budowania relacji z ludźmi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zauważa pojawiające się możliwości rozwoju w obszarze budowania kontaktu z drugą osobą i jest gotowy do ich wykorzystania zgodnie z zasadami etyki zawodowej i z dbałością o wysoki standard działań profesjonalnych.	
--	--	--

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Warsztaty	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Temat 1 Integracja Poznanie innych i samego siebie.	
Temat 2 Komunikacja interpersonalna Czym jest komunikacja, płaszczyzny komunikacyjne (anatomia wypowiedzi), komunikacja niewerbalna, błędy komunikacyjne.	Morreale, S. P., Spitzberg B. H., Barge, J. K. (2007). <i>Komunikacja między ludźmi</i> (s. 27-93). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. Von Thun, F.S. (2001). <i>Sztuka rozmawiania</i> (cz. 1, s. 23-69). Kraków: Wydawnictwo WAM.
Temat 3 i 4 Otwartość i postawa w relacjach. Informacja zwrotna Otwartość i postawa w relacjach interpersonalnych. Metoda FUIO i NVC. Rola informacji zwrotnej w budowaniu otwartości na innych ludzi. Asertywność jako świadoma postawa – szacunek i odpowiedzialność w komunikacji. Rola nastawień emocjonalnych i poznawczych w budowaniu kontaktu z drugą osobą.	Król-Fijewska, M. (2005). <i>Stanowczo, łagodnie, bez lęku</i> . Warszawa: Wydawnictwo W.A.B. Rosenberg, M. (2009). <i>Porozumienie bez przemocy. O języku serca</i> . Warszawa: Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza. Strumska-Cylwik, L. (2005). <i>Pomiędzy otwartością i zamknięciem</i> (s. 26-40). Kraków: Wydawnictwo Impuls.
Temat 5 Budowanie kontaktu Zaciekawienie, koncentrowanie się na drugiej osobie, radzenie sobie z barierami w słuchaniu	Okun, B.F. (2002). <i>Skuteczna pomoc psychologiczna</i> (rozdz. 3., s. 57-90). Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia PTP.
Temat 6 i 7 Aktywne słuchanie Parafrazowanie, klaryfikowanie, odzwierciedlanie, podsumowywanie. Zadawanie pytań – cel, rodzaje pytań.	Karpeta, D. E. (2005). Podstawowy warsztat. W: K. Drat-Ruszczak, E. Drażkowska-Zielińska (red.) <i>Podręcznik pomagania</i> (rozdz. 3, s.33-44). Warszawa: Wydawnictwo SWPS Academica. Ustjan, D. (2009). Pytania i inne instrumenty konwersacyjne. Zastosowania praktyczne podczas wywiadu diagnostycznego. W: K. Stemplewska-Żakowicz, K. Krejtz (red.) <i>Wywiad psychologiczny</i> (t. 2, s. 152-187). Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
Temat 8 Słuchanie samego siebie w relacji z drugą osobą. Składniki zaufania.	McKay, M. Davis, M. Fanning, P. (2007) <i>Sztuka skutecznego porozumiewania się</i> rozdz. 6 s. 86 - 94 rozdz. 13 s. 191- 203 Morreale, S.P. Spitzberg, B.H. Barge, J.K. (2008) <i>Komunikacja między ludźmi</i> rozdz 6. s. 226 - 232

Temat 9 Narzędzia komunikacji w sytuacjach trudnych.	Haasen, N. (2005) Odwaga jasnego stawiania spraw rozdz. 2 s.57 - 104 Adler, R.B. Rosenfeld L.B. Proctor III, R.F. (2007) Relacje interpersonalne. Proces porozumiewania się. rozdz. 11 s. 378 - 384
--	--

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Praca na warsztacie, udział w dyskusjach (UWAGA: obecność na warsztacie jest obowiązkowa).	30 -60
Zadanie sprawdzające praktyczne wykorzystanie wiedzy. Zestaw scenek (opis) – zadaniem studenta jest identyfikacja prawidłowej reakcji oraz zachowania zgodnie ze zdobytą wiedzą psychologiczną.	21 - 40

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Umiejętności akademickie

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	I
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	3
Całkowita liczba godzin pracy studenta	75
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	18 / 12	
e-learning	6	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Ma wiedzę na temat organizacji, w tym wiedzę na temat organizacji uczelni wyższej. • Ma wiedzę o rodzajach tekstów naukowych: teoretycznych, empirycznych, i popularyzujących wiedzę. • Wie, czym jest nauka i rozumie potrzebę pogłębiania swojej wiedzy i uczenia się przez całe życie.	PSJ_W25 PSJ_W26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi stosować typowe technologie informacyjne w praktyce oraz w poszukiwaniu informacji z	PSJ_U2 PSJ_U13

	<p>różnych źródeł</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potrafi efektywnie korzystać ze źródeł wiedzy pozyskanej online. • Potrafi stosować standardy bibliograficzne oraz standardy pisania prac naukowych zgodnych z APA.	
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi korzystać z Internetu jako narzędzia komunikacji, poszukiwania i pozyskiwania informacji.	PSJ_K3

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Jak “poruszać się” po uczelni: struktura uczelni, komunikacja na uczelni, obieg dokumentacji Uczelnia -Student.	Informacje przekazywane na zajęciach i materiały prowadzącego.
Akademicki savoir vivre: podstawowe zasady kulturalnego zachowania na Uczelni.	Informacje przekazywane na zajęciach i materiały prowadzącego.
E-learning: obsługa narzędzi wykorzystywanych na e-learningu.	Informacje przekazywane na zajęciach i materiały prowadzącego.
Standardy edytorskie obowiązujące w nauce: różne typy standardów edytorskich, standardy APA, cytowanie i bibliografia.	Harasimczuk, J., Ciecuch, J.. (2012). <i>Podstawowe standardy edytorskie naukowych tekstów psychologicznych w języku polskim na podstawie reguł APA</i> . Warszawa: Wydawnictwo: Liberi Libri. Literatura uzupełniająca: American Psychological Association. (2010). <i>Publication Manual of the American Psychological Association</i> (wyd. 6). Washington: American Psychological Association. Lorayne, H. (1995). <i>Sekrety superpamięci</i> , Ravi. Piber-Dąbrowska, K., Cypryńska, M. i Wawrzyniak, M. (2007). <i>Standardy edytorskie dla naukowego tekstu empirycznego z zakresu psychologii</i> . Warszawa: Wydawnictwo SWPS Academica.
Zaufane źródła informacji: zaawansowane wykorzystanie Internetu, poszukiwanie źródeł i ocena ich wiarygodności, korzystanie z zasobów bibliotecznych i baz danych.	Informacje przekazywane na zajęciach i materiały prowadzącego.
Prezentowanie materiałów: <ul style="list-style-type: none"> • zasady tworzenia prezentacji i obsługa programów umożliwiających prezentację	Informacje przekazywane na zajęciach i materiały prowadzącego.

• podstawowe zasady przemówień publicznych i prezentacji	

E-learning	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Biblioteka <ul style="list-style-type: none"> • Korzystanie z zasobów biblioteki Uniwersytetu SWPS • Bazy publikacji biblioteki Uniwersytetu SWPS oraz ogólnodostępne	Kurs e-learningowy (1 godzina) - kurs dedykowany Wydziałowi
Własność intelektualna <ul style="list-style-type: none"> • Prawa autorskie, plagiat i autoplagiat. • Wykrywanie zapożyczeń, system Plagiat.	Kurs e-learningowy (5 godzin)

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Indywidualne, bieżące wykonanie zadań i ćwiczeń oraz aktywność podczas ćwiczeń	36-70
Streszczenie (250 słów) wylosowanego z podanej puli artykułów (listę tekstów podaje prowadzący na zajęciach. Streszczenie zawiera elementy zgodne ze strukturą naukową i jest napisane zgodnie ze standardami APA.	
Wykonanie zadań i quizów na platformie e-learningowej	15-30

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia społeczna

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne/niestacjonarne
Rok studiów	I
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	150
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30 / 24	
ćwiczenia	18 / 12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Zna teorie psychologii społecznej, wyjaśniające mechanizmy funkcjonowania człowieka w jego otoczeniu oraz badania empiryczne, których wyniki pomagają zrozumieć i wyjaśniać różne procesy społeczne. • Zna aparat pojęciowy właściwy dla psychologii społecznej w zakresie wiedzy i sądów o świecie społecznym, samowiedzy i samowartościowania, postaw i zmiany postaw, komunikacji interpersonalnej.	PSJ_W10

	<ul style="list-style-type: none"> • Zna zarówno klasyczne koncepcje i badania, jak i aktualny dorobek psychologii społecznej w tym dorobek światowej psychologii, jak i wyniki badań polskich psychologów społecznych.	
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi aplikować teoretyczną wiedzę z zakresu psychologii społecznej do rozumienia konkretnych sytuacji życia codziennego. • Potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę dla analizowania i wyjaśniania zachowań społecznych ludzi. • Biegłe posługuje się aparatem pojęciowym właściwym dla psychologii społecznej. • Potrafi wykorzystać - jako punkt wyjścia do planowania badań naukowych - koncepcje i badania, jak i aktualny dorobek psychologii społecznej w tym dorobek światowej psychologii, jak i wyniki badań polskich psychologów społecznych. • Odróżnia wiedzę psychologiczną opartą na dowodach empirycznych od wiedzy potocznej.	PSJ_U9 PSJ_U12
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Zdaje sobie sprawę z wpływu czynników sytuacyjnych i przyjmowanej perspektywy na spostrzeganie świata społecznego. • Dostrzega przejawy niesprawiedliwości społecznej, nietolerancji i dyskryminacji.	PSJ_K1 PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Wpływ społeczny	Doliński, D. (2008). Techniki wpływu społecznego. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 1 i 2.
Poznanie społeczne	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 3: Poznanie społeczne.
Atrakcyjność	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 12: Atrakcyjność.
Miłość i bliskie związki	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 13: Miłość.
Przekonania społeczne	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 4: Przekonania społeczne.
Moralność	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 9: Moralność.
Stereotypy i uprzedzenia	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 19: Stosunki międzygrupowe.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Atrakcyjność, miłość i bliskie związki	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 12: Atrakcyjność. ROZDZIAŁ 13: Miłość.
Przekonania społeczne	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 4: Przekonania społeczne.
Moralność	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 9: Moralność.
Stereotypy i uprzedzenia	Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. ROZDZIAŁ 19: Stosunki międzygrupowe.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
SPRAWDZIAN WIEDZY	26-50
AKTYWNY UDZIAŁ W ZAJĘCIACH	5-10
WIEDZA Z LEKTUR SPRAWDZANA NA ĆWICZENIACH	10-20
ZADANIE ZALICZENIOWE (do wyboru przez Prowadzących spośród propozycji wymienionych poniżej)	10-20

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia zadania.

Jako zadanie za 20 punktów Prowadzący mogą wybrać jedno z poniższych zadań albo zaproponować swoje własne:

1. PROJEKT BADAWCZY – PRACA ZESPOŁOWA.
Opracowywanie projektu badawczego, który miałyby rozstrzygnąć jakieś niejasne czy niespójne wyniki dotychczasowych badań.
2. ANALIZA WARSZTATU BADAWCZEGO – PRACA INDYWIDUALNA.
Analiza serii badań na ten sam temat, pokazująca, czy i ew. jak metoda różnicuje wyniki badań.

3. SYMULACJA SPOŁECZNA – PRACA ZESPOŁOWA.

Przeprowadzenie prostej symulacji społecznej (w warunkach naturalnych) weryfikujące wybrane (i uzgodnione z prowadzącym) mechanizmy z zakresu psychologii społecznej. Jednym z elementów zaliczenia może być np. raport empiryczny, spełniający standardy/wymogi formalne i APA, na bardzo podstawowym poziomie.

4. PROJEKT FILMOWY – PREZENTACJA INDYWIDUALNA LUB ZESPOŁOWA.

Zadaniem studentów będzie przygotowanie prezentacji „psychologia społeczna w filmach dokumentalnych i fabularnych”. Studenci będą proszeni o przygotowanie analizy wybranego zjawiska psychologicznego na podstawie fragmentów filmu/filmów (np. mechanizm wykluczenia społecznego pokazany w filmie Duże zwierzę Jerzego Stuhra). W ramach tego zadania studenci będą proszeni o: znalezienie i zaprezentowanie fragmentów filmów, które pokazują wybrane zjawisko psychologiczne oraz analizę pokazanego w filmie zjawiska w kontekście wybranych koncepcji psychologicznych.

5. ASK ARIELY – PREZENTACJA INDYWIDUALNA LUB ZESPOŁOWA.

Wejdź na stronę Ask Ariely <http://danariely.com/tag/ask-ariely/>, na której psycholog Dan Ariely, posługując się wiedzą naukową, udziela odpowiedzi na pytania czytelników. Kolejne kroki zadania:

- Przeczytaj minimum 10 postów na stronie (niekoniecznie po kolei, jest ich tam bardzo dużo).
- Wybierz jedno pytanie czytelnika, które uznasz za szczególnie interesujące.
- Na podstawie odpowiedzi udzielonej przez Dana Ariego przeprowadź research literatury naukowej (na Ebsco), żeby odnaleźć źródło, na które powołuje się Ariely.
- Przeczytaj znaleziony tekst naukowy.
- Przygotuj krótką prezentację (5 min), w ramach której opowiesz o pytaniu czytelnika, odpowiedzi Ariely’ego oraz o tym, jak zostało przeprowadzone badanie, na podstawie którego Ariely wyciągnął wnioski.
- Na końcu prezentacji zamieść dwa cytowania: znalezionej literatury naukowej oraz postu Ariego (oba w stylu APA).

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia emocji i motywacji

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	I
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	150
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30/24	
ćwiczenia	24/18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Zna klasyczne i współczesne koncepcje oraz główne nurty badawcze dotyczące psychologii emocji i motywacji. • Posiada wiedzę na temat komponentów emocji, mechanizmów wzbudzania emocji, ekspresji i kontroli emocjonalnej, a także rodzajów i mechanizmów motywacji. • Zna teorie i wyniki badań empirycznych nad wzajemnymi relacjami między emocjami, poznaniem, zachowaniem i motywacją.	PSJ_W11

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie, że ludzkie emocje i motywacje są pochodną zarówno procesów biologicznych, jak i kulturowych.	
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi aplikować naukową wiedzę z zakresu psychologii emocji i motywacji do rozumienia konkretnych sytuacji życia codziennego. • Potrafi wykorzystać - jako punkt wyjścia do planowania badań naukowych - koncepcje i badania z zakresu psychologii emocji i motywacji. • Odróżnia wiedzę psychologiczną opartą na dowodach empirycznych od wiedzy potocznej.	PSJ_U3 PSJ_U9
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Jest świadomy konieczności ustawicznego aktualizowania posiadanej wiedzy i umiejętności dotyczących psychologii emocji i motywacji. • Zdaje sobie sprawę z ograniczeń epistemicznych psychologii emocji i motywacji jako obszaru badań i dociekań teoretycznych w naukowej psychologii.	PSJ_K2 PSJ_K5

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
1. Podstawowe koncepcje emocji	Maruszewski, T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., rozdz. 7. Emocje i motywacja. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia, t.1.Gdańsk: GWP, 2011. s. 512-552.
2. Biologiczne, społeczne i poznawcze czynniki wzbudzania emocji	Maruszewski, T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., rozdz. 7. Emocje i motywacja. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia, t.1.Gdańsk: GWP, 2011. s. 512-552.
3. Koncepcje emocji podstawowych i złożonych	Maruszewski, T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., rozdz. 7. Emocje i motywacja. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia, t.1.Gdańsk: GWP, 2011. s. 553-571. Keltner, D. i Ekman, P. (2006). Wyrażanie emocji twarzą. W: Lewis, M. i Haviland-Jones (red.). Psychologia emocji (s. 210-225). Gdańsk: GWP.
4. Motywacja w najważniejszych systemach	Maruszewski, T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., rozdz. 7. Emocje i motywacja. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia, t.1.Gdańsk: GWP, 2011. s. 585-598.
5. Podstawowe mechanizmy motywacyjne: afektywne, poznawcze i fizjologiczne	Maruszewski, T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., rozdz. 7. Emocje i motywacja. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia, t.1.Gdańsk: GWP, 2011. s. 598-612. Franken, R. E. (2005). <i>Psychologia motywacji</i> (rozdział 11: Emocje spójne z celem). Gdańsk: GWP
6. Typy motywacji	Maruszewski, T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., rozdz. 7. Emocje i motywacja. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia, t.1.Gdańsk: GWP, 2011. s. 612-630.

7. Interakcja mechanizmów czterech systemów: neuronalnego, sensoryczno-motorycznego, motywacyjno-afektywnego i poznawczego w powstawaniu emocji. Wymiary emocji: znak, intensywność i treść.	Maruszewski, T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., rozdz. 7. Emocje i motywacja. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia, t.1.Gdańsk: GWP, 2011.
8. Ekspresyjne sprzężenie zwrotne. Emocje pochodne oraz ich aspekt kulturowy. Komunikacja emocjonalna. Automatyczne i podmiotowe mechanizmy regulacji emocji.	Maruszewski, T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., rozdz. 7. Emocje i motywacja. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia, t.1.Gdańsk: GWP, 2011.
9. Funkcje emocji. Emocje a procesy poznawcze, racjonalność a emocje, wpływ emocji i nastrojów na procesy poznawcze. Emocje a zachowanie.	Maruszewski, T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., rozdz. 7. Emocje i motywacja. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia, t.1.Gdańsk: GWP, 2011.
10. Teorie stresu psychologicznego. Przyczyny stresu, siła zakres i kontrolowalność stresorów. Proces, strategie i styl radzenia sobie ze stresem.	Maruszewski, T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., rozdz. 7. Emocje i motywacja. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia, t.1.Gdańsk: GWP, 2011.
11. Szczególnie specyficzne dla ludzi typy motywacji. Motywacja wewnętrzna i zadaniowa, motywacja osiągnięć, motywacje związane z obrazem własnej osoby, motywacja zmian rozwojowych, motywacja w przebiegu zachowania.	Maruszewski, T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., rozdz. 7. Emocje i motywacja. W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia, t.1.Gdańsk: GWP, 2011.

Ćwiczenia

Treści programowe	Literatura obowiązkowa
1. Podstawowe koncepcje emocji	Doliński, D. Strelau, J. (2008). <i>Psychologia. Podręcznik akademicki</i> . Rozdział 7.2.7 Ekman, P., Davidson, R. (1999). <i>Natura emocji. Podstawowe zagadnienia</i> . Gdańsk GWP. Pyt. 2
2. Biologiczne, społeczne i poznawcze czynniki wzbudzenia emocji	LeDoux, J. E. i Phelps, E.A. (2005). <i>Sieci emocjonalne w mózgu</i> , [w:] M. Lewis, J.M. Haviland – Jones (red.), <i>Psychologia emocji Cz. II</i> ; R 10. Gdańsk: GWP. Oatley, K., Jenkins J.M. (2003). <i>Zrozumieć emocje</i> . Wyd. Nauk. PWN, Rozdział 9.
3. Koncepcje emocji podstawowych i złożonych	Maruszewski, T., Doliński, D., Łukaszewski, W., Marszał-Wiśniewska, M. W: Strelau, J., Doliński, D. (2008). <i>Psychologia. Podręcznik akademicki, Tom 1</i> . Gdańsk: GWP, Rozdział 7.3. Keltner, D. i Ekman, P. (2006). <i>Wyrażanie emocji twarzą</i> . W: Lewis, M. i Haviland-Jones (red.). <i>Psychologia emocji</i> . Gdańsk: GWP.
4. Motywacja w najważniejszych systemach	Maruszewski, T., Doliński, D., Łukaszewski, W., Marszał-Wiśniewska, M. W: Strelau, J., Doliński, D. (2008). <i>Psychologia. Podręcznik akademicki, Tom 1</i> . Gdańsk: GWP, Rozdział 7.5 Franken, R.E. (red.) (2005) <i>Psychologia motywacji</i> , Gdańsk: GWP. R. 1

5. Podstawowe mechanizmy motywacyjne: afektywne, poznawcze i fizjologiczne	Doliński, D., Łukaszewski, W. Mechanizmy leżące u podstaw motywacji. W: Strelau, J. (2000). Psychologia Podręcznik akademicki Tom II Franken, R.E. (red.) (2005) <i>Psychologia motywacji</i> , Gdańsk: GWP. R. 2
6. Typy motywacji	Franken, R.E. (red.) (2005) <i>Psychologia motywacji</i> , Gdańsk: GWP. R. 13 i 14
7. Emocje i czas ich trwania – emocje, nastroje dyspozycje, zaburzenia emocjonalne, aleksytymia	Maruszewski, T., Doliński, D., Łukaszewski, W., Marszał-Wiśniewska, M. W: Strelau, J., Doliński, D. (2008). Psychologia. Podręcznik akademicki, Tom 1. Gdańsk: GWP, Rozdział 7.2.4.2-7.2.7 (s. 533-537). Oatley, K., Jenkins J.M. (2003). <i>Zrozumieć emocje</i> . Wyd. Nauk. PWN, s. 124-131 (podrozdz. Domena afektywna:emocje-nastroje-dyspozycje) oraz 315-330 (podrozdz. Przyczyny zaburzeń emocjonalnych).
8. Emocje społeczne, relacyjne i przywiązanie oraz inteligencja emocjonalna	Oatley, K., Jenkins J.M. (2003). <i>Zrozumieć emocje</i> . Wyd. Nauk. PWN, s. 83-93 (podrozdz. Przywiązanie u ludzi i innych naczelných, Emocje jako podstawa interakcji społecznych). Lewis, M. i Haviland-Jones (red.). Psychologia emocji. Gdańsk: GWP, s. 634-640
9. Szczególne typy motywacji – głód, pragnienie, zachowania seksualne, agresja	Strelau Doliński, D., Łukaszewski, W. Typy motywacji. W: Strelau, J. (2000). Psychologia Podręcznik akademicki. Tom II, s. 467-475 Franken, R.E. (red.) (2005) <i>Psychologia motywacji</i> , Gdańsk: GWP. s. 272-278
10. Procesy motywacyjne a uzależnienia	Franken, R.E. (red.) (2005) <i>Psychologia motywacji</i> , Gdańsk: GWP. s. 232-246

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(31-60)
Praca własna (projekt, esej, opracowanie). Rodzaj i tematykę zadania określa prowadzący ćwiczenia.	(10-20)
Zadanie zaliczeniowe do wyboru (kolokwium, wejściówki, kartkówki, aktywność na zajęciach). Rodzaj i tematykę zadania określa prowadzący ćwiczenia.	(10-20)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia rozwoju człowieka

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	1
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	150
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30/24	
ćwiczenia	24/18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie psychologiczną perspektywę ujęcia rozwoju człowieka w cyklu życia oraz teorie wyjaśniające w tym zakresie i specyfikę badań zna i rozumie wpływ czynników biologicznych i środowiskowych, a także interakcji pomiędzy nimi na przebieg procesu rozwojowego zna i rozumie przebieg rozwoju człowieka w różnych jego aspektach: motorycznym, poznawczym i społecznym	PSJ_W9 PSJ_W15

Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> opisuje i wyjaśnia zachowania człowieka na różnych etapach jego rozwoju, wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii rozwoju posługuje się podstawową terminologią stosowaną w psychologii rozwoju formułuje problemy badawcze dotyczące rozwoju człowieka; proponuje ich rozwiązanie, posługując się wiedzą z zakresu psychologii rozwoju poprzez odwołanie do badań, aparatu pojęciowego i metodologii badawczej w tej dziedzinie	PSJ_U1 PSJ_U3 PSJ_U9
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega i uznaje znaczenie wiedzy z zakresu psychologii rozwoju w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych dotyczących rozwoju człowieka poddaje krytycznej ocenie swoją wiedzę i umiejętności	PSJ_K1 PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Wprowadzenie do psychologii rozwoju człowieka- podstawowe pojęcia, problemy i zagadnienia	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 1. Chap. 1; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). Essentials of Human Development: A Life-Span View, International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Perspektywy teoretyczne psychologii rozwoju	Schaffer, D.R., Kipp, K. (2015). <i>Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości</i> . Gdańsk: Harmonia Universalis, Część I. Chap. 1; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). Essentials of Human Development: A Life-Span View, International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Metodologia badań empirycznych w psychologii rozwoju	Schaffer, D.R., Kipp, K. (2015). <i>Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości</i> . Gdańsk: Harmonia Universalis, Część I. Lub Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 3. Chap. 1; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). Essentials of Human Development: A Life-Span View, International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Znaczenie natury i środowiska w rozwoju człowieka	Schaffer, D.R., Kipp, K. (2015). <i>Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości</i> . Gdańsk: Harmonia Universalis, Część II.
Rozwój w okresie prenatalnym i niemowlęcym	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 4. Chap. 3; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). Essentials of Human Development: A Life-Span View, International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Rozwój w okresie dzieciństwa	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 5.

	Chap. 4, 5, 6, 7; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). Essentials of Human Development: A Life-Span View, International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Rozwój w okresie dorastania	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 6. Chap. 8, 9; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). Essentials of Human Development: A Life-Span View, International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Rozwój w okresie dorosłości - wczesna dorosłość	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 7. Chap. 10, 11, 12; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). Essentials of Human Development: A Life-Span View, International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Rozwój w okresie dorosłości - późna dorosłość	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 7. Chap. 13, 14, 15; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). Essentials of Human Development: A Life-Span View, International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Rozwój psychoseksualny – spór o gender	Beisert M. (2006). Seksualność w cyklu życia człowieka. Warszawa: PWN. http://www.rops.krakow.pl/pliki/Polityka_spoeczna/rozwoj_ogolnie_uzupe_niona_wersja.pdf
Rozwój emocjonalny	Schaffer H.R. (2005). Psychologia dziecka. Warszawa: PWN, rozdz. 5. Hawras-Napierała B., Trempała J. (2002). Psychologia rozwoju człowieka. T.3. Warszawa; PWN, rozdz. 2.
Rozwój moralny	Hawras-Napierała B., Trempała J. (2002). Psychologia rozwoju człowieka. T.3. Warszawa; PWN, rozdz. 4.

Ćwiczenia

Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Wprowadzenie do psychologii rozwoju człowieka- podstawowe pojęcia, problemy i zagadnienia	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 1.
Perspektywy teoretyczne psychologii rozwoju	Schaffer, D.R., Kipp, K. (2015). <i>Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości</i> . Gdańsk: Harmonia Universalis, Część I. Chap. 1; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). Essentials of Human Development: A Life-Span View, International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Metodologia badań empirycznych w psychologii rozwoju	Schaffer, D.R., Kipp, K. (2015). <i>Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości</i> . Gdańsk: Harmonia Universalis, Część I. Lub Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). Psychologia rozwoju człowieka. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 3. Chap. 1; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). Essentials of Human Development: A Life-Span View, International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.

Znaczenie natury i środowiska w rozwoju człowieka	Schaffer, D.R., Kipp, K. (2015). <i>Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości</i> . Gdańsk: Harmonia Universalis, Część II.
Rozwój w okresie prenatalnym i niemowlęcym	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). <i>Psychologia rozwoju człowieka</i> . Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 4. Chap. 3; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). <i>Essentials of Human Development: A Life-Span View</i> , International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Rozwój w okresie dzieciństwa	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). <i>Psychologia rozwoju człowieka</i> . Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 5. Chap. 4, 5, 6, 7; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). <i>Essentials of Human Development: A Life-Span View</i> , International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Rozwój w okresie dorastania	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). <i>Psychologia rozwoju człowieka</i> . Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 6. Chap. 8, 9; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). <i>Essentials of Human Development: A Life-Span View</i> , International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Rozwój w okresie dorosłości - wczesna dorosłość	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). <i>Psychologia rozwoju człowieka</i> . Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 7. Chap. 10, 11, 12; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). <i>Essentials of Human Development: A Life-Span View</i> , International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Rozwój w okresie dorosłości - średnia dorosłość	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). <i>Psychologia rozwoju człowieka</i> . Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 7.
Rozwój w okresie dorosłości - późna dorosłość	Brzezińska, A.I., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2016). <i>Psychologia rozwoju człowieka</i> . Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Rozdział 7. Chap. 13, 14, 15; Kail, R. V., & Cavanaugh, J. C. (2014). <i>Essentials of Human Development: A Life-Span View</i> , International Edition, 1st Edition, Cengage Learning; Wadsworth.
Uwarunkowania rozwoju i zachowań rodzicielskich – perspektywa psychologii ewolucyjnej	Buss D.M. (2020). <i>Ewolucja pożądania. Jak ludzie dobierają się w pary</i> . Gdańsk, GWP. Bielawska-Batorowicz E. (2006). <i>Psychologiczne aspekty prokreacji</i> , Katowice, Wyd. Nauk. „Śląsk” (s. 27-38).
Przywiązanie w dzieciństwie jako podstawa budowania relacji społecznych	Schaffer H.R. (2006). <i>Rozwój społeczny: dzieciństwo i młodość</i> . Kraków: Wyd. UJ. (138-167). Schaffer R. (2006). <i>Psychologia dziecka</i> . Warszawa, PWN. (122-135)
Rodzina współczesna jako środowisko rozwoju dzieci i dorosłych	Schaffer H.R. (2006). <i>Rozwój społeczny: dzieciństwo i młodość</i> . Kraków: Wyd. UJ. (227-262) Janicka I., Liberska H. (red.) (2014). <i>Psychologia rodziny</i> . Warszawa: PWN. (wybrane rozdziały)
Grupa rówieśnicza jako środowisko socjalizacji pozarodzinnej. Struktura socjometryczna	Schaffer H.R. (2006). <i>Rozwój społeczny: dzieciństwo i młodość</i> . Kraków: Wyd. UJ. (349-377).

Od bycia kontrolowanym do samokontroli.
Uczenie się reguł życia społecznego

Schaffer H.R. (2006). Rozwój społeczny: dzieciństwo i
młodość. Kraków: Wyd. UJ. (277-300).

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(31-60)
Zadania w trakcie zajęć: prezentacje indywidualne lub grupowe, zadania w trakcie zajęć	(10-20)
Praca domowa z określonych tematów dobranych przez prowadzącego ćwiczenia ze sprawozdaniem na max 2-3 strony: ze wskazanej tradycyjnej literatury przedmiotu, lub w formie kwerendy typu: webquest, ale zawsze z podaniem źródła naukowego, bibliografii, linku, daty pobrania, itp.	(10-20)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Krytyczna analiza tekstów psychologicznych

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	I
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	3
Całkowita liczba godzin pracy studenta	90
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	18/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie specyfikę psychologii jako nauki; zna i różnicuje jakość dowodów empirycznych będących podstawą wiedzy naukowej; zna specyfikę tekstów o charakterze naukowym oraz popularnonaukowym; odróżnia wiedzę psychologiczną opartą na dowodach od wiedzy potocznej.	PSJ_W2 PSJ_W26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> planuje, realizuje i monitoruje własny proces uczenia się; potrafi wyszukać wiarygodne informacje na określony temat;	PSJ_U2 PSJ_U13

	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi ocenić stopień wiarygodności różnych źródeł informacji; • potrafi znaleźć w tekście omawianą tezę i przeanalizować poprawność dostępnych na jej poparcie przesłanek; • potrafi formułować logiczne wnioski i formułować alternatywne wyjaśnienia dla określonych obserwacji; • potrafi stosować standardy APA.	
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i uznaje znaczenie wiedzy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych.	PSJ_K1

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Wprowadzenie do tematyki krytycznej analizy tekstów naukowych Dlaczego ważna jest wiedza naukowa? Czym zajmują się naukowcy? Gdzie znajdują się efekty działań naukowców? Do czego przydaje się świadomość tego jak powstaje wiedza naukowa? Czy psychologia jest w tym względzie wyjątkowa? Co sprawia, że źródło informacji jest rzetelne?	Harasimczuk, J., Ciecuch, J. (2012). <i>Podstawowe standardy edytorskie naukowych tekstów psychologicznych w języku polskim na podstawie reguł APA</i> . Warszawa: Liberi Libri http://www.liberilibri.pl/harasimczuk
Kluczowe umiejętności związane z krytycznym myśleniem. Gdzie i jak znaleźć rzetelne informacje na potrzebny temat? Jak znaleźć publikacje naukowe na wybrany temat? Jak zawęzić pole wyszukiwania? Analiza tekstów zgodnie z zasadami krytycznego myślenia. Najczęstsze błędy we wnioskowaniu.	Lilienfeld, S, Lynn, S., Ruscio, J., Beyerstein, B. (2017). <i>50 wielkich mitów psychologii popularnej</i> . Warszawa: CIS. McBurney, D. (2002). <i>Myśleć jak psycholog</i> . Sopot: GWP.
Od odkrycia do publikacji. Konstrukcja tekstu naukowego. Rodzaje tekstów naukowych. Jak odróżnić tekst popularnonaukowy od tekstu naukowego? Czym jest predatory journal? Koszty publikowania w modelu Open-Access.	Parzuchowski, M., Roczniwska, M. (2019). <i>Krytyczna analiza tekstów</i> . Niepublikowane materiały dydaktyczne.
Proces recenzji tekstów naukowych (peer-review). Na czym polega peer-review. Dlaczego peer-review jest gwarancją rzetelności literatury naukowej?	
Odnajdowanie tez i przesłanek w tekście naukowym i popularnonaukowym Analiza przesłanek i jakości argumentacji (dowodzenia) w wybranym tekście. Logika dowodzenia. Ćwiczenie w budowaniu mapy argumentacji (od przesłanek do tezy).	

Budowanie przewidywań i wyjaśnień w oparciu o jakościowe/ilościowe związki między zmiennymi

Ćwiczenia z analizy odnalezionych informacji. Ćwiczenia z rzetelnej analizy stanu wiedzy. Tworzenie przekonującej i wyczerpującej argumentacji w oparciu o aktualny stan wiedzy. Tworzenie narracji ułatwiającej zrozumienie przesłanek.

Bloki tematyczne do wyboru

Prowadzący zajęcia dopasują przykłady podawane na zajęciach do wybranego przez każdą z grup bloku tematycznego. Wybrany blok tematyczny będzie również wpływał na tematykę ćwiczeń proponowanych podczas zajęć. Studenci wybierają blok tematyczny na podstawie ankiety przesłanej przez koordynatora modułu przed rozpoczęciem zajęć spośród dwóch podanych poniżej:

Emocje w badaniach naukowych

Jak mierzyć emocje w badaniach naukowych i jak opisać takie badania? Jakie (metodologiczne i edytorskie) pułapki czyhają na badaczy zajmujących się regulacją emocjonalną?

Łukaszewski, W. (2015). „Rozum czy emocje?”. *Wielkie i te nieco mniejsze pytania psychologii* (s.349-386). Sopot: Smak słowa.

Badania naukowe w psychologii organizacji

Wyzwania metodologiczne badania poza laboratorium. Czy i w jaki sposób (także metodologiczny) badania psychologiczne mogą przyczynić się do poprawy jakości życia i wydajności pracowników?

Szostek, D. (2018). Poczucie sprawiedliwości organizacyjnej a skłonność pracowników do zachowań kontrproduktywnych. *Organizacja i kierowanie*, 3(182), 129-144.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Zadania realizowane podczas zajęć: Aktywność podczas zajęć oceniana na podstawie ćwiczeń wykonanych na Google Classroom lub w sali. Ćwiczenia będą udostępniane przez prowadzących podczas zajęć.	(11-30)
Mapa argumentacji (pisemna praca grupowa)	(40 -70)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Podstawowe umiejętności pracy w grupie

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	1
Semestr	Letni
Liczba punktów ECTS	3
Całkowita liczba godzin pracy studenta	75
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
warsztaty	24 / 18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Zna możliwości zastosowania psychologii – ma podstawową wiedzę na temat funkcjonowania grupy, dynamiki jej rozwoju w różnych obszarach funkcjonowania grupy. Zna i rozumie problematykę funkcjonowania poszczególnych członków i lidera w grupie rozumianej jako otoczenie społeczne.	PSJ_W10
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje i wyjaśnia zachowania człowieka w obszarze współpracy z innymi, ról grupowych i faz funkcjonowania zespołu.	PSJ_U12

	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi zaplanować i zorganizować pracę zespołu, a także podejmować współpracę z innymi członkami grupy w realizacji celów.	
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega i uznaje znaczenie wiedzy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów pojawiających się w funkcjonowaniu grupy. • Jest gotów do przestrzegania zasad etyki zawodowej i dbałości o wysoki standard działań profesjonalnych związanych z kierowaniem pracą zespołową oraz w sytuacji bycia członkiem grupy.	PSJ_K1 PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Warsztaty	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Temat 1 i 2 Grupa – zespół. Dynamika grupy	Brown, R. (2006). <i>Procesy grupowe. Dynamika wewnątrzgrupowa i międzygrupowa</i> (s.17-35, 153-175). Gdańsk: GWP. Kozak, A. (2014). <i>Proces grupowy</i> (s. 11-56). Gliwice: Onepress, Wydawnictwo Helion SA. Vinogradov, S., Yalom, I.D. (2007). <i>Psychoterapia grupowa. Krótki przewodnik dla terapeutów</i> (s. 78 – 101). Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia PTP.
Temat 3 i 4 Zespół i praca w zespole	Belbin, M. R. (2014). <i>Nie tylko zespół</i> . Warszawa: Wolters Kluwer Polska. Gellert, M., Nowak, C. (2008). <i>Zespół</i> . Gdańsk: GWP.
Temat 5 i 6 Role w zespole	Belbin, M.R. (2003/2008). <i>Twoja rola w zespole</i> (s. 34-51, 66-96, 109-137). Gdańsk: GWP. Jedliński, K., Golińska, L., Karczewska, M., Łabędź, D., Ossowska, T., Szczepańska, H. (2000). <i>Trening interpersonalny</i> (s.19-21). Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.
Temat 7 Facylitacja	Mann, T., Marszewska, J. (2015). <i>Facylitacja - wiedza, umiejętności, sztuka czy magia</i> (s. 12-62) Warszawa: Wydawnictwo: RP.
Temat 8 Myślenie systemowe – grupa, zespół, organizacja	De Barbaro, B. (1999). <i>Wprowadzenie do systemowego rozumienia rodziny</i> (s. 9-17). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Temat 9 i 10 Zarządzanie relacjami w grupie	Morreale, S. P., Spitzberg, B. H., Barge, J. K. (2008). <i>Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności</i> . Warszawa: PWN. Rozdział 3 s. 462 – 495 Brown, B. (2019). <i>Odwaga w przywództwie</i> (r. 3, s. 103- 162) Warszawa: MT Biznes. Obuchowski, K. (2000). <i>Galaktyka potrzeb. Psychologia dążeń ludzkich</i> . Poznań: Zysk i s-ka.
Temat 11 i 12 Ja w grupie	Adams, M. (2004). <i>Myślenie pytaniami</i> . (Zeszyt ćwiczeń do myślenia pytaniami: s.183-204) Warszawa: Wydawnictwo Studio Emka. Carson, R. (2008). <i>Poskramianie swojego Gremlina</i> . (rdz. 9 s. 151-179). Katowice: Wydawnictwo KOS.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Praca na warsztacie, udział w dyskusjach.	30-60
Pisemna praca grupowa.	21-40

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Wykład humanistycznospołeczny. Sztuka

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	I
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	3
Całkowita liczba godzin pracy studenta	75
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30/18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie wybrane paradygmaty humanistyczne wiedzy o człowieku identyfikuje rolę sztuki jako podstawowego składnika każdej kultury; Identyfikuje różnorodne postawy twórcze, nurty i kierunki, kształtujące oblicze sztuki.	PSJ_W27

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Spotkania ze sztuką - obejmują wybrane zagadnienia w obszarze historii sztuki polskiej i europejskiej na przykładzie kierunków, sylwetek niezwykłych artystów oraz słynnych dzieł sztuki. <ul style="list-style-type: none"> • Po co nam sztuka... ? • Co artysta miał na myśli... ? • Pomarańczarka - śląska Mona Lisa? • Firma portretowa i Witkacy • Jak portretowano dzieci? • Moda na Klimta • Vinci i Rembrandt w Polsce • Nie tylko słoneczniki – Vincent van Gogh • Surrealizm Salvadora Dali i wizyjność Zdzisława Beksińskiego • Art Deco i Tamara Łempicka • Pop-art i Andy Warhol • Op –art – sztuka dla oka • Street art - moda na murale • Słynni fałszerze sztuki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Łenyk-Barszcz, J., Barszcz, P. (2019). Tajemnice dzieł sztuki. Wydawnictwo Fronda. 2. Bastek, G. (2020). Rozmowy obrazów. Tom 1-2. Wydawnictwo Naukowe PWN. 3. Fabiani, B. (2020). W kręgu sztuki. Wybór gawęd. Wydawnictwo Naukowe PWN. 4. Czyńska M. (2020). Kobiety z obrazów. Wydawnictwo Marginesy (wybrane fragmenty). 5. Hodge, S. (2018). Krótka historia sztuki. Kieszonkowy przewodnik po kierunkach, dziełach, tematach i technikach. Wydanie 2. Alma-Press Sp. z o.o.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(51-100)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Wykład humanistycznospołeczny. Literatura

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	I
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	3
Całkowita liczba godzin pracy studenta	75
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30/18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie wybrane paradygmaty humanistyczne wiedzy o człowieku posiada wiedzę o zjawiskach literackich, które kształtowały przez wieki tradycję literatury światowej i polskiej oraz myśl humanistyczną. orientuje się w podstawowych epokach historyczno-kulturowych i w dziełach autorów najważniejszych dla rozwoju literatury, oraz w myśli filozoficznej, psychologicznej i socjologicznej.	PSJ_W27

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
<ul style="list-style-type: none"> • „Jak czytać i po co”. • „Kropla żalu” i „cienie łez” – o Lalce B. Prusa i Wichrowych wzgórzach E. Brontë). • Gniew, wędrówka i przyjaźń – wokół Gilgamesza, Iliady i Odysei Homera. • Lekcje choroby (cz. 1) – Filoktet Sofoklesa. • Miłość i przeszkoda – Tristan i Izolda • Gniew Prospera i melancholia Hamleta (W. Szekspir: Burza, Hamlet). • Kręte drogi szaleństwa – Don Kichot, Karusia i inni (Don Kichot Cervantesa i Romantyczność A. Mickiewicza). • Zaczytana – Pani Bovary G. Flauberta. • Niezwykłe metamorfozy – kopista Bartleby i Gregor Samsa (H. Melville, Kopista Bartleby, czyli opowieść z Wall Street, F. Kafka, Przemiana). • Lekcje choroby (cz. 2) – Czarodziejska góra T. Manna. • Przyjaźń w czasach zarazy – A. Camus, Dżuma. • Literatura i czułość – O. Tokarczuk, Czuły narrator.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Auerbach, E. (1968). Mimesis. Rzeczywistość przedstawiona w literaturze Zachodu. Tom 2. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy (fragmenty wybranych rozdziałów). 2. Bloom, H. (2019). Prolog: Po co czytać? W: H. Bloom, Jak czytać i po co? przekł. A. Kunicka, Warszawa: Wydawnictwo Aletheia, s. 19-29. 3. Bloom, H. (2019). Zachodni kanon. Książki i szkoła wieków, przekł. B. Baran i M. Szczubiałka, Warszawa: Wydawnictwo Aletheia (wybrany rozdział). 4. Tokarczuk, O. (2020). Ogniozja, Czuły narrator. W: O. Tokarczuk, Czuły narrator, Kraków: Wydawnictwo Literackie, s. 5-29 i s. 261-289. 5. Tomkowski, J. (2008). Dzieje literatury powszechnej, Warszawa: Wydawnictwo Świat Książki (wybrane rozdziały) oraz 6. do wyboru: 5 spośród omawianych na zajęciach lektur (wydania dowolne).

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(51-100)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia osobowości

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	2
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	150
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30 / 24	
ćwiczenia	24 / 18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student ma wiedzę na temat klasycznych i współczesnych teorii osobowości. • Student zna i rozumie pojęcia teoretyczne psychologii osobowości i ich rolę w wyjaśnianiu zachowań człowieka. • Student zna i rozumie podstawowe paradygmaty badawcze w psychologii osobowości.	PSJ_W13
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student posługuje się podstawową terminologią stosowaną w psychologii osobowości.	PSJ_U1 PSJ_U3 PSJ_U9

	<ul style="list-style-type: none"> • Student opisuje i wyjaśnia zachowania człowieka, wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii osobowości, potrafi powiązać tę wiedzę z podejściem badawczym oraz wskazać implikacje praktyczne.	
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student dostrzega i uznaje znaczenie wiedzy z zakresu psychologii osobowości w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych • Student refleksyjnie i krytycznie posługuje się wiedzą z zakresu psychologii osobowości.	PSJ_K1 PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
Temat 1. Przedmiot badań i podstawowe pojęcia psychologii osobowości Główne kontrowersje wokół osobowości. Sposoby poznawania osobowości.	Cervone D., Pervin L.A. (2011). <i>Osobowość. Teoria i badania</i> . Kraków: Wydawnictwo UJ. [Rozdział 1 - strony 5-32, oraz Rozdział 2]
Temat 2. Psychodynamiczne koncepcje osobowości Psychoanaliza klasyczna – Freud. Stanowiska teoretyczne pokrewne z psychoanalizą: Alfred Adler, Carl Gustaw Jung, Karen Horney, Harry Stack Sullivan, Erich Fromm. Współczesne rozwinięcia klasycznej psychoanalizy.	Cervone D., Pervin L.A. (2011). <i>Osobowość. Teoria i badania</i> . Kraków: Wydawnictwo UJ. [Rozdział 3 oraz Rozdział 4]
Temat 3. Humanistyczne koncepcje osobowości Wizja rozwijającej się i dążącej od samorealizacji jednostki w koncepcjach Masłowa i Rogersa. Psychologia pozytywna.	Cervone D., Pervin L.A. (2011). <i>Osobowość. Teoria i badania</i> . Kraków: Wydawnictwo UJ. [Rozdział 5 oraz Rozdział 6]
Temat 4. Poznawcze podejście w badaniu osobowości Konstrukty osobiste Georga Kelly'ego. Poznawczo-informacyjne ujęcie osobowości Poznawcze teorie Ja. Ja podmiotowe i przedmiotowe – procesy i funkcje. Motywy autoweryfikacji i autowaloryzacji. Schematy Ja (Markus). Koncepcja ukierunkowań Ja (Higgins). Rodzaje Ja. Samowiedza i samoocena.	Oleś, P.K. (2018). <i>Wprowadzenie do psychologii osobowości. Wydanie nowe</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. [Rozdział 8] Cervone D., Pervin L.A. (2011). <i>Osobowość. Teoria i badania</i> . Kraków: Wydawnictwo UJ. [Rozdział 12 oraz Rozdział 11] Maruszewski T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., Osobowość W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia akademicka. Podręcznik, t.1.Gdańsk: GWP, 2011.[Rozdział 8.6., Rozdział 8.9]
Temat 5. Teorie uczenia się społecznego, podejście społeczno-poznawcze Systemowa teoria Mischela i Shody. Społeczno-poznawcza koncepcja Bandury.	Cervone D., Pervin L.A. (2011). <i>Osobowość. Teoria i badania</i> . Kraków: Wydawnictwo UJ. [Rozdział 12 oraz Rozdział 13]
Temat 6. Teorie cechowe. Próby integracji wiedzy z zakresu psychologii osobowości Cechowa teoria osobowości Gordona Allporta, trójczynnikowa teoria Hansa J. Eysencka, czynnikowo-analityczne ujęcie cech Raymonda B. Cattella	Oleś, P.K. (2018). <i>Wprowadzenie do psychologii osobowości. Wydanie nowe</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. [Rozdział 13] Cervone D., Pervin L.A. (2011). <i>Osobowość. Teoria i badania</i> . Kraków: Wydawnictwo UJ. [Rozdział 7]

Temat 7. Podejście narracyjne w badaniu osobowości. Koncepcje McAdamsa i Hermansa.	Maruszewski T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., Osobowość W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia akademicka. Podręcznik, t.1.Gdańsk: GWP, 2011.[Rozdział 8.8]
Temat 8. Socjobiologiczna koncepcja osobowości. Ewolucjonizm - socjobiologia - psychologia ewolucyjna. Wybrane teorie psychologii ewolucyjnej.	Maruszewski T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska M., Osobowość W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia akademicka. Podręcznik, t.1.Gdańsk: GWP, 2011.[Rozdział 8.7]

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Temat 1. Psychodynamiczne podejście do osobowości	Oleś, P.K. (2018). <i>Wprowadzenie do psychologii osobowości. Wydanie nowe</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. [Rozdział 2 oraz Rozdział 4.1]
Temat 2. Osobowość w ujęciu psychologii humanistycznej. Motywacyjne składniki osobowości	Oleś, P.K. (2018). <i>Wprowadzenie do psychologii osobowości. Wydanie nowe</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. [Rozdział 5 oraz Rozdział 11.2]
Temat 3. Ile jest ja w osobowości? Rozbieżności w systemie Ja i ich znaczenie regulacyjne	Bąk, W. (2018). <i>Standardy Ja. Hierarchiczny model samowiedzy</i> . Warszawa: Wydawnictwo Liberi Libri [Rozdział 1] Oleś, P.K. (2018). <i>Wprowadzenie do psychologii osobowości. Wydanie nowe</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. [Rozdział 9.2]
Temat 4. Charakterystyczne adaptacje. Przekonania na temat siebie i świata oraz ich rola w regulacji zachowania	Oleś, P.K. (2018). <i>Wprowadzenie do psychologii osobowości. Wydanie nowe</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. [Rozdział 9.1]
Temat 5. Osobowość a stres i zdrowie	Ogińska-Bulik, N. i Juczyński, Z. (2008). <i>Osobowość stres a zdrowie</i> . Warszawa: Difin. [Rozdziały 3, 4 i 5].
Temat 6. Porównywanie głównych teorii osobowości	Cervone D., Pervin L.A. (2011). <i>Osobowość. Teoria i badania</i> . Kraków: Wydawnictwo UJ. [Rozdział 15] oraz (wcześniej wymieniona) literatura obowiązkowa do wykładu i ćwiczeń z całego semestru

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(26 - 50)
Obowiązują minimum dwa zadania zaliczeniowe realizowane podczas ćwiczeń lub w domu do wyboru przez prowadzącego ćwiczenia: <i>kartkówka/ wejściówka lub praca pisemna lub praca domowa lub zadania realizowane w trakcie zajęć (np. prezentacje indywidualne i grupowe)</i>	(25 - 50)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia poznawcza

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	II
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	150
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30/24	
ćwiczenia	24/18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia w zakresie procesów poznawczych zna aktualne teorie w zakresie procesów poznawczych zna metody badawcze w zakresie procesów poznawczych dostrzega powiązania poszczególnych procesów poznawczych między sobą rozumie znaczenie procesów poznawczych dla codziennego funkcjonowania w różnych sytuacjach	PSJ_W12
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> potrafi formułować problemy badawcze z obszaru psychologii poznawczej	PSJ_U1 PSJ_U3

	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, analizuje i interpretuje zachowania człowieka, wykorzystując wiedzę z zakresu procesów poznawczych posługuje się terminologią stosowaną w psychologii procesów poznawczych	PSJ_U9
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> refleksyjnie i krytycznie posługuje się wiedzą dotyczącą procesów poznawczych, jest świadomy ograniczeń epistemologicznych psychologii poznawczej poddaje krytycznej refleksji cele własne i zespołowe oraz sposoby ich osiągnięcia	PSJ_K2 PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Czym zajmuje się psychologia poznawcza?	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP.
W jaki sposób spostrzegamy świat?	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP.
Natura i funkcje uwagi	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP.
Rozumienie pamięci – zdolność czy proces?	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP.
Czym jest wyobraźnia?	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP.
Czym są pojęcia, jak są tworzone?	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP.
Czym jest myślenie?	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP.
Strategie rozwiązywania problemów	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Psychologia poznawcza w relacji do innych dziedzin psychologii	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP. Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B., Wichary, S. (2020). <i>Psychologia poznawcza</i> . Warszawa: PWN.
Spostrzeganie	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP. Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B., Wichary, S. (2020). <i>Psychologia poznawcza</i> . Warszawa: PWN.
Uwaga	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP. Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B., Wichary, S. (2020). <i>Psychologia poznawcza</i> . Warszawa: PWN.
Różne typy pamięci	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP.

	Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B., Wichary, S. (2020). <i>Psychologia poznawcza</i> . Warszawa: PWN.
Pojęcia	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP. Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B., Wichary, S. (2020). <i>Psychologia poznawcza</i> . Warszawa: PWN.
Myślenie i rozwiązywanie problemów	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP. Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B., Wichary, S. (2020). <i>Psychologia poznawcza</i> . Warszawa: PWN.
Poznawcza psychologia starzenia się	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP. Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B., Wichary, S. (2020). <i>Psychologia poznawcza</i> . Warszawa: PWN.
Decyzje	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP. Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B., Wichary, S. (2020). <i>Psychologia poznawcza</i> . Warszawa: PWN.
Psychologia zeznań świadków – zarys	Maruszewski, T. (2001, 2011). <i>Psychologia poznania. Sposoby rozumienia siebie i świata</i> Gdańsk: GWP. Nęcka, Orzechowski, Szymura (2006) <i>Psychologia poznawcza</i> . Warszawa: PWN
Związki języka z myśleniem	Maruszewski, T. (2001, 2011). <i>Psychologia poznania. Sposoby rozumienia siebie i świata</i> Gdańsk: GWP. Nęcka, Orzechowski, Szymura (2006) <i>Psychologia poznawcza</i> . Warszawa: PWN
Wydawanie sądów i podejmowanie decyzji	Nęcka, E., Orzechowski, J., Szymura, B., Wichary, S. (2020). <i>Psychologia poznawcza</i> . Warszawa: PWN r 12
Znaczenie psychologii poznawczej w psychologii i życiu codziennym	Sternberg, R. J. (2001). <i>Psychologia poznawcza</i> . Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
Poznanie a emocje	Maruszewski, T. (2016). <i>Psychologia poznania. Umysł i świat</i> . Gdańsk: GWP.
Trening poznawczy – definicja, metodologia, skuteczność	Nęcka, E. (2018). <i>Trening poznawczy: czy umysł można trenować, tak jak trenuje się mięśnie?</i> . Sopot: Smak Słowa.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
sprawdzian wiedzy	(31-60)

Aktywność na zajęciach oceniana na podstawie minimum dwóch zadań zaliczeniowych przedstawionych przez prowadzących ćwiczenia (realizowane podczas ćwiczeń lub w domu, według wskazania prowadzącego zajęcia, w oparciu o przeczytaną literaturę i materiały do zajęć)	(20-40)
---	---------

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Podstawy metodologii i statystyki

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne/niestacjonarne
Rok studiów	II
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	8
Całkowita liczba godzin pracy studenta	200
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30 / 24	
ćwiczenia	24 / 18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna podstawowe pojęcia z zakresu metodologii badań eksperymentalnych i korelacyjnych, ma podstawową wiedzę na temat metod i planów badawczych w psychologii, zna wybrane zagadnienia statystyki opisowej i indukcyjnej, rozumie współzależności zachodzące między wymaganiami metodologicznymi a wymaganiami etycznymi w prowadzeniu badań.	PSJ_W22

Umiejętności	Student: <ul style="list-style-type: none"> potrafi opracować statystycznie wyniki prostych badań eksperymentalnych i korelacyjnych, potrafi posługiwać się wybranym pakietem statystycznym.	PSJ_U9
Kompetencje społeczne	Student: <ul style="list-style-type: none"> jest świadomy ograniczeń związanych z korzystaniem z empirycznych źródeł wiedzy, jest przekonany o konieczności przestrzegania zasad etycznych w badaniach naukowych.	PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
1. Wprowadzenie do zagadnień metodologii badań psychologicznych.	Shaughnessy, J. Zechmeister, E., Zechmeister J. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i> . Gdańsk: GWP.
2. Konceptualizacja badania.	Babbie, E. (2003). <i>Badania społeczne w praktyce</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. Shaughnessy, J. Zechmeister, E., Zechmeister J. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i> . Gdańsk: GWP. Brzeziński, J. (2005). <i>Metodologia badań psychologicznych</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
3. Wybór modelu badawczego - paradygmat eksperymentalny.	Shaughnessy, J. Zechmeister, E., Zechmeister J. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i> . Gdańsk: GWP.
4. Wybór modelu badawczego - paradygmat korelacyjny.	Shaughnessy, J. Zechmeister, E., Zechmeister J. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i> . Gdańsk: GWP. Cronbach, L. J. (2006). <i>Dwa nurty psychologii naukowej</i> . W: J. Brzeziński (red.), <i>Metodologia badań psychologicznych. Wybór tekstów</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
5. Próba i jej dobór.	Brzeziński, J. (2005). <i>Metodologia badań psychologicznych</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (str. 343-346). Shaughnessy, J. Zechmeister, E., Zechmeister J. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i> . Gdańsk: GWP.
6. Podstawy wnioskowania statystycznego.	Shaughnessy, J. Zechmeister, E., Zechmeister J. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i> . Gdańsk: GWP
7. Statystyka opisowa.	Bedyńska, S., i Cypryańska, M. (2013). <i>Statystyczny drogowskaz. Tom 1</i> . Warszawa: Sedno/SWPS. Shaughnessy, J. Zechmeister, E., Zechmeister J. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i> . Gdańsk: GWP.
8. Wybrane zagadnienia testów statystycznych.	Bedyńska, S., i Cypryańska, M. (2013). <i>Statystyczny drogowskaz. Tom 1</i> . Warszawa: Sedno/SWPS. Shaughnessy, J. Zechmeister, E., Zechmeister J. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i> . Gdańsk: GWP.
9. Etyka badań psychologicznych.	Shaughnessy, J. Zechmeister, E., Zechmeister J. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i> . Gdańsk: GWP (str. 59-100). Brzeziński, J. i Toeplitz-Winiewska, M. (red.). (2004). <i>Etyczne dylematy psychologii</i> . Warszawa: Academica Wydawnictwo SWPS (224-268).

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
1. Pomiar w psychologii i opis statystyczny zmiennych.	Bedyńska, S., Cypryńska, M. (red.) (2013). <i>Statystyczny drogowaskaz 1. Praktyczne wprowadzenie do wnioskowania statystycznego</i> . Warszawa: Wydawnictwo SWPS „Academica” (str. 17-82).
2. Podstawowe operacje na danych i przekształcenia danych.	Bedyńska, S., Cypryńska, M. (red.) (2013). <i>Statystyczny drogowaskaz 1. Praktyczne wprowadzenie do wnioskowania statystycznego</i> . Warszawa: Wydawnictwo SWPS „Academica” (str. 47-82 i 113-132).
3. Wskaźniki opisowe dla zmiennych i ich interpretacja.	Bedyńska, S., Cypryńska, M. (red.) (2013). <i>Statystyczny drogowaskaz 1. Praktyczne wprowadzenie do wnioskowania statystycznego</i> . Warszawa: Wydawnictwo SWPS „Academica” (str. 83-112).
4. Wprowadzenie do wnioskowania statystycznego.	Babbie, E. (2004). <i>Badania społeczne w praktyce</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (str. 497-510).
5. Testy różnic między średnimi.	Bedyńska, S., Cypryńska, M. (red.) (2013). <i>Statystyczny drogowaskaz 1. Praktyczne wprowadzenie do wnioskowania statystycznego</i> . Warszawa: Wydawnictwo SWPS „Academica” (str. 159-184).
6. Współczynniki korelacji i kontyngencji.	Bedyńska, S., Cypryńska, M. (red.) (2013). <i>Statystyczny drogowaskaz 1. Praktyczne wprowadzenie do wnioskowania statystycznego</i> . Warszawa: Wydawnictwo SWPS „Academica” (str. 197-222).
7. Wprowadzenie do regresji liniowej.	Bedyńska, S., Cypryńska, M. (red.) (2013). <i>Statystyczny drogowaskaz 1. Praktyczne wprowadzenie do wnioskowania statystycznego</i> . Warszawa: Wydawnictwo SWPS „Academica” (str. 223-233).

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy na koniec semestru	21 - 40
Sprawdzian umiejętności na koniec semestru	15 - 30
Bonusy (punkty za zadania w trakcie semestru)	15 - 30

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Obszary zastosowań psychologii

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	II
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	3
Całkowita liczba godzin pracy studenta	75
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
e-learning	12/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Zna możliwości zastosowania psychologii oraz rozumie specyfikę pracy psychologa w różnych obszarach i specjalnościach. Wie jakiego rodzaju ścieżki rozwoju pozwalają uzyskać uprawnienia lub kompetencje potrzebne specjalistom pracującym w poszczególnych obszarach. Wie z jakiego rodzaju wyzwaniem zawodowym stykają się w swojej pracy przedstawiciele poszczególnych specjalności psychologicznych.	PSJ_W3 PSJ_W8
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi zaplanować sobie pracę; potrafi zarządzać swoim czasem pracy.	PSJ_U2

Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi identyfikować sytuacje, w których wiedza i kompetencje psychologa danej specjalności mogą być pomocne w rozwiązywaniu problemów. • Potrafi identyfikować okazje do rozwoju zawodowego i korzystać z nich w budowaniu swojego profilu kompetencji.	PSJ_K6
------------------------------	---	--------

Treści programowe w podziale na formy zajęć

E-learning	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Każdy z wymienionych poniżej obszarów omawiany będzie z perspektywy profilu kompetencji, ścieżki rozwoju zawodowego prowadzącej do uzyskania niezbędnych umiejętności, informacji nt. ewentualnych regulacji prawnych i certyfikatów oraz przykładowych miejsc zatrudnienia i problemów praktycznych z jakimi mierzą się przedstawiciele poszczególnych specjalności.	
Psychologia kliniczna <ul style="list-style-type: none"> • zakres zainteresowań psychologii klinicznej, • omówienie roli psychologa, psychologia klinicznego, psychoterapeuty i innych certyfikowanych specjalistów, • wprowadzenie do koncepcji i modeli w psychologii klinicznej • z kim i jak pracuje psycholog kliniczny – grupy odbiorców usług psychologicznych, rola diagnozy psychologicznej, typy pomocy psychologicznej	<p>Literatura obowiązkowa:</p> <p>Bednarek, D. (2016). Zawód psycholog. Regulacje prawne i etyka zawodowa. Warszawa: PWN. (rozdział 1. Zawód psychologa w świetle prawa; str. 19-56).</p> <p>Kubitsky, J. (2017). Pomóc i samemu przeżyć. Poradnik psychoterapeuty. Warszawa: Wydawnictwo PZWL. (rozdział TERAPEUTA; str. 11-50)</p> <p>Milska-Wrzościńska, Z. (red.) (2018). Psychoterapia dziś. Rozmowy. Warszawa: PWN. (rozdział XV Droga do zawodu; str 299-311).</p> <p>Lauveng, A. (2009). Niepotrzebna jak róża. Sopot: Smak słowa. (rozdział Niepotrzebna jak róża; str 13-29).</p> <p>Podgrodzka-Niell, M., Ryszkowa, M. (2014). Stygmatyzacja na drodze zdrowienia w chorobach psychicznych – czynniki związane z funkcjonowaniem społecznym. Psychiatria Polska, 48(6), 1201–1211.</p> <p>Literatura dodatkowa:</p> <p>Janusz, B., Drożdżowicz, L. (2013). Śmierć i żałoba w rodzinie. Oddziaływania terapeutyczne. Psychoterapia, 2, 45-54.</p> <p>Trzebińska, E., Filipiak, M. (2015). Rola doświadczenia klinicznego w diagnozie zdrowia psychicznego. Roczniki psychologiczne, XVIII, 1, 61-78.</p>

	Jacob, G., Lieb, K., Berger, M. (2019). Trudne dialogi. Rozmowy psychiatrów i psychoterapeutów z pacjentami. Wrocław: Edra. (rozdział 5.2. Pacjent przemilcza problemy ze wstydu; str. 76-78)
Psychologia w biznesie i organizacjach <ul style="list-style-type: none"> • czym zajmuje się psychologia organizacji i pracy – czym zajmuje się psycholog w organizacjach; jak wygląda praca psychologia w biznesie, kluczowe kompetencje psychologia biznesu • psychologia kariery i rozwoju pracownika – klasyczne i współczesne teorie kariery • psychologia pracy – praca ludzka i jej analiza, praca emocjonalna • psychologia organizacji – metafory organizacji, tożsamość organizacji i przywiązanie organizacyjne, różnorodność w organizacji • psychologia marketingu i reklamy – zastosowanie psychologii w marketingu i reklamie, procesy poznawcze i emocjonalne w reklamie, badania marketingowe • psychologia ekonomiczna • psychologia konsumenta – decyzje konsumenckie, trendy w zachowaniach konsumentów, postawy konsumenckie	Literatura do kursu, obowiązkowa (konkretne strony w plikach): Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). Psychologia biznesu. Psychologia w biznesie. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. Ratajczak, Z. (2007). Psychologia pracy i organizacji. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
Psychologia rozwojowo-kliniczna dzieci i młodzieży <ul style="list-style-type: none"> • zastosowania psychologii rozwoju w specjalności klinicznej dzieci i młodzieży • Primum non nocere, czyli czego psychologia rozwoju uczy w kontekście etyki badań • emocje - królewska droga do poznania społecznego – wczesny rozwój emocjonalno-społeczny, rozumowanie sensoryczno-motoryczne, symptomy zaburzenia rozwoju • kojący dotyk - odkrycie miłości – etologia przywiązania, mechanizmy i wzorce • fizjologia i psychologia snu • rozwój moralny • Mój ból jest większy niż twój - o egocentryzmie rozwojowo i klinicznie	Literatura do kursu, obowiązkowa (konkretne strony w plikach): <ul style="list-style-type: none"> • Robert Goodman, Stephen Scott (2000/03): Psychiatria dzieci i młodzieży. Wrocław: Urban&Partner. • Bee H. (2004). Psychologia rozwoju człowieka. Poznań: Zysk i spół. • Schaffer R, Keep K (2010/2015). Psychologia rozwoju. Od dzieciństwa do dorosłości. Gdańsk: Harmionia Universalis. • Grzegorzewska I., Cierpiąłkowska L., Borkowska A.R. (red.) (2020). Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży. Warszawa: PWN. Literatura uzupełniająca: <ul style="list-style-type: none"> • Gibson, E.J., Walk, R.D. (1960): The „visual cliff”. Scientific American, 202, 67-71 http://www.kokdemir.info/courses/psk301/docs/GibsonWalk_VisualCliff(1960).pdf (pozycja uzupełniająca) • Roger R. Hock (2003). 40 prac badawczych, które zmieniły oblicze psychologii. Gdańsk: GWP. (pozycja uzupełniająca)
Psychoseksuologia <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie - czym się zajmuje psychoseksuologia	Wszystkie źródła literaturowe, o których przeczytanie będą proszeni studenci, będą zamieszczone w materiałach na kursie e-learningowym.

<ul style="list-style-type: none"> fizjologia seksualności i wpływ psychiki na nią motywacje seksualne pożądanie seksualne – praca z zaburzeniami podniecenie fizjologiczne i problemy z podnieceniem orgazm i problemy z orgazmem	
Psychologia sądowa <ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie w tematykę modułu, obszary zastosowań w praktyce psychologia a prowadzenie śledztwa psychologia a prawo karne – opiniowanie psychologia a sprawy nieletnich psychologia a sprawy rodzinne i cywilne psychologia penitencjarna	Rode, Dukąła, Kabzińska, Zalewska-Lunkiewicz (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> . Rozdział 1 (str. 15-53)
Psychologia sportu <ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie - komu służy psychologia sportu? zagadnienia społeczne i kliniczne w psychologii sportu psychologia sportu dzieci i młodzieży trening mentalny w sporcie	Wszystkie źródła literaturowe, o których przeczytanie będą proszeni studenci, będą zamieszczone w materiałach na kursie e-learningowym.
Psychologia edukacyjna <ul style="list-style-type: none"> czym zajmuje się psycholog edukacyjny? wyzwania psychologa szkolnego specyficzne potrzeby edukacyjne: między psychologią a pedagogiką psycholog wobec przemocy w szkole psycholog edukacyjny wobec nauczycieli edukacja alternatywna (szkoła demokratyczna)	Wszystkie źródła literaturowe, o których przeczytanie będą proszeni studenci, będą zamieszczone w materiałach na kursie e-learningowym.
Psychologia w negocjacjach <ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do negocjacji fazy negocjacji strategie negocjacji manipulacja i taktyki w negocjacjach techniki radzenia sobie z manipulacjami i okiełznanie konfliktu fiasko negocjacji - i co dalej? istota negocjacji - kim jest dobry negocjator	Literatura do kursu, podstawowa (konkretne strony w plikach): <ol style="list-style-type: none"> Opracowanie zbiorowe, „Sztuka prowadzenia zwycięskich negocjacji”, ICAN 2013 Niemczyk, A., Kędzierski, M. (2014), „O negocjacjach i negocjatorach. Poradnik praktyka”. Gliwice: Wydawnictwo Helion Fisher, R., Ury, W., Patton, B. (2007). „Dochodząc do TAK”. Warszawa: PWE II wyd. Rządca, R., A., Wujec, P. (2001). „Negocjacje”. Warszawa: PWE Ury, W. (2013). „Odchodząc od NIE”. Warszawa: PWE Cialdini, R. B. (2010). „Wywieranie wpływu na ludzi. Teoria i praktyka”. Gdańsk: GWP Dawson, R. (2007). „Sekrety negocjacji dla biznesmenów”. Warszawa: MT Biznes Literatura uzupełniająca: Prasa Harvard Business Review
Kariera naukowo-badawcza w psychologii <ul style="list-style-type: none"> ABC ścieżki naukowo-badawczej	Wszystkie źródła literaturowe, o których przeczytanie będą proszeni studenci, będą

<ul style="list-style-type: none"> • Jak to jest być naukowcem/naukowczynią? • Aspekty kariery naukowej • Przenoszenie nauki w praktykę- aspekty wdrożenia wyników badań naukowych	zamieszczone w materiałach na kursie e-learningowym.
---	--

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Aktywności realizowane na platformie e-learningowej	(51-100)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Esej psychologiczny: projekt indywidualny

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne/niestacjonarne
Rok studiów	II
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	120
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	6	
projekt	12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	Student: <ul style="list-style-type: none"> • Rozumie specyfikę psychologii jako nauki. • Odróżnia wiedzę psychologiczną opartą na dowodach empirycznych od wiedzy potocznej.	PSJ_W2 PSJ_W26
Umiejętności	Student: <ul style="list-style-type: none"> • Opisuje i wyjaśnia zachowania człowieka, wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii i jej subdyscyplin. • Przygotowuje tekst zgodnie z wymaganymi kryteriami merytorycznymi i formalnymi.	PSJ_U1 PSJ_U2 PSJ_U3

	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi zaplanować sobie pracę; potrafi zarządzać swoim czasem pracy.	
Kompetencje społeczne	Student: <ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega i uznaje znaczenie wiedzy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych. • Refleksyjnie i krytycznie posługuje się wiedzą: jest świadomy ograniczeń epistemologicznych psychologii jako nauki. • Rozumie ważność terminowości wykonywania zadań.	PSJ_K1 PSJ_K2

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia / Projekt	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Przedstawienie ogólnej tematyki zajęć – prowadzący przedstawiają zagadnienie, które studenci będą podejmować w eseju.*	do wyboru przez prowadzących
Esej naukowy – co to za forma i jak go przygotować?	Kulesza, W. i Doliński, D. (2020). <i>Jak pisać prace dyplomowe z psychologii</i> . Sopot: Smak Słowa. Część I. Rady ogólne Pinker, S. (2016). <i>Piękny styl</i> . Sopot: Smak słowa (rozdziały 1-3). O APA po polsku: Skimina, E., Harasimczuk, J., & Ciecuch, J. (2022). <i>Podstawowe standardy edytorskie naukowych tekstów psychologicznych w języku polskim na podstawie reguł APA</i> . Wydawnictwo Liberi Libri, dostęp: https://apa7.liberilibri.pl/?fbclid=IwAR3RuXrJis0sXmHvO7DS0S0f05h7txVDGF3et9M0lqoS5tQfWo9SZ9tJ6Co Blog i poradnik o APA (po angielsku): https://apastyle.apa.org/blog
Wybór tematu eseju. Student/ka proponuje dwa tytuły eseju wraz z literaturą w wyznaczonej przez prowadzącego/-ą tematyce. Następnie w konsultacji z prowadzącym/-ą wybiera jeden temat i go doprecyzowuje.	
Udzielenie informacji zwrotnej do pierwszej wersji eseju – jedna konsultacja na studenta/-kę.	Literatura samodzielnie wyszukiwana przez studenta adekwatna do wybranego tematu eseju – co najmniej trzy źródła (artykuły z czasopism <i>peer-review</i> i monografie naukowe).

* Tematykę ogólną esejów oraz określa prowadzący/-a zajęcia.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Znajomość zasad pisania weryfikowana poprzez zadanie domowe, sprawdzian lub zadanie na zajęciach.	(5-10)
Przygotowanie tematu eseju wraz z proponowaną literaturą	(5-10)
Przygotowanie pierwszej wersji eseju (zadanie nieobowiązkowe) Studenci przygotowują pierwszą wersję eseju w wyznaczonym przez prowadzącą/-ego terminie. Aby otrzymać 14 pkt za przygotowanie pierwszej wersji eseju musi on spełniać podstawowe kryteria formalne – mieć wymaganą formę, objętość, zawierać wymaganą liczbę źródeł w bibliografii. Studenci otrzymują informację zwrotną, na ile punktów zasługuje pierwsza wersja eseju zgodnie z kryteriami oceny. Jeśli student/ka nie odda pierwszej wersji eseju otrzymuje 0 punktów za pierwszą wersję eseju, nadal jednak może zaliczyć zajęcia na podstawie finalnej wersji eseju. <i>W razie nieprzygotowania pierwszej wersji eseju lub nieotrzymania za nią minimum 7 punktów student/ka musi uzyskać wyższe niż wskazane w poszczególnych zadaniach zaliczeniowych minima punktowe, aby uzyskać zaliczenie przedmiotu (łącznie minimum 51 punktów)</i>	(0/14)
Finalny esej Na ocenę eseju studenta/-ki składa się ocena poziomu trzech kluczowych umiejętności: <ul style="list-style-type: none"> • umiejętności przekazywania informacji na piśmie, • umiejętności korzystania ze źródeł naukowych, • umiejętności krytycznego myślenia. Szczegółowe kryteria punktacji za esej przedstawione są w rubryce kryteriów oceny. Student/ka, który/-a za swój esej nie uzyska minimalnej wymaganej liczby punktów (34), może go poprawić w terminie dwóch tygodni od otrzymania oceny.	(34-66)
Jedna nieobecność Wymagana jest obecność na wszystkich zajęciach w klasie. Nieobecność na dwóch spotkaniach w klasie oznacza utratę możliwości zaliczenia zajęć. Tej zasady nie stosuje się, jeśli student/ka posiada zwolnienie lekarskie na okres nieobecności.	-5
Nieterminowość	-10

Student/ka, który/-a nie odda finalnego eseju w terminie, ma dwa tygodnie na dostarczenie pracy. Traci jednak możliwość poprawy finalnej wersji swojego eseju i 10 punktów za nieterminowość. Praca spóźniona o więcej niż dwa tygodnie, nie zostanie przyjęta, a sam/-a student/ka nie zaliczy zajęć.	
--	--

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Psychopatologia

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	2
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	150
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin (ST/NST)	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30/24	
ćwiczenia	24/18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student zna pojęcia psychopatologii ogólnej i szczegółowej, etiologię i patogenezę oraz epidemiologię zaburzeń psychicznych. • Student zna współczesne modele zdrowia, co pozwala na określenie uwarunkowań i możliwości poprawy jakości życia osób ujawniających problemy ze zdrowiem psychicznym. • Student zna osiągnięcia i obszary kontrowersji związane z prewencją, diagnozowaniem i pomocą psychologiczną udzielaną osobom zgłaszającym problemy ze zdrowiem psychicznym.	PSJ_W16

Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychopatologii do rozpoznawania i wyjaśniania trudności psychologicznych. Potrafi określić, kiedy zagrażają one zdrowiu psychicznemu, • Student potrafi wskazać adekwatne do tych trudności formy pomocy, • Posługuje się podstawową terminologią z zakresu psychopatologii.	PSJ_U1 PSJ_U3
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student wykazuje się odpowiedzialnością za własne decyzje na rzecz dobra osób ujawniających problemy ze zdrowiem psychicznym.	PSJ_K5

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Norma a psychopatologia. Psychopatologia ogólna	Butcher, J.N., Hooley, J.N., Mineka, S. (2018). Psychologia Zaburzeń. Sopot: GWP. Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar.
Psychopatologia ogólna: zaburzenia procesów poznawczych, emocjonalnych i motywacyjnych, zaburzenia świadomości i orientacji.	Butcher, J.N., Hooley, J.N., Mineka, S. (2018). Psychologia Zaburzeń. Sopot: GWP. Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar.
Zaburzenia dysocjacyjne. Zespoły zaburzeń pod postacią somatyczną	Butcher, J.N., Hooley, J.N., Mineka, S. (2018). Psychologia Zaburzeń. Sopot: GWP. Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar.
Zaburzenia związane ze stresem	Butcher, J.N., Hooley, J.N., Mineka, S. (2018). Psychologia Zaburzeń. Sopot: GWP. Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar.
Zaburzenia nastroju	Butcher, J.N., Hooley, J.N., Mineka, S. (2018). Psychologia Zaburzeń. Sopot: GWP. Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar.
Zaburzenia osobowości	Butcher, J.N., Hooley, J.N., Mineka, S. (2018). Psychologia Zaburzeń. Sopot: GWP. Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar.
Zaburzenia psychotyczne	Butcher, J.N., Hooley, J.N., Mineka, S. (2018). Psychologia Zaburzeń. Sopot: GWP. Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar.
Wybrane zaburzenia neuropoznawcze i neurorozwojowe.	Butcher, J.N., Hooley, J.N., Mineka, S. (2018). Psychologia Zaburzeń. Sopot: GWP. Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Rozpoznawanie objawów – psychopatologia ogólna	Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar, rozdział 5.
Zespoły zaburzeń występujących pod postacią somatyczną. Zaburzenia odżywiania.	1. Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar (str. 429-437). 2. Rothschild, B. (2014). Ciało pamięta. Psychofizjologia traumy i terapia osób po urazie psychicznym. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. Rozdział Zrozumienie pamięci somatycznej (str. 61-82).
Zaburzenia lękowe i nerwicowe	1. Seligman, M.E., Walker, E.F., Rosenhan, D.L. (2017). Psychopatologia. Poznań: Zyska, rozdział V. 2. Rachman, S. (2005). Zaburzenia lękowe. Modele kliniczne i techniki terapeutyczne dla praktyków i pacjentów. Gdańsk; GWP, rozdział 3: Teorie lęku i rozdział 5: Panika i lęk.
Zaburzenia nastroju	Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar (str. 149-150). 2. Angst, J., Ajdacic-Gross, V., Rossler, W., (2015). Klasyfikacja zaburzeń nastroju. Psychiatria Polska, 49 (4), 663-671. 3. Padesky, C., Greenberger, D., (2017). Umysł ponad nastrojem. Zmień nastrój poprzez zmianę sposobu myślenia. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, rozdział 13 i 14.
Zaburzenia osobowości	1. McWilliams, N. (2016). Diagnoza Psychoanalityczna. Gdańsk: GWP, rozdziały: Poziomy rozwojowe organizacji osobowości (str. 64-87) i/lub Kliniczne implikacje poziomów rozwojowych struktury osobowości (str. 88-114) i/lub Typy organizacji charaktery (str. 161-164). 2. Hall, C., Lindzey, G., Campbell, J., (2004). Teorie osobowości. Warszawa: Wydawnictwo Szkolne PWN, rozdział 1: Istotne cechy teorii osobowości (str. 25-42) i rozdział 15: Nieco refleksji nad współczesną teorią osobowości (str. 621-627) 3. Grabski, B., Gierowski, J., (2012). Zaburzenia osobowości – różne spojrzenia i próby ich integracji. Psychiatria Polska, 46 (5), 829–844.
Zaburzenia związane z zażywaniem substancji psychoaktywnych.	1. Carson, R, Buchter, J.N., Mineka, S. (2005). Psychologia zaburzeń, tom 1, Gdańsk: GWP. 2. Cierpiałkowska, L. (2014). Psychopatologia. Warszawa Wydawnictwo Naukowe Scholar (str. 196-225). 3. Dodziuk, A., Kapler, L. (2007). Nałogowy człowiek. Warszawa: Inst. Psych. Zdrowia PTP, str. 10-24.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
sprawdzian wiedzy	(31-60)
Zespołowe zadanie zaliczeniowe realizowane w ramach pracy domowej polegające na opracowaniu kompleksowej diagnozy bohatera filmu/książki (szczegółowe wytyczne i lista przykładów zostaną podane przez osobę prowadzącą ćwiczenia)	(18-34)
Sześć wejściówek przeprowadzonych w trakcie semestru	(2-6)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia różnic indywidualnych

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	2
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30/24	
ćwiczenia	24/18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student zna podstawowe pojęcia stosowane do opisu różnic indywidualnych oraz klasyczne i współczesne koncepcje wyjaśniające różnice w podstawowych sferach funkcjonowania (w szczególności takich jak inteligencja i zdolności, temperament, osobowość, style poznawcze, twórczość). • Student posiada wiedzę o związkach łączących psychologię różnic indywidualnych z innymi subdyscyplinami psychologii.	PSJ_W14

	<ul style="list-style-type: none"> • Student zna wybrane metody do pomiaru różnic indywidualnych oraz zasady i ograniczenia związane z tym pomiarem.	
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student potrafi wykorzystać wiedzę dotyczącą znaczenia zdolności, cech temperamentu i stylów do obserwacji, interpretacji i oceny zachowań człowieka. • Student potrafi wykorzystać wiedzę dotyczącą adaptacyjnego znaczenia różnic indywidualnych do analizy i oceny zachowań człowieka, formułować propozycje zmian sytuacji lub zachowania.	PSJ_U3 PSJ_U9
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student jest świadomy możliwości, problemów i ograniczeń funkcjonowania osób o zróżnicowanym poziomie zdolności, różnych temperamentach czy stylach. • Student jest przekonany o konieczności przestrzegania zasad etyki zawodowej w procesie diagnozowania różnic indywidualnych.	PSJ_K2 PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Paradygmat psychologii różnic indywidualnych.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.
Cechy temperamentu i osobowości.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.
Inteligencja i zdolności.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.
Inteligencja emocjonalna.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.
Style poznawcze i typy umysłowości.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.
Teorie twórczości.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Wprowadzenie do tematyki różnic indywidualnych.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”. Strelau, J. (2006). Różnice indywidualne: opis, determinanty i aspekt społeczny. W: J. Strelau (red.) Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom 2. Gdańsk: GWP. Wybrane fragmenty.

Cechy temperamentu i osobowości.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”. Cyniak-Cieciura, M., Zawadzki, B., Strelau, J. (2016). Formalna Charakterystyka Zachowania – Kwestionariusz Temperamentu: Wersja Zrewidowana. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
Inteligencja i zdolności.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”. Nęcka, E. (2003). Inteligencja. Geneza – struktura – funkcje. Gdańsk: GWP. Jaworowska, A., Szustrowa, T. (2000). Testy Matryc Ravena w Wersji Standard. Formy: Klasyczna, Równoległa, Plus. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych. Hornowska, E. (2004). Skale inteligencji dla dorosłych Davida Wechslera WAIS-R oraz WAIS-III. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
Inteligencja emocjonalna.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”. Maczak, A., Knopp, K., (2013). Znaczenie inteligencji emocjonalnej w funkcjonowaniu człowieka. Warszawa: Liberi Libri.
Style poznawcze.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”. Maczak, A. (2000). Style poznawcze. W: J. Strelau (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom 2. Gdańsk: GWP. Maczak, A. (1992). Test Porównywania Znanych Kształtów (MFF) J. Kagana. Podręcznik. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych.
Twórczość.	Strelau, J. (2021). Różnice indywidualne: historia-determinanty-zastosowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”. Nęcka, E. (2002). Psychologia twórczości. Gdańsk: GWP. Wybrane fragmenty.
Style radzenia sobie ze stresem.	Strelau, J., Jaworowska, A., Wrześniewski, K., Szczepaniak, P. (2013). Kwestionariusz Radzenia Sobie w Sytuacjach Stresowych. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
Osobowość.	Jaworowska, A. (2011). Kwestionariusze Osobowości Eysencka EPQR-R oraz EPQ-R w wersji skróconej. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
Temperament.	Strelau, J. i Zawadzki, B. (1998). Kwestionariusz PTS. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
Inteligencja emocjonalna.	Jaworowska, A. i Maczak, A. (2008). Kwestionariusz Inteligencji Emocjonalnej INTE. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
sprawdzian wiedzy	(26-50)
minimum dwa zadania zaliczeniowe do wyboru (realizowane podczas ćwiczeń lub w domu)	(25-50)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Podstawy psychometrii

Rok akademicki	2022/2023
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne/niestacjonarne
Rok studiów	II
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	150
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30 / 24	
ćwiczenia	24 / 18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	Student <ul style="list-style-type: none"> ma podstawową wiedzę dotyczącą konstrukcji, oceny jakości, zasad interpretacji oraz zastosowania psychometrycznych narzędzi diagnostycznych; zna pojęcia stosowane w psychometrii ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych oraz etyki zawodowej; zna prawne, organizacyjne i etyczne uwarunkowania wykonywanej działalności zawodowej;	PSJ_W20
Umiejętności	Student <ul style="list-style-type: none"> potrafi dokonać oceny jakości pomiaru psychologicznego;	PSJ_U1 PSJ_U3

	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi korzystać z norm; • potrafi tworzyć przedział ufności dla wyniku otrzymanego; • potrafi zinterpretować wyniki badania testowego;	
Kompetencje społeczne	Student <ul style="list-style-type: none"> • jest gotów do odpowiedzialnego używania standaryzowanych miar zmiennych psychologicznych; • jest przekonany do ustawicznego aktualizowania własnej wiedzy i umiejętności dotyczących pomiaru psychologicznego.	PSJ_K5

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe pojęcia w psychometrii. 2. Klasyfikacja i historia testów psychologicznych. Literatura i źródła na temat testów. 3. Psychologiczne, metodologiczne, psychometryczne i etyczne uwarunkowania testowania i pomiaru psychologicznego. 4. Rzetelność pomiaru w psychologii. 5. Trafność pomiaru w psychologii. Rodzaje trafności. 6. Eksploracyjna i konfirmacyjna analiza czynnikowa. 7. Zniekształcenia, biasy i tendencyjności w pomiarze psychologicznym. 8. Normalizacja wyników testu psychologicznego.	Hornowska, E. (2018). <i>Testy psychologiczne. Teoria i praktyka</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
<ol style="list-style-type: none"> 1. Postępowanie diagnostyczne „krok po kroku”, począwszy od celu diagnozy poprzez dobór narzędzi po informację zwrotną, reguły oceny narzędzi diagnostycznych, kwestie etyczne. 2. Pojęcie trafności treściowej, ćwiczenia w formułowaniu i ocenie pozycji testowych 3. Analizy jakości pozycji testowych, ćwiczenia z pakietem SPSS lub/i Jamovi. 4. Prezentacja kwestionariusza** osobowości lub temperamentu, budowa przedziałów ufności metodą uproszczoną, stosowanie norm, analiza danych korelacyjnych dokumentujących trafność. 5. Prezentacja testu** inteligencji lub zdolności, budowa przedziałów ufności, stosowanie norm, analiza profilowa. 6. Analiza czynnikowa, ćwiczenia z pakietem SPSS lub/i Jamovi.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hornowska, E. (2018). <i>Testy psychologiczne. Teoria i praktyka</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, [1/6; 2/3; 3/5 6/3]. 2. APA (2007) <i>Standardy dla testów stosowanych w psychologii i pedagogice</i>. Gdańsk: GWP, [1/2; 1/3]. 3. Bedyńska, S., Cypryańska, M. (red.) (2013). <i>Statystyczny drogowskaz 1. Praktyczne wprowadzenie do wnioskowania statystycznego</i>. Warszawa: Wydawnictwo SWPS „Academica”, [3/9; 6/9].

* przy każdej pozycji podano w nawiasach klamrowych rozdziały lub części przypisane do danego tematu wg wzoru: temat/rozdział

** wybór kwestionariusza/testu do omówienia zostanie przeprowadzony na zajęciach.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(26 - 50)
Punkty za zadania indywidualne na zajęciach	(10 - 20)
Praca grupowa	(15 - 30)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Rozmowa psychologiczna: projekt indywidualny

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne/niestacjonarne
Rok studiów	2
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	180
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	24 / 18	
projekt	10 / 10	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	Student zna i rozumie pojęcia związane z komunikacją interpersonalną oraz teorie opisujące i wyjaśniające zjawisko budowania dialogu.	PSJ_W18
Umiejętności	Student formułuje problem praktyczny – cel rozmowy psychologicznej, planuje jej przebieg i podsumowanie. Student planuje pracę własną w celu realizacji indywidualnego projektu rozmowy psychologicznej.	PSJ_U3 PSJ_U8
Kompetencje społeczne	Student dostrzega i uznaje znaczenie wiedzy psychologicznej dla realizacji wywiadu w praktyce. Student przestrzega zasad etyki w podejmowaniu rozmowy psychologicznej.	PSJ_K1 PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa: PODREĆCZNIK: Stemplewska-Żakowicz, K., Szustrowa, T., Krejtz, K. (2009). <i>Wywiad psychologiczny</i> . Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
Zawieranie kontraktu na badania. Świadoma zgoda. Wybór osoby badanej.	Podręcznik: Zalewski, B. <i>Kontrakt</i> . Tom 2. Rozdział 6. Strony: 102-113.
Kontakt diagnostyczny – budowanie przymierza i etyczne aspekty prowadzenia wywiadu	Podręcznik: Stemplewska-Żakowicz, K. <i>Relacja diagnostyczna</i> . Tom 2. Rozdział 2. Strony: 27-53. Podręcznik: Engel-Bernatowicz, A. <i>Specyfika kontaktu w wywiadzie psychologicznym</i> . Tom 2. Rozdział 3. Strony: 54-80.
Kontakt diagnostyczny – trudne sytuacje i silne emocje w wywiadzie	Podręcznik: Romanowska, K. <i>Opór i praca z oporem</i> . Tom 2. Rozdział 9. Strony: 188-214.
Techniki prowadzenia wywiadu psychologicznego. Pogłębione aktywne słuchanie.	Podręcznik: Ustjan, S. <i>Narzędzia konwersacyjne. Różnice, klasyfikacje i badania</i> . Tom 2. Rozdział 7. Strony: 131-151.
Techniki prowadzenia wywiadu psychologicznego. Zaawansowane typy pytań	Podręcznik: Ustjan, S. <i>Narzędzia konwersacyjne. Zastosowania praktyczne podczas wywiadu diagnostycznego</i> . Tom 2. Rozdział 8. Strony: 152-187.
Planowanie wywiadu – moc danych i operacjonalizacje	Podręcznik: Stemplewska-Żakowicz, K. <i>Metoda wywiadu w psychologii</i> . Tom 1. Rozdział 2. Strony: 31-89. Podręcznik: Stemplewska-Żakowicz, K. <i>Jak zrobić dobry wywiad</i> . Tom 1. Rozdział 3. Strony: 90-110.
Interpretacja wywiadu – analiza mocy uzyskanych danych	Podręcznik: Grzesiak-Feldman, M. <i>Kilka słów o sztuce interpretacji</i> . Tom 1. Rozdział 4. Strony: 117-128.
Informacje zwrotne	Podręcznik: Zalewski, B. <i>Informacje zwrotne</i> . Tom 2. Rozdział 10. Strony: 215-239.
Obszar wiedzy dotyczący analizowanego zagadnienia tematycznego w rozmowie*	Podaje prowadzący podczas zajęć

*temat realizowany wg kolejności ustalonej przez prowadzącego; nie wcześniej niż przed Tematem 4.

Projekt indywidualny	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Konsultacja – przygotowanie pracy informacyjnej zwrotnej dotyczącej pracy zaliczeniowej	Literatura z ćwiczeń oraz: Podręcznik: Engel-Bernatowicz, A. <i>Diagnosta jako instrument własnej pracy</i> . Tom 2. Rozdział 11. Strony: 240-269.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Przeprowadzenie 20-minutowego wywiadu dotyczącego (np. motywów wyboru studiów oraz doświadczeń z aktualnego studiowania i dalszych planów) Dostarczenie nagrania rozmowy Raport pisemny z wywiadu	51-100

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Fakultet humanistyczny / psychologiczny 1 - 2

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	fakultatywne
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	2 i 3
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	3
Całkowita liczba godzin pracy studenta	90
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	30/18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> ... [min. 1 przedmiotowy efekt uczenia się z zakresie wiedzy w zależności od tematyki i zakresu fakultetu]	
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się terminologią stosowaną w określonej subdyscyplinie z obszaru nauk społecznych lub humanistycznych.	PSJ_U1
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> terminowo i rzetelnie wykonuje powierzone mu zadania.	PSJ_K5

Treści programowe

Tematy zajęć - treści programowe	Literatura obowiązkowa

Literatura uzupełniająca:

1. ...

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)*	Punktacja**
np. sprawdzian (w formie pisemny, ustny, testowy, obejmujący treści z....całości przedmiotu/wykładu etc.)	XX-XX
np. ...	XX-XX
[UWAGA: Przy zaliczaniu każda z form realizacji wymaga otrzymania przez studenta co najmniej 50% punktów. Koordynator określa wyższy próg zaliczenia (50%+1) dla jednego z zadań zaliczeniowych.]***	

*Zadania zaliczeniowe do wyboru: sprawdzian (pisemny, ustny, testowy), kolokwium, kartkówka/wejściówka, praca pisemna, praca domowa, zadania realizowane w trakcie zajęć (np. prezentacje indywidualne i grupowe)

**Uzyskanie minimalnej punktacji jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

*** Wiersz Tabeli należy usunąć w ostatecznej wersji sylabusu.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia kliniczna i zdrowia

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	3
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	180
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	30/18	
ćwiczenia	24/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Zna obszar zainteresowań psychologii klinicznej i zdrowia. Potrafi wskazać na różnice między dziedziną psychologii klinicznej i psychologii zdrowia a dziedzinami pokrewnymi. • Zna teorie zdrowia psychicznego i somatycznego w kontekście kierunków i podejść w psychologii klinicznej i zdrowia. • Zna dziedziny zastosowań psychologii klinicznej i zdrowia	PSJ_W16

Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi opisać sytuację, w której potrzebna jest pomoc psychologiczna z różnych perspektyw teoretycznych • Potrafi wskazać w jakich sytuacjach niezbędna jest pomoc psychologiczna. Potrafi określić rodzaj pomocy najbardziej właściwy w danej sytuacji • Potrafi odróżnić kompetencje psychologa od kompetencji lekarza i innych specjalistów dziedzin pokrewnych, przy czym wykazuje postawę współpracy z zespołem.	PSJ_U1 PSJ_U3
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Jest uwrażliwiony na zagadnienia etyczne związane z działalnością psychologa w obszarze psychologii klinicznej i zdrowia.	PSJ_K1 PSJ_K5

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
1. Podstawy psychologii klinicznej i zdrowia, w tym podstawy praktyki opartej o dowody empiryczne.	Cierpiałkowska, L i Sęk, H. (2016). <i>Psychologia kliniczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo PWN Heszen-Celińska, I, Sęk, H. (2020). <i>Psychologia zdrowia. Wydanie nowe</i> . Warszawa: PWN.
2. Koncepcje i pojęcie zdrowia i choroby w psychologii oraz naukach pokrewnych. Modele i podejścia stosowane w psychologii klinicznej i zdrowia.	Cierpiałkowska, L i Sęk, H. (2016). <i>Psychologia kliniczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo PWN Heszen-Celińska, I, Sęk, H. (2020). <i>Psychologia zdrowia. Wydanie nowe</i> . Warszawa: PWN.
3. Dziedziny zastosowań psychologii klinicznej, w tym rola diagnozy w psychologii klinicznej.	Cierpiałkowska, L i Sęk, H. (2016). <i>Psychologia kliniczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo PWN Heszen-Celińska, I, Sęk, H. (2020). <i>Psychologia zdrowia. Wydanie nowe</i> . Warszawa: PWN.
4. Typy pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych.	Cierpiałkowska, L i Sęk, H. (2016). <i>Psychologia kliniczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo PWN Heszen-Celińska, I, Sęk, H. (2020). <i>Psychologia zdrowia. Wydanie nowe</i> . Warszawa: PWN.
5. Stres psychologiczny: teoria, badania i praktyka.	Cierpiałkowska, L i Sęk, H. (2016). <i>Psychologia kliniczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo PWN Heszen-Celińska, I, Sęk, H. (2020). <i>Psychologia zdrowia. Wydanie nowe</i> . Warszawa: PWN.
6. Promocja zdrowia i prewencja choroby: badania i praktyka.	Cierpiałkowska, L i Sęk, H. (2016). <i>Psychologia kliniczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo PWN Heszen-Celińska, I, Sęk, H. (2020). <i>Psychologia zdrowia. Wydanie nowe</i> . Warszawa: PWN.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
1. Zdrowie i choroba	1. Cierpiałkowska, L. (2012). <i>Psychopatologia</i> . Warszawa: Scholar (r. 1: 20-28). 2. Heszen-Celińska I., Sęk H. (2020). <i>Psychologia</i>

	zdrowia. Warszawa: PWN (r. 3: 31-51).
2. Stres i radzenie sobie	1. Heszen-Celińska I., Sęk H. (2020). Psychologia zdrowia. Warszawa: PWN (r. 9: 133-153). 2. Hobfoll, S.E. (2006). Stres, kultura i społeczność. Psychologia i filozofia stresu. Gdańsk: GWP (r. 3: 67-105)
3. Obszary zastosowań psychologii klinicznej	1. Cierpiałkowska, L. (2012). Psychopatologia. Warszawa: Scholar (r. 1: 29-41). 2. Morrison, J. (2021). Diagnoza psychiatryczna. Kraków: WUJ (s. 4-58). 3. Heszen-Celińska I., Sęk H. (2020). Psychologia zdrowia. Warszawa: PWN (r. 17: 287-302).
4. Perspektywa salutogenetyczna, czyli jak zasoby sprzyjają zdrowiu	1. Heszen-Celińska I., Sęk H. (2020). Psychologia zdrowia. Warszawa: PWN (r. 10: 153-173). 2. Stawiarska P. (2019). Kierunki współczesnej promocji zdrowia i prewencji zaburzeń. Profilaktyka XXI wieku. Zagrożenia i wyzwania. Teoria i praktyka. Warszawa: Difin (r. 6: 59-79).

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
sprawdzian wiedzy	(31-60)
Praca pisemna - tematyka, kryteria oceny oraz termin przygotowania zostaną przedstawione na pierwszym spotkaniu z prowadzącymi ćwiczenia	(20-40)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia pracy i organizacji

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	3
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	120
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	24/12	
ćwiczenia	12/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student ma podstawową wiedzę na temat roli psychologii w zarządzaniu organizacją oraz ludźmi w organizacji. • Student ma podstawową wiedzę na temat zastosowań psychologii w biznesie. • Student ma podstawową wiedzę na temat psychospołecznych warunków pracy oraz wpływu tych warunków na funkcjonowanie ludzi w organizacji oraz funkcjonowanie organizacji jako całości.	PSJ_W3 PSJ_W7 PSJ_W8

Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student potrafi rozpoznać zjawiska negatywne w organizacji i zaproponować odpowiednie działania prewencyjne i interwencyjne • Student umie zaplanować działania komunikacyjne w oparciu o wiedzę psychologiczną	PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student cechuje się zaangażowaniem w projektowaniu oddziaływań w obszarze pracy i organizacji oraz marketingu. • Student ma świadomość konieczności nieustannego doskonalenia swoich umiejętności oraz poszerzania swojej wiedzy.	PSJ_K1 PSJ_K4

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Historia psychologii pracy i organizacji	Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). Psychologia biznesu. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, r.1, s. 1-18 Schultz, D.P., Schultz, S.E. (2008). Historia współczesnej psychologii. Kraków: Wyd. UJ, r. 8, s. fragment s.238-249
Organizacja i kontekst jej funkcjonowania	Kożusznik, B. (2014). <i>Zachowania człowieka w organizacji</i> . Warszawa: PWE Ratajczak, Z. (2007). Psychologia pracy i organizacji. Warszawa: PWN Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
Rola i zadania psychologa pracy i organizacji	Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). Psychologia biznesu. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, r. 6 (s. 31-104), 12 (s. 193-208) i 13 (s. 209-228) Chmiel, N. (2007). <i>Psychologia pracy i organizacji</i> . Gdańsk: GWP
Omówienie wybranych aspektów roli psychologa w odniesieniu do pracowników organizacji	Chmiel, N. (2007). <i>Psychologia pracy i organizacji</i> . Gdańsk: GWP Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
Etyczny biznes – CSR	Chudzicka-Czupała, A. (2013). <i>Etyczne zachowanie się człowieka w organizacji</i> . Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
Postawa człowieka wobec pracy i organizacji	Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). Psychologia biznesu. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, r. 27 (s. 453-466) Grabowski D. (2015). Etyka pracy. Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, fragmenty, r.3 (s. 47-74)
Psychologia zachowań konsumenckich	Stasiuk K., Maison D. (2014). Psychologia konsumenta. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, fragmenty Zaleśkiewicz, T. (2011). Psychologia ekonomiczna. Warszawa: PWN, fragmenty

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Kultura i klimat organizacyjny	Hofstede, G.H., Hofstede, G. J., & Mankiv, M. (2000). <i>Kultury i organizacje</i> . Warszawa: Polskie wydawnictwo ekonomiczne Kozusznik, B. (2011). <i>Zachowania człowieka w organizacji</i> . Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne Zawadzka, A. M. (red.) (2019). <i>Psychologia zarządzania w organizacji</i> . Warszawa: PWN
Pozytywne i negatywne zjawiska w pracy	Czerw, A., Czarnota-Bojarska, J. (2016). Dopasowanie człowiek–środowisko i postawa wobec pracy jako motyvatory zachowań organizacyjnych. <i>Psychologia Społeczna</i> , 11(36), 8-19. Doi: 10.7366/1896180020163601 Maslach, C., Leiter, M. P., Sęk, H., & Guzowska-Dąbrowska, M. (2011). <i>Prawda o wypaleniu zawodowym: co robić ze stresem w organizacji</i> . Wydawnictwo Naukowe PWN. Schulz, D., Schulz, S.E. (2015). <i>Psychologia a wyzwania dzisiejszej pracy</i> . Warszawa: PWN
Psychologia a marketing i zachowania ekonomiczne człowieka	Kotler, P., Armstrong, G., Saunders J., (2002). <i>Marketing europejski</i> . Warszawa: PWE. Zaleśkiewicz, T. (2011). <i>Psychologia ekonomiczna</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
Przywództwo w organizacji	Roźnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, r. 19 (s. 319-336)

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
sprawdzian wiedzy	(26-50)
minimum dwa zadania zaliczeniowe do wyboru (realizowane podczas ćwiczeń lub w domu)	(25-50)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia edukacji

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	3
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	120
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	24/12	
ćwiczenia	12/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student zna obszary i podejścia badawcze w psychologii edukacji • Student zna trudności edukacyjne i rozwojowe w procesie edukacji.	PSJ_W3 PSJ_W7 PSJ_W8
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student potrafi zidentyfikować podstawowe trudności edukacyjno-rozwojowe • Student potrafi zaprojektować warsztat o wybranym celu edukacyjnym	PSJ_U8

Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student ma świadomość konieczności nieustannego doskonalenia swoich umiejętności oraz poszerzania swojej wiedzy.	PSJ_K1 PSJ_K4
------------------------------	--	------------------

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
1. Specyfika i główne obszary psychologii edukacji: <ul style="list-style-type: none"> • metody badawcze w psychologii edukacji • proces nauczania/uczenia się	Czerniawska E., Ledzińska M. (2011) <i>Psychologia nauczania. Ujęcie poznawcze</i> . Warszawa: PWN. (wybrane rozdziały) Dembo, M. (1997). <i>Stosowana psychologia wychowawcza</i> . Warszawa: WSiP. (wybrane rozdziały)
2. Rola i zadania psychologa szkolnego	Kowalik, S. (red.) (2011). <i>Psychologia ucznia i nauczyciela. Podręcznik akademicki</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane rozdziały)
3. Trudności edukacyjne i rozwojowe w procesie edukacyjnym.	Kruszewski, K. (2017). <i>Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela. Podręcznik akademicki</i> . Warszawa: PWN (wybrane rozdziały)
4. Rola diagnozy psychologicznej w procesach edukacyjno-wychowawczych.	Niemierko B. (2009). <i>Diagnostyka edukacyjna. Podręcznik akademicki</i> . Warszawa: PWN (wybrane rozdziały).
5. Biologiczne aspekty uczenia się	Kalat, J. W. (2006). R13. Biologiczne aspekty uczenia się i pamięci. W J. W. Kalat, <i>Biologiczne podstawy psychologii</i> (strony 387-406). Warszawa: PWN.
6. Teorie uczenia się	Rathus, S. A. (2004). Rozdział 7 <i>Uczenie się</i> , Rozdział 8 <i>Pamięć</i> . W S. A. Rathus, <i>Psychologia Współczesna</i> (strony 293-368). Gdańsk: GWP.
7. Rozwój człowieka w kontekście procesów edukacyjnych	Franken, R. E. (2005). <i>Teorie uczenia się. Uczenie się</i> . W R. E. Franken, <i>Psychologia motywacji</i> (strony 34-44, 57-67). Sopot: GWP.
8. Mechanizmy motywacyjne w procesach edukacyjnych	Przetacznik-Gierowska, M. i Tyszkowa, M. (2014). 4.3 <i>Dojrzewanie-uczenie się - socjalizacja</i> . W M. Przetacznik-Gierowska i M. Tyszkowa, <i>Psychologia rozwoju człowieka 1</i> (strony 64-67). Warszawa: PWN
9. Specyficzne zaburzenia w rozwoju umiejętności uczenia się.	Trempała, J. (2014). Rozdział 1. <i>Rozwój poznawczy</i> . W B. Harwas-Napierała i J. Trempała, <i>Psychologia rozwoju człowieka 3</i> . (strony 13-39). Warszawa: PWN. Strelau, J. i Doliński, D. (2008). <i>Pamięć i uczenie się. Podstawowe mechanizmy motywacyjne. Typy motywacji. Inteligencja</i> . W D. Doliński i J. Strelau, <i>Psychologia. Podręcznik akademicki</i> (strony 418-445, 598-611, 612-629, 816-842). Gdańsk: GWP.

	Jaklewicz, H. (2014). Specyficzne zaburzenia w rozwoju umiejętności szkolnych. W I. Namysłowska, Psychiatria dzieci i młodzieży (strony 191-197). Warszawa: PZWL.
--	---

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
<p>1. Organizacja procesu uczenia się. Jak uczyć się/nauczać skutecznie.</p> <p>2. Profilaktyka w procesie edukacji. Projektowanie warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.</p> <p>3. Diagnozowanie trudności edukacyjno-rozwojowych (dysleksja, dyskalkulia itp.).</p> <p>4. Organizacja procesu uczenia się. Jak uczyć się/nauczać skutecznie: uczenie się faktów, pojęć, zasad; metoda projektu, uczenie się rozwiązywania problemów; metody nauczania, gry dydaktyczne. Współczesne nurty i teorie w edukacji - przegląd zjawisk oraz ich możliwość wykorzystania w procesach uczenia i uczenia się.</p> <p>5. Profilaktyka w procesie edukacji. Projektowanie warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. Uczenie się w cyfrowym świecie - szanse i zagrożenia nowoczesnych technologii w rozwoju poznania i myślenia.</p> <p>6. Procesy kodowania informacji i zapominania, myślenie krytyczne, metapoznanie, funkcje zarządcze/wykonawcze - sztuka i teoria skutecznego nauczania i uczenia się w świetle współczesnej psychologii.</p> <p>7. Diagnozowanie trudności edukacyjno-rozwojowych (dysleksja, dyskalkulia itp.). Jak oceniać postępy w uczeniu się? Formułowanie celów kształcenia i diagnozowanie efektów z uwzględnieniem specjalnych potrzeb edukacyjnych.</p>	<p>Kruszewski, K. (2017). Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela. Podręcznik akademicki. Warszawa: PWN (wybrane rozdziały)</p> <p>Lektury uzgodnione z wykładowcą dobrane do tematyki projektowanego warsztatu</p> <p>Niemierko B. (2009). <i>Diagnostyka edukacyjna. Podręcznik akademicki</i>. Warszawa: PWN (wybrane rozdziały).</p> <p>Kruszewski, K. (red.) (2017). Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela. Podręcznik akademicki. Warszawa: PWN (wybrane fragmenty rozdziałów 4., 5., 6., 7.)</p> <p>Guziuk-Tkacz, M., Siegień-Matyjewicz, A. J. (2016). Leksykon diagnostyki. Psychopedagogika, pedagogika transkulturowa. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak (wybrane hasła i pojęcia).</p> <p>Jagodzińska, M. (2008). Psychologia pamięci. Badania, teorie, zastosowania. Gliwice: Helion (rozdziały 8. i 9.)</p> <p>Niemierko, B. (2009). Diagnostyka edukacyjna. Podręcznik akademicki. Warszawa: PWN (wybrane podrozdziały z rozdziału 5. dotyczące obszarów i metod diagnostycznych).</p>

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	21-40
minimum dwa zadania zaliczeniowe do wyboru (realizowane podczas ćwiczeń lub w domu)	30-60

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Umiejętności osobiste

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne /niestacjonarne
Rok studiów	3
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	120
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
warsztaty	24 / 18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się:	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Definiuje i identyfikuje pojęcia z obszaru rozwoju osobistego. Definiuje i wyjaśnia mechanizmy działania metod wspierania siebie w rozwoju.	PSJ_W15
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi samodzielnie zaplanować i zorganizować pracę wokół realizacji własnych celów rozwojowych.	PSJ_U2 PSJ_U13
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Dostrzega i uznaje znaczenie wiedzy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów praktycznych w obszarze rozwoju osobistego.	PSJ_K1 PSJ_K6

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Warsztaty	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Rozwój osobisty Definicje pojęcia rozwoju osobistego. Rozwój osobisty a rozwój osobowości. Ku czemu chcemy się rozwijać? Co to znaczy rozwijać się?	Carr, A. (2004). <i>Psychologia pozytywna</i> (rozdział 9, Pozytywna zmiana). Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo. Oleś, P. K. (2011). <i>Psychologia człowieka dorosłego. Ciągłość – zmiana – integracja</i> (rozdział 1,3,7,8,9). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
Umiejętności niezbędne do wspierania siebie w rozwoju Atrybucja sukcesu i porażki. Orientacja na proces vs na wynik.	Dweck, C. (2018). <i>Nowa psychologia sukcesu</i> (s. 9-65). Warszawa: Wydawnictwo Muza.
Rozwój – cele Rozwój – podejście skoncentrowane na motywacji celowej.	Pervin, L.A. (2005). <i>Psychologia osobowości</i> (s. 79-108). Gdańsk: GWP.
Rozwój – zasoby Zasoby — podejście skoncentrowane psychologii pozytywnej i analitycznej.	Kobylińska, D. (2009). Wywiad psychologiczny na potrzeby wspierania rozwoju osobowości. W: K. Katarzyna Stemplewska-Żakowicz, K. Krejtz (red.). <i>Wywiad psychologiczny T3</i> . Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP. Trzebińska, E. (2008). <i>Psychologia pozytywna</i> (s. 66-114). Warszawa: Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne.
Rozwój – wartości Ku rozpoznaniu i integracji wartości (podejście Schwarza). Elastyczność psychologiczna	Cieciuch, J. (2013). <i>Kształtowanie się systemu wartości. Od dzieciństwa do wczesnej dorosłości</i> (s. 17-64). Wydawnictwo Liberi Libri.
Rozwój – odporność psychiczna Kształtowanie się i rozwój odporności psychicznej.	Ryś, M., Trzęsowska-Greszta, E. (2018). Kształtowanie się i rozwój odporności psychicznej. <i>Kwartalnik Naukowy</i> , 2(34), 164-196.
Rozwój - poczucie własnej wartości Kształtowanie poczucia własnej wartości	Schiraldi, G. R. (2021). Jesteś kimś więcej, niż myślisz. Przełoń chmury samokrytyki i odkryj swoją wrodzoną wartość. (rozdział 1 i 2). Gdańsk: GWP.
Rozwój – samoocena. Budowanie adekwatnej samooceny. Podejście wg Chrisa Petersona.	Wolfigiel, B., Jankowska, M. (2015). <i>Automotywacja. Odkryj w sobie siłę do działania.</i> (s. 25-36) Wydawnictwo: Edgard
Rozwój – pułapki myślenia. Schematy, automatyzmy i błędy myślowe. Sposoby radzenia sobie z myślami.	Hayes, S., Smith, S. (2021). <i>W pułapce myśli.</i> (s.135-162). Gdańsk: GWP.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Praca (aktywność) podczas warsztatu (udział w dyskusjach itp.)	31-60
Projekt – Mój potencjał Każdy student przygotowuje analizę swojego potencjału (zasobów i słabych stron)	20-40

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Praca empiryczna: projekt zespołowy

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	III
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	6
Liczba godzin pracy studenta	180
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	12/12	
projekt	10/10	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie podstawy metodologii badań psychologicznych oraz podstawowe sposoby planowania badań naukowych; zna i rozumie podstawy zastosowania statystyki w psychologii, w tym sposoby klarownej prezentacji wyników badań empirycznych;	PSJ_W22
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> potrafi sformułować problem badawczy, postawić hipotezy i dobrać odpowiednie do problemu metody badawcze; potrafi opracowywać i przedstawić wyniki badań empirycznych;	PSJ_U9 PSJ_U10 PSJ_U12

	<ul style="list-style-type: none"> potrafi aktywnie uczestniczyć w pracy zespołowej na każdym etapie realizacji badania (ustalenie problemu, zbieranie lub pozyskiwanie danych, analiza i prezentacja wyników); 	
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> poddaje krytycznej refleksji cele własne i zespołowe oraz sposoby ich osiągnięcia; dba o przestrzeganie standardów etycznych w zakresie realizacji badań naukowych; potrafi krytycznie ocenić efekty badań naukowych; jest otwarty na dyskusję dotyczącą prowadzonych przez siebie badań empirycznych; potrafi komunikować wyniki swojej pracy. 	PSJ_K1 PSJ_K6

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Zaplanowanie procesu badawczego i realizacja badania	1. Brzeziński, J. (2019). <i>Metodologia badań psychologicznych</i> . Warszawa: PWN. 2. Shaugnessy, J., J., Zechmeister, E., B., Zechmeister, J., S. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i> . Gdańsk: GWP. 3. Bedyńska, S., Cypryańska, M. (2013). <i>Statystyczny drogowskaz</i> . Tom 1. Warszawa: Sedno/SWPS. 4. Bedyńska, S., Cypryańska, M. (2013). <i>Statystyczny drogowskaz</i> . Tom 2. Warszawa: Sedno/SWPS. 5. Bedyńska, S. (2012). <i>Statystyczny drogowskaz</i> . Tom 3. Warszawa: Sedno/SWPS.
Analiza wyników badań (Uwaga: studenci potrafią stosować testy t-Studenta dla grup niezależnych i powtarzanych pomiarów, test Chi kwadrat, korelacje Pearsona i Spearmana)	1. Bedyńska, S., Cypryańska, M. (2013). <i>Statystyczny drogowskaz</i> . Tom 1. Warszawa: Sedno/SWPS. 2. Bedyńska, S., Cypryańska, M. (2013). <i>Statystyczny drogowskaz</i> . Tom 2. Warszawa: Sedno/SWPS. 3. Bedyńska, S. (2012). <i>Statystyczny drogowskaz</i> . Tom 3. Warszawa: Sedno/SWPS.
Raportowanie wyników	Publication Manual of the American Psychological Association, Seventh Edition (2020)
Omówienie zagadnień związanych z zagadnieniami objętymi projektem badawczym (różne w zależności od osoby prowadzącej)	Literatura obowiązkowa zostanie podana przez osobę prowadzącą <u>na pierwszych zajęciach</u> w zależności od wybranego zagadnienia projektowego i wybranej metodologii

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Przygotowanie planu badania, w tym sformułowanie problemu badawczego, hipotezy, zaprojektowanie procedury i materiałów, w oparciu o przegląd literatury.	(15-30)
Zebranie lub pozyskanie danych i ich analiza, przekazane w formie pliku zbioru danych (np. .sav) z etykietami zmiennych i opisami ich poziomów oraz opisanego raportu z programu statystycznego (np. .spv)	(15-30)
Poster konferencyjny oraz jego prezentacja podczas sesji plakatowej.	(16-30)
Ocena współpracy zespołowej na podstawie oceny pracy zespołowej przez studentów i obserwacji prowadzącego.	(5-10)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Fakultet 1 - 8

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	fakultatywne
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	3 i 5
Semestr	zimowy / letni
Liczba punktów ECTS	3
Całkowita liczba godzin pracy studenta	90
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	30/24	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> ... [min. 1 przedmiotowy efekt uczenia się z zakresie wiedzy w zależności od tematyki i zakresu fakultetu]	
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie planuje rozwój swoich umiejętności akademickich i praktycznych	PSJ_U2 PSJ_U13
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> jest przygotowany do odpowiedzialnego podejmowania zobowiązań społecznych i zawodowych	PSJ_K5

Treści programowe

Tematy zajęć - treści programowe	Literatura obowiązkowa

Literatura uzupełniająca:

1. ...

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)*	Punktacja**
np. sprawdzian (w formie pisemny, ustny, testowy, obejmujący treści z....całości przedmiotu/wykładu etc.)	XX-XX
np. ...	XX-XX
[UWAGA: Przy zaliczaniu każda z form realizacji wymaga otrzymania przez studenta co najmniej 50% punktów. Koordynator określa wyższy próg zaliczenia (50%+1) dla jednego z zadań zaliczeniowych.]***	

*Zadania zaliczeniowe do wyboru: sprawdzian (pisemny, ustny, testowy), kolokwium, kartkówka/wejściówka, praca pisemna, praca domowa, zadania realizowane w trakcie zajęć (np. prezentacje indywidualne i grupowe)

**Uzyskanie minimalnej punktacji jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

*** Wiersz Tabeli należy usunąć w ostatecznej wersji sylabusu.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Dylematy etyczne psychologa

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	3
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	5
Całkowita liczba godzin pracy studenta	125
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	24/18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	Student: <ul style="list-style-type: none"> • Rozumie czym jest etyka jako dziedzina filozofii, wie czym się różni etyka od moralności i etyki zawodowej. • Rozumie czym jest dylemat etyczny. • Zna specyfikę realizacji zasad etycznych w badaniach naukowych. • Zna niebezpieczeństwa wykorzystywania wiedzy psychologicznej w biznesie, reklamie i kontaktach z mediami.	PSJ_W27
Umiejętności	Student:	PSJ_U3

	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi dostrzegać i identyfikować dylematy etyczne związane z używaniem wiedzy psychologicznej. • Potrafi analizować etyczne aspekty procedur badawczych w psychologii. • Potrafi formułować i analizować argumenty dotyczące dylematów etycznych.	
Kompetencje społeczne	Student: <ul style="list-style-type: none"> • Jest wrażliwy na uchybienia w sferze naczelnych wartości i jest gotowy im przeciwdziałać. • Jest gotów włączyć się w działania na rzecz dobra wspólnego.	PSJ_K4 PSJ_K7 PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa* (z listy literatury obowiązkowej poniżej tabeli – zgodnie z decyzją prowadzącego ćwiczenia wskazaną na pierwszych zajęciach)
1. Czym jest etyka jako dziedzina filozofii?	
2. Pochodzenie norm etycznych i ich sankcjonowanie.	
3. Imperatyw kategoryczny, brytyjski utylitaryzm.	
4. Czy etyka hamuje postęp nauki?	
5. Wartości etyczne zagrożone w badaniach naukowych.	
6. Ryzyko dyskryminacji w usługach psychologicznych.	
7. Czy psycholog może się powołać na klauzulę sumienia?	
8. Dylematy etyczne w zastosowaniach psychologii w biznesie.	
9. Eksperymenty myślowe w etyce	
10. Etyczne problemy współczesnego świata	
11. Kryzys etyki tradycyjnej	
12. Wrażliwość etyczna	

*Literatura obowiązkowa do wyboru:

1. Bauman, Z. (2006). *Moralność w niestabilnym świecie*. Poznań: Księgarnia św. Wojciecha.
2. Bauman, Z. (2012). *To nie jest dziennik*. Wydawnictwo Literackie s. 121-135.
3. Brzeziński, J. (2003). *Etyczne problemy psychologii I – Między kodeksem etycznym a laboratorium*. w: J. Brzeziński (red.) *Metodologia badań naukowych*. Warszawa: PWN, s.125-153.
4. Cegiela, A. (2014). *Słowa i ludzie. Wprowadzenie do etyki słowa*. Warszawa: Dom Wydawniczy Elipsa. s.31-88.
5. Chyrowicz, B. (2008). *O sytuacjach bez wyjścia w etyce. Dylematy moralne, ich natura, rodzaje i sposoby rozstrzygnięcia*. Kraków: Wydawnictwo Znak, ss. 120-158.
6. Dupre, B. (2008). *50 teorii filozofii, które powinieneś znać*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 58-127.
7. Fromm, E. (1994). *Niech się stanie człowiek*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 38-44, s.57-73, s.83-92.
8. Ingarden, R. (2001). *Książeczka o człowieku*. Kraków: Wydawnictwo Literackie. S 73-97.
9. Kaczmarek, E. (2017). *Co to właściwie jest ten gender*. Warszawa, Wydawnictwo Kultury Liberalnej.

10. Kępiński, A. (1978). *Poznanie chorego*. Warszawa: Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, s. 42-61.
11. Krzemiński, I. (1992). *Co się dzieje między ludźmi?* Wydawnictwo Naukowe i Literackie OPEN, Wydawnictwo Jacek Santorski &CO, fragmenty: r. I par. 6, (s.40-44), r. II par. 9 (s.79-83), r. III par. 6 (s.100-110), r. IV par. 5 (s.140-152), r.5 par. 1,2 (s.159-168).
12. Lewicka-Strzałecka, A. (2001). *Rozwiązywanie dylematów etycznych generowanych przez życie gospodarcze*. w: J.Dietl, W.Gasparski (red.). *Etyka biznesu w działaniu: doświadczenia i perspektywy*, Warszawa: PWN, s.245-265.
13. Opara, S. (2011). *Jak żyć? Wykłady z etyki*. Pułtusk – Warszawa: Akademia Humanistyczna im. A.Gieysztora, Bellona SA, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR.
14. Platon. (2011). *Uczta*. Virtualo Klasyka.
15. Środa, M. (2011). *Etyka dla myślących*. Warszawa: Wyd. Czarna Owca, s. 303-310.
16. Tischner J. (1997). *Jak żyć?* Wrocław: TUM Wyd. Księgarni Archidiecezjalnej, s. 7-41.
17. Żylicz P.O., Wolniewicz J.(2004). *Psycholog w trudnym świecie biznesu*, w: J. Brzeziński, M. Toeplitz-Winiewska (red.). *Praktyka psychologiczna w świetle standardów etycznych*, Warszawa: Wyd. SWPS „Academica”, s. 179-199.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Debata oxfordzka	(23 - 45)
Analiza dylematu etycznego. Praca pisemna.	(23 - 45)
Aktywność na zajęciach	(5-10)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Człowiek – perspektywa humanistyczna

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe (student wybiera jeden kurs z oferty przygotowanej przez wydział; kursy proponowane w ofercie odnoszą się do niżej opisanych efektów uczenia się, ale mogą różnić się szczegółowymi treściami programowymi)
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	3
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	18/12	
e-learning	6/6	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie wybrane paradygmaty humanistyczne wiedzy o człowieku;	PSJ_W27
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Student potrafi wyjaśnić mechanizmy adaptacji jednostki do życia społecznego. Posiada	PSJ_U2 PSJ_U13

	umiejętność relacjonowania swojej wiedzy w formie ustnej i pisemnej	
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega potrzebę korzystania z opinii ekspertów z innych dyscyplin i dziedzin w rozwiązywaniu problemów z obszaru psychologii.	PSJ_K3

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Wszyscy jesteśmy aktorami społecznymi, czyli o tym, czemu służą interakcje społeczne	Blumer H. (2006). Implikacje socjologiczne myśli George'a Herberta Meada. W: Współczesne teorie socjologiczne. Red. A. Jasińska-Kania i in. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. Zakres stron: 262 – 271. Goffman E. (2006). Porządek interakcyjny. W: Współczesne teorie socjologiczne. Red. A. Jasińska-Kania i in. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. Zakres stron: 293 – 315.
Homo socius, czyli o tym, w jaki sposób kształtuje się społeczna osobowość człowieka	Szczepański J. (1970). Elementarne pojęcia socjologii. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Rozdział: Socjologiczna koncepcja człowieka i osobowości. Zakres stron: 104-157. Gorlach K., Wasilewski J. (2000). Pozycja społeczna. W: Encyklopedia socjologii. T. 3. Warszawa: Oficyna Naukowa. Zakres stron: 164-168 Szmata J. (2000). Rola społeczna. W: Encyklopedia socjologii. T. 3. Warszawa: Oficyna Naukowa. Zakres stron: 321-326
Politikon zoon jako „produkt” socjalizacji, czyli o tym, w jaki sposób człowiek staje się istotą społeczną	Borowicz R. (2002). Socjalizacja. W: Encyklopedia socjologii. T. 4. Warszawa: Oficyna Naukowa. Zakres stron: 42-46. Berger P.L., Luckman T. (2021). Społeczne tworzenie rzeczywistości. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. Rozdział 3. Społeczeństwo jako rzeczywistość subiektywna. lub Berger P.L., Luckman T. (2007). Internalizacja rzeczywistości. W: Socjologia. Lektury. Red. P. Sztompka, M. Kucia. Kraków: Wydawnictwo Znak.
Homo duplex, czyli o tym, dlaczego bywamy dewiantami i jak powstają patologie społeczne	Kwaśniewski J. (1983). Czy istnieje dewiacja społeczna? W: Prace Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji. Warszawa: IPSIR UW. Zakres stron: 9-30. Siemaszko A. (1993). Granice tolerancji. O teoriach zachowań dewiacyjnych. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. Zakres stron: 23-63; 203-222. Znaniecki F. (2001). Ludzie terazniejsi a cywilizacja przyszłości. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. Fragment: Ludzie zboczeńcy. Zakres stron: 304-343.

E-learning*	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Moduł 1: W jaki sposób mogę poznać siebie i świat? O filozoficznych dyskusjach na temat poznania. Moduł 2: Jak mam żyć, aby być szczęśliwym/szczęśliwą? Moduł 3: Czy zawsze muszę być szczęśliwa/szczęśliwy? O granicy między melancholią a chorobą. Moduł 4: Kim jestem? O tożsamości i relacji człowieka do innych ludzi. Moduł 5: Czy to, jak opowiadam o sobie, ma wpływ na to, jak o sobie myślę? Moduł 6: Czy można mnie zastąpić? O sztucznej inteligencji z kilku perspektyw.	Materiały umieszczone w e-learningu

* Materiał zamieszczony w kursie jest podzielony na 6 modułów. Każdy moduł ma taką samą strukturę. Składa się z trzech lekcji:

- Lekcja 1: Wykład wideo
- Lekcja 2: Zadanie z tekstem
- Lekcja 3: Prezentacja multimedialna

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)*	Punktacja**
Zadania indywidualne	(15-28)
Aktywność na ćwiczeniach	(6-12)
Zadania zaliczeniowe w e-learningu	(30-60)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Psychologia międzykulturowa

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne/niestacjonarne
Rok studiów	2
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 / 6	
e-learning	12/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie znaczenie perspektywy międzykulturowej w opisie i wyjaśnianiu zachowań człowieka. • Rozumie rolę kontekstu kulturowego w działalności zawodowej psychologa. • Zna zarówno klasyczne koncepcje i badania, jak też aktualny dorobek światowej i polskiej psychologii kulturowej i międzykulturowej.	PSJ_W17 PSJ_W24
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Posługuje się teoretyczną wiedzą z zakresu psychologii międzykulturowej do opisu i interpretacji zachowań człowieka.	PSJ_U1 PSJ_U3

	<ul style="list-style-type: none"> • Posługuje się terminologią z zakresu psychologii międzykulturowej.	
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega znaczenie wiedzy z zakresu psychologii międzykulturowej; dostrzega punkty widzenia i problemy ludzi funkcjonujących w odmiennych kulturach i zespołach międzykulturowych.	PSJ_K1

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Po co kultura psychologii a psychologia kulturze?	1. Boski, P. (2022). <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych</i> . Warszawa: PWN Wydanie II, rozdz. 1.
Natura a Kultura	1. Matsumoto, D., Juang, L. (2007). <i>Psychologia międzykulturowa</i> . GWP, s. 281-321. 2. Boski, P. (2022). <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych</i> . Warszawa: PWN [Wydanie II], rozdz. 7. 3. Boski P. (2009) <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych</i> . Warszawa: PWN [Wydanie I], rozdz. 7.
Style poznawcze w procesach percepcji, pamięci, atrybucji, kategoryzacji i myślenia	1. Boski, P. (2022). <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych</i> . Warszawa: PWN [Wydanie II], rozdz. 9.
Psychologiczne wymiary kultur według Hofstede Psychologia wartości i ich kulturowe wymiary	1. Boski P. (2009) <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych</i> . Warszawa: PWN [Wydanie I], rozdz. 3 i 4. 2. Boski, P. (2022). <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych</i> . Warszawa: PWN [Wydanie II], rozdz. 5.
Kultura a psychologia <i>ja</i>	1. Boski, P. (2022). <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych</i> . Warszawa: PWN [Wydanie II], rozdz. 6.
Psychologia migracji i akulturacji.	1. Boski, P. (2022). <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych</i> . Warszawa: PWN [Wydanie II], rozdz. 13.

E-learning	Literatura obowiązkowa
Odmienność kulturowa (w zakresie norm) i etnocentryzm	Boski, P. (2022). <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych</i> . Warszawa: PWN [Wydanie II] [fragmenty rozdz. 1 i 11 dotyczące eksperymentu kulturowego]. Materiały wideo umieszczone na e-learningu
Podstawy komunikacji międzykulturowej: różnice w stylach komunikacji	Wierzbicka, A. (1999). Wierzbicka, A. (1999). <i>Emocje. Język i skrypty kulturowe</i> . W: A. Wierzbicka <i>Język–umysł–kultura</i> (s. 163–189). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. Materiały umieszczone na e-learningu [Naturalny Metajęzyk Semantyczny]

Kultura Polski i jej miejsce w Europie i w świecie	Boski, P. (2021). <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych</i> . Warszawa: PWN [Wydanie II], rozdział 12. Materiały umieszczone na e-learningu
Życie w społeczeństwie wielokulturowym	Boski, P. (2021). <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych</i> . Warszawa: PWN [Wydanie II], rozdział 14. Materiały umieszczone na e-learningu

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punkcja*
Sprawdzian wiedzy	(31-60)
Zadania i quizy na e-learningu	(20-40)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Zastosowania psychologii: projekt zespołowy

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	3
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	120
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	12 / 12	
projekt	10 / 10	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Student opisuje problematykę funkcjonowania człowieka w otoczeniu społecznym, wskazuje teorie wyjaśniające i sposoby prowadzenia badań w psychologii	PSJ_W3 PSJ_W8
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Student formułuje problem praktyczny i proponuje jego rozwiązanie, posługując się wiedzą psychologiczną przygotowuje projekt zespołowy zgodnie z zaproponowanym schematem i metodyką Student przygotowuje wystąpienie i tekst zgodnie z wymaganymi kryteriami merytorycznymi i formalnymi	PSJ_U2 PSJ_U12

	<ul style="list-style-type: none"> • Student potrafi aktywnie uczestniczyć w pracy zespołowej na każdym etapie realizacji projektu (ustalenie problemu, zbieranie lub pozyskiwanie danych, analiza i prezentacja wyników)	
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student wykorzystuje opinie ekspertów w ramach dziedziny i z innych dziedzin w celu rozwiązywania problemu społecznego lub praktycznego • Student uzasadnia wybór problemu społecznego lub praktycznego i sposób jego rozwiązania, z zachowaniem zasad etyki	PSJ_K3 PSJ_K6

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia:	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
Wprowadzenie do założeń projektu zespołowego: omówienie założeń i celów projektu, warunków oraz kryteriów zaliczenia. Tworzenie zespołów projektowych. (2h)	Literatura obowiązkowa zostanie podana przez prowadzącego/prowadzącą <u>na pierwszych zajęciach</u> w zależności od wybranego zagadnienia projektowego i wybranej metodologii
Analiza potrzeb i wybór grupy docelowej w projekcie. (1h)	
Definiowanie problemu – synteza danych i ich analiza (1h)	
Generowanie pomysłów na rozwiązanie problemu. Wybór metod i strategii w oparciu o analizę teorii psychologicznych (1h)	
Projektowanie prototypowych rozwiązań problemu. Zasady tworzenia harmonogramu i budżetu projektu (1h)	
Obszar wiedzy dotyczący kluczowego dla projektów grupowych zagadnienia (2h)	
Publiczna prezentacja założeń projektowanej interwencji psychologicznej (w wybranej metodologii np.: SMART, intervention mapping, itp.) wraz z uzasadnieniem dokonanych wyborów (2h)	

Projekt:	
Proponowany harmonogram działań zespołu projektowego:	Literatura obowiązkowa:
1. Wybór przez zespoły obszarów problemowych, wstępna analiza wyzwań projektowych, planowanie działań.	Literatura obowiązkowa zostanie podana przez prowadzącego/prowadzącą <u>na pierwszych zajęciach</u> w zależności od wybranego zagadnienia projektowego i wybranej metodologii
2. Wybór metod/działań, delegowanie zadań, ustalenie harmonogramu i kosztów. Dyskusja wyników, wskazówki do podsumowania i definiowania problemu.	
3. Przygotowanie krótkiego pisemnego podsumowania uzasadniającego wybór problemu i jego diagnozę.	
4. Wybór kontekstu teoretycznego dla wybranych problemów, generowanie pomysłów rozwiązania problemów.	
5. Przygotowanie pisemnego raportu podsumowującego wszystkie etapy pracy.	
6. Przygotowanie prezentacji proponowanych rozwiązań wybranych problemów osadzonych w wybranej metodologii np.: intervention mapping, SMART (akronim od ang. Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound) połączona z dyskusją.	

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Opracowanie projektu interwencji psychologicznej w formie pisemnej (praca zespołowa) oraz zaprezentowanie w ramach publicznej prezentacji grupowej założeń projektowanej interwencji psychologicznej (np. w metodologii SMART) wraz z uzasadnieniem dokonanych wyborów.	46-90
Ocena współpracy zespołowej na podstawie oceny pracy zespołowej przez studentów i obserwacji prowadzącego.	5-10

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia zadania.

Aktywność naukowo – społeczna

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	1-3
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	1
Całkowita liczba godzin pracy studenta	25
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	
Administrator systemu SONA (imię, nazwisko, adres e-mail)	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada wiedzę na temat rodzajów badań psychologicznych prowadzonych w wydziale. • Zna narzędzia stosowane w badaniach psychologicznych.	
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi zaplanować sobie pracę; potrafi zarządzać swoim czasem pracy.	PSJ_U2
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie doświadczenia osób, które są uczestnikami badań psychologicznych. • Rozumie ważność terminowości wykonywania zadań. • Potrafi współpracować z innymi osobami przy realizacji projektów społecznych lub badawczych.	PSJ_K4

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Treści programowe
<u>Możliwe aktywności naukowo - społeczne:</u> <ul style="list-style-type: none">
• bierne uczestnictwo w badaniach psychologicznych prowadzonych przez pracowników lub studentów Uniwersytetu SWPS (ich lista znajduje się na portalu SONA);
• czynny udział w konferencjach i seminariach (wygłoszenie referatu, przygotowanie posteru);
• publikacja artykułu w recenzowanym czasopiśmie naukowym (polskim lub zagranicznym);
• staż naukowy (pomoc w realizacji badania naukowego prowadzonego przez pracownika Uczelni);
• aktywna działalność w pracy kół naukowych/projektów społecznych/organizacji studenckich działających na terenie Uczelni (zatwierdzana przez opiekuna);
• staż dydaktyczny (pełnienie roli asystenta dydaktycznego);
• pełnienie funkcji w organizacjach studenckich (np. Samorządzie studenckim, kołach naukowych) lub pełnienie funkcji starosty roku;
• wolontariat (udokumentowany²).
<u>Aktywności, które nie będą wynagradzane punktami ECTS:</u> <ul style="list-style-type: none">
• działania rozliczane w ramach praktyk zawodowych;
• działania promocyjne na rzecz uczelni;
• bierne uczestnictwo w wykładach, szkoleniach i konferencjach;
• udział w badaniach naukowych realizowanych poza systemem SONA (chyba, że Lab Manager właściwy dla wydziału studenta wcześniej wyrazi na to zgodę).
UWAGA:
Każdy wydział Uniwersytetu SWPS ma możliwość wyznaczenia własnego zestawu aktywności studenckich, które: <ul style="list-style-type: none">
• nie stoją w sprzeczności z aktywnościami międzywydziałowymi;
• są ich rozszerzeniem o aktywności możliwe do zrealizowania na terenie danego Wydziału.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

Cele przedmiotu

Celem przedmiotu jest kształtowanie odpowiedzialnej postawy wobec własnego rozwoju i zaangażowania w rozwój Uczelni. Ponadto, celem będzie zapoznanie studentów z praktycznymi aspektami pracy badacza oraz zachęcenie ich do podejmowania aktywności społecznej na Uczelni.

Forma przedmiotu

Przedmiot ma formę projektu. Zadaniem studentów jest realizacja wybranych aktywności, służących rozwojowi własnemu studenta oraz jego kompetencji społecznych.

Każda z dostępnych aktywności umożliwia zebranie określonej liczby punktów (1 ECTS wymagany do zaliczenia przedmiotu odpowiada 25 godzinom pracy studenta).

Zaliczenie przedmiotu

W celu zaliczenia przedmiotu należy zgromadzić 1500 punktów w systemie SONA (odpowiednik 25 godzin pracy studenta, potwierdzonych przez opiekuna podejmowanych aktywności). Punkty rejestrowane są

² Dokument potwierdzający odbycie wolontariatu musi zawierać informacje o wymiarze czasowym oraz aktywnościach wykonywanych w ramach wolontariatu. Wolontariat odbywany przed rozpoczęciem studiów nie będzie uznawany jako podstawa uzyskania punktów.

w informatycznym systemie SONA, do którego dostęp otrzymują wszyscy studenci w momencie rozpoczęcia toku studiów.

Opiekun danej aktywności określa czas, jaki student poświęcił na wskazane zadania (na tej podstawie będą przyznawane punkty ECTS - 1 minuta będzie premiowana jednym punktem w systemie SONA).

Jedynym typem aktywności, który nie wymaga potwierdzenia przez opiekuna jest uczestnictwo w badaniach prowadzonych w systemie SONA - gdzie punkty naliczane są automatycznie.

Studenci powinni zapoznać się z zasadami funkcjonowania systemu SONA - umieszczonymi na stronie internetowej systemu SONA. Przedstawione są tam zarówno aspekty techniczne wykorzystania portalu, jak również wymagania punktowe i przepisy szczegółowe obowiązujące na poszczególnych wydziałach. Należy więc zweryfikować warunki zaliczenia przedmiotu kierując się rokiem naboru. Szczegółowe informacje znajdują się w wydziałowym regulaminie dotyczącym przyznawania punktów ECTS za aktywność naukowo-społeczną.

Warunki zaliczenia przedmiotu powinny być spełnione do momentu ukończenia przez studenta III roku studiów (dla wszystkich form i poziomów studiów). Zachęca się jednocześnie, aby studenci podejmowali aktywności już od pierwszego semestru studiów. Z początkiem studiów do studentów trafią dane logowania do systemu SONA oraz szczegółowa instrukcja dotycząca korzystania z panelu.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Zaawansowana psychometria: konstruowanie narzędzi diagnostycznych

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	4
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	150h
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	18 / 12	
ćwiczenia	12 / 9	
projekt zespołowy	12 / 12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje / wskazuje zasady konstrukcji, oceny jakości, interpretacji oraz zastosowania i ograniczenia standaryzowanych testów psychologicznych.	PSJ_W20 PSJ_W21
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Konstruuje proste testy psychologiczne. Analizuje i interpretuje otrzymane wyniki wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii i jej subdyscyplin.	PSJ_U7

	<ul style="list-style-type: none"> • Współpracuje z innymi studentami w trakcie realizacji projektu.	
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikuje zalety i wady diagnozy psychologicznej dokonywanej za pomocą standaryzowanych testów psychologicznych. • Rozpoznaje etyczne problemy związane z konstruowaniem i używaniem testów psychologicznych.	PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
1. Konstruowanie testów – etapy opracowywania testu 2. Adaptacja kulturowa testów psychologicznych 3. Walidacja testów psychologicznych	Hornowska, E. (2018). <i>Testy psychologiczne. Teoria i praktyka</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
1. Wprowadzenie. Dlaczego konstruujemy testy do pomiarów zmiennych psychologicznych? Etapy konstruowania testów. Metody opracowania puli wstępnej pozycji testowych – analiza treściowa pozycji. Kryteria wstępnej selekcji pozycji ze względu na parametry psychometryczne. Adaptacja kulturowa testów – podstawowych założenia. 2. Przygotowanie projektu do badania własnego – planowane sposobu sprawdzania trafności narzędzia, określenie grupy badawczej. Przygotowanie materiału do badania. 3. Prezentacja wyników badań zrealizowanych w ramach projektu zespołowego.	Hornowska, E. (2018). <i>Testy psychologiczne. Teoria i praktyka</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. Fronczyk, K. (2009). <i>Psychometria: podstawowe zagadnienia</i> . Warszawa: Vizja Press&IT.

Projekt zespołowy	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Celem projektu grupowego jest konstrukcja i elementarna walidacja prostego testu psychologicznego oraz przygotowanie prezentacji wyników walidacji.	Hornowska, E. (2018). <i>Testy psychologiczne. Teoria i praktyka</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. Fronczyk, K. (2009). <i>Psychometria: podstawowe zagadnienia</i> . Warszawa: Vizja Press&IT.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy (wykład)	(21 - 40)
Punkty za zadania indywidualne na zajęciach	(0 - 20)
Praca grupowa	(20 - 40)

Uwaga 1: Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest obecność na zajęciach. Kryteria obecności, liczba dopuszczalnych nieobecności i ew. warunki ich odrabiania zostaną uzgodnione na pierwszych zajęciach.
Uwaga 2: Dla zadań bonusowych ("Punkty za zadania indywidualne na zajęciach") nie ustalono minimum, co oznacza, że można otrzymać pozytywną ocenę z przedmiotu nie wykonując zdań dodatkowych (indywidualnych). Trzeba jednak przy tym pamiętać, że zaliczenie przedmiotu następuje po uzyskaniu min. 51 punktów. Zatem osoby, które nie były aktywne w zdaniach indywidualnych muszą nadrobić punkty w ramach sprawdzianu wiedzy i/lub pracy grupowej.

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Zaawansowana metodologia badań

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	4
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	150
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	18 / 12	
ćwiczenia	12 / 9	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	Student: <ul style="list-style-type: none"> • ma wiedzę na temat złożonych metod i planów badawczych w psychologii; • uwzględnia rolę kontekstu kulturowego w badaniach psychologicznych; • ma pogłębioną wiedzę na temat zasad etycznych obowiązujących w badaniach z udziałem ludzi;	PSJ_W19 PSJ_W22 PSJ_W24 PSJ_W25
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje materiały niezbędne do replikacji opublikowanego badania naukowego z psychologii;	PSJ_U9 PSJ_U10

	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje opis planowanej replikacji badania; • przygotowuje wniosek do Wydziałowej Komisji Etycznej;	PSJ_U12
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje ograniczenia związane z korzystaniem z empirycznych źródeł wiedzy; • przestrzega zasad etycznych w badaniach naukowych.	PSJ_K1 PSJ_K2

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
1. Dlaczego i jak za pomocą badań empirycznych testujemy teorie psychologiczne?	Wojciszke, B. (2004). Systematycznie modyfikowane autoreplikacje: logika programu badań <i>empirycznych w psychologii</i> , W: J. Brzeziński (red.), <i>Metodologia badań psychologicznych. Wybór tekstów</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. Śpiewak, S., & Kossowska, M. (2008). Eksperymentalne metody badania zjawisk społecznych o możliwościach integracji wiedzy psychologicznej. <i>Psychologia Społeczna</i> , 3, 7-10.
2. Plany quasi-eksperymentalne oraz eksperymenty w warunkach naturalnych	West, S. (2004). Poza eksperyment laboratoryjny – plany eksperymentalne oraz quasi-eksperymentalne w otoczeniu naturalnym, W: J. Brzeziński (red.), <i>Metodologia badań psychologicznych. Wybór tekstów</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. Dymkowski, M. (2009). Uwagi o przydatności porównań historycznych w psychologii społecznej. <i>Psychologia Społeczna</i> , 4, 78-87.
3. Trafność w planach eksperymentalnych	Brzeziński, J. (2000). <i>Badania eksperymentalne w psychologii i pedagogice</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar (rozdział 7). Doliński, D. (2008). O naturze eksperymentowania w psychologii społecznej. <i>Psychologia Społeczna</i> , 3, 87-91.
4. Eksperymentalny model badawczy: plany wieloczynnikowe.	Shaughnessy, J. J., Zechmeister, E. B., Zechmeister, J. S. (2002). Metody badawcze w psychologii. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, str. 313-348; 383-413 Babbie, E. (2003). <i>Badania społeczne w praktyce</i> . Warszawa: PWN, str. 243-266.
5. Eksperymentalny model badawczy: plany z powtarzaniem pomiarów.	Shaughnessy, J. J., Zechmeister, E. B., Zechmeister, J. S. (2002). Metody badawcze w psychologii. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, str. 281-312
6. Model korelacyjny z wykorzystaniem regresji wielokrotnej.	Bedyńska S., Książek M. (red.) (2012) <i>Statystyczny drogowskaz 3. Praktyczny przewodnik wykorzystania modeli regresji oraz równań strukturalnych</i> . Warszawa: Academica Wydawnictwo Sedno Spółka z o.o., str. 35-86.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
<p>W ramach ćwiczeń studenci w grupach 4-6 osobowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> Wybiorą w ostatnich rocznikach preferowanych przez prowadzącego zajęcia czasopismach naukowych opis pojedynczego badania, które następnie przygotują do zreplikowania. Przygotują pełny opis metody oraz pełny zestaw materiałów do badania replikacyjnego. Wypełnią wniosek do Wydziałowej Komisji Etycznej dotyczący planowanego do replikacji badania. <p>Oceniana będzie praca grupy oraz poprawność opisu metody wraz z materiałami do badania replikacyjnego oraz wniosku do Wydziałowej Komisji Etycznej.</p>	<p>Wojciszke, B. (2004). Systematycznie modyfikowane autoreplikacje: logika programu badań <i>empirycznych w psychologii</i>, W: J. Brzeziński (red.), <i>Metodologia badań psychologicznych. Wybór tekstów</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.</p> <p>Perez Neider, Dylan & Fuse, Megumi & Suri, Gaurav. (2019). Cockroaches, Performance, and an Audience: Reexamining Social Facilitation 50 Years Later. <i>Journal of Experimental Social Psychology</i>. 85. 10.1016/j.jesp.2019.103851.</p>
<p>1. Efekty główne i interakcyjne w planach eksperymentalnych.</p>	<p>Shaughnessy, J. J., Zechmeister, E. B., Zechmeister, J. S. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i>. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, str. 313-348; 383-413</p>
<p>2. Plany badawcze z powtarzaniem pomiarów i badania longitudinalne. Efekt wprawy i jego równoważenie, znaczenie czasu w eksperymencie.</p>	<p>Shaughnessy, J. J., Zechmeister, E. B., Zechmeister, J. S. (2002). <i>Metody badawcze w psychologii</i>. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, str. 281-312</p>
<p>3. Badania nieeksperymentalne z wykorzystaniem korelacji i regresji wielokrotnej.</p>	<p>Bedyńska S., Książek M. (red.) (2012) <i>Statystyczny drogowskaz 3. Praktyczny przewodnik wykorzystania modeli regresji oraz równań strukturalnych</i>. Warszawa: Academica Wydawnictwo Sedno Spółka z o.o., str. 13-86</p>

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian końcowy	21-40
Praca zaliczeniowa	30-60

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Seminarium magisterskie 1-4

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	IV i V
Semestr	zimowy / letni
Liczba punktów ECTS	26 (6 pkt. ECTS w 1-3 semestrze i 8 ECTS w 4 semestrze)
Całkowita liczba godzin pracy studenta	650
Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Biogram prowadzącego:
Tematyka seminarium:

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	Zna i posługuje się terminami naukowymi do opisu emocji, motywów, procesów poznawczych i zachowania. Dostrzega i rozumie różnice między wiedzą potoczną a wiedzą psychologiczną opartą na dowodach empirycznych.	PSJ_W1 PSJ_W7 PSJ_W19 PSJ_W22 PSJ_W26
Umiejętności	Potrafi posłużyć się wiedzą z zakresu metodologii badań psychologicznych, by zaproponować weryfikację hipotez i/lub znalezienie odpowiedzi na pytania badawcze.	PSJ_U3 PSJ_U9 PSJ_U10

	Potrafi posłużyć się wiedzą z zakresu analizy danych, by zrozumieć i zinterpretować zależności zaobserwowane w badaniach empirycznych. Potrafi opisać i zaprezentować wyniki badań empirycznych.	PSJ_U13
Kompetencje społeczne	Zdaje sobie sprawę z ograniczeń płynących ze stosowania konkretnych metod badawczych w psychologii oraz sposobów analizy danych.	PSJ_K7 PSJ_K8

Treści programowe

Opis seminarium (cel i tematyka zajęć, przykładowe pytania badawcze)	Literatura
<p>Celem seminarium magisterskiego jest samodzielne przygotowanie pracy magisterskiej pod opieką promotora. Typowa praca magisterska powinna być raportem z badania empirycznego, a więc studenci będą wybierać problemy badawcze, stawiać hipotezy i je operacjonalizować. A potem realizować badania empiryczne, opracowywać statystycznie jego wyniki i przygotowywać pracę magisterską będącą raportem pisemnym z tego badania.</p> <p>Tematyka badawcza uzależniona jest od subdyscypliny psychologii, w jakiej specjalizuje się osoba prowadząca seminarium.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brzeziński, J. (2003) <i>Metodologia badań psychologicznych</i>. Warszawa: PWN. (i późniejsze wydania) 2. Bedyńska, S., Cypryńska, M. (2013). <i>Statystyczny drogowskaz 1. Praktyczne wprowadzenie do wnioskowania statystycznego</i>. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno i Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej. 3. Bedyńska, S., Cypryńska, M. (2013). <i>Statystyczny drogowskaz 2. Praktyczne wprowadzenie do analizy wariacji</i>. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno i Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej. 4. Bedyńska, S., Książek, M. (2012). <i>Statystyczny drogowskaz 3. Praktyczny przewodnik wykorzystania modeli regresji oraz równań strukturalnych</i>. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno i Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej. 5. Doliński, D., Kulesza, W. (2020). <i>Jak pisać prace dyplomowe z psychologii. Poradnik nie tylko dla psychologów</i>. Sopot: Smak Słowa. <p>Dodatkowa literatura ustalana jest z prowadzącym, w zależności od podjętego problemu badawczego.</p>

	Sposób weryfikacji efektów uczenia się (warunki zaliczenia)	Punktacja*
Semestr I zaliczenie z oceną	Wybranie obszaru i przedstawienie potencjalnej tematyki badań.	(51-100)
Semestr II zaliczenie z oceną	Raport z prac wykonanych - przedstawienie gotowej metody badawczej oraz materiałów do badania.	(51-100)
Semestr III zaliczenie z oceną	Raport z prac wykonanych - przedstawienie kompletnej bazy danych z przeprowadzonego badania (w wyjątkowych przypadkach, badania podłużne, możliwe przedstawienie częściowej bazy danych).	(51-100)
Semestr IV zaliczenie z oceną	Raport z prac wykonanych - przedstawienie całości pracy.	(51-100)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Rola magistranta	Rola promotora
Proponowanie problemu badawczego, zmiennych, hipotez itd.	Wsparcie merytoryczne w generowaniu pomysłów na problem badawczy, zmienne, hipotezy itd.
Wyszukanie odpowiedniej literatury i wykorzystanie jej w pracy magisterskiej.	Wskazywanie na ewentualne braki w przeglądzie literatury.
Wyszukiwanie grupy badawczej lub miejsc, w których można przeprowadzić badanie.	Wsparcie w określeniu grupy badawczej.
Proponowanie narzędzi badawczych. Składanie narzędzia badawczego, formatowanie, wpisywanie pozycji do narzędzia za pomocą którego przeprowadzane będzie badanie itd.	Wsparcie w doborze narzędzi badawczych (kwestionariuszy, manipulacji eksperymentalnej itd.).
Wykonywanie analiz statystycznych.	Pomoc w doborze analiz statystycznych
Napisanie pracy magisterskiej. Edycja i sprawdzenie pracy pod kątem standardów APA, stylu, języka, gramatyki itp.	Sprawdzenie pracy pod kątem merytorycznym.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Etyka w zastosowaniach psychologii

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	IV
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	18/12	
ćwiczenia	12/9	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Zna międzynarodowe standardy etyki psychologa w różnych rolach zawodowych. • Zna prawny kontekst praktyki psychologicznej i rozumie, że indywidualne sytuacje mogą być związane z konfliktem zasad etycznych i wymogów prawa. • Rozumie, że oprócz znajomości konkretnych zaleceń mających na celu dobro klienta, psycholog musi być otwarty na rozwiązywanie nowych problemów w kontekście podstawowych wartości ogólnych.	PSJ_W17 PSJ_W25 PSJ_W27

Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi zidentyfikować konflikt wartości etycznych w konkretnych sytuacjach praktyki psychologicznej. • Potrafi zidentyfikować i analizować dylematy etyczne w celu ich rozwiązania. • Potrafi przedstawić właściwe argumenty w obronie etycznych zasad zawodu psychologa w wypadku konfliktu z wymogami organizacji lub prawa.	PSJ_U3
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie, że stosowanie standardów etycznych wymaga otwartości na rozwiązywanie nowych problemów. • Student ma wypracowaną postawę szacunku, poszanowania godności każdego człowieka, umie stosować się do reguł pomocy profesjonalnej i nie przekraczać granic pacjenta/klienta.	PSJ_K6 PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
Podstawowe zasady etyki zawodowej psychologa - kodeksy etyczne zawodu psychologa (np. wg APA). Prawo wykonywania zawodu i odpowiedzialność prawna i zawodowa psychologa.	Toeplitz-Winiewska, M. (2017). Podstawowe zasady, które powinny być respektowane przez psychologa. W Brzeziński, J. i in. (red.), <i>Etyka zawodu psychologa. Wydanie nowe</i> (s. 125-149), Wydawnictwo Naukowe PWN. Ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. Nr 73, poz. 763 z późn. zm.). Nowy Kodeks Etyczny Psychologa z 2.12.2018 r. vs. Kodeks Etyczno -Zawodowy Psychologa z 1991 r. Bednarek, D. (2020). <i>Zawód psycholog. Regulacje prawne i etyka zawodowa</i> . Wydawnictwo Naukowe PWN (s. 61-75).
Dobrowolność i świadoma zgoda na usługi psychologiczne.	Bednarek, D. (2020). <i>Zawód psycholog. Regulacje prawne i etyka zawodowa</i> . ydawnictwo Naukowe PWN (s. 225- 245, 287-297, 347-392).
Tajemnica zawodowa – jej wartość i sposoby ochrony.	Stepulak, M. (2000). Tajemnica zawodowa w działalności badawczej i praktycznej psychologów. W J. Brzeziński, M. Toeplitz-Winiewska (red.). <i>Etyczne dylematy psychologii</i> (s. 103-134). Wydawnictwo Fundacji Humaniora. Bednarek, D. (2020). <i>Zawód psycholog. Regulacje prawne i etyka zawodowa</i> . Wydawnictwo Naukowe PWN (s. 139-177).
Relacje psychologa z wymiarem sprawiedliwości a etyka zawodowa.	Toeplitz-Winiewska, M. (2017). Problemy i dylematy etyczne psychologa sądowego. W J. Brzeziński i in. (red.), <i>Etyka zawodu psychologa. Wydanie nowe</i> (s. 389-405). Wydawnictwo Naukowe PWN. Rode, D., Kabzińska, K., Dukąła, K., Zalewska-Lunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> . Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty).

Etyczne problemy współczesnego świata. Kryzys etyki tradycyjnej. Pięć nowych „przykazań” etycznych Petera Singera.	Środa, M. (2011). <i>Etyka dla myślących</i> . Wydawnictwo Czarna Owca (s. 303-310).
--	--

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
Psycholog w roli osoby pomagającej. Postawy wobec wspomaganego w perspektywie etycznej i występujące tu błędy.	Popiołek, K. (1996). <i>Człowiek w sytuacji pomocy</i> . Katowice. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego. Kepiński, A. (1978). <i>Poznanie chorego</i> . Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich (s. 42-61). Drat-Ruszczak, K., Drażkowska-Zielińska, E. (red.) (2005). <i>Podręcznik pomagania. Podstawy pomocy psychologicznej</i> . Wydawnictwo Academica SWPS (s. 11-88).
Psycholog jako diagnosta - aspekty etyczne.	Toeplitz-Winiewska, M. (2017). Podstawowe zasady etycznego prowadzenia diagnozy. W J. Brzeziński i in. (red.), <i>Etyka zawodu psychologa. Wydanie nowe</i> (s. 261-284). Wydawnictwo Naukowe PWN. Toeplitz-Winiewska, M. (2017). Dokumentacja psychologiczna. W J. Brzeziński i in. (red.), <i>Etyka zawodu psychologa. Wydanie nowe</i> (s. 261-284). Wydawnictwo Naukowe PWN. Bednarek, D. (2020). <i>Zawód psycholog. Regulacje prawne i etyka zawodowa</i> . Wydawnictwo Naukowe PWN (s. 245-269).
Odpowiedzialna decyzja dotycząca podjęcia się usługi psychologicznej – uwzględnienie społeczności, w jakiej żyje klient.	Kubacka-Jasiecka, D., Passowicz, P. (2016). <i>Kryzys i interwencja kryzysowa - spojrzenie z perspektywy ekologiczno-systemowej</i> . Oficyna Wydawnicza AFM (s. 9 - 26). Kubacka- Jasiecka, D. (2016). <i>Interwencja w społeczności - trzeci nurt interwencji kryzysowej</i> . Oficyna Wydawnicza AFM (s. 27 - 41).
Etyka psychologa w biznesie.	Żylicz, P.O., Wolniewicz, J. (2004). Psycholog w trudnym świecie biznesu. W M. Toeplitz-Winiewska, J. Brzeziński (red.). <i>Praktyka psychologiczna w świetle standardów etycznych</i> (s. 179-199). Wydawnictwo SWPS „Academica”. Lewicka-Strzałecka, A. (2001). Rozwiązywanie dylematów etycznych generowanych przez życie gospodarcze. W J. Dietl, W. Gasparski (red.). <i>Etyka biznesu w działaniu: doświadczenia i perspektywy</i> (s. 245-265). Wydawnictwo Naukowe PWN.
Psycholog w środkach masowego przekazu.	Toeplitz, Z. (2017). Psycholog w środkach masowego przekazu. W J. Brzeziński i in. (red.). <i>Etyka zawodu psychologa. Wydanie nowe</i> (s. 405-417). Wydawnictwo Naukowe PWN.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(21-40)
Praca grupowa realizowana w ramach ćwiczeń	(15-30)
Opracowanie kontraktu z klientem w ramach ćwiczeń	(15-30)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Diagnoza psychologiczna: studium przypadku

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	IV
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	8
Całkowita liczba godzin pracy studenta	200
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	30/18	
e - learning	8/8	
projekt	14/14	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student zna i rozumie teorie oraz zasady prowadzenia diagnozy opartej na dowodach empirycznych z wykorzystaniem wywiadu psychologicznego i standaryzowanych testów psychologicznych. • Student zna i rozumie aspekty etyczne i wybrane aspekty prawne działalności zawodowej psychologa jako diagnosty.	PSJ_W18

Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Na podstawie wybranych teorii psychologicznych student potrafi formułować hipotezy diagnostyczne i przeprowadzić ich weryfikację za pomocą wskaźników zgodnych z tymi teoriami. • Kierując się hipotezą diagnostyczną student potrafi wybrać i zastosować adekwatne narzędzia diagnostyczne, w tym wywiad psychologiczny i standaryzowane testy psychologiczne. • Student potrafi opracować pisemny raport z przeprowadzonego procesu diagnostycznego, analizując i syntetyzując pozyskane informacje i dokonując ich interpretacji w odniesieniu do teorii psychologicznych.	PSJ_U3 PSJ_U4 PSJ_U5 PSJ_U6
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student poddaje krytycznej ocenie swoją wiedzę i umiejętności, nie podejmując się zadań diagnostycznych, do których nie ma przygotowania. • Student jest przekonany o konieczności przestrzegania zasad etyki zawodowej i dbałości o wysoki standard działań profesjonalnych w działalności zawodowej psychologa jako diagnosty.	PSJ_K5 PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

E- learning	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Modele diagnozy. Standardy prowadzenia procesu diagnozy psychologicznej. Diagnoza oparta na dowodach empirycznych. Kompetencje diagnostyczne: relacyjna, komunikacyjna i kulturowa.	Macario L., Rocchi M. (2011). Komunikacja w relacjach niesienia pomocy. Kraków: Wydawnictwo WAM. Paluchowski, W J., Filipiak, M., Tarnowska, M., Zalewski, B. (2015). Standardy prowadzenia procesu diagnostycznego. [W:] M. Filipiak, W. J. Paluchowski, B. Zalewski i M. Tarnowska (red.), <i>Diagnoza psychologiczna: kompetencje i standardy</i> . Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP..
Ilościowe metody diagnozowania inteligencji i osobowości. Prezentacja aktualnie stosowanych i dostępnych metod w różnych kontekstach społecznych np.: klinicznym, biznesowym, wychowawczym, neuropsychologicznym.	Paluchowski, W. J., Stemplewska-Żakowicz, K. (2015). Wiarygodność technik projekcyjnych jako narzędzi diagnozy psychologicznej. [W:] M. Filipiak, W. J. Paluchowski, B. Zalewski i M. Tarnowska (red.), <i>Diagnoza psychologiczna: kompetencje i standardy</i> . Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
Narzędzia diagnostyczne w świetle badań, zniekształcenia poznawcze, samoświadomość diagnosty, problemy etyczne. Wytoczne krajowego konsultanta ds. psychologii w sprawie przedstawiania i udostępniania danych z diagnozy psychologicznej. Narzędzia projekcyjne – krytyka i dzisiejszy status.	Słysz, A. (2014). <i>Refleksje nad diagnozą psychologiczną. Pytania i odpowiedzi</i> . Poznań: Wyd. Naukowe UAM. Stemplewska-Żakowicz, K. (2016). <i>Diagnoza psychologiczna</i> . Gdańsk: GWP. Stemplewska-Żakowicz, K., Krejtz, K. (2005). <i>Wywiad psychologiczny. Tom 2: Wywiad jako spotkanie z człowiekiem</i> . Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
Wywiad diagnostyczny – typy wywiadów, metodologia budowania i weryfikowania hipotez diagnostycznych. Obserwacja w diagnozie psychologicznej– typy obserwacji i status wniosków z obserwacji.	

Tarnowska, M., Filipiak, M. (2015). Wstępna diagnoza kliniczna w kontekście ambulatoryjnego ośrodka psychoterapii. [W:] M. Filipiak, W. J. Paluchowski, B. Zalewski i M. Tarnowska (red.), *Diagnoza psychologiczna: kompetencje i standardy*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.

Zalewski, B. (2005). Informacje zwrotne. W: K. Stemplewska-Żakowicz, K. Krejtz (red.), *Wywiad psychologiczny, tom 2* (s. 215-239). Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Temat 1: Zawieranie kontraktu na badania diagnostyczne. Świadoma zgoda uczestników badania. Uczestnik badania – kim powinien być, jak szukać?	Morrison J. (2016). Wstępny wywiad diagnostyczny. Kraków: WUJ. Rozdz. 1, 3.
Temat 2: Znaczenie obserwacji i jej prowadzenie w diagnozie psychologicznej	Stemplewska – Żakowicz K. (2008). <i>Diagnoza psychologiczna</i> . Sopot: GWP (s. 76-88). Suchańska A. (2007). <i>Rozmowa i obserwacja w diagnozie psychologicznej</i> . Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. (cz. III, r. 2 i 3).
Temat 3: Wywiad wstępny. Techniki prowadzenia wywiadu – pytania i metody aktywnego słuchania	Paluchowski W.J. (2007). <i>Diagnoza psychologiczna</i> . Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne (s. 28-49) Suchańska A. (2007). <i>Rozmowa i obserwacja w diagnozie psychologicznej</i> . Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne (cz.II,r.2)
Temat 4: Planowanie wywiadu diagnostycznego– hipotezy, wskaźniki i operacjonalizacje	Paluchowski W.J. (2007). <i>Diagnoza psychologiczna</i> . Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne (s. 49-60) Suchańska A. (2007). <i>Rozmowa i obserwacja w diagnozie psychologicznej</i> . Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. (cz.II, r.5). Stemplewska-Żakowicz, K. (2005). <i>Jak zrobić dobry wywiad</i> . W: K. Stemplewska-Żakowicz, K. Krejtz (red.), <i>Wywiad psychologiczny, tom 2</i> (T.1, r. 3, s. 90-110). Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
Temat 5: Pomiar inteligencji i osobowości metodami ilościowymi - ujęcie praktyczne I	Brzeziński, J., Gaul, M., Hornowska, E., Jaworowska, A., Machowski, A., Zakrzewska M. (2004). <i>WAIS-R (PL) - Skala Inteligencji Wechslera dla Dorosłych - Wersja Zrewidowana</i> . Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP Maczak J. (1994). <i>Diagnoza intelektu</i> . Warszawa: PAN.(rozd. 1,3,5).
Temat 6: Pomiar inteligencji i osobowości metodami ilościowymi – ujęcie praktyczne II	Graham J.R. (2016) <i>MMPI-2. Ocena osobowości i psychopatologii</i> . Warszawa: Pracownia Testów PTP. James N. Butcher, John R. Graham, Yossef S. Ben-Porath, Auke Tellegen, W. Grant Dahlstrom. <i>Minnesota Wielowymiarowy Inwentarz Osobowości®-2 – MMPI®-2</i> . Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.

Temat 7: Możliwości zastosowania technik jakościowych w diagnozie psychologicznej	Jaworowska A., Matczak A. (2008). <i>RISB - Test Niedokończonych Zdań Rottera</i> . Podręcznik. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP. Stradomska M. (2018). Metody projekcyjne w ujęciu doświadczalnio-analitycznym. <i>Humanum Międzynarodowe Studia Społeczno-Humanistyczne</i> , 28,1, 87-95.
Temat 8: Kontakt – poziom pogłębiony, przymierze diagnostyczne, naprawianie uszkodzeń kontaktu. Praca z oporem i trudne sytuacje w procesie diagnostycznym	Romanowska, K. <i>Opór i praca z oporem</i> . W: K. Stemplewska-Żakowicz, K. Krejtz (red.), <i>Wywiad psychologiczny, tom 2</i> (T. 2, r. 9, s. 188-214). Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
Temat 9: Interpretowanie i integrowanie danych uzyskanych za pomocą różnych metod diagnostycznych i formułowanie końcowych odpowiedzi na pytania diagnostyczne.	Paluchowski W.J. (2007). <i>Diagnoza psychologiczna</i> . Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne (60 -84). Suchańska A. (2007). <i>Rozmowa i obserwacja w diagnozie psychologicznej</i> . Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. (cz.II, r.6 oraz cz.III, r. 4).
Temat 10: Jak tworzyć raporty z badań diagnostycznych oraz udzielanie informacji zwrotnych.	Paluchowski W.J. (2007). <i>Diagnoza psychologiczna</i> . Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne (84-94). Stemplewska-Żakowicz K. (2015). Kontekst odkrycia i kontekst uzasadnienia w diagnozie psychologicznej. W: M.Filipiak, W.J.Paluchowski, B. Zalewski, M.Tarnowska (red.). <i>Diagnoza psychologiczna. Kompetencje i standardy - wybrane zagadnienia</i> . Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP. Zalewski, B. (2005). Informacje zwrotne. W: K. Stemplewska-Żakowicz, K. Krejtz (red.), <i>Wywiad psychologiczny, tom 2</i> (s. 215-239). Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
Temat 11: Jedno- i wielowymiarowy pomiar cech, na przykładzie diagnozy samooceny.	Fecenec D. (2008). <i>Wielowymiarowy Kwestionariusz Samooceny MSEI</i> . Podręcznik. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych. M. Rosenberg. (2007). <i>SES - Skala Samooceny Rosenberga</i> Podręcznik. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych.
Temat 12: Podstawowe zasady i obszary zastosowania diagnozy psychologicznej dzieci i młodzieży	Sitnik-Warchulska K, Izydorczyk B., Lipowska M. (2019). Wyzwania klinicznej diagnostyki psychologicznej dzieci i młodzieży: rekomendacje konsultantów w dziedzinie psychologii klinicznej. <i>Psychiatria i psychologia kliniczna</i> , 19, 54-62. Oraz literatura wskazana przez osobę prowadzącą podczas zajęć w zależności od prezentowanego przykładowego narzędzia diagnozy.

Projekt	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Konsultacja 1: Plan wywiadu i stosowanych narzędzi diagnozy	Studenci/teki korzystają z pozycji literatury z ćwiczeń
Konsultacja 2: Analiza wywiadu i łączenie jej z wynikami innych narzędzi i technik diagnostycznych	Studenci/teki korzystają z pozycji literatury z ćwiczeń
Konsultacja 3: Plan informacji zwrotnych	Studenci/teki korzystają z pozycji literatury z ćwiczeń

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Zrealizowanie zadań w e-learningu	(10-20)
Zadania zaliczeniowe wykonywane podczas zajęć	(18-35)
Praca pisemna - raport z badań (projekt indywidualny: studium przypadku)	(23-45)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Zaawansowana analiza statystyczna

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne/niestacjonarne
Rok studiów	5
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	6
Całkowita liczba godzin pracy studenta	150
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	18 / 12	
ćwiczenia	24 / 18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student zna zaawansowane pojęcia z zakresu metodologii badań eksperymentalnych i nieeksperymentalnych • Student rozumie współzależności zachodzące między wymaganiami metodologicznymi a wymaganiami etycznymi w prowadzeniu badań • Student zna zaawansowane metody analizy danych.	PSJ_W23
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student potrafi zaplanować i zanalizować wyniki badań eksperymentalnych i nieeksperymentalnych	PSJ_U9 PSJ_U10

Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student odznacza się odpowiedzialnością za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki, czuje się odpowiedzialny wobec ludzi, dla których dobra stara się działać, wyraża taką postawę w środowisku specjalistów i pośrednio modeluje to podejście wśród innych. • Student jest świadomy istnienia etycznego wymiaru w badaniach naukowych.	PSJ_K1 PSJ_K2
------------------------------	---	------------------

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Powtórzenie podstawowych zagadnień statystycznych i metodologicznych omówionych na kursie realizowanym na studiach I stopnia.	Bedyńska S., Cypriańska, M. (red.) (2013) Statystyczny drogowskaz 1. Praktyczny wprowadzenie do wnioskowania statystycznego. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno., Rozdział 3, 5, 7.
Jednoczynnikowa analiza wariancji w schemacie międzygrupowym. Miary siły efektu, znaczenie liczebności próby dla wielkości poziomu istotności	Bedyńska, S. i Książek, M. (red.). (2012). <i>Statystyczny drogowskaz 2</i> . Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno i SWPS. Rozdział 2.
Dwuczynnikowa analiza wariancji w schemacie międzygrupowym.	Bedyńska, S. i Książek, M. (red.). (2012). <i>Statystyczny drogowskaz 2</i> . Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno i SWPS. Rozdział 3.
Analiza regresji wielozmiennej.	Bedyńska, S. i Książek, M. (red.). (2012). <i>Statystyczny drogowskaz 2</i> . Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno i SWPS. Rozdział 1 i 2.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Powtórzenie podstawowych zagadnień statystycznych i metodologicznych omówionych na kursie realizowanym na studiach I stopnia.	Bedyńska S., Cypriańska, M. (red.) (2013) Statystyczny drogowskaz 1. Praktyczny wprowadzenie do wnioskowania statystycznego. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno, str. 83-111. 159-222.
Jednoczynnikowa analiza wariancji w schemacie między osobami. Testy post-hoc. Ilustrowanie wyników i raportowanie zgodnie ze standardami APA.	Bedyńska, S., Brzezicka, A.(red.). (2007). <i>Statystyczny drogowskaz. Praktyczny poradnik analizy danych w naukach społecznych na przykładach z psychologii</i> . Warszawa: Wydawnictwo SWPS „Academica”. (roz. 9) s. 208-230
Dwuczynnikowa analiza wariancji w schemacie między osobami. Interpretacja efektów interakcji. Ilustrowanie wyników i raportowanie zgodnie ze standardami APA.	Bedyńska, S. i Cypriańska, M. (red.). (2012). <i>Statystyczny drogowskaz 2</i> . Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno i SWPS. Rozdział 3.
Analiza regresji liniowej. Interpretacja statystyk modelu. Ilustrowanie wyników i raportowanie zgodnie ze standardami APA. Regresja z wieloma predyktorami.	Bedyńska, S. i Książek, M. (red.). (2012). Statystyczny drogowskaz 3. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Sedno i SWPS. Rozdział 2, 4.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(21 - 40)
Punkty za zadania w trakcie semestru (bonusy)	(10 - 20)
Kolokwium	(20 - 40)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Język angielski w zastosowaniu zawodowym

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	5
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	3
Całkowita liczba godzin pracy studenta	90
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST/NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	24/18	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie w stopniu pogłębionym specyfikę wybranych subdyscyplin psychologii;	PSJ_W8
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, analizuje i interpretuje zachowania człowieka, wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii i jej subdyscyplin; posługuje się w piśmie i mowie językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w tym w zakresie	PSJ_U3 PSJ_U11

	terminologii stosowanej w psychologii i jej subdyscyplinach;	
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • jest świadomy ograniczeń epistemologicznych psychologii jako nauki stosowanej przy rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych; • jest gotów do komunikowania się z ekspertami z zakresu psychologii.	PSJ_K2 PSJ_K3

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia* *kryterium wyboru jest poziom zaawansowania (B2+ vs. C1/C2) oraz tematyka przedmiotu (w roku akademickim 2022/2023 developmental psychology vs. psychology of education)	
Treści programowe – Developmental Psychology <ol style="list-style-type: none"> 1. Introduction to child development theories. 2. Erik Erikson's psychosocial theory of development 3. James Marcia's identity statuses 4. John B. Watson, Ivan Pavlov, BF. Skinner and their behavioural child development theories - classical vs. instrumental conditioning 5. Albert Bandura's social learning theory vs. school bullying 6. Jean Piaget's cognitive theory, Lev Vygotsky's sociocultural theory and their practical applications 7. John Bowlby's attachment theory 8. Diana Baumrind's parenting styles and their impact on a child's development	Literatura obowiązkowa <p>Erik H. Erikson. Identity, youth and crisis. New York: W. W. Norton Company, 1968</p> <p>John Bowlby ' A secure base' January 1988</p> <p>Małgorzata Wójcik, Robert Thornberg, Wojciech Flak, and Jakub Leśniewski (2008). Downward Spiral of Bullying: Victimization Timeline From Former Victims' Perspective. Educational Research, 50(4), 333–345.</p>
Treści programowe (Psychology of Education) <ol style="list-style-type: none"> 1. Introduction to Psychology of Education 2. Memory –Short term and working memory, Learning and the brain, Memory and aging, Improving your memory, MMOST (The Mind Map Organic Study Technique) 3. Psychology of learning, Motivation to learn, implicit learning, Reward and punishment, effective teaching and educators, teacher's roles. 4. Education and self-development, traditional vs alternative learning, school as a production floor or a place to learn, classical conditioning in classroom.	Literatura obowiązkowa <p>Mietzel, G. (2002). Educational Psychology of Learning and Teaching.</p> <p>Hammond, C. (2021) All in the Mind, BBC</p> <p>Dembo, M.H. (2005). <i>Applying Educational Psychology, 5th Edition</i>. Longman Publishing Group.</p> <p>Tarvis, C. (2000). <i>Psychology in Perspective</i>. Longman Publishing Group.</p> <p>Baddeley, A. (1996). <i>Your Memory: A User's Guide</i>. Prion. (fragments)</p>

<p>5. Testing and appraisals, self-appraisals, traditional and alternative testing, evaluation, use of games.</p> <p>6. Conflict prevention, assertiveness, enforced learning leading to violence.</p>	<p>Berliner, D. C. (2006). Educational psychology: Searching for essence throughout a century of influence. In I. P. A. Alexander & P. H. Winne (Eds.), Handbook of educational psychology (pp. 3–28). Routledge.</p> <p>Zimbardo, P., Johnson, R.L., McCann, V. (2010). <i>Psychology: Core Concepts Vol. II Motivation and learning</i>. Pearson.</p> <p>Buzan, T. (2003). <i>Use Your Memory: Understand Your Mind to Improve Your Memory and Mental Power</i>. BBC Book Publishing.</p>
--	---

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(21-40)
Zadania wykonywane w czasie zajęć lub w domu, weryfikujące umiejętność formułowania wypowiedzi ustnej w języku angielskim	(15-30)
Praca pisemna	(15-30)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Praktyki

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Forma studiów	stacjonarne / niestacjonarne
Rok studiów	5
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (uczelniany opiekun praktyk) (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
praktyki	100 / 100	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje czynności zawodowe psychologa oraz standardy jego pracy;	PSJ_W2 PSJ_W8
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje problem praktyczny i proponuje jego rozwiązanie, posługując się wiedzą psychologiczną; • potrafi nawiązać prawidłowy kontakt z klientem/pacjentem/osobą badaną; • potrafi nawiązać prawidłową współpracę z zespołem profesjonalistów w miejscu praktyki;	PSJ_U8 PSJ_U13
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzega zasad etyki zawodowej i wysokich standardów działań profesjonalnych w środowisku;	PSJ_K3 PSJ_K4 PSJ_K7

	<ul style="list-style-type: none"> • posiada postawę szacunku, akceptacji i zrozumienia dla klienta/pacjenta/ osoby badanej; • odpowiedzialnie wypełnia podjęte zobowiązania społeczne i zawodowe.	
--	---	--

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Praca pisemna	31-60
Dziennik praktyk / raport aktywności	10-20
Opinia zewnętrznego opiekuna praktyki	10-20

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia składowej.

Szczegółowe warunki zaliczenia przedmiotu

Minimum 50% godzin praktyk powinno być realizowane w ramach wybranej przez studenta specjalności. Pozostałe warunki zaliczenia przedmiotu do ustalenia na właściwym Wydziale.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Czynniki rodzinne i społeczno-kulturowe a zdrowie psychiczne

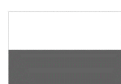
Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	IV
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST/12 NST	
ćwiczenia	18 ST/ 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Rozumie wpływ interakcji społecznych w rodzinie i środowisku na rozwój i funkcjonowania jednostki w dorosłości. Zna i rozumie obszar wiedzy na temat rozwoju człowieka w kontekście stadiów rozwoju rodziny i jej dynamiki. Rozumie rolę kontekstu środowiskowo-kulturowego w obszarze pracy psychologicznej z człowiekiem. 	<p>PSJ_W10</p> <p>PSJ_W15</p> <p>PSJ_W8</p>
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Analizuje i interpretuje zachowania w systemie rodzinnym i innych systemach społecznych oraz ich znaczenie dla zdrowia i patologii jednostki. Formułuje problem praktyczny dotyczący funkcjonowania człowieka w kontekście cywilizacyjnym w powiązaniu ze zdrowiem, poszukuje jego rozwiązań w oparciu o literaturę fachową. 	<p>PSJ_U3</p> <p>PSJ_U8</p>
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Ma świadomość możliwości zastosowania i ograniczeń psychologicznych modeli funkcjonowania rodziny w rozwiązywaniu problemów jednostkowych i społecznych. Posiada dojrzałą, opartą o etos psychologa postawę wobec pozyskania wiedzy o sytuacji psychologicznej człowieka we współczesnym świecie 	<p>PSJ_K2</p> <p>PSJ_K8</p>

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
<p>Rodzina i jej charakterystyka</p> <ul style="list-style-type: none"> Definicja rodziny i jej struktura. Rola i funkcje rodziny wobec jednostki i społeczeństwa. Granice i pełnione role w systemie rodzinnym. Strategie rodziny (rodziny pełne, niepełne, patchworkowe, jednopłciowe). 	<p>Janicka, I., Liberska, H.(2014). <i>Psychologia rodziny</i>. Warszawa: PWN. (Część I, rozdz. 1,4,5)</p> <p>Rostowska, T. (2009). <i>Małżeństwo, rodzina, praca a jakość życia</i>. Kraków: Wydawnictwo Impuls. (rozd. 2)</p>
<p>Umiejętności interpersonalne i komunikacja w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> Płaszczyzna emocjonalna. Płaszczyzna poznawcza . Płaszczyzna interpersonalna. Jakość relacji interpersonalnych w systemie rodzinnym a dobrostan psychiczny jednostki. 	<p>Adler, R., Rosenfeld, L., Proctor II, R. (2018). <i>Relacje interpersonalne. Proces porozumiewania się</i>. Poznań: Dom wydawniczy REBIS. (Część III, rozdz. 10)</p> <p>Gurba, E. (2013). <i>Nieporozumienia z dorastającymi dziećmi w rodzinie</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.</p> <p>Janicka, I., Liberska, H.(2014). <i>Psychologia rodziny</i>. Warszawa: PWN. (Część I, rozdz. 2)</p> <p>Rostowska, T. (2009). <i>Małżeństwo, rodzina, praca a jakość życia</i>. Kraków: Wydawnictwo Impuls. (rozd. 4)</p>
<p>Rola rodzica w systemie</p> <ul style="list-style-type: none"> Znaczenie prawidłowej postawy rodzicielskiej dla dobrostanu całego systemu rodzinnego. Niewłaściwe postawy rodzicielskie a zaniedbania emocjonalne, materialno-bytowe, zdrowotne dzieci. 	<p>De Barbaro, B. (1999) (red.) <i>Wprowadzenie do systemowego rozumienia rodziny</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.</p> <p>Plopa, M. (2008). <i>Psychologia rodziny. Teoria i badania</i>. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.</p> <p>Poraj, G., Rostowski, J. (2003). <i>Zagrożenia życia w rodzinie</i>. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.</p>
<p>Rodziny tzw. „wysokiego ryzyka”</p> <ul style="list-style-type: none"> Definicja, rodzaje dysfunkcyjności w rodzinie. Funkcjonowanie systemu w obliczu dysfunkcyjności Skutki deprywacji dla dzieci i dorosłych. 	<p>Janicka, I., Liberska, H.(2014). <i>Psychologia rodziny</i>. Warszawa: PWN. (Część III, rozdz. 5,6)</p> <p>Sigda, K., Matusiak, R. (2016). <i>Dysfunkcyjność współczesnej rodziny skutkiem różnego rodzaju uzależnień</i>.</p>

	<p>Słomczyńska, M. I. (2014). Patologie społeczne w kontekście kryzysu współczesnej rodziny. <i>Resocjalizacja polska</i>, 8(2), 67-80.</p> <p>Widera-Wysoczańska, A. (2010). <i>Mechanizmy przemocy w rodzinie. Z pokolenia na pokolenie</i>. Warszawa. Wydawnictwo Difin. (rozd.1)</p>
--	--

Literatura uzupełniająca:

1. Herman, J. (2020). *Trauma. Od przemocy domowej do terroru politycznego*. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca.
2. Mandal, E. (2011). *Miłość, władza i manipulacja w bliskich związkach*. Warszawa: PWN.
3. Rostowska, T. (2009). *Psychologia rodziny. Małżeństwo i rodzina wobec współczesnych wyzwań*. Warszawa: Difin.
4. Rode, D. (2014). Przemoc w relacjach małżeńskich. Mechanizmy uzależnienia. *Ethos. Kwartalnik Instytutu Jana Pawła II KUL*, 27(2 (106)).
5. Urban, B. (2004). *Zachowania dewiacyjne młodzieży*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
<p>Problem niepełnosprawności i choroby psychicznej w systemie rodzinnym</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyzwania w obliczu choroby vs. zasoby ochronne systemu rodzinnego. • Sposoby radzenia sobie rodzin • Praca z rodzina dotkniętą niepełnosprawnością i chorobą psychiczną. 	<p>Janicka, I., Liberska H.(2014). <i>Psychologia rodziny</i>. Warszawa: PWN. (Część III, rozdz. 3)</p> <p>Pisuli, E., Danielewicz, D. (red) (2007). <i>Rodzina z dzieckiem z niepełnosprawnością</i>. Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia.</p> <p>Libiszowska-Żółtkowska, M. (Ed.). (2007). <i>Czego obawiają się ludzie?: współczesne zagrożenia społeczne: diagnoza i przeciwdziałanie</i>. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.</p>
<p>Czynniki socjo-kulturowe oraz ustawodawstwo a zdrowie psychiczne jednostki</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doświadczenie stresu mniejszościowego- charakterystyka, strategie radzenia sobie. • Społeczności nieheteronormatywne. 	<p>Iniewicz, G. (2015). <i>Stres mniejszościowy u osób biseksualnych i homoseksualnych: w poszukiwaniu czynników ryzyka i czynników chroniących</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.</p> <p>Mondry, M., Popyk, A., Pustułka, P., Winogrodzka, D., Wójcik, M. (2021). Szkolna</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Znaczenie doświadczenia przemocy rówieśniczej dla dobrostanu psychicznego jednostki- wsparcie psychologiczne. 	<p>przemoc rówieśnicza a wchodzenie w dorosłość: rekonstrukcja i ewaluacja znaczenia doświadczeń bullyingu w procesach tranzycji. Raport z badania, Youth Working Papers Nr 2/2021 Warszawa: SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny – Młodzi w Centrum LAB.</p> <p>Węgrzynowska, J. (2016). Dzieci doświadczające przemocy rówieśniczej. <i>Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka</i>, 15(1), 9–26.</p>
<p>Wyzwania cywilizacyjne w obliczu zdrowia psychicznego cz.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planowanie rodziny • Styl Życia rodziny. • Styl Życia jednostki w kontekście zachowań zdrowotnych 	<p>Heszen-Celińska, I., Sęk, H. (2020). <i>Psychologia zdrowia</i>. Wydanie nowe. Warszawa: PWN. (rozdz. 6.)</p> <p>Janicka, I., Liberska, H. (2014). <i>Psychologia rodziny</i>. Warszawa: PWN. (Część III, rozdz. 2)</p> <p>Ostouch-Kamińska, J. (2015). <i>Rodzina partnerska jako relacja współzależnych podmiotów. Studium socjopedagogiczne narracji rodziców przeciążonych rolami</i>. Kraków. Oficyna Wydawnicza Impuls.</p>
<p>Wyzwania cywilizacyjne a zdrowie psychiczne cz. 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiany ekologiczne a zdrowie psychiczne i somatyczne. • Cyber-zjawiska: co służy, a co szkodzi zdrowiu? 	<p>Budziszewska, M., Kałwak, W. (2022). Depresja klimatyczna. Krytyczna analiza pojęcia. <i>Psychiatria Polska</i> 56(1), 171-182.</p> <p>Budziszewska, M., Bohdanowicz, Z. (2021). Społeczne i psychologiczne konsekwencje zmiany klimatu. W: M. Budziszewska, A. Kardaś, Z. Bohdanowicz (red.), <i>Klimatyczne ABC. Interdyscyplinarne podstawy współczesnej wiedzy o zmianie klimatu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.</p> <p>Mondry, M., Wójcik, M. (2016). Postrzeganie cyberprzemocy przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych.</p> <p>Stawiarska, P. (2017). Podstawy opracowywania programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom związanym z</p>

	<p>obecnością dzieci i młodzieży w cyberprzestrzeni, W: M. Górka (red.), <i>Cyberbezpieczeństwo dzieci i młodzieży. Realny i wirtualny problem polityki bezpieczeństwa</i>. Warszawa: Wydawnictwo Difin</p>
--	---

Literatura uzupełniająca:

1. Dułak, K., Świerszcz, J. (2013). *Przemoc i uwłasnowolnienie. Wsparcie psychologiczne dla osób LGBTQ*. Warszawa. Wydawca: Kampania przeciwko homofobii.
2. Gulla, B., Tucholska, K., Ziernicka-Wojtaszek, A. (2020). Psychologia kryzysu klimatycznego.
3. Kozak, S. (2014). *Patologia cyfrowego dzieciństwa i młodości: przyczyny, skutki, zapobieganie w rodzinach i w szkołach*. Difin.
4. Wójcik, M., Mondry, M. (2020). Student action research: Preventing bullying in secondary school—Inkla project. *Action Research*, 18(2), 251-269.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy (test obejmujący wiedzę z wykładu/ćwiczeń)	21-40
Praca pisemna zespołowa (np. mini-esej nt. znaczenia systemu rodzinnego dla zdrowia psychicznego jednostki, znaczenia uwarunkowań środowiskowych dla zdrowia psychicznego)	30-50
Aktywność w dyskusji podczas zajęć	0-10

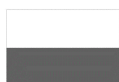

Sylabus opracowany w ramach *Zintegrowanego programu rozwoju SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego*, „Zadanie 4 - Wykorzystanie informacji z rynku pracy do projektowania kształcenia Uniwersytetu SWPS dopasowanego do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego”. Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Podstawowe umiejętności kliniczne w pomocy psychologicznej i psychoprofilaktyce

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	IV
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	18 ST/12 NST	
warsztaty	12 ST/ 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Zna zasady pomocy psychologicznej w warunkach stacjonarnych, ambulatoryjnych i środowiskowych osobom o różnym typie problemów związanych ze zdrowiem. • Rozumie zakres i możliwości wykorzystania wiedzy o zasadach komunikacji interpersonalnej w podejmowaniu poradnictwa i profilaktyki psychologicznej. 	<p>PSJ_W10</p> <p>PSJ_W18</p>
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystuje wiedzę teoretyczną do organizowania pracy zespołu w celu budowania prawidłowego kontaktu z osobą potrzebującą psychologicznej pomocy. • Ocenia rodzaj zaobserwowanych trudności psychologicznych w celu adekwatnego dobrania do nich formy pomocy co prezentuje w oparciu o dane naukowe. 	<p>PSJ_U2</p> <p>PSJ_U3</p>
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada wrażliwość kliniczną i motywację do pomagania osobom, które doświadczają różnego rodzaju trudności psychologicznych • Ma świadomość własnych zasobów i trudności w kontakcie z pacjentem. 	<p>PSJ_K5</p> <p>PSJ_K8</p>

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Podstawowe umiejętności kliniczne: umiejętność budowania relacji z pacjentem/klientem. Czynniki relacji pacjent/klient – klinicysta	<p>Stemplewska-Żakowicz, K. (2009). <i>Diagnoza psychologiczna. Diagnozowanie jako kompetencja profesjonalna</i>. Gdańsk: GWP. (s. 15-44; 150-159)</p> <p>Morrison, J. (2012). <i>Diagnoza psychiatryczna. Praktyczny podręcznik dla klinicystów</i>. Kraków: Wydawnictwo UJ. (s.4-58)</p>
Pozyskiwanie informacji klinicznych, komunikowanie informacji o kliencie/pacjencie i planowanie pomocy.	<p>Paluchowski, W.J. (2007). <i>Diagnoza psychologiczna. Proces – narzędzia – standardy</i>. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. (S. 12-27; 172-181)</p> <p>Butcher, J. N., Hooley, J. M., Mineka, S. (2020). <i>Psychologia zaburzeń. DSM-5</i>. Gdańsk: GWP. (r. 4: 143- 177)</p> <p>Cierpiałkowska, L., Sęk, H. (2020)(red). <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (r. 12, 13, s. 233-277)</p>
Poradnictwo - założenia pracy w counsellingu. Realizacja procesu poradnictwa klinicznego w podstawowych podejściach paradygmatycznych.	<p>Cierpiałkowska, L., Sęk, H. (2020)(red). <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (r. 6, 7, 8,9)</p>

<p>Praca z grupą w warunkach opieki stacjonarnej i środowiskowej (psychoedukacja, trening umiejętności społecznych, terapia wspierająca). Zasada wzmocnienia i zdrowienia (<i>empowerment & recovery</i>)</p>	<p>Heszen-Celińska, I., Sęk, H. (2020). <i>Psychologia zdrowia. Wydanie nowe</i>. Warszawa: PWN. (r. 17, s. 287-302)</p> <p>Cierpiałkowska, L., Sęk, H. (2020)(red). <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (r. 28,29, 33, 34)</p>
---	--

Warsztat	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
<p>Profilaktyka, promocja zdrowia, prewencja zaburzeń. Podobieństwa i różnice. Rodzaje i poziomy profilaktyki. Specyfika oddziaływań na różnych poziomach profilaktyki w odniesieniu do zdrowia psychicznego.</p>	<p>Stawiarska, P. (2019). <i>Kierunki współczesnej promocji zdrowia i prewencji zaburzeń</i>. Warszawa: Difin. (s.11-20)</p> <p>Szymańska, J. (2012). <i>Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej profilaktyki</i>. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji. (s.11-29; 33-45)</p>
<p>Programy profilaktyczne – opracowanie, wdrożenie i ewaluacja. Profilaktyka w ujęciu siedliskowym i wyznaczniki jej oddziaływań – przykłady programów profilaktycznych</p>	<p>Stawiarska, P. (2019). <i>Kierunki współczesnej promocji zdrowia i prewencji zaburzeń</i>. Warszawa: Difin. (s.32-43; 5–58)</p> <p>Heszen-Celińska, I., Sęk, H. (2020). <i>Psychologia zdrowia. Wydanie nowe</i>. Warszawa: PWN. (r. 8)</p> <p>Łuszczynska, A. (2007). <i>Nadwaga i otyłość. Interwencje psychologiczne</i>. Warszawa: PWN. (s. 64-85)</p>

<p>Zasoby osobiste i społeczne jako najważniejszy element współczesnej profilaktyki – kształtowanie kompetencji indywidualnych i społecznych</p>	<p>Stawiarska, P. (2019). <i>Kierunki współczesnej promocji zdrowia i prewencji zaburzeń</i>. Warszawa: Difin. (s. 59-79)</p> <p>Heszen-Celińska, I., Sęk, H. (2020). <i>Psychologia zdrowia. Wydanie nowe</i>. Warszawa: PWN. (s. 153-173)</p>
<p>Programy profilaktyczne dla dorosłych osób zdrowych i osób doświadczających trudności w zakresie zdrowia somatycznego i psychicznego</p>	<p>Stawiarska, P. (2019). <i>Kierunki współczesnej promocji zdrowia i prewencji zaburzeń</i>. Warszawa: Difin.</p> <p>Szymańska, J. (2012). <i>Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej profilaktyki</i>. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji.</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Woynarowska, B. (2008). *Edukacja zdrowotna*. Podręcznik akademicki. Warszawa: PWN.
2. Okulicz-Kozaryn, K., Ostaszewski, K. (2008)(red.). *Promocja zdrowia psychicznego. Badania i działania w Polsce*. Warszawa: Instytut Psychiatrii i Neurologii.
3. Puchalski, K. (2011). Promocja zdrowia w Polsce w obliczu procesu medykalizacji. Przedmiot oraz kontekst dla badań z pogranicza psychologii i socjologii zdrowia. W: M. Górnik-Durose, J. Mateusiak (red.) *Psychologia zdrowia: konteksty i pogranicza* (s. 41-69) .Katowice: Wyd. UŚI.
4. Heszen-Celińska, I., Sęk, H. (2020). *Psychologia zdrowia. Wydanie nowe*. Warszawa: PWN.
5. Stawiarska, P. (2016). *Wypalenie zawodowe w perspektywie wyzwań współczesnego świata*. Warszawa: Difin.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

- Bardzo dobra (5,0) - od 91 punktów do 100 punktów
 Dobra plus (4,5) - od 81 punktów do 90 punktów
 Dobra (4,0) - od 71 punktów do 80 punktów

Dostateczna plus (3,5) - od 61 punktów do 70 punktów

Dostateczna (3,0) - od 51 punktów do 60 punktów

Niedostateczna (2,0) - poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy (test obejmuje treść ćwiczeń i warsztatów)	16-30
Pisemna praca zespołowa - wybór formy pomocy psychologicznej dla osób doświadczających trudności w obszarze funkcjonowania psychospołecznego	15-30
Zespołowe opracowanie krótkiego scenariusza programu profilaktycznego	20-40

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Zaburzenia osobowości i zachowania

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	IV
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST/12 NST	
ćwiczenia	18 ST/12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych

		efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Zna i rozumie podstawowe pojęcia i modele teoretyczne z zakresu zaburzeń osobowości i zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych oraz dostrzega ich ograniczenia. Zna i rozumie funkcjonowanie jednostki charakteryzującej się odpowiednim prototypem osobowości na poziomie emocjonalnym, poznawczym i komunikacyjnym. 	PSJ_W13 PSJ_W16
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystuje wiedzę psychologiczną do oceny obszaru zaburzeń osobowości i zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych. Potrafi wskazać formy rehabilitacji osób z zaburzeniami osobowości i zachowania. 	PSJ_U03
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Jest aktywna/y w zakresie dostrzegania trudności w obszarze osobowościowego funkcjonowania człowieka, poszukiwania ich wyjaśnień i poprawy zgodnie z zasadami etyki zawodowej 	PSJ_K06

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
Od stylów funkcjonowania do zaburzeń osobowości i zachowania – zagadnienia terminologiczne	Millon, T., Davis.R. (2005). <i>Zaburzenia osobowości we współczesnym świecie</i> . Warszawa: IPS. (r. 1,2,3)
Uwarunkowania zaburzeń osobowości <ul style="list-style-type: none"> nieprawidłowo kształtujące się cechy osobowości i zachowania we wczesnych etapach rozwojowych 	

<ul style="list-style-type: none"> • podejście interpersonalne, poznawczo-behawioralne, psychodynamiczne do genezy zaburzeń osobowości 	
<p>Mechanizmy zachowań związanych z agresją</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaburzenia eksternalizacyjne i internalizacyjne u dzieci i młodzieży a agresja i autoagresja wśród dorosłych • pojęcie przemocy. 	<p>Rode, D., Dukała, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020) <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN. (r. 2, 6)</p>
<p>Uzależnienie</p> <ul style="list-style-type: none"> • psychologiczne i neurobiologiczne mechanizmy uzależnienia, • zjawisko zespołu abstynencyjnego, • problem uzależnienia w rodzinie 	<p>Bętkowska-Korpała, B., (red.). (2009). <i>Uzależnienia w praktyce klinicznej. Zagadnienia diagnostyczne</i>. Warszawa. Wydawnictwo Edukacyjne Parpamedia. (r. .2,3, 12,15)</p> <p>Cierpiałkowska L., Chodkiewicz J. (2018) <i>Uzależnienie od alkoholu</i>. Warszawa: PWN.(r.1, 3,4)</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Cierpiałkowska, L., Soroko E.(2014). *Zaburzenia osobowości. Problemy diagnozy klinicznej*. Poznań. Wydawnictwo Naukowe UAM.
2. Rode, D.(2018). *Psychologiczne i relacyjne wyznaczniki przemocy domowej. Charakterystyka sprawców*. Kraków. Wydawnictwo Suprema Lex.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
Charakterystyka i różnicowanie zaburzeń osobowości wg ICD i DSM	Butcher, J.N., Hooley, J.M., Mineka, S. (2020) <i>Psychologia zaburzeń</i> . Sopot: GWP. (r. 10).
Zagadnienia leczenia i rehabilitacji psychologicznej zaburzeń osobowości	Millon, T., Davis.R. (2005). <i>Zaburzenia osobowości we współczesnym świecie</i> . Warszawa: IPS. Rozdz.
Alkoholizm, narkomania – działanie wybranych grup substancji psychoaktywnych na organizm człowieka	Woronowicz B., (2009). <i>Uzależnienia: geneza, terapia, powrót do zdrowia</i> . Warszawa: Wydawnictwo Media Rodzina.
Uzależnienia behawioralne - uzależnienie od internetu, zakupoholizm, seksoholizm	Grzegorzewska I., Cierpiałkowska L. (2018) <i>Uzależnienia behawioralne</i> . Warszawa: PWN. (r. 1, 7, 10,11).

Zasady rehabilitacji psychologicznej osób uzależnionych	Miller, P. N. (2015). <i>Terapia uzależnień</i> . Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
---	---

Literatura uzupełniająca:

<https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/category/raporty-z-badan/>

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy (test)	21-40
Pisemna praca zespołowa - analiza różnicowa wylosowanego przypadku z propozycją metody rehabilitacji	25-50
Wejściówka dla ćwiczeń	5-10

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Zaburzenia lękowe i związane ze stresem

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	IV
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	18 ST/12 NST	
warsztaty	12 ST/12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada pogłębioną wiedzę na temat zaburzeń lękowych i zaburzeń związanych ze stresem. • Zna bio-psycho-społeczne mechanizmy powstania zaburzeń lękowych i zaburzeń związanych ze stresem. 	PSJ_W16 PSJ_W17
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Rozróżnia wybrane formy pomagania osobom z zaburzeniami lękowymi i zaburzeniami związanymi ze stresem. • Dostrzega, opisuje i analizuje trudności w obszarze funkcjonowania osób z zaburzeniami lękowymi i zaburzeniami związanymi ze stresem. 	PSJ_U3 PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Jest świadomy/a odpowiedzialności i zakresu swej wiedzy niezbędnej do udzielania pomocy psychologicznej osobom z zaburzeniami lękowymi i zaburzeniami związanymi ze stresem. 	PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Pierwotne zaburzenia lękowe <ul style="list-style-type: none"> • Zaburzenia z napadami paniki, agorafobia, fobia swoista, fobia społeczna, zaburzenie lękowe uogólnione • Kryteria diagnostyczne, obraz kliniczny i diagnoza różnicowa • Epidemiologia zaburzeń • Przykładowe modele teoretyczne (np. ataki paniki, lęk uogólniony, lęk społeczny) 	Butcher, J. N., Hooley, J. M., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia zaburzeń</i> . Sopot: GWP. (r. 6; 217-253) Morrison, J. (2016). <i>DSM-5 bez tajemnic. Praktyczny przewodnik dla klinicystów</i> . Kraków: WUJ. (r. 4) Wells A. (2010) <i>Terapia poznawcza zaburzeń lękowych. Praktyczny podręcznik i przewodnik po teorii</i> . Kraków: WUJ. (r. 5, 7, 8)

<ul style="list-style-type: none"> ● Podstawowe mechanizmy utrzymujące zaburzenia lękowych: np. unikanie, zachowania zabezpieczające, skanowanie, typowe zniekształcenia poznawcze 	
<p>Zaburzenie obsesyjno- kompulsyjne (OCD)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kryteria diagnostyczne, obraz kliniczny i diagnoza różnicowa ● Etiologia ● Przykładowe modele teoretyczne (np. model metapoznawczy, Wells, 1997; Salkovskis, 1985) ● Skala obsesji i kompulsji Yale-Brown (Y-BOCS) ● „OCD relacyjne” (ROCD) 	<p>Butcher, J. N., Hooley, J. M., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia zaburzeń</i>. Sopot: GWP. (r. 6; 253-261)</p> <p>Morrison, J. (2016). <i>DSM-5 bez tajemnic. Praktyczny przewodnik dla klinicystów</i>. Kraków: WUJ. (r. 5)</p> <p>Bryńska, A. (2007). <i>Zaburzenie obsesyjno-kompulsyjne</i>. Kraków: WUJ. (r. 9)</p> <p>Wells A. (2010) <i>Terapia poznawcza zaburzeń lękowych. Praktyczny podręcznik i przewodnik po teorii</i>. Kraków: WUJ (r. 9)</p>
<p>Zaburzenia związane ze stresem</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Zaburzenie stresowe pourazowe (PTSD), ostre zaburzenie stresowe i zaburzenie adaptacyjne ● Kryteria diagnostyczne, obraz kliniczny i diagnoza różnicowa (szczególnie w obrębie zaburzeń związanych ze stresem) ● Przykładowe modele teoretyczne PTSD (behawioralne i poznawcze) ● Różnicowanie pomiędzy PTSD a Complex PTSD 	<p>Foa, E.B., Hembree, E. A., Olasov Rothbaum, B. (2018). <i>Przedłużona ekspozycja w terapii PTSD. Podręcznik terapeuty</i>. Sopot: GWP (r. 1)</p> <p>Morrison, J. (2016). <i>DSM-5 bez tajemnic. Praktyczny przewodnik dla klinicystów</i>. Kraków: WUJ (r. 6)</p> <p>Holiczer, A., Gałuszko, M., Cubała, W. J. (2007). Zaburzenie stresowe pourazowe — opis ewolucji koncepcji zaburzenia i podejść terapeutycznych. <i>Psychiatria</i>, 4 (1), 25-32 https://journals.viamedica.pl/psychiatria/article/viewFile/29182/23947</p> <p>Tomalski, R., Pietkiewicz, I.J. (2020). Złożony zespół stresu pourazowego – przełom w leczeniu zaburzeń osobowości. <i>Psychiatria i psychologia kliniczna</i>, 20 (1)</p>
<p>Zaburzenia dysocjacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Zjawiska derealizacji i depersonalizacji, zjawiska transowe; ● Czynniki sprawcze ● Reakcje na traumę nadużycia; 	<p>Butcher, J. N., Hooley, J. M., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia zaburzeń</i>. Sopot: GWP. (r. 8; 346-367)</p> <p>Morrison, J. (2016). <i>DSM-5 bez tajemnic. Praktyczny przewodnik dla klinicystów</i>. Kraków: WUJ. (r. 7)</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Dysocjacyjne zaburzenie tożsamości. 	<p>Tomalski, R., Pietkiewicz, I.J. (2019). Rozpoznawanie i różnicowanie zaburzeń dysocjacyjnych - wyzwania w praktyce klinicznej. <i>Czasopismo Psychologiczne</i>, 21(1)</p>
---	---

Literatura uzupełniająca:

1. Doron, G., Derby, D. S., Szepsenwol, O. (2013). Relationship obsessive compulsive disorder (ROCD): A conceptual framework. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 3, 169-180.

Warsztaty	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
<p>Techniki ekspozycji w pracy z lękiem i zaburzeniach związanych ze stresem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teoretyczne podstawy technik ekspozycji. • Rodzaje techniki ekspozycji (np. z powstrzymaniem reakcji, wyobrażeniowa, interoceptywna) • Zasady stosowania ekspozycji w terapii (np. hierarchia ekspozycji) • Zastosowanie technik ekspozycji w wybranych protokołach terapeutycznych do pracy z OCD, PTSD, atakami paniki, lękiem społecznym 	<p>Hayes, S.C. i Hofman, S.G. (2020) <i>Terapia poznawczo- behawioralna oparta na procesach. Wiedza i kluczowe kompetencje</i>. Sopot: GWP (r. 18)</p> <p>Foa, E. B., Yaldin, E., Lichner, T., K. (2016). <i>Zaburzenie obsesyjno-kompulsyjne. Terapia ekspozycji w powstrzymaniu reakcji. Podręcznik terapeuty</i>. Sopot: GWP</p> <p>Foa, E.B., Hembree, E. A., Olasov Rothbaum, B. (2018). <i>Przedłużona ekspozycja w terapii PTSD. Podręcznik terapeuty</i>. Sopot: GWP</p>
<p>Uważność jako metoda pracy z zaburzeniami lękowymi i zaburzeniach związanych ze stresem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Medytacja uważnej świadomości emocji jako technika w protokołach transdiagnostycznych • Uważność w terapii OCD • Defuzja poznawcza w OCD i zaburzeniu lękowym uogólnionym • Program MBSR (mindfulness based stress reduction) 	<p>Hayes, S.C. i Hofman, S.G. (2020) <i>Terapia poznawczo- behawioralna oparta na procesach. Wiedza i kluczowe kompetencje</i>. Sopot: GWP (r. 26)</p> <p>Barlow, D. H. (...). (2020). <i>Transdiagnostyczna terapia poznawczo-behawioralna zaburzeń emocjonalnych</i>. Podręcznik terapeuty Sopot: GWP. (r. 8, moduł 3)</p> <p>Hershfield, J., Corboy, T. (2016). <i>Zaburzenia obsesyjno-kompulsyjne. Poradnik z ćwiczeniami opartymi na uważności i terapii poznawczo-behawioralnej</i>. Kraków: WUJ</p>

<p>Praca terapeutyczna z zamartwianiem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zamartwianie jako transdiagnostyczny mechanizm zaburzeń lękowych • Wykorzystanie eksperymentów behawioralnych w pracy z zaburzeniem lękowym uogólnionym • Przykłady metod poznawczych wykorzystywanych do pracy z lękiem i zamartwianiem 	<p>Clark, D. A. , Beck. A. T. (2018). <i>Zaburzenia lękowe. Podręcznik z ćwiczeniami opartymi na terapii poznawczo-behawioralnej</i>. Kraków: WUJ. (r. 11)</p> <p>Wells A. (2010) <i>Terapia poznawcza zaburzeń lękowych. Praktyczny podręcznik i przewodnik po teorii</i>. Kraków: WUJ (r. 8)</p> <p>Hofmann, S. G. (2021). <i>Ponad lękiem</i>. Sopot: GWP</p>
<p>Techniki relaksacyjne i prawidłowa dieta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trening Jacobsona – progresywna relaksacja mięśni • Trening autogenny Schultza • Praktyki psychosomatyczne • Praca z oddechem 	<p>Hayes, S.C. i Hofman, S.G. (2020) <i>Terapia poznawczo- behawioralna oparta na procesach. Wiedza i kluczowe kompetencje</i>. Sopot: GWP (r. 15)</p> <p>Naidoo, U. (2021). <i>Dieta dla zdrowia psychicznego</i>. Łódź: Wydawnictwo Feeria. (r. 3)</p> <p>Hofmann, S. G. (2021). <i>Ponad lękiem</i>. Sopot: GWP. (Moduł 2: Uważna relaksacja)</p>
<p>Protokoły do pracy z lękiem u dzieci i młodzieży</p>	<p>Kendal, P. C., Hedtke, K. A. (2014). <i>Terapia poznawczo-behawioralna zaburzeń lękowych u dzieci. Program zaradny kot</i>. Sopot: GWP. Podręcznik terapeuty i zeszyt ćwiczeń.</p> <p>Kendal, P. C., Choudhury, M., Hudson, J., Webb, A. (2013). <i>Terapia poznawczo-behawioralna zaburzeń lękowych u młodzieży. Program lęk</i>. Sopot: GWP. Podręcznik terapeuty i zeszyt ćwiczeń. Sopot: GWP. Podręcznik terapeuty i zeszyt ćwiczeń.</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Teasdale, J. D., Williams, M., Segal, Z. V. (2016). *Praktyka uważności. Ośmiodziesięciodniowy program ćwiczeń pozwalający uwolnić się od depresji i napięcia emocjonalnego*. Sopot: GWP
2. van der Kolk, B. (2018). *Strach ucieleśniony. Mózg, umysł i ciało w terapii traumy*. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian cząstkowy 1 (wiedza i zagadnienia z ćwiczeń)	26 – 50
Sprawdzian cząstkowy 2 (wiedza i zagadnienia z warsztatów)	10 - 20
Praca zaliczeniowa (grupowa) - próba opracowania diagnozy i zaprojektowania interwencji psychologicznych/ terapeutycznych dla zaproponowanego przez Prowadzącego/Prowadzącą krótkiego studium przypadku.	15 - 30

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Zaburzenia psychiczne i zespoły behawioralne odnoszące się do ciała

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	IV
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST/ 12 NST	
ćwiczenia	18 ST/ 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Zna obraz kliniczny zaburzeń z objawami somatycznymi oraz zaburzeń odżywiania rozumiejąc ich etiopatogenezę w perspektywie czynników bio-psycho-społecznych. Zna i rozumie rolę czynników kulturowych w patogenezie i terapii zaburzeń behawioralnych. 	PSJ_W16 PSJ_W17
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Rozróżnia wybrane formy pomagania osobom z zaburzeniami z objawami somatycznymi i zaburzeniami odżywiania. Potrafi wskazać różnice między kategoriami diagnostycznymi w obrębie zaburzeń odżywiania oraz zaburzeń pod postacią somatyczną 	PSJ_U3 PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Jest świadomy/a odpowiedzialności i zakresu swej wiedzy niezbędnej do udzielania pomocy psychologicznej osobom z zaburzeniami z objawami somatycznymi i zaburzeniami odżywiania. 	PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Zaburzenia jedzenia i odżywiania się – kategorie, kryteria diagnostyczne i obraz kliniczny (część 1) <ul style="list-style-type: none"> Jadłowstręt psychiczny, żarłoczność psychiczna, zaburzenia z napadami objadania 	Morrison, J. (2016). <i>DSM-5 bez tajemnic. Praktyczny przewodnik dla klinicystów</i> . Kraków: WUJ. (r. 9; 306-323) Butcher, J. N., Hooley, J. M., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia zaburzeń</i> . Sopot: GWP. (r. 9; 370-395)
Zaburzenia jedzenie i odżywiania się – kategorie, kryteria diagnostyczne i obraz kliniczny (część 2) <ul style="list-style-type: none"> Inne określone zaburzenia odżywiania się (zaburzenie z unikaniem/ograniczeniem) 	

<p>przyjmowania pokarmu, pica, zaburzenia przeżuwania, zespół jedzenia nocnego, nocne objadanie się)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niespecyficzne zaburzenia odżywiania (bigoreksja, pregoreksja, ortoreksja, diabulimia) 	
<p>Pozostałe wybrane zaburzenia odnoszące się do ciała - – kategorie, kryteria diagnostyczne i obraz kliniczny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cieleśne zaburzenie dysmorficzne, trichotillomania, wywołane zapalenie skóry • Ingerencje w ciało (operacje plastyczne, skaryfikacje) 	<p>Morrison, J. (2016). <i>DSM-5 bez tajemnic. Praktyczny przewodnik dla klinicystów</i>. Kraków: WUJ. (r. 5; 229-232, 235-239)</p> <p>Brytek-Matera A. (2008). <i>Obraz ciała – obraz siebie. Wizerunek własnego ciała w ujęciu psychospołecznym</i>. Warszawa: Difin. (r. 4)</p>
<p>Zaburzenia z objawami somatycznymi – kategorie, kryteria diagnostyczne i obraz kliniczny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaburzenie pod postacią somatyczną, zaburzenie z lękiem o stan zdrowia, zaburzenie konwersyjne. 	<p>Butcher, J. N., Hooley, J. M., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia zaburzeń</i>. Sopot: GWP. (r. 9, 335-348)</p> <p>Morrison, J. (2016). <i>DSM-5 bez tajemnic. Praktyczny przewodnik dla klinicystów</i>. Kraków: WUJ. (r. 8; 277-305)</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Brownell, K.D., Walsh, T.B. (2018). *Eating Disorders and Obesity. A comprehensive handbook*. New York, London: The Guilford press.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
<p>Różnicowanie zaburzeń odżywiania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia związane z analizą przypadków 	<p>Praca na materiale przygotowanym przez wykładowcę</p>
<p>Etiopatogeneza i epidemiologia jadłowstrętu psychicznego, bulimii psychicznej, napadowego objadania się</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wieloczynnikowy model patogenezy zaburzeń odżywiania (płeć, wiek, różnice indywidualne, czynniki kulturowe, czynniki rodzinne, czynniki biologiczne) • Dieta i otyłość jako specyficzne czynniki ryzyka rozwoju zaburzeń odżywiania 	<p>Maine M., Hartman McGilley, Bunnell (red.) (2013). <i>Leczenie zaburzeń odżywiania. Pomost między nauką a praktyką</i>. Wrocław: Elsevier Urban & Partner. (r. 2)</p> <p>Butcher, J. N., Hooley, J. M., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia zaburzeń</i>. Sopot: GWP. (r. 9; 395-407)</p> <p>Józefik B. (2006). <i>Relacje rodzinne w anoreksji i bulimii psychicznej</i>. Kraków: WUJ. (r. 5, r. 6)</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Zaburzenia odżywiania u mężczyzn – problemy diagnostyczne i międzyplciowe różnice w obrazie klinicznym. 	<p>Maine M., Hartman McGilley, Bunnell (red.) (2013). <i>Leczenie zaburzeń odżywiania. Pomost między nauką a praktyką</i>. Wrocław: Elsevier Urban & Partner. (r. 18)</p>
<p>Modele wyjaśniające funkcjonowania osób z zaburzeniami odżywiania</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Błędne koło” bulimii i zaburzeń z napadami objadania • Transdiagnostyczny model zaburzeń odżywiania – transdiagnostyczne mechanizmy zaburzeń odżywiania • Model poznawczy żarłoczności psychicznej • Aspekty pracy terapeutycznej w przypadku zaburzeń odżywiania: CBT-E (Wzmocniona terapia poznawczo-behawioralna) 	<p>Fairburn Ch. C. (2014), <i>Terapia poznawczo-behawioralna i zaburzenia odżywiania</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. (r. 2)</p> <p>Cooper M.J, Todd G., Wells A., (2005)</p> <p><i>Bulimia. Program terapii</i>. Poznań: Wydawnictwo Zys i S-ka. (r. 7)</p> <p>Fairburn, Ch. G. (2014). <i>Jak pokonać objadanie się</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. (Część II; 131 – 229)</p>
<p>Różnicowanie zaburzeń z objawami somatycznymi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Współczesne postacie (np. cyberchondria) • Etiopatogeneza wybranych zaburzeń z objawami somatycznymi oraz mechanizmy utrzymujące zaburzenie • Aspekty pracy terapeutycznej w przypadku zaburzeń z objawami somatycznymi • Ćwiczenia związane z analizą przypadków 	<p>Mroczek, E (2017). Opis przypadku i przebiegu terapii pacjentki B.D. <i>Terapia poznawczo-behawioralna, 7, 5-35</i></p> <p>Piórowski, E (2017). Opis przypadku i przebiegu terapii pacjentki K.D. <i>Terapia poznawczo-behawioralna, 7, 37-57</i></p> <p>Wells, A. (2010). <i>Terapia poznawcza zaburzeń lękowych</i>. Kraków: WUJ. (r. 6)</p>
<p>Elementy pracy terapeutycznej z trichotillomanią i wywołanym zapaleniem skóry</p>	<p>Kosiół, S. (2020), <i>Terapia poznawczo-behawioralna w leczeniu patologicznego skubania skóry. Skuteczność i metody postępowania. Psychoterapia, 1(192)</i> http://psychoterapiaptp.pl/uploads/PT_1_2020/59Kosiol_Psychoterapia_1_2020.pdf</p> <p>Pyrtek, S. i Kołakowski, A. (2018). <i>Terapia poznawczo-behawioralna u osób z zaburzeniem polegającym na wrywaniu włosów. Psychoterapia, 4 (187)</i> http://psychoterapiaptp.pl/uploads/PT_4_2018/43Pyrtek_Psychoterapia_4_2018.pdf</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Waller, G., Cordey, H., Corstorphine, E.,(...) (2011). *Terapia poznawczo- behawioralna zaburzeń odżywiania*. Warszawa: Medipage.

2. Brownell, K.D., Walsh, T.B. (2018). *Eating Disorders and Obesity. A comprehensive handbook*. New York, London: The Guilford press.
3. Gay, R. (2021). *Głód. Pamiętnik (mojego) ciała*. Warszawa: Wydawnictwo Cyranka.
4. Tarrier, N. (2006). *Case Formulation in Cognitive Behavior Therapy*. New-York, London: Routledge. (r. 11, r. 12).

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian cząstkowy 1 (wiedza i zagadnienia z wykładów)	26 - 50
Sprawdzian cząstkowy 2 (wiedza i zagadnienia z ćwiczeń)	20-40
Zadanie grupowe podczas zajęć - próba sformułowania diagnozy dla zaproponowanego przez Prowadzącego/Prowadzącą przypadku.	5-10

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Zaburzenia psychotyczne i afektywne

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	IV
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST/12 NST	
ćwiczenia	18 ST /12 NST	

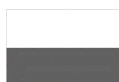
Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Zna obraz kliniczny zaburzeń z kręgu schizofrenii oraz spektrum zaburzeń afektywnych rozumiejąc ich etiopatogenezę w perspektywie czynników bio-psycho-społecznych. 	PSJ_W9 PSJ_W10
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Rozróżnia wybrane formy pomagania osobom z zaburzeniami psychotycznymi i afektywnymi, potrafi je zaplanować. 	PSJ_U3
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Jest świadomy/a odpowiedzialności i zakresu swej wiedzy niezbędnej do udzielania pomocy psychologicznej osobom z zaburzeniami psychotycznymi oraz osobom z zaburzeniami afektywnymi 	PSJ_K1

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
Etiopatogeneza i epidemiologia zaburzeń psychotycznych <ul style="list-style-type: none"> objawy osiowe chorób z grupy schizofrenii dezorganizacja osobowości objawy wytwórcze i negatywne 	Butcher, J., Hooley, J., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia Zaburzeń</i> . GWP. (r. 13, s.549-594) Birchwood, M., Jackson, C., (2004). <i>Schizofrenia</i> . GWP. (r. 2, s.29-41)

<p>Mechanizmy regulacji zachowań osób z zaburzeniami z kręgu schizofrenii</p> <p>a) dysfunkcje poznawcze</p> <ul style="list-style-type: none"> ● testowanie rzeczywistości (zaburzenia myślenia i percepcji) ● myślenie symboliczne i abstrakcyjne; <p>b) uczuciowość i poznanie społeczne w schizofrenii</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dynamika emocji ● zaburzenia teorii umysłu ● lęk schizofreniczny i inne emocje ● ekspresja emocjonalna 	<p>Sęk, H., Steuden, S., (2016) <i>Psychologia kliniczna</i>. (red Cierpiałkowska, L., Sęk, H.). Warszawa PWN. (s.323-331)</p> <p>Lauveng, A. (2008). <i>Byłam po drugiej stronie lustra</i>. Smak Słowa, (r. 1, s.11-30)</p> <p>Klasik, A., Krupka-Matuszczyk, I., Krysta, K. (2005) <i>Procesy poznawcze człowieka- norma a schizofrenia</i>. Warszawa. (r.5)</p> <p>Kępiński A. (1981). <i>Schizofrenia</i>. Warszawa PZWL. (s.235-249)</p> <p>Rynda, M., Białecka-Pikul, M. (2010) <i>Dysfunkcja społeczna w schizofrenii z perspektywy poznania społecznego</i>. WUJ. (t. 5, r. 4, s.345–354)</p> <p>Klasik, A., Krupka-Matuszczyk, I., Krysta, K. (2005) <i>Procesy poznawcze człowieka- norma a schizofrenia</i>. Warszawa: Agencja Wydawnicza Grzegorzczak. (r. 5)</p>
<p>Obraz kliniczny zaburzeń psychotycznych</p>	<p>Jarema, M., Rebe-Jabłońska, J. (2011). <i>Psychiatria Podręcznik dla studentów medycyny</i>. Warszawa PZWL. (r. 18, s.457-513)</p> <p>Butcher, J., Hooley, J., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia Zaburzeń</i>. GWP (r. 13)</p>
<p>Etiopatogeneza i epidemiologia zaburzeń afektywnych</p>	<p>Jarema, M. (2017). <i>Psychiatria</i>. (r. 6, s.153-192)</p> <p>Sęk H. (2008). <i>Psychologia kliniczna</i>. Psychologia zaburzeń afektywnych. Warszawa: PWN (t. 2. r.5)</p>
<p>Obraz kliniczny zaburzeń afektywnych (wybrane z poniższych):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zaburzenia afektywne jednobiegunowe (zaburzenie dystymiczne, epizod depresji, inne formy depresji) ● zaburzenia afektywne dwubiegunowych (zaburzenie cyklotymiczne, zaburzenie afektywne dwubiegunowe typ I i II) 	<p>Butcher, J., Hooley, J., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia Zaburzeń</i>. GWP. (r. 7, s.273-322)</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Wiener, D., Andrzejewska, M., Bodnar, A., Rybakowski, J. (2011) (s.85–92)
2. Lauveng, A. (2008). *Byłam po drugiej stronie lustra*. Sopot.
3. Laing, R.D. (2004). *Podzielone Ja*. Poznań Rebis. (r .9,10,11)

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
<p>Schizofrenia w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podstawy teoretyczne systemowej terapii rodzin w schizofrenii ● podejście systemowe: aktualne trendy ● psychoedukacja: Koncepcja Wskaźnika Ujawnianych Uczuć, Zasady przeprowadzania i oceny wywiadu CFI oraz inne wybrane 	<p>De Barbaro, B. (1999). <i>Schizofrenia w rodzinie</i>. Kraków: WUJ. (r. 1,2. s.15-46; 51-76)</p> <p>Birchwood, M., Jackson, CH. (2006). <i>Schizofrenia</i>. Gdańsk GWP. (r.4)</p> <p>Mueser, K. T., Gingerich, S. (1996). <i>Życie ze schizofrenią. Poradnik dla rodzin</i>. Poznań: REBIS. (s.169-205; 222-244; 427-445)</p>
<p>Psychoterapia pacjentów ze schizofrenią wybrane podejścia terapeutyczne</p>	<p>Butcher, J., Hooley, J., Mineka, S. (2021) <i>Psychologia Zaburzeń</i>. (r. 13, s.586-594)</p> <p>Grzesiuk, L. (2006). <i>Psychoterapia Praktyka</i>. Warszawa: Eneteia. (s. 149-159; 172-182; 187-206; 218-227)</p> <p>Gabbard, G. (2009). <i>Psychiatria psychodynamiczna w praktyce klinicznej</i>. Kraków WUJ. (r.7, s.167- 195)</p>
<p>Świat przeżyć wewnętrznych osób ze schizofrenią: doświadczanie ja, utrata Ja, lęk przed pochłonięciem</p>	<p>Sęk, H. (2005). <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (t. 2, r. 4,1,2., s.77-82)</p> <p>Kępiński, A. (1981). <i>Schizofrenia</i>. Warszawa: PZWL. (s.78-89)</p>
<p>Różnicowanie zaburzeń nastroju</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zaburzenia dwubiegunowe ● zaburzenia depresyjne ● inne wybrane <p>Podstawowe metody diagnozy zaburzeń nastroju</p>	<p>Sęk, H. (2008). <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN (t. 2, r.5) <i>Psychologia zaburzeń afektywnych</i>.</p> <p>Butcher, J., Hooley, J., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia Zaburzeń</i>. GWP. (r. 7, s.273-322)</p>

<p>Terapia zaburzeń nastroju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cechy procesu terapeutycznego, zasady pracy terapeutycznej z osobą z zaburzeniami nastroju • techniki poznawcze i behawioralne w postępowaniu z objawami depresji • możliwości i ograniczenia • kontekst rodzinny i społeczny 	<p>Stemplewska-Żakowicz, K., Krejz, K. (2005) <i>Wywiad psychologiczny</i>. (t. 3. r. Filipiak M. Wywiad wstępny z osobą dorosłą zakwalifikowaną do psychoterapii poznawczo-behawioralnej)</p> <p>Borowiecka-Kluza, J., Miernik-Jaeschke, M. i in. (2013). <i>Brzemie rodziny chorych z zaburzeniami afektywnymi zarys problemu</i>. Psychiatria Polska. (s.635-646)</p>
<p>Zaburzenia nastroju a ryzyko samobójstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • obraz kliniczny, specyfika w różnych grupach wiekowych • czynniki ryzyka, przyczyny • zapobieganie 	<p>Butcher, J., Hooley, J., Mineka, S. (2021). <i>GWP</i> (r.7, s. 322-334)</p> <p>Jarema, M., (2017). <i>Psychiatria</i>. (r.7, s.193-218)</p> <p>Sobkowiak, M. <i>Jak rozpoznać symptomy samobójcze i czy samobójcy naprawdę pragną własnej śmierci?</i></p>
<p>Świat przeżyć wewnętrznych osób z zaburzeniami nastroju: percepcja ja- świat, emocje</p>	<p>Borowiecka-Kluza, J., Miernik-Jaeschke, M., i in. (2013). <i>Brzemie rodziny chorych z zaburzeniami afektywnymi zarys problemu</i>. Psychiatria Polska. (s.635-646)</p> <p>Kępiński, A. (1985). <i>Melancholia</i>. Warszawa: PZWL</p> <p>Okun, B. (2002). <i>Skuteczna pomoc psychologiczna</i>. Warszawa. (r. 3, 4)</p> <p>Ramirez-Basco, M., Rush, A. (2007). <i>Zaburzenia afektywne dwubiegunowe. Terapia poznawczo-behawioralna</i>. Kraków: UJ. (r. 1,5,12)</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Kępiński, A. (1985). *Melancholia*. Warszawa: PZWL
2. Okun, B. (2002). *Skuteczna pomoc psychologiczna*. Warszawa. (r. 3,4)
3. Meyer, R. (2008). *Psychopatologia. Jeden przypadek - wiele teorii*. Gdańsk: GWP. (r.7)

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy (test obejmujący wykłady)	26-50
Ćwiczenia: Praca pisemna zespołowa: diagnostyczne studium przypadku. Prowadzący podczas pierwszych zajęć poda szczegóły zaliczenia pracy pisemnej zespołowej. Maksymalna liczba osób: 2	25-50

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Metody współczesnej psychoterapii

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	V
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST/12 NST	
ćwiczenia	18 ST/ 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i rozumie kierunki rozwoju szkół oraz nurtów w psychoterapii, analizuje i tłumaczy tendencje rozwojowe w tych obszarach. • Zna i rozumie w stopniu pogłębionym specyfikę metod psychoterapii (podejście psychodynamiczne, behawioralno-poznawcze, humanistyczno-egzystencjalne i systemowe). • Zna możliwości skuteczności różnych nurtów w psychoterapii w odniesieniu do problematyki różnic indywidualnych. 	<p>PSJ_W5</p> <p>PSJ_W8</p> <p>PSJ_W14</p>
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę, aby wstępnie określić, jaki rodzaj terapii może być wskazany w przypadku określonego problemu oraz indywidualnych cech osoby zgłaszającej się po pomoc. • Potrafi odnieść się do poszczególnych szkół i kierunków w psychologii klinicznej oraz koncepcji psychoterapii, aby zrozumieć wpływ czynników indywidualnych i środowiskowych na zachowanie człowieka. 	<p>PSJ_U3</p> <p>PSJ_U8</p>
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Pozostaje otwarty i wrażliwy na informacje dotyczące różnych czynników wpływających na zachowanie człowieka, a związku z tym prezentuje postawę otwartości i szacunku wobec różnych form psychoterapii. • Jest gotów do odpowiedzialnego wypełniania podjętych zobowiązań społecznych i zawodowych w odniesieniu do pracy psychologa i psychoterapeuty. 	<p>PSJ_K2</p> <p>PSJ_K4</p> <p>PSJ_K7</p> <p>PSJ_K8</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Jest wrażliwy na zagadnienia etyczne w badaniach i praktyce psychologa i psychoterapeuty. • Poddaje krytycznej refleksji swoje postawy i zachowania w relacji psychoterapeuta-pacjent, psycholog-pacjent w ramach roli zawodowej, w kontekście etosu psychologa 	
--	--	--

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
Przegląd głównych kierunków w psychoterapii opartej na dowodach (EBP)- podejście psychodynamiczne, poznawczo - behawioralne, humanistyczno-egzystencjalne, systemowe	<p>Cierpiałkowska, L., Sęk, H. (2020)(red.) <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (r. 6, 7, 8,9)</p> <p>Gabbard, G.O. (2011). <i>Długoterminowa psychoterapia psychodynamiczna. Wprowadzenie</i>. Kraków: Wydawnictwo UJ. (s. 1-24; s. 33-35)</p> <p>Grzesiuk, L. (2005)(red.). <i>Psychoterapia. Teoria. Podręcznik akademicki</i>. Warszawa: ENETEIA. (rozdział PSYCHOANALIZA, s. 31-133)</p> <p>Butcher, J.M., Hooley, J.N., Mineka, S. (2020). <i>Psychologia zaburzeń. DSM V</i>. Gdańsk: GWP. (s. 685-691)</p> <p>Grzesiuk, L. (2005)(red.). <i>Psychoterapia. Teoria. Podręcznik akademicki</i>. Warszawa: ENETEIA. (rozdział TERAPIA BEHAWIORALNO - POZNAWCZA, s. 133-177)</p> <p>Cierpiałkowska, L., Sęk, H. (2020)(red.). <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (rozdział</p>

	<p>7: Kierunki behawioralne i podejście poznawcze w psychologii klinicznej, s. 127-155)</p> <p>Butcher, J.N., Hooley, J.M., Mineka, S. (2020). <i>Psychologia zaburzeń. DSM 5</i>. Gdańsk, GWP. (s. 691-694)</p> <p>Grzesiuk, L. (2005)(red.). <i>Psychoterapia. Teoria. Podręcznik akademicki</i>. Warszawa: ENETEIA. (rozdział TERAPIA HUMANISTYCZNO - EGZYSTENCJALNA, s. 177-189)</p> <p>Grzesiuk, L. (2005)(red.). <i>Psychoterapia. Teoria. Podręcznik akademicki</i>. Warszawa: ENETEIA. (rozdział TERAPIA SYSTEMOWA, s. 189-199)</p>
<p>Perspektywa neurobiologiczna w psychoterapii</p>	<p>Arden, J.B. (2015). <i>Neuronauka w psychoterapeutycznym procesie zmiany</i>. Kraków: Wydawnictwo UJ. (s. 7-65)</p> <p>Seligman, M.E.P., Walke,r E.F., Rosenhan, D.L. (2003). <i>Psychopatologia</i>. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka. (s. 140-179)</p> <p>Murawiec, S. (2005). Psychoterapia z perspektywy neuronauki . W: L. Grzesiuk (red.) <i>Psychoterapia. Teoria, Podręcznik akademicki</i> (s. 253-270). Warszawa: ENETEIA</p>
<p>Skuteczność i perspektywy psychoterapii</p>	<p>Butcher, Hooley, Mineka, S. (2020). <i>Psychologia zaburzeń. DSM-5</i>. Gdańsk: GWP</p> <p>Cierpiałkowska, L., Sęk, H. (2020) <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN</p> <p>Arden, J.B. (2021). <i>Umysł-mózg-gen. W kierunku zintegrowanej psychoterapii</i>. Kraków: Wydawnictwo UJ</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Cozolino, L.J. (2004). *Neuronauka w psychoterapii. Budowa i przebudowa ludzkiego mózgu*. Poznań: Wyd. Zysk i S-ka.

2. Arden, J.B. (2021). *Umysł - mózg - gen. W kierunku zintegrowanej psychoterapii*. Kraków: Wydawnictwo UJ.
3. De Barbaro, B. (1997)(red.). *Wprowadzenie do systemowego rozumienia rodziny*. Kraków: Collegium Medicum UJ.
4. Praszker, R. (1992). *Zmieniać nie zmieniając. Ekologia problemów rodzinnych*. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
Organizacja i przebieg procesu psychoterapii	<p>Gabbard, G. O. (2011). <i>Długoterminowa psychoterapia psychodynamiczna</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. (Rozdział 3: Zagadnienia praktyczne dotyczące psychoterapii, str. 50-69)</p> <p>Grzesiuk, L. (2005)(red.). <i>Psychoterapia: teoria. Podręcznik akademicki</i>. Warszawa: Eneteia. (Rozdziały: 8 i 9, S: 271 - 354)</p> <p>McWilliams, N. (2011). <i>Psychoterapia psychoanalityczna</i>. Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia. (Rozdział 5, str. 131-166)</p> <p>Chrząstowski, S. (2014). <i>Nie tylko schemat. Praktyka systemowej terapii rodzin</i>. Warszawa: Wydawnictwo Paradygmat. (s. 131-156, 193-233)</p>
Świadome i nieświadome motywy zgłaszania się na psychoterapię oraz ich wpływ na jej przebieg	Butcher, Hooley, Mineka, S. (2020). <i>Psychologia zaburzeń. DSM-5</i> . Gdańsk: GWP. (r. 16, s. 675-717)
Kontrakt w psychoterapii. Setting terapeutyczny i czynniki zmian	Grzesiuk, L. (2005)(red.). <i>Psychoterapia: teoria. Podręcznik akademicki</i> . Warszawa: Eneteia. (Rozdziały: 8, 9 s. 271 -351)
Techniki psychodynamiczne (zjawisko przeniesienia i przeciwprzeniesienia)	Gabbard, G. O. (2011). <i>Długoterminowa psychoterapia psychodynamiczna</i> . Kraków: Wydawnictwo UJ. (Rozdział 3: Zagadnienia

	<p>praktyczne dotyczące psychoterapii, str.73-91; 151-170)</p> <p>Cierpiałkowska, L., Sęk, H. (2020)(red.). <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (rozdział 6: , s. 101-127)</p>
Techniki poznawcze, techniki behawioralne	<p>Cierpiałkowska, L., Sęk, H. (2020)(red.). <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (rozdział 7, s. 127-155)</p> <p>Butcher, Hooley, Mineka, S. (2020). <i>Psychologia zaburzeń. DSM-5</i>. Gdańsk: GWP (r. 15, s. 685-691)</p> <p>Grzesiuk, L. (2005)(red). <i>Psychoterapia: teoria. Podręcznik akademicki</i>. Warszawa: Eneteia. (Rozdziały: 2, s. 133 -151, r. 16, s. 479-493)</p>
Techniki systemowe (genogram)	<p>Cierpiałkowska, L., Sęk, H. (2020)(red.). <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (rozdział 9, s. 171-195)</p> <p>Kołbik, I. (1999). Wywiad rodzinny z użyciem genogramu. W: B. de Barbaro (red.) <i>Wprowadzenie do systemowego rozumienia rodziny</i> (s. 97-110). Kraków: Wydawnictwo UJ.</p> <p>Świętochowski, W. (2014). Rodzina w ujęciu systemowym. W: I. Janicka, H. Liberska (red.) <i>Psychologia rodziny</i> (s. 21-47). Warszawa: PWN.</p>
Podjęcie eklektyczne w psychoterapii. Zastosowanie psychoterapii w różnych obszarach i podejściach	<p>Butcher, J.N., Hooley J.M., Mineka, S. (2020). <i>Psychologia zaburzeń. DSM-5</i>. Gdańsk: GWP (r. 17, s. 717-751)</p> <p>Grzegorzewska, I., Cierpiałkowska, L., Borkowska, A.R.(2020)(red.) <i>Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PWN. (r. 32, 33, 34)</p> <p>Cierpiałkowska, L., Sęk, H. (2020)(red.). <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (r. 33)</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Bandler, R., Grinder, J., Satir, V. (1999). *Zmieniamy się wraz z rodzinami. O zdrowej komunikacji*. Gdańsk: GWP.
2. McGoldrick, M. (2016). *The genogram case book*. Wrocław: Wydawnictwo Norton & CO.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy (test obejmujący wykłady)	21-40
Pisemna praca zespołowa - pogłębiona analiza stosowanych technik terapeutycznych w wybranym podejściu psychoterapeutycznym	15-30
Zadanie: Praca w parach - praktyczne ćwiczenie omawianych technik terapeutycznych w wybranym podejściu psychoterapeutycznym - krótki scenariusz i wnioski	15-30

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Zastosowania klinicznej diagnozy psychologicznej

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	V
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
Ćwiczenia I	15 ST/12 NST	
Ćwiczenia II	15 ST/12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Zna zasady i ograniczenia stosowania narzędzi psychometrycznych do celów klinicznej diagnozy psychologicznej. Rozumie zasadność stosowania wiedzy opartej na dowodach empirycznych w projektowaniu klinicznej diagnozy psychologicznej. 	PSJ_W20 PSJ_W26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi zastosować jakościowe i ilościowe narzędzia diagnozy psychologicznej w obszarze klinicznym. Projektuje i realizuje proces klinicznej diagnozy psychologicznej. Interpretuje wyniki diagnozy i ocenia je z punktu widzenia normy i patologii w psychologii. 	PSJ_U04 PSJ_U05 PSJ_U06
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Odpowiedzialnie wypełnia podjęte działania diagnostyczne wobec drugiego człowieka. Podejmuje krytyczną refleksję na temat podejmowanych procedur w toku diagnozy rozumiejąc zakres swoich kompetencji. 	PSJ_K05 PSJ_K08

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia I	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
Cele i konteksty diagnozowania w psychologii klinicznej. Modele psychologicznej diagnozy klinicznej i zasada EBA.	Cierpiałkowska L., Sęk. H. (2018). <i>Psychologia kliniczna</i> . Warszawa: PWN. (r. 10 i 13)

<p>Postępowanie diagnostyczne w psychologii klinicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • warunki podejmowania diagnozy klinicznej, • budowanie kontaktu diagnostycznego, • zbieranie danych w wywiadzie klinicznym. 	<p>Cierpiałkowska L., Sęk. H. (2018). <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (r. 11)</p> <p>Grabski B. (2015). <i>Podstawy badania psychiatrycznego dla studentów, lekarzy, psychologów i psychoterapeutów</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. (s. 17-39)</p> <p>Morrison J. (2016). <i>Wstępny wywiad diagnostyczny</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego</p>
<p>Kliniczne studium przypadku jako metoda całościowego opisu diagnostycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady tworzenia, • użyteczność. 	<p>Stemplewska-Żakowicz K. (2009) <i>Diagnoza psychologiczna. Diagnostowanie jako kompetencja profesjonalna</i>. Gdańsk: GWP.(s.29-31, 36-43, 177-186)</p> <p>Ślaski S. (2000). Praktyczne zastosowanie metody "studium przypadku" w odniesieniu do osób uzależnionych od alkoholu. <i>Studia Psychologica</i>, 1, 81-96</p> <p>Cierpiałkowska, L., Sęk, H. (2016) <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: PWN. (s. 202-209).</p>
<p>Budowanie klinicznej oceny psychologicznej na użytek instytucji (opinia sądowno - psychologiczna w sprawach karnych, cywilnych i nieletnich).</p>	<p>Rode D., Dukąła K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (r. 3; 4.1; 6.1; 7.2; 7.4).</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Sęk H. (2013). *Psychologia kliniczna*. Tom 1. Warszawa: PWN.

Ćwiczenia II	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
<p>Obserwacja i przesiewowa psychologiczna ocena stanu psychicznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • kwestionariusze Goldberga GHQ, • BDI-II. 	<p>Grabski B. (2015). <i>Podstawy badania psychiatrycznego dla studentów, lekarzy, psychologów i psychoterapeutów</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. (s.44-66; 130-138)</p>

	<p>Łojek, E., Stańczak, J. (2019). <i>Inwentarz Depresji Becka–drugie wydanie (Beck Depression Inventory–second edition; BDI-II)</i>. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych</p> <p>Makowska Z., Merecz D. (2001). Polska adaptacja kwestionariuszy ogólnego stanu zdrowia Davida Goldberga: GHQ – 12 i GHQ – 28. W: <i>Ocena zdrowia psychicznego na podstawie badań kwestionariuszami Davida Goldberga. Podręcznik dla użytkowników Kwestionariuszy GHQ – 12 i GHQ – 28</i>. Łódź: Instytut Medycyny Pracy</p>
<p>Ustrukturyzowany wywiad kliniczny na przykładzie SCID-5PD.</p>	<p>First, M.B., Williams, J.B., Smith Benjamin, L., Spitzer R.L., (2018). <i>SCID-5-PD Ustrukturalizowany Wywiad Kliniczny do Badania Zaburzeń Osobowości DSM-5. Podręcznik klinicysty</i>. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP</p>
<p>Wykorzystanie wielowymiarowych kwestionariuszy w diagnozie zaburzeń psychicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> ● MMPI-2, ● omówienie ACL i NEO-PI-R. 	<p>Graham J.R. (2016). <i>MMPI-2. Ocena osobowości i psychopatologii</i>. Warszawa: Pracownia Testów PTP</p> <p>Butcher J.N., Graham J.R., Ben–Porath Y.S., Tellegen A., Dahlstrom W.G.. <i>Minnesocki Wielowymiarowy Inwentarz Osobowości®-2 – MMPI®-2</i>. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP</p> <p>Siuta J. (2006). <i>Inwentarz Osobowości NEO-PI-R P. Costy i R. McCrae. Adaptacja polska. Podręcznik</i>. Warszawa: Pracownia Testów PTP</p> <p>Martowska, K. (2012). <i>Lista Przymiotnikowa ACL. Harrison G. Gough, Alfred B. Heilbrun, Jr. Polska normalizacja</i>. Warszawa: Pracownia Testów PTP</p>
<p>Niekwestionariuszowe narzędzia w psychologicznej diagnozie klinicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> ● techniki projekcyjne na przykładzie TAT, ● wybrane próby zadaniowe w klinicznej pracy diagnostycznej z dziećmi. 	<p>Murray H. (1987) <i>TAT - test apercepcji tematycznej</i>. Wydanie Polskie. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP</p> <p>Fecenec D., Jaworowska A., Matczak A. (2012). <i>IDS-P Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci w Wiekach Przedszkolnym</i>. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Stanik J.M. (2006). *Zastosowanie wybranych technik diagnostycznych w psychologicznej praktyce klinicznej i sądowej*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
2. First M., Gibbon M., Spitzer R., Williams J. (2014). *Podręcznik Ustrukturalizowany Wywiad Kliniczny do Badania Zaburzeń z Osi I DSM-IV-TR SCID-I Wersja badawcza*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
3. Stemplewska-Żakowicz K., Szymczak B. (2012) komentarz dotyczący stosowania technik projekcyjnych:
<http://www.ptp.org.pl/modules.php?name=News&file=article&sid=412>

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja**
Raport z diagnozy cz.1. - opis danych obserwacji i wywiadu klinicznego	(25-50)
Raport z diagnozy cz.2. - opis wyników badania wielowymiarowym kwestionariuszem w diagnozie zaburzeń i wnioski diagnostyczne	(26-50)

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia zdrowia i zaburzeń somatycznych

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	V
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	120
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST/12 NST	
ćwiczenia	18 ST/12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Student zna i rozumie kierunki rozwoju psychologii zdrowia, analizuje i tłumaczy przyczyny wzrostu zainteresowania tą problematyką. 	PSJ_W4
	<ul style="list-style-type: none"> Student zna i rozumie w stopniu pogłębionym specyfikę psychologii zdrowia oraz oferowanej w tym obszarze pomocy psychologicznej. 	PSJ_W2
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Student opisuje, analizuje i interpretuje zachowania człowieka chorego, wykorzystując wiedzę z zakresu klinicznej psychologii zdrowia. 	PSJ_U3
	<ul style="list-style-type: none"> Student stosuje ilościowe i jakościowe narzędzia diagnozy psychologicznej w pracy z chorym somatycznie. 	PSJ_U4
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Student jest gotów do współpracy z ekspertami z zakresu nauk medycznych przy rozwiązywaniu problemów praktycznych i badawczych. 	PSJ_K3
	<ul style="list-style-type: none"> Student promuje przestrzeganie zasad etyki zawodowej i wysoki standard działań profesjonalnych w pracy z osobami chorymi somatycznie i ekspertami z zakresu medycyny. 	PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
<p>Temat 1: Wprowadzenie do psychologii zdrowia:</p> <p>1. Prekursorzy psychologii zdrowia:</p> <ul style="list-style-type: none"> medycyna psychosomatyczna medycyna behawioralna psychologia medyczna <p>2. Psychologia zdrowia - pojęcie i charakterystyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> psychologia zdrowia jako dziedzina badań 	<p>Heszen-Celińska, I., Sęk, H. (2020). <i>Psychologia zdrowia. Wydanie nowe</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (rozdziały: 1, 2, 6,7, 8, 9, 12, 13, 15)</p> <p>Heszen, I. (2008). <i>Kliniczna psychologia zdrowia</i>. W: H. Sęk (red.). <i>Psychologia kliniczna. Tom 2</i> (s.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ● psychologia zdrowia jako dziedzina zastosowań praktycznych 	<p>222-243). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN</p>
<p>Temat 2: Psychologiczne problemy chorego somatycznie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sposoby wpływu choroby somatycznej na stan psychiczny i zachowania chorego. 2. Poznawcze i emocjonalne odzwierciedlenie choroby: <ul style="list-style-type: none"> ● obraz własnej choroby i bilans choroby, zjawisko wtórnych zysków z choroby; ● emocje towarzyszące chorobie, ich ekspresja i dynamika. 3. Radzenie sobie z chorobą jako sytuacją stresującą: <ul style="list-style-type: none"> ● radzenie sobie ukierunkowane na cele emocjonalne (reakcja zaprzeczania chorobie, teoria adaptacji poznawczej S. Taylor) ● radzenie sobie ukierunkowane na cele zdrowotne (formy instrumentalnego radzenia sobie z chorobą, motywacyjna rola emocji) 	
<p>Temat 3: Zachowania ryzykowne w zdrowiu i w chorobie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pojęcie i istota zachowań ryzykownych. 2. Zmiana zachowań ryzykownych w chorobie: <ul style="list-style-type: none"> ● motywacja do zmiany zachowań ryzykownych w chorobie (np. teoria społeczno-poznawcza A. Bandury, teoria autodeterminacji E.L. Deciego i R. M. Ryana); ● zasady oddziaływań praktycznych. 3. Rodzaj choroby i jej charakterystyka a zmiana zachowań ryzykownych. 4. Profilaktyka i promocja zdrowego stylu życia. 	
<p>Temat 4: Relacja lekarz-pacjent:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modele opisu relacji lekarz-pacjent. 2. Zagadnienie informowania pacjenta - teoria i praktyka. 3. Stosowanie się pacjentów do zaleceń lekarskich (zmiana zachowań ryzykownych). Działania zdrowotne z inicjatywy pacjenta. Rezygnacja z leczenia – sposoby zapobiegania. 4. Znaczenie podmiotowego udziału pacjenta w leczeniu. 	

<p>Temat 5: Psychologiczne aspekty bólu i zmęczenia w chorobach somatycznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenia biomedycznego podejścia do bólu i zmęczenia. 2. Ból i zmęczenie jako doświadczenia wielowymiarowe. Narzędzia pomiaru. 3. Psychologiczne metody leczenia bólu i zmęczenia.	
<p>Temat 6: Zaburzenia psychiczne w chorobach somatycznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Najczęstsze zaburzenia w chorobach somatycznych (przykłady dotyczące choroby nowotworowej, dysfunkcji UH, astmy, chorób układu krążenia i cukrzyca). 2. Konsekwencje nieleczenia zaburzeń w chorobach somatycznych. 3. Problemy diagnostyczne (czynniki ryzyka, przykłady narzędzi przesiewowych). 4. Zasady postępowania w leczeniu zaburzeń u pacjentów chorych somatycznie.	

Literatura uzupełniająca:

1. Bishop, G. D. (2000). *Psychologia zdrowia*. Wrocław: Astrum.
2. Heszen, I. (2013). *Psychologia stresu. Korzystne i niekorzystne skutki stresu Życiowego*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
3. Heszen, I., Życińska, J. (red.) (2008). *Psychologia zdrowia w poszukiwaniu pozytywnych inspiracji*. Warszawa: Wydawnictwo SWPS Academica.
4. Heszen-Niejodek, I. (2000). Psychologiczne problemy chorych somatycznie (s. 513-531). W: J. Strelau (red.). *Psychologia. Podręcznik akademicki: Tom III*. Gdańsk: GWP.
5. Heszen-Niejodek, I, Wrześniewski, K. (2000). Udział psychologii w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych (s. 443-464). W: J. Strelau (red.). *Psychologia. Podręcznik akademicki: Tom III*. Gdańsk: GWP.
6. Poznaniak, W. (2008). Etyka opieki wobec osób ciężko chorych i umierających. W: J. Brzeziński, B. Chyrowicz, W. Poznaniak, M. Toeplitz-Winiewska. *Etyka zawodu psychologa* (s. 264-272). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
7. Salmon, P. (2002). *Psychologia w medycynie wspomaga współpracę z pacjentem i proces leczenia*. Gdańsk: GWP.
8. Stawiarska, P. (2019). *Kierunki współczesnej promocji zdrowia i prewencji zaburzeń. Profilaktyka XXI wieku. Zagrożenia i wyzwania. Teoria i praktyka*. Warszawa: Difin.
9. Wrześniewski, K. (2000). Psychologiczne uwarunkowania powstawania i rozwoju chorób somatycznych (s. 493-512). W: J. Strelau (red.): *Psychologia. Podręcznik akademicki: Tom III*. Gdańsk: GWP.

10. Zabłocka-Żytka, L., Sokołowska, E. (2016). *Pomoc psychologiczna chorym somatycznie*.

Warszawa: Difin.

11. Życińska, J. (2017). *Motywacja do zmiany zachowań ryzykownych w chorobie*. Warszawa:

Wydawnictwo Naukowe PWN.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
<p>Temat 1: Sytuacja psychologiczna człowieka chorego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poznawcze i emocjonalne reakcje na chorobę. 2. Kontekst społeczny chorowania. 3. Praktyczne aspekty radzenia sobie w sytuacjach utraty zdrowia. 4. Rola psychologa w leczeniu osób chorych somatycznie. 	<p>Zabłocka-Żytka, L., Sokołowska, E. (2016). <i>Pomoc psychologiczna chorym somatycznie</i>. Warszawa: Difin (s. 13-31, 75-85)</p> <p>Bishop, G.D. (2007). <i>Psychologia Zdrowia</i>. Wrocław: Astrum (s. 251-285).</p>
<p>Temat 2: Proces adaptacji do przewlekłej choroby somatycznej oraz do niepełnosprawności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Percepcja symptomów i szukanie pomocy. 2. Trudności w przyjęciu diagnozy choroby przewlekłej. 3. Proces adaptacji do choroby przewlekłej i niepełnosprawności. 4. Rola wsparcia społecznego w radzeniu sobie z chorobą przewlekłą. 	<p>Bishop, G.D. (2007). <i>Psychologia Zdrowia</i>. Wrocław: Astrum (s. 322-353)</p> <p>Kowalik, S. (2007). <i>Psychologia rehabilitacji</i>. Warszawa: WAiP (s. 43-51, 57-66)</p>
<p>Temat 3: Diagnoza psychologiczna osoby chorej somatycznie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cele diagnozy psychologicznej osób chorych somatycznie. 2. Uwarunkowania i konsekwencje diagnozy psychologicznej osób chorych somatycznie. 3. Metody diagnozy psychologicznych aspektów zdrowia. 4. Elementy diagnozy neuropsychologicznej chorych somatycznie. 	<p>Morrison, J. (2002). <i>Kiedy objawy psychiczne maskują choroby ciała</i>. Gdańsk: GWP (s. 15-53)</p> <p>Zabłocka-Żytka, L., Sokołowska, E. (2016). <i>Pomoc psychologiczna chorym somatycznie</i>. Warszawa: Difin (s. 51-74)</p>
<p>Temat 4: Psychologiczne problemy w wybranych jednostkach chorobowych, na przykład:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cukrzyca. 2. Choroby układu krążenia. 3. Choroby nowotworowe. 	<p>Morrison, J. (2002). <i>Kiedy objawy psychiczne maskują choroby ciała</i>. Gdańsk: GWP (wybrane podrozdziały ze ss.55-204)</p>

<p>4. Choroby zakaźne. 5. Opieka paliatywna.</p>	
<p>Temat 5: Znaczenie relacji pacjent-personel medyczny dla przebiegu procesu leczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doświadczenie hospitalizacji. 2. Komunikacja z pacjentem. 3. Rola empatii w procesie terapeutycznym. 4. Interdyscyplinarność w procesie pomagania. 5. Etyczne dylematy pracy psychologa z pacjentem chorym somatycznie i jego rodziną. 	<p>Gordon, T. i Edwards, W.S. (2009). <i>Rozmawiać z pacjentem</i>. Warszawa: Academica (s. 93-107)</p> <p>Trzcieniecka-Green, A. (2006). <i>Psychologia. Podręcznik dla studentów kierunków medycznych</i>. Kraków: Universitas, 2006 (s. 329-358)</p>
<p>Temat 6: Praca z rodzinami osób chorych somatycznie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Choroba przewlekła dziecka jako sytuacja trudna w rodzinie. 2. Problemy opiekunów pacjentów z demencją. 	<p>Zabłocka-Żytka, L., Sokołowska, E. (2016). <i>Pomoc psychologiczna chorym somatycznie</i>. Warszawa: Difin (s. 89-140)</p>

Literatura uzupełniająca:

Temat 1:

1. Zabłocka-Żytka, L., Sokołowska, E. (2016). *Pomoc psychologiczna chorym somatycznie*. Warszawa: Difin (s. 32-50).
2. Leksowska, A., Jaworska, I. i Gorczyca, P. (2011). *Choroba somatyczna jako wyzwanie adaptacyjne dla człowieka*. Folia Cardiologica Excerpta. Tom 6, nr 4: 244-248.
3. Heszen-Celińska, I., Sęk, H. (2020). Sęk H. *Psychologia zdrowia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (Rozdział 12-13).

Temat 2:

1. Salmon, P. (2002). *Psychologia w medycynie*. Gdańsk: GWP (s. 94-109).
2. Cierpiałkowska, L. i Sęk, H. (red.), *Psychologia kliniczna*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. (rozd. 12.1-12.2)

Temat 3:

1. Rymaszewska, J., Dudek, D. (2009). *Zaburzenia psychiczne w chorobach somatycznych: Praktyczne wskazówki diagnostyczne i terapeutyczne*. Gdańsk: Via Medica.
2. Heszen-Celińska, I., Sęk, H. (2020). *Psychologia zdrowia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (Rozdział 16, Aneks).

Temat 4:

1. Talarowska, M., Gałęcki, P., (2013). *Zaburzenia funkcji poznawczych w wybranych chorobach somatycznych*. Wrocław: Continuo.

2. de Walden-Gałuszko (2011). *Psychoonkologia w praktyce klinicznej*. Warszawa: PZWL.
3. Bishop, G.D. (2007). *Psychologia Zdrowia*. Wrocław: Astrum (s.355-542).
4. Wrześniewski, K. i Włodarczyk, D. (2004). *Choroba niedokrwienna serca. Psychologiczne aspekty leczenia i zapobiegania*. Gdańsk: GWP (s. 43-63).
5. Salmon P. (2007). *Psychologia w medycynie*. Gdańsk: GWP, 2002.
6. Heszen-Celińska, I. i Sęk, H. (2020). Sęk H. *Psychologia zdrowia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (Rozdział 18).
7. Gabryelewicz, T., Barczak, A., Barcikowska, M. (2018). *Otępienie w praktyce*. Poznań: Termedia.
8. Bętkowska-Korpała, B., Gierowski, J.K. (red.) (2007). *Psychologia lekarska w leczeniu chorych somatycznie*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Temat 5:

1. Bishop,G.D. (2007). *Psychologia Zdrowia*. Wrocław: Astrum (s. 286-321).
2. Rollnick, S., Miller, W.R., Butler Ch.C. (2010). Wywiad motywujący w opiece zdrowotnej. Jak pomóc pacjentom w zmianie złych nawyków i ryzykownych zachowań. Warszawa: Academica.
3. Heszen-Celińska, I. i Sęk, H. (2020). Sęk H. *Psychologia zdrowia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (Rozdział 15).
4. Pilecka, W. (red.) (2011). *Psychologia zdrowia dzieci i młodzieży. Perspektywa kliniczna*. Kraków: WUJ (Rozdział 9).

Temat 6:

1. Boss, P., (2013). *Kochając osobę z demencją*. Kraków: WUJ.
2. Pilecka, W. (red.) (2011). *Psychologia zdrowia dzieci i młodzieży. Perspektywa kliniczna*. Kraków: WUJ (Rozdziały 4-6).
3. Ziółkowska, B. (2010). *Dziecko chore w domu, w szkole i u lekarza*. Gdańsk, GWP, 2010. (s. 25-133).

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)

Punktacja*

Sprawdzian wiedzy (testowy)	(20-40)
Ocena umiejętności dotyczących stosowania metod diagnostycznych (np. wywiad), które zostaną wykorzystane do przygotowania studium przypadku - praca zespołowa	(8-15)
Prezentacja przypadku (przed złożeniem pracy pisemnej) - praca zespołowa	(8-15)
Praca pisemna (studium przypadku) dotycząca sytuacji i pomocy psychologicznej osobie chorej somatycznie - praca zespołowa	(15-30)

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Elementy psychoseksuologii

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	V
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST/12 NST	
ćwiczenia	18 ST/12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Student zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystania wiedzy z psychoseksuologii w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych. 	PSJ_W8
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Student opisuje, analizuje i interpretuje zachowania człowieka, wykorzystując wiedzę z zakresu psychoseksuologii. 	PSJ_U6
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Student jest gotów do odpowiedzialnego wypełniania zobowiązań społecznych i zawodowych wynikających z pracy z osobami z zaburzeniami seksualnymi. 	PSJ_K5

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*

<p>Pojęcie zdrowia seksualnego (normy seksualne, seksualność, seksualizacja i inne wybrane zjawiska)</p>	<p>Lew-Starowicz, Z., Przyłuska-Fischer, A., Stusiński, J. (2015). <i>Normy i kontrowersje etyczne w seksuologii</i>. Warszawa: PZWL. (r. 1)</p> <p>Lew-Starowicz, M., Lew-Starowicz, Z., Skrzypulec-Plinta, V. (2017). <i>Seksuologia</i>. Warszawa: PZWL. (r. 2, s.21-35)</p> <p>Amerykańskie Towarzystwo Psychologiczne. (2008). <i>Raport na temat seksualizacji dziewcząt</i> (s.15-37)</p> <p>Biuro Regionalne WHO dla Europy i Bzga. <i>Standardy edukacji seksualnej w Europie</i>. (r. 2)</p> <p>Lew-Starowicz, Z., Długołęcka, A., (2006). <i>Edukacja Seksualna</i>. Świat Książki (r. 9, s. 130-134)</p>
<p>Kryteria wybranych parafilii i dysforia płciowa (charakterystyka wybranych grup zaburzeń)</p>	<p>Butcher, J.N., Hooley, J.M., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia Zaburzeń</i>, GWP. (r. 12, s.501-548)</p> <p>Lew-Starowicz M, Lew-Starowicz Z., Skrzypulec-Plinta V., (2017). <i>Seksuologia</i>. Warszawa: PZWL. (r. 5)</p> <p>Grabski, B., Mijas, M., Dora, M., Iniewicz, G., (2020). <i>Dysforia i niezgodność płciowa kompendium dla praktyków</i>. Warszawa: PZWL</p> <p>Lew-Starowicz, Z., (2000). <i>Seksuologia Sądowa</i>. Warszawa: PZWL (s.93-149)</p>
<p>Dysfunkcje seksualne kobiet i mężczyzn</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dysfunkcje seksualne niespowodowane zaburzeniem organicznym ani chorobą somatyczną, ● zaburzenia psychologiczne oraz zaburzenia związane z rozwojem i orientacją seksualną. 	<p>Lew-Starowicz, M., Lew-Starowicz, Z., Skrzypulec-Plinta V. (2017). <i>Seksuologia</i>. Warszawa: PZWL. (r. 5)</p> <p>Butcher, J.,N., Hooley, J.,M., Mineka, S. (2021). <i>Psychologia Zaburzeń</i>. GWP. (r. 12)</p> <p>Lew-Starowicz, Z. (2000). <i>Seksuologia Sądowa</i>. Warszawa: PZWL.(s.52-91)</p>

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
Rozwój psychoseksualny (wybrane zagadnienia)	Beisert, M. (2012). <i>Seksualność w cyklu życia</i>

<ul style="list-style-type: none"> ● pierwsze 7 lat życia, ● kolejne 7 lat życia, ● dojrzewanie. 	<p><i>człowieka</i>. Warszawa. (r. 5, s.113-145)</p> <p>Lew-Starowicz, Z., Długołęcka, A. (2006). <i>Edukacja Seksualna</i>. Świat Książki. (s.11-128)</p>
<p>Wychowanie i edukacja seksualna</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podstawy wychowania seksualnego, ● wychowanie, edukacja/uświadomienie seksualne, ● edukacja seksualna młodzieży. 	<p>Lew-Starowicz, Z., Długołęcka, A., (2006). <i>Edukacja Seksualna</i>. Świat Książki. (r. 16, s.234-264)</p> <p>Biuro Regionalne WHO dla Europy i Bzga. <i>Standardy edukacji seksualnej w Europie</i></p>
<p>Terapia zaburzeń seksualnych</p> <p>Wybrane przez prowadzącego zagadnienia z poniższych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zaburzenia pożądania, b) zaburzenia seksualne kobiet: <ul style="list-style-type: none"> - zaburzenia pobudzenia seksualnego, - zaburzenia orgazmu, - dyspareunia, - pochwica c) zaburzenia seksualne mężczyzn <ul style="list-style-type: none"> - wytrysk opóźniony, -zaburzenia wzwodu, -wytrysk przedwczesny 	<p>Leiblum, S.,R., Rosen, R.,C. (2005). <i>Terapia zaburzeń seksualnych</i>. Sopot: GWP. (s. 35-352)</p>

Literatura uzupełniająca:

1. RED Rawińska M., (2019). Zaburzenia seksualne a psychoterapia poznawczo-behawioralna.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
--	-------------------

Sprawdzian wiedzy (test obejmujący wykłady)	21-40
Pisemny projekt zespołowy: krótki scenariusz psychoedukacyjny z zakresu zdrowia seksualnego	30-60

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Interwencja kryzysowa wobec jednostki i społeczeństwa

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	V
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	120
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST/12 NST	
ćwiczenia	18 ST/ 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Zna terminologię z zakresu kryzysu i dynamiki traumy, interwencji kryzysowej oraz aktualne strategie i techniki oddziaływania w interwencji kryzysowej. Rozumie związek aspektów emocjonalno-motywacyjnych z zachowaniami związanymi z kryzysem izolacji, kryzysem jednostkowym i masowym. 	<p>PSJ_W2</p> <p>PSJ_W7</p>
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje, analizuje i interpretuje reakcje jednostki i grupy w sytuacji kryzysowej. Potrafi określić zadania psychologa w przezwyciężaniu kryzysów jednostkowych i kryzysów społeczności. 	<p>PSJ_U3</p> <p>PSJ_U2</p>
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Uzasadnia interdyscyplinarny charakter interwencji kryzysowej oraz zasady pracy w zespole interwencyjnym z wskazaniem jej roli w zmianie jednostkowej i społecznej. 	<p>PSJ_K3</p>

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
<p>Teorie kryzysu, rodzaje i symptomatologia kryzysów</p> <ul style="list-style-type: none"> Definicja kryzysu psychologicznego- charakterystyka zjawiska Rodzaje kryzysów – kryzysy: sytuacyjne, egzystencjalne, normatywne, środowiskowe. Kryzys indywidualny vs. grupowy 	<p>James, R., Gilliland, B. (2008). <i>Strategie interwencji kryzysowej</i>. Warszawa: PARPAMEDIA. (Część I, rozdz. 1. Część II, rozdz. 4)</p> <p>Kubacka-Jasiecka, D. (2010). <i>Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> • Różnicowanie kryzysu od innych zjawisk psychologicznych o zbliżonym obrazie. • Powikłania w doświadczaniu kryzysu- PTSD, stany transkryzysowe • Zaburzenia pourazowe – różnicowanie diagnostyczne ASD/PTSD. 	<p><i>psychologicznych</i>. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. (Część IV, rozdz.7)</p>
<p>Teoria i modele interwencji kryzysowej- jak pracować z kryzysem?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interwencja kryzysowa w definicji • Cele i zadania interwencji kryzysowej • Model równowagi, poznawczy, psychospołeczny interwencji kryzysowej. • Sześćoetapowy model interwencji kryzysowej. • Model ciągłości w interwencji kryzysowej. 	<p>James, R., Gilliland, B. (2008). <i>Strategie interwencji kryzysowej</i>. Warszawa: PARPAMEDIA. (Część I, rozdz.2)</p> <p>Kubacka-Jasiecka, D. (2010). <i>Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych</i>. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. (Część II, rozdz.6)</p>
<p>Jaka jest rola psychologa w interwencji kryzysowej?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interwencja jako forma pomocy psychologicznej. • Charakterystyka psychologa jako interwenta kryzysowego • Dylematy etyczne psychologa w interwencji kryzysowej. • Dążenie do samodzielności i samostanowienia a zasada dyrektywności wsparcia interwencyjnego 	<p>James, R., Gilliland, B. (2008). <i>Strategie interwencji kryzysowej</i>. Warszawa: PARPAMEDIA. (Część I, rozdz. 3)</p> <p>Kubacka-Jasiecka, D. (2010). <i>Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych</i>. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. (Część II, rozdz. 7. Część V, rozdz. 5. Część VI, rozdz.1, 3)</p>
<p>Współpraca interdyscyplinarna, wyzwania w interwencji kryzysowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interdyscyplinarny charakter interwencji • Skuteczna praca poszczególnych jednostek w interwencji kryzysowej • Kontekst instytucjonalny interwencji kryzysowej w Polsce. Prawo i uwarunkowania socjo - kulturowe • Konfrontacja rzeczywistych zasobów systemu interwencji z deficytami w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb klienta 	<p>Greenstone, J., Leviton, S. (2005). <i>Interwencja kryzysowa</i>. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.</p> <p>Kubacka-Jasiecka, D. (2010). <i>Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych</i>. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. (Część V, rozdz. 1,2,3)</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Luki w funkcjonowaniu systemu prawno – administracyjnego jako czynniki ryzyka w interwencji kryzysowej 	
--	--

Literatura uzupełniająca:

1. Bryant, R.A., Harvey, A.G. (2003) *Zespół ostrego stresu*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. (Część I, rozdz. 3, część II, rozdz. 4,5).
2. Kubacka-Jasiecka, D., Lipowska-Teutsch, A., Zadumińska, B., Ryłko, E., Passowicz, P., Słowik, P., ... & Cieśla, S. (2016). *Interwencja kryzysowa: konteksty indywidualne i społeczne*. Oficyna Wydawnicza AFM.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
<p>Ocena psychologiczna w interwencji kryzysowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sposoby oceniania stanu psychicznego osoby w kryzysie. • Ocena natężenia kryzysu. • Ocena zagrożenia życia w kryzysie. • Ocena funkcjonowania klienta w sytuacji kryzysowej – ocena realnych zasobów. • Narzędzia do oceny w interwencji kryzysowej. 	<p>James, R., Gilliland, B. (2008). <i>Strategie interwencji kryzysowej</i>. Warszawa: PAMPAMEDIA. (Część I, rozdz. 2)</p> <p>Kubacka-Jasiecka, D. (2010). <i>Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych</i>. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. (Część II, rozdz. 5)</p>
<p>Interwencja kryzysowa w odniesieniu do grup</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interwencja kryzysowa w sytuacjach katastrof i wypadków masowych. • Doświadczenie kataklizmów i kryzysu uchodźstwa. • Zespoły reagowania kryzysowego w odniesieniu do grup – procedury udzielania wsparcia psychologicznego w praktyce. 	<p>Kubacka-Jasiecka, D. (2010). <i>Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych</i>. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. (Część IV, rozdz. 8)</p>

<p>Postępowanie kryzysowe w sytuacjach indywidualnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kryzys zagrożenia życia- mity i stereotypy związane z samobójstwem. • Samobójstwo rozszerzone. • Ocena zagrożenia samobójstwem/zabójstwem w kryzysie. • Strategie interwencji w kryzysie suicydalnym. • Inne osobiste kryzysy i wydarzenia trudne (doświadczenie przemocy) - sposoby reagowania 	<p>James, R., Gilliland, B. (2008). <i>Strategie interwencji kryzysowej</i>. Warszawa: PAMPAMEDIA. (Część II, rozdz. 5,6,7)</p>
<p>Dynamika traumy, reakcja po stresie traumatycznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dynamika traumy • Trauma prosta i złożona • Zaburzenia pourazowe – klasyfikacja, rozpoznawanie, różnicowanie objawów • Pomoc psychologiczna w stresie pourazowym – specyfika 	<p>Bryant, R.A., Harvey, A.G. (2003). <i>Zespół ostrego stresu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. (Część I, rozdz. 3. Część II, rozdz. 4,5)</p> <p>Kubacka-Jasiecka, D. (2010). <i>Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych</i>. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne. (Część IV, rozdz. 7)</p> <p>James, R.K., Gilliland, B.E. (2008). <i>Strategie interwencji Kryzysowej</i>. Warszawa: PAMPAMEDIA. (Część II, rozdz. 4)</p> <p>Widera – Wysoczańska, A., Kuczyńska, A. (red) (2011) <i>Trauma interpersonalna. Mechanizmy i konsekwencje</i>. Wydawnictwo Difin S.A. (Część I, rozdz. 1)</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Gilligan, J. (2001). *Wstyd i przemoc*. Poznań: Wydawnictwo Media, Rodzina.
2. Heaterton, T., Hebl M., Hull J. (2007). *Społeczna psychologia piętna*. Warszawa: Wydawnictwo PWN.
3. Uherek-Biernat, C., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2016). Motywacja osób stosujących przemoc w rodzinie do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym. *Czasopismo Psychologiczne*, 22, 2, 291-298.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy (test obejmujący wiedzę z wykładu/ćwiczeń)	26-50
Praca pisemna zespołowa (plan interwencji kryzysowej)	25-50

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Diagnoza i rehabilitacja w neuropsychologii

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	V
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	120
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST/12 NST	
ćwiczenia	18 ST/12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Zna i rozumie przyczyny zaburzeń czynności psychicznych w uszkodzeniach mózgu w tym biologiczne podstawy dysfunkcji. Dysponuje podstawową wiedzą o doborze i stosowaniu narzędzi pozyskiwania danych diagnostycznych na temat procesów poznawczych człowieka. 	<p>PSJ_W09</p> <p>PSJ_W12</p>
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Student potrafi samodzielnie wykorzystać metody diagnozy neuropsychologicznej wśród pacjentów z uszkodzeniem mózgu . 	PSJ_U04
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Student dostrzega problemy etyczne wynikające z procesu diagnostycznego u osób z uszkodzeniem mózgu i odpowiedzialnie do niego podchodzi. 	PSJ_K05

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa*
<p>Struktury korowe i podkorowe</p> <ul style="list-style-type: none"> lokalizacja, ich powiązania z funkcjonowaniem psychologicznym człowieka oraz zaburzeniami neuropsychologicznymi. 	<p>Domańska Ł., Borkowska, A. (2011). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej</i>. Lublin: Wyd. UMCS r. 2,5,6,8,10</p>
<p>Podstawowe zespoły objawów</p> <ul style="list-style-type: none"> agnozje, apraksje, afazje, zaburzenia funkcji mnesticznych. 	

Grupy zaburzeń neurologicznych: neurodegeneracyjne, naczyniowe.
Typy zmian: ogniskowe, rozsiane, rozlane.

Literatura uzupełniająca:

<https://www.alz.org/professionals/health-systems-clinicians/dementia-diagnosis/differential-diagnosis>

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Metody diagnozy neuropsychologicznej: podstawowe narzędzia skriningowe, próby kliniczne w diagnozie funkcji mózgu.	Domańska Ł., Borkowska, A. (2011). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej</i> . Lublin: Wyd. UMCS, r.17
Określanie deficytów strukturalnych i funkcjonalnych I - podstawy diagnozy zespołów otępiennych.	Gabryelewicz, T., Barczak, A., Barcikowska, M. (2019). <i>Otępienie w praktyce</i> . Termedia Wydawnictwo, Poznań
Określanie deficytów strukturalnych i funkcjonalnych II - choroby naczyniowe mózgu i (opcjonalnie) urazy czaszkowo-mózgowe.	Domańska Ł., Borkowska, A. (2011). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej</i> . Lublin: Wyd. UMCS
Główne zasady rehabilitacji neuropsychologicznej	Pąchalska, M. (2008). <i>Rehabilitacja neuropsychologiczna: Procesy poznawcze i emocjonalne</i> . Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. (r.1, 3, 10) Prigatano, G. P. (2009). <i>Rehabilitacja neuropsychologiczna: podstawowe zasady i kierunki oddziaływań terapeutycznych</i> . Wydawnictwo Naukowe PWN. (r .2, 3, 4, 5)

Literatura uzupełniająca:

1. Kolan M. (2011). Zaburzenia funkcji poznawczych a choroby niedokrwienne mózgu. *Neurokognitywistyka w patologii i zdrowiu*, 2009-2011, 94-105. dostęp: https://old.pum.edu.pl/__data/assets/file/0020/47441/NK_2011_094-105.pdf

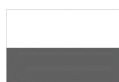
Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

- Bardzo dobra (5,0) - od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5) - od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0) - od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5) - od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0) - od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0) - poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian testowy I (obejmujący treści wykładów)	(25-50)
Sprawdzian pisemny II (obejmujący treści ćwiczeń)	(26-50)

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

Specyfika psychologii klinicznej dzieci i młodzieży

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	IV
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12	
ćwiczenia	12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie w stopniu pogłębionym specyfikę subdyscypliny psychologii klinicznej dzieci i młodzieży	PSJ_W4
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy z psychologii rozwojowej w rozwiązywaniu problemów klinicznych	PSJ_W15
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy z psychopatologii rozwojowej w rozwiązywaniu problemów praktycznych	PSJ_W16
	<ul style="list-style-type: none"> rozumie wagę stosowania wiedzy psychologicznej opartej na dowodach empirycznych w rozwiązywaniu problemów psychopatologii rozwojowej oraz niebezpieczeństwa wynikające ze stosowania wiedzy potocznej	PSJ_W26
	Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, analizuje i interpretuje zachowania dziecka/nastolatka wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii rozwojowej, edukacji, psychopatologii rozwojowej i psychologii klinicznej dziecka
<ul style="list-style-type: none"> formułuje problem praktyczny i proponuje jego rozwiązanie, posługując się wiedzą psychologiczną: dobiera teorię psychologiczną i metody rozwiązania problemu, przeprowadza kwerendę źródłową, analizuje i syntetyzuje pozyskane informacje		PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> jest świadomy ograniczeń epistemologicznych psychologii jako nauki stosowanej przy rozwiązywaniu problemów wychowawczo-klinicznych	PSJ_K2

Treści programowe dla przedmiotu

Uwaga: Zagadnienia mają układ rozwojowy i nie mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
Miejsce psychologii klinicznej wśród innych dziedzin wiedzy. Modele przebiegu zaburzeń w okresie dzieciństwa i młodości. Podstawowe grupy przyczyn zaburzeń rozwojowych. Patomechanizm zaburzeń rozwoju psychicznego	<ul style="list-style-type: none"> • Bogdanowicz, M. (1985). <i>Psychologia kliniczna dziecka w wieku przedszkolnym</i>. Warszawa: WSiP. • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Namysłowska, I. (red.). (2011). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL.
Przyczyny prenatalne. Czynniki biologiczne, Błędy genetyczne	<ul style="list-style-type: none"> • Namysłowska, I. (red.). (2011). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL. (Rozdział 1) • Michałowicz, R., Józwiak, S. (red.). (2000). <i>Neurologia dziecięca: praca zbiorowa</i>. Wrocław: Wydawnictwo Urban&Partner. (s. 362-365)
Przyczyny prenatalne. Teratogeny. Substancje chemiczne w ciąży, wady wrodzone, przykłady embriopatii wirusowych i fetopatii: Cytomegalia, FAS	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Namysłowska, I. (red.). (2011). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL.
Przyczyny perinatalne. Wcześnieactwo. Zamartwica i inne problemy okołoporodowe	<ul style="list-style-type: none"> • Namysłowska, I. (red.). (2011). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL. (Rozdział 1)
Minimalne uszkodzenie mózgu a atypowy rozwój mózgu. Deficyty neurologiczne, zaburzenia neuropsychologiczne, zaburzenia centralnego przetwarzania słuchowego; uogólniające się z wiekiem zaburzenia rozwojowe CZR: ASD, NLD/NVLD	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Pisula, E. (2000). <i>Autyzm u dzieci, diagnoza, klasyfikacja, etiologia</i>. Warszawa: PWN. • Borkowska, A.R., Domańska, Ł. (2019). <i>Neuropsychologia kliniczna dziecka</i>. Warszawa: PWN.
Trudne warunki rozwoju. Brak dostatecznie dobrych opiekunów. Wątpliwe style wychowania. Przemoc i zaniedbanie w środowisku rodzinnym. Czynniki środowiskowe. Polietiologiczne podłoże agresji i autoagresji. Środowiskowe modelowanie agresji. Przemoc rówieśnicza	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • McWhirter, J.J., McWhirter, B.T., McWhirter, A. M., McWhirter E.H., (2001, lub wydanie późniejsze.). <i>Zagrożona młodzież: ujęcie kompleksowe dla pracowników poradni, nauczycieli, psychologów i pracowników socjalnych</i>. Warszawa: PARPA. • Wirkus, Ł., Kozłowski, P. (2017). <i>Przemoc w rodzinie. Ujęcie interdyscyplinarne</i>. Kraków: Impuls.

Płeć jako predyktor problemów wychowawczych i zaburzeń rozwojowych	<ul style="list-style-type: none"> • Brannon, L. (2002). <i>Psychologia rodzaju</i>. Gdańsk: GWP. (Rozdział 15, 16)
Problem zaburzeń łączonych i niepełnosprawność sprzężona	<ul style="list-style-type: none"> • Kutscher, M., Attwood, T., Wolff, R. (2014). <i>Dzieci z zaburzeniami łączonymi: ADHD, trudności w nauce, zespół Aspergera, zespół Tourette, depresja dwubiegunowa i inne zaburzenia</i>. Warszawa: K.E.Liber.
Specyfika psychoterapii z udziałem dzieci. Problemy pseudoterapii.	<ul style="list-style-type: none"> • Witkowski, T. (2013). <i>Zakazana psychologia. II</i>. Warszawa: Stare Groszki: Wydawnictwo CiS.

Literatura uzupełniająca:

1. Winczura, B. (red.). (2012). *Dzieci z zaburzeniami łączonymi. Trudne ścieżki rozwoju*. Kraków: Impuls.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Założenia wczesnej interwencji – podejście psychopedagogiczne	<ul style="list-style-type: none"> • Borkowska, A.R., Domańska, Ł. (2007). <i>Neuropsychologia kliniczna dziecka</i>. Warszawa: PWN. • Winczura, B., Cytowska, B. (2016). <i>Wczesna interwencja i wspomaganie rozwoju małego dziecka</i>. Kraków: Impuls. • Cytowska, B., Stawarski, A., Winczura, B. (2018). <i>Dzieci chore, niepełnosprawne i z utrudnieniami w rozwoju</i>. Kraków: Wyd. Impuls. • Sidor-Piekarska, B. (2010). Wczesna interwencja jako wspomaganie rozwoju dziecka z trudnościami rozwojowymi i udzielanie wsparcia jego rodzicom. <i>Roczniki Pedagogiczne</i>, 38, 129-140. (lub inne źródło)
Terapia behawioralna wspomagana specjalną organizacją opieki, farmakologią i dietą.	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Kazdin, A. E., Weisz, J. (2006). <i>Psychoterapia dzieci i młodzieży. Metody oparte na dowodach</i>. Kraków: Wyd. UJ.
Psychoterapia poznawczo-behawioralna i interpersonalna w odniesieniu do dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> • Polpiel, A., Pragłowska, E. (2008). <i>Psychoterapia poznawczo-behawioralna. Teoria i praktyka</i>. Warszawa: Wyd. Paradygmat. • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Kendall, Ph. (red.). (2010). <i>Terapia dzieci i młodzieży. Procedury poznawczo-behawioralne</i>. Kraków: Wyd. UJ.

Podstawy terapii rodzin w złożonych problemach komunikacyjno-relacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • De Barbaro, B. (1994). <i>Wprowadzenie do systemowego rozumienia rodziny</i>. Kraków: Wydawnictwo Collegium Medicum UJ. • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner.
Psychoterapia psychoanalityczna z udziałem dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> • Namysłowska, I. (red.). (2011). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL.
W kierunku integracji terapeutycznej.	<ul style="list-style-type: none"> • Namysłowska, I. (red.). (2011). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL.

Literatura uzupełniająca:

1. Onofri, A., La Rosa, C. (2017). *Żałoba. Psychoterapia poznawczo-ewolucjonistyczna i EMDR*. Poznań: Wyd. FPM.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian testowy	(30-60)
Pisemna praca domowa „na temat” (oceniana max po 6 pkt za: precyzję wyводу na 3-5 stronach tekstu, aktualność i trafność literatury przedmiotu, jej zgodność z APA i terminowość zadania)	(13-24)
Prezentacja grupowa (liczebność grup - maks. 3 os.)	(8-16)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Przegląd problemów wychowawczo-klinicznych w ujęciu rozwojowym

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	IV
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12	
ćwiczenia	12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna szczegółowe problemy psychopatologii rozwojowej jako subdyscypliny naukowej	PSJ_W2
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy w rozwiązywaniu praktycznych problemów psychopatologii rozwojowej	PSJ_W16
	<ul style="list-style-type: none"> rozumie wagę stosowania wiedzy psychologicznej opartej na dowodach empirycznych w rozwiązywaniu problemów wychowawczo-klinicznych oraz niebezpieczeństwa wynikające ze stosowania wiedzy potocznej	PSJ_W26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje wyniki kwerendy z badań naukowych	PSJ_U10
	<ul style="list-style-type: none"> planuje, realizuje i monitoruje własny proces uczenia się	PSJ_U13
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> jest świadomy ograniczeń epistemologicznych psychologii jako nauki stosowanej przy rozwiązywaniu problemów wychowawczo-klinicznych	PSJ_K2

Treści programowe dla przedmiotu

Uwaga: Zagadnienia mają układ sekwencyjny i nie mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Przegląd problemów klinicznych w perspektywie rozwojowej : ICD-11 a DSM-V	<ul style="list-style-type: none"> Orwid, M., Pietruszewski, K. (1996, lub późniejsze wydanie). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Kraków: UJ. CM. Klasyfikacje: ICD-10/11, DSM-V.

Więzi nie dające bezpieczeństwa. Zaburzenie więzi. Dwa typy zaburzeń więzi. Utrata, niestałość i dezorganizacja więzi jako źródła złożonej traumy relacyjnej i traumatyzującego się rozwoju psychicznego.	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Namysłowska, I. (red.). (2011). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL. • Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner.
Uogólniające się z wiekiem zaburzenia neurorozwojowe ze spektrum autyzmu (ZA, SLI, SPD) upośledzenie zdolności niewerbalnych - kontrowersje diagnostyczne	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Namysłowska, I. (red.). (2011). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL. • Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner.
Problemy wieku przedszkolnego. Emocje i lęki dziecięce, tzw. manifestacje nerwicowe w epizodach i sytuacjach napięcia emocjonalnego i zaburzenia funkcjonowania społecznego: tiki	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Namysłowska, I. (red.). (2011). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL. • Ilg, F. L., Ames, L.B., Baker, S.M. (2002 lub późniejsze wydanie). <i>Rozwój psychiczny dziecka: od 0 do 10 lat</i>. Gdańsk: GWP.
Zaburzenia zachowania w okresie szkolnym, Zaburzenie postępowania i przestępczość młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> • Namysłowska, I. (red.). (2011). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL. • Kaleta, K., Mróz, J.(red.). (2010). <i>Psychologiczne aspekty trudności w wychowaniu dzieci z zaburzeniami rozwoju i zachowania: praca zbiorowa</i>. Kielce: Wyd. Pedagogiczne ZNP.
Psychopatologia zabawy - wprowadzenie do diagnozy i terapii	<ul style="list-style-type: none"> • Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner.
Na pograniczu nozografii – problemy wychowawcze a zachowanie opozycyjno-buntownicze w okresie przedszkolnym i odmowa chodzenia do szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Heyne, D., Rollings, S. (2004). <i>Niechęć do szkoły: jak pomóc dziecku, które opuszcza lekcje i wagaruje</i>. Gdańsk: GWP.

Literatura uzupełniająca:

1. Liotti G., Monticelli, F. (2018). Systemy motywacyjne w rozmowie klinicznej. Poznań: Fundacja PM.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa:
Opóźnienia, dysharmonie i zaburzenia rozwoju psychoruchowego, problemy rozwoju ruchowego, dyspraksje dziecięce, zaburzenie lateralizacji,	<ul style="list-style-type: none"> • Bogdanowicz, M. (1985). <i>Psychologia kliniczna dziecka w wieku przedszkolnym</i>. Warszawa: WSiP. • Bogdanowicz, M. (1997). <i>Integracja percepcyjno-motoryczna: teoria – diagnoza – terapia</i>. Warszawa: CMPP-P MEN.
Problemy i zaburzenia i choroby psychosomatyczne w okresie średniego i późnego dzieciństwa: zaburzenia czynności zwieraczy: enuresis, encopresis, choroby układu pokarmowego, astma dziecięca, alergie i inna złożona psychosomatyka, psychopatologia sfery oralno-alimentaryjnej, problematyka relacji opartych na troszczeniu się	<ul style="list-style-type: none"> • Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner.
Upośledzenie umysłowe a niepełnosprawność intelektualna problemy integracji edukacyjno-środowiskowej psychologiczne wsparcie dla rodzin	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Namysłowska, I. (red.). (2011). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL.
Subkliniczne i kliniczne problemy emocjonalne w okresie szkolnym i dorastania w toku traumatyzującego się rozwoju (dystymia/depresja). Autoagresja i problematyka suicydalna	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Dołęga, Z. (2020). <i>Biedy i bogactwo samotności. Studium psychologiczne</i>. Warszawa: Difin.
Problemy i zaburzenia i choroby psychosomatyczne w okresie średniego i późnego dzieciństwa: zaburzenia czynności zwieraczy: enuresis, encopresis, choroby układu pokarmowego, astma dziecięca, alergie i inna złożona psychosomatyka u starszych dzieci	<ul style="list-style-type: none"> • Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner.
Psychopatologia sfery oralno-alimentaryjnej, zaburzenia odżywiania w okresie dorastania	<ul style="list-style-type: none"> • Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner.

Literatura uzupełniająca:

1. Liotti, G., Farina, B. (2016). *Traumatyczny rozwój. Etiologia, klinika i terapia wymiaru dysocjacyjnego*. Bledzew: Fundacja PM.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian testowy	(30-60)
Praca domowa przedstawiana na zajęciach, ocena po 6 pkt za: terminowość pracy, jasność wypowiedzi ustnej, dobranie literatury przedmiotu i złożenie tekstu w formie pisemnej zgodnie z APA	(13-24)
Prezentacja grupowa	(8-16)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Neuropsychologia kliniczna małego dziecka

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	IV
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12	
ćwiczenia	12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna powiązania psychologii z dyscyplinami pokrewnymi, jak neuropsychologia i medycyna rehabilitacyjna	PSJ_W3
	<ul style="list-style-type: none"> zna kontekst i rozumie terminologię używaną w subdyscyplinie neuropsychologia kliniczna dziecka	PSJ_W7
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy z psychopatologii w rozwiązywaniu problemów praktycznych z neuropsychologii klinicznej dziecka	PSJ_W16
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, analizuje i interpretuje zachowania dziecka wykorzystując wiedzę z zakresu wczesnej neuropsychologii klinicznej	PSJ_U3
	<ul style="list-style-type: none"> planuje, realizuje i monitoruje własny proces uczenia się	PSJ_U13
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> jest gotów do współpracy z ekspertami w poznawaniu problemów z obszaru neuropsychologii klinicznej dziecka	PSJ_K3
	<ul style="list-style-type: none"> zauważa pojawiające się możliwości rozwoju i jest gotowy do ich wykorzystania zgodnie z zasadami etyki zawodowej	PS2_K6

Treści programowe dla przedmiotu

Uwaga: Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
Podstawy teoretyczne kontroli posturalno-motorycznej w ujęciu neurorozwojowym.	<ul style="list-style-type: none"> Matyja, M., Domagalska, M. <i>Podstawy usprawniania neurorozwojowego według Berty i Karela Bobathów</i>. Katowice 2015 AWF.

<p>Podstawy wczesnej diagnozy zaburzeń kontroli posturalno-motorycznej w okresie niemowlęcym – studium zachowań motorycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hellbrügge, Th. i in. <i>Monachijska funkcjonalna diagnostyka rozwojowa T. 1 Antykwa</i>. Kraków/Wrocław 2013 Fund. Promyk Słońca/Oficyna Wydaw. Atut. • Matyja, M., Gogola, A. <i>Edukacja sensomotoryczna niemowląt</i>. Katowice 2010 Wyd. AWF. • Dunin – Wąsowicz D. Zaburzenia neurorozwojowe w pierwszym roku życia. <i>Szkoła Pediatрії</i> 2007; 14, 5107
<p>Rozwój posturalno-motoryczny z uwzględnieniem fizjologicznych i patologicznych cech: różne warianty budowy kończyn dolnych, typy chodu; kliniczne kryteria kwalifikacji dzieci z koślawością kolan i stóp; podstawy usprawniania neurorozwojowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tecklin, J.S. <i>Fizjoterapia pediatryczna</i>. Warszawa 1996 PZWL. (Rozdział 1: Rozwój motoryczny.)
<p>Podstawy terapeutyczne usprawniania neurorozwojowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Matyja, M., Domagalska, M. <i>Podstawy usprawniania neurorozwojowego według Berty i Karela Bobathów</i>. Katowice 2015 AWF (Rozdział 8) • Winczura B, Cytowska B, Stawarski A. <i>Wczesna interwencja i wspomaganie rozwoju małego dziecka</i>. Kraków 2011 IMPULS • Zawitkowski, P. <i>Poradnik opieki i pielęgnacji małego dziecka</i>. Warszawa 2002 Instytut Matki i Dziecka.
<p>Integracja sensomotoryczna i jej znaczenie dla rozwoju dziecka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Borkowska M. <i>Integracja sensoryczna w rozwoju dziecka. Podstawy neurofizjologiczne</i> Gdańsk 2018 HARMONIA UNIVERSIALIS. • Przyrowski, Z. <i>Integracja Sensoryczna - wprowadzenie do teorii, diagnozy i terapii</i>. Warszawa 2012 EMPIS. • Przyrowski Z. <i>Trenuj mózg poprzez ruch</i> 2016 EMPIS.
<p>Ocena integracji sensomotorycznej w okresie niemowlęcym i poniemowlęcym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Matyja, M., Domagała, I. <i>Wczesna diagnostyka zaburzeń integracji sensomotorycznej na podstawie testu funkcji sensorycznych dla niemowląt. Zeszyty Metodyczno –Naukowe 2004 AWF, 15, 135-156.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • Przyrowski, Z. <i>Integracja Sensoryczna - wprowadzenie do teorii, diagnozy i terapii</i>. Warszawa 2012 EMPIS.
--	---

Literatura uzupełniająca:

1. Nowotny, J. (red.). (2004). *Podstawy fizjoterapii . Cz 1*. Kraków: Wyd. Kasper. (Rozdział: Rozwój psychomotoryczny, edukacja ruchowa i integracja sensomotoryczna. s. 98-113.)
2. Parham, L. D., Roley, S. S., May-Benson, T. A., Koomar, J., Brett-Green, B., Burke, J. P., ... & Schaaf, R. C. (2011). Development of a fidelity measure for research on the effectiveness of the Ayres Sensory Integration® intervention. *The American Journal of Occupational Therapy*, 65(2), 133-142.

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
Encefalopatia niedotlenieniowo-niedokrwienna w różnicowaniu się upośledzeń umysłowych (niepełnosprawności intelektualnej), opóźnień rozwoju w różnych sferach (zaburzeń neuromotorycznych, niesamoistnych opóźnień rozwoju mowy).	<ul style="list-style-type: none"> • Borkowska, A .R., Domańska, Ł. <i>Neuropsychologia kliniczna dziecka</i>. Warszawa 2006 PWN. (Rozdz. 2) • Steiborn B. <i>Neurologia wieku rozwojowego</i> Warszawa, 2022 PZWL
Istota, patomechanizm i etiologia FAS. Profilaktyka i psychoedukacja.	<ul style="list-style-type: none"> • Kędra, E., Borchyńska - Rzepka, M. <i>Płodowy zespół alkoholowy w ujęciu interdyscyplinarnym</i>. Opole 2015 PWSzZ.
Istota, etiologia i patomechanizm mózgowego porażenia dziecięcego. Rola kontaktu terapeutycznego w pracy z dzieckiem i jego rodziną.	<ul style="list-style-type: none"> • Borkowska M.: <i>Uwarunkowania rozwoju ruchowego i jego zaburzenia w m.p.dz</i>. Polskie Towarzystwo Terapeutów NDT-SI, Warszawa 2001 • Michałowicz R., Chmielik J. <i>Mózgowe porażenie dziecięce - wskazówki dla rodziców</i>. 2000 PZWL
Charakterystyka populacji dziecięcej wymagającej pomocy neuropsychologicznej. Badania mózgu: obrazowanie MRI, magnetoencefalografia MEG, PET, EEG w diagnozowaniu neuropsychologicznym dzieci i młodzieży. Okresy krytyczne i plastyczność rozwojowa. Deregulacja	<ul style="list-style-type: none"> • Kaczorowska –Bray, K., Milewski, S.(red.). (2016). <i>Wczesna interwencja logopedyczna</i>. Gdańsk: Harmonia Universalis. • Stolarska. U., Kaciński M. <i>Diagnoza neuropsychologiczna u dzieci</i>. <i>Przegląd Lekarski</i> 2007 /64/11 • Kalat, J.W. <i>Biologiczne podstawy zachowań</i>. Warszawa 2011 PWN. (Rozdział 4.1)

procesów rozwojowych jako podłoże wariantywności zaburzeń rozwoju.	<ul style="list-style-type: none"> • Marcelli, D. <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław 2013 Urban & Partner.
Wczesna ocena i diagnostyka funkcjonalna zaburzeń mózgowych ruchów globalnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Brazelton, T.B. <i>Emocjonalny i fizyczny rozwój twojego dziecka przez pierwsze lata życia: punkty zwrotne</i>. Warszawa 2003 AMBER. • Einspieler C, Bos AF, Libertus ME, Marschik PB. The General Movement Assessment Helps Us to Identify Preterm Infants at Risk for Cognitive Dysfunction. <i>Front Psychol</i>. 2016; Mar 22;7:406.

Literatura uzupełniająca:

1. Einspieler C, Prechtl HFR. Assessment of general movements: a diagnostic tool for the functional assessment of the young nervous system *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews*. 2005;11(1): 61-72.
2. Aneta R. Borkowska, Łucja Domańska *Neuropsychologia kliniczna dziecka* Wydawnictwo Naukowe PWN 2022 Warszawa.
3. Skworc A., Marciniak S., Sławska H. Influence of infections on the quality of general movements in premature infants. *C Volume 148, Early Human Developmental* September 2020.
4. Skworc A. Ocena ruchów globalnych, a wiek ciążowy u noworodków urodzonych przedwcześnie. *Fizjoterapia Polska* 2/2022 88 – 95.
5. Osiadło G., Skworc A.: Ocena skuteczności wybranych metod usprawniania dzieci z mózgowym porażeniem. „*Postępy Rehabilitacji*”, 2015, 2, 13-15
6. Bentzen M. *Neuroafektywna książka obrazkowa*. Instytut Terapii Psychosomatycznej Wrocław. 2019

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian końcowy ustny lub pisemny	(31-60)

**Uniwersytet
SWPS**

Zadanie zaliczeniowe indywidualne lub grupowe	(16-32)
Aktywność w trakcie ćwiczeń	(4-8)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Diagnostyka wczesnych problemów rozwojowo-klinicznych

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	IV
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12	
konwersatorium	12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie perspektywę ujęcia rozwoju człowieka w cyklu życia oraz specyfikę rozwiązywania problemów diagnostycznych odnośnie psychopatologii rozwojowej	PSJ_W15
	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i ocenia rolę kontekstu kulturowego w działalności diagnostycznej psychologa wychowawczo-klinicznego	PSJ_W24
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie aspekty etyczne i wybrane aspekty prawne działalności zawodowej psychologa w kontekście rozwiązywania problemów praktycznych w psychologii klinicznej dzieci i młodzieży	PSJ_W25
	<ul style="list-style-type: none"> rozumie wagę stosowania wiedzy psychologicznej opartej na dowodach empirycznych w rozwiązywaniu problemów wychowawczo-klinicznych oraz niebezpieczeństwa wynikające ze stosowania wiedzy potocznej	PSJ_W26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> opisuje i wyjaśnia zachowania dziecka wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii i jej subdyscyplin	PSJ_U3
	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i realizuje proces diagnozy psychologicznej młodszego dziecka	PSJ_U5
	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wyniki diagnozy oraz ocenia je z punktu widzenia normy i patologii w psychologii	PSJ_U6
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> jest świadomy ograniczeń epistemologicznych psychologii jako nauki stosowanej przy rozwiązywaniu problemów praktycznych związanych z problemami rozwojowym młodszych dzieci	PSJ_K2

Treści programowe dla przedmiotu w podziale na formy zajęć

Uwaga: Zagadnienia mają układ sekwencyjny i nie mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład. Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Wczesne niepokojące wskaźniki rozwojowo-kliniczne. Klasyfikacja DC:03R (przypomnienie treści z 3. roku) Psycholog jako diagnosta, cechy poznania diagnostycznego, struktura procesu diagnozy, błędy diagnostyczne, specyfika badania małych dzieci	<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikacja Diagnostyczna DC:0-3R (wyd. poprawione. 2005). Warszawa: Wyd. Fundament. • Dołęga, Z.(red.). (2004). <i>Diagnoza psychologiczna dzieci w wieku przedszkolnym</i>. Katowice: Wyd. UŚI. (fragmenty)
Wywiad anamnestyczny z matką na przykładzie oceny możliwych uwarunkowań, dostępnych objawów opóźnień/zaburzeń rozwoju mowy lub podejrzeń o niepełnosprawność intelektualną	<ul style="list-style-type: none"> • Fedorowska, W., Wardowska, B. (1992). <i>Wywiad biologiczno-środowiskowy do wykrywania wczesnych uwarunkowań rozwoju mowy</i>. Gdańsk: Wyd. UG.
Pierwszy kontakt diagnostyczny z dzieckiem, cechy fizyczne, somatyczne, dysmorficzne, behawioralne w niektórych zaburzeniach rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, A. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner.
Instrumentarium diagnostyczne. MFDR, Dziecięca Skala Rozwojowa (DSR) i inne narzędzia przesiewowe, listy kliniczne i skale szacunkowe ryzyka rozwojowego	<ul style="list-style-type: none"> • Stosowanie i interpretacja Dziecięcej Skali Rozwojowej (DSR) przeznaczonej do badania poziomu rozwoju małych dzieci (w wieku od 2 miesięcy do 3 lat) – praca zbiorowa LTD • Święcicka, M. (2011). <i>Metody diagnozy w psychologii klinicznej dziecka i rodziny</i>. Warszawa: Paradygmat.

Literatura uzupełniająca:

- Dołęga Z. (2003). Promowanie rozwoju mowy w okresie dzieciństwa – prawidłowości rozwoju, diagnostyka i profilaktyka. Katowice: Wyd. UŚI.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Obserwacja kliniczna w procesie diagnozy klinicznej	<ul style="list-style-type: none"> • Święcicka, M. (2011). <i>Metody diagnozy w psychologii klinicznej dziecka i rodziny</i>. Warszawa: Paradygmat.
Wywiad z matką w procesie diagnozy klinicznej pod kątem spektrum autyzmu	<ul style="list-style-type: none"> • Święcicka, M. (2011). <i>Metody diagnozy w psychologii klinicznej dziecka i rodziny</i>. Warszawa: Paradygmat.

Wczesne symptomy ze spektrum autyzmu i wzmacnianie rozwoju (WWR)	<ul style="list-style-type: none"> • Pisula, E. (2016). <i>Autyzm. Przyczyny, symptomy, terapia</i>. Wyd. IV. Gdańsk: Harmonia. • Bobkowicz-Lewartowska, L. (2005). <i>Autyzm dziecięcy. Zagadnienia diagnozy i terapii</i>. Wyd. V. Kraków: Impuls.
Wybrane aspekty diagnozy, terapii i pomocy psychologicznej dla rodziny z dzieckiem ze spektrum autyzmu	<ul style="list-style-type: none"> • Zestawienie źródeł bibliograficznych w wyborze: http://www.bpsiedlce.pl/upload/File/ZESTAWIENIA/autyzm.pdf (do wyboru)
Przykładowy program pracy np. w modalności Stosowana Analiza zachowania z dziećmi ze spektrum autyzmu	<ul style="list-style-type: none"> • Knapp, J., Turnbull, C. (2016). <i>Kompletny program terapii SAZ dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w wieku rozwojowym od 1 roku do 4 lat</i>. Warszawa: Harmonia.

Literatura uzupełniająca:

Prowadzący ćwiczenia może dobrać literaturę dodatkową, uzupełniającą uaktualniającą wiedzę przedmiotową.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(21-40)
Zadania indywidualne przygotowanie poza salą	(12-20)
Zadania grupowe realizowane w trakcie zajęć	(12-20)
Quiz	(6-20)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Zaburzenia neuropsychologiczne okresu średniego i późnego dzieciństwa

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	IV
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12	
ćwiczenia	12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna terminologię stosowaną we współczesnej neuropatologii rozwojowej	PSJ_W7
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy z zakresu psychopatologii rozwojowej w rozwiązywaniu problemów klinicznych dzieci i młodzieży	PSJ_W15
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy z zakresu rozwoju mowy, języka i kompetencji komunikacyjnej komunikacji w rozwiązywaniu problemów klinicznych	PSJ_W18
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> stosuje jakościowe i ilościowe narzędzia diagnozy psychologicznej	PSJ_U4
	<ul style="list-style-type: none"> formułuje problem praktyczny i proponuje jego rozwiązanie, posługując się wiedzą neuropsychologiczną: dobiera metody rozwiązania problemu, przeprowadza kwerendę źródłową, analizuje i syntetyzuje pozyskane informacje	PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> jest gotów do współpracy z profesjonalistami rozwiązywaniu problemów praktycznych w toku praktyk studenckich	PSJ_K3
	<ul style="list-style-type: none"> zauważa pojawiające się możliwości rozwoju własnego oraz jest gotów do wykorzystania tych możliwości zgodnie z zasadami etyki zawodowej	PSJ_K6

Treści programowe dla przedmiotu w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa

<p>Mowa - język-komunikacja językowa - definicje pojęć i ich wzajemne relacje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Boyd, D., Bee, H. (2008). <i>Psychologia rozwoju człowieka</i>. Poznań: Zysk i S-ka, (Rozdział 2 i 9). • Cummings, J.L., Mega, M.S. (2003). <i>Neuropsychiatria</i>. Wrocław: Urban & Partner (Rozdział 6, 25). • Gałkowski, T., Jastrzębowska, G. (red.). (1999). <i>Logopedia. Pytania i odpowiedzi: podręcznik akademicki</i>. Opole: Uniwersytet Opolski. (Rozdziały 1-3). • Domańska, Ł., Borkowska, A. (red.). (2006). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej dziecka</i>. Lublin: Wydaw. UMCS. (Rozdział 1 i 4).
<p>Analiza zakłóceń i zaburzeń komunikacji językowej. Podstawowe klasyfikacje specyficznych zaburzeń rozwoju języka i mowy (ICD-11)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Domańska, Ł., Borkowska, A. (red.). (2006). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej dziecka</i>. Lublin: Wydaw. UMCS. (Rozdział 1 i 4). • Namysłowska, I. (red.). (2007). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWŁ, (Rozdział 1,7,13) • Jastrzębowska, G. (1998). <i>Podstawy teorii i diagnozy logopedycznej</i>. Opole: Wydaw. UO, (Rozdział 2).
<p>Wprowadzenie do samoistnego (SORM) i niesamoistnego (NORM) opóźnienia rozwoju mowy.</p> <p>Analiza kryteriów rozpoznawania i opisu afazji /dysfazji rozwojowej (ekspresyjnej i recepcyjno- ekspresyjnej). Analiza przyczyn afazji/dysfazji rozwojowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cummings, J.L., Mega, M.S. (2003). <i>Neuropsychiatria</i>. Wrocław: Urban & Partner. (Rozdział 6, 25) • Domańska, Ł., Borkowska, A. (red.). (2006). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej dziecka</i>. Lublin: Wydaw. UMCS, (Rozdział 4) • Namysłowska, I. (red.). (2007). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWŁ, (Rozdział 11 i 14) • Jastrzębowska, G. (1998). <i>Podstawy teorii i diagnozy logopedycznej</i>. Opole: Wydaw. UO, (Rozdział 3 i 4).
<p>Omówienie metod wspomagających rozwój mowy i języka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gałkowski, T., Jastrzębowska, G. (red.). (1999). <i>Logopedia. Pytania i odpowiedzi: podręcznik akademicki</i>. Opole: Uniwersytet Opolski. (Rozdziały 1-3)

Literatura uzupełniająca:

Dołęga, Z.(2003). Promowanie rozwoju mowy w okresie dzieciństwa – prawidłowości rozwoju, diagnozowania i profilaktyka. Katowice: Wyd. UŚI.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
<ol style="list-style-type: none"> 1. Granice między normą a patologią w okresie średniego dzieciństwa. 2. Nadpobudliwość i problematyczne zachowania w kontekście rozwojowym. 3. Nadpobudliwość i problematyczne zachowania w kontekście społeczno-kulturowym.	<ul style="list-style-type: none"> • Cummings, J.L., Mega, M.S. (2003). <i>Neuropsychiatria</i>. Wrocław: Urban & Partner. (Rozdział 6 oraz 25) • Gałkowski, T., Jastrzębowska, G. (red.). (1999). <i>Logopedia. Pytania i odpowiedzi: podręcznik akademicki</i>. Opole: Uniwersytet Opolski. (Rozdziały 1-3) • Domańska, Ł., Borkowska, A. (red.). (2006). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej dziecka</i>. Lublin: Wydaw. UMCS. , (Rozdział 1 i 4).
<ol style="list-style-type: none"> 1. Obraz kliniczny nadpobudliwości psychoruchowej. Współczesne klasyfikacje medyczne (ICD 11, DSM V) a praktyka kliniczna. 2. Etiologia i patomechanizm zespołów związanych z nadpobudliwością psychoruchową.	<ul style="list-style-type: none"> • Chrzanowska, B., Świąćicka, J. (2010). <i>Oswoić ADHD. Poradnik dla rodziców i nauczycieli dzieci nadpobudliwych psychoruchowo</i>. Warszawa: Difin. (Rozdział 1) • Pisula, A. i Wolańczyk, T. (2014). Zespół nadpobudliwości psychoruchowej. W: T. Wolańczyk. J. Komender (red.), <i>Zaburzenia emocjonalne i behawioralne u dzieci</i> (s. 215-237). Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Proces diagnostyczny. 2. Zaburzenia towarzyszące a diagnoza różnicowa.	<ul style="list-style-type: none"> • Chrzanowska, B., Świąćicka, J. (2010). <i>Oswoić ADHD. Poradnik dla rodziców i nauczycieli dzieci nadpobudliwych psychoruchowo</i>. Warszawa: Difin, (Rozdział 6) . • Kutscher, M. L., Attwood, T., Wolf, R.R. (2007). <i>Dzieci z zaburzeniami łączonymi: ADHD, trudności w nauce, zespół Aspergera, zespół Tourette, depresja dwubiegunowa i inne zaburzenia</i>. Warszawa: Wydawnictwo K.E. Liber, (Rozdziały 1, 3-13).
<ol style="list-style-type: none"> 1. Modele terapeutyczne i prewencyjne. 2. Rola systemu rodzinnego w przebiegu, diagnozie i terapii zespołów nadpobudliwości psychoruchowej u dzieci. 3. Emocjonalne i społeczne konsekwencje diagnozy nadpobudliwości psychoruchowej.	<ul style="list-style-type: none"> • Chrzanowska, B., Świąćicka, J. (2010). <i>Oswoić ADHD. Poradnik dla rodziców i nauczycieli dzieci nadpobudliwych psychoruchowo</i>. Warszawa: Difin, (Rozdziały 3, 7) .

Projektowanie i planowanie efektywnych interwencji terapeutycznych i prewencyjnych wobec dzieci z trudnościami wychowawczymi, nadpobudliwością oraz ich rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> • Chrzanowska, B., Świąćicka, J. (2010). <i>Oswoić ADHD. Poradnik dla rodziców i nauczycieli dzieci nadpobudliwych psychoruchowo</i>. Warszawa: Difin. (Rozdział 4) • Kutscher, M. L., Attwood, T., Wolf, R.R. (2007). <i>Dzieci z zaburzeniami łączonymi: ADHD, trudności w nauce, zespół Aspergera, zespół Tourette, depresja dwubiegunowa i inne zaburzenia</i>. Warszawa: Wydawnictwo K.E. Liber, (Rozdział 2)
---	--

Literatura dodatkowa:

- Hallowell, E.M. i Ratey, J.J. (2004). *Jak żyć z ADHD: nadpobudliwość psychoruchowa z zaburzeniami uwagi w świetle najnowszych badań*. Poznań: Media Rodzina.
- Saul, R. (2015). *ADHD nie istnieje. Cała prawda o zespole nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi*. Białystok: Wydawnictwo Vivante - Illuminatio.
- Taylor, J.F. (2013). *Przewodnik przetrwania dla dzieci z ADHD i ich rodziców*. Kielce: Wydawnictwo Jedność, (wybrane fragmenty).

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
egzamin ustny	(26-50)
kolokwium zaliczeniowe	(15-30)
prezentacja indywidualna lub esej	(10-20)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Wybrane problemy emocjonalne – profilaktyka, psychoedukacja i interwencja

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	IV
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
warsztaty	12	
ćwiczenia	12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania wiedzy psychologicznej o rozwoju człowieka w cyklu życia w rozwiązywaniu problemów praktycznych	PSJ_W15
	<ul style="list-style-type: none"> ma podstawową wiedzę z psychopatologii rozwojowej niezbędną w rozwiązywaniu problemów praktycznych z obszaru stresu i psychotraumatologii u dzieci i młodzieży	PSJ_W16
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie aspekty etyczne i wybrane aspekty prawne działalności zawodowej psychologa klinicznego dzieci i nastolatków	PSJ_W25
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wyniki diagnozy oraz ocenia je z punktu widzenia normy i patologii w psychologii	PSJ_U6
	<ul style="list-style-type: none"> posługując się wiedzą psychologiczną: dobiera teorię psychologiczną i metody rozwiązania problemu, przeprowadza kwerendę źródłową, analizuje i syntetyzuje pozyskane informacje	PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> poddaje krytycznej refleksji postawy i zachowania swoje oraz innych osób w ramach roli zawodowej, w kontekście etosu psychologa	PSJ_K8

Treści programowe dla przedmiotu w podziale na formy zajęć

Warsztaty	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Definicje stresu i traumy dziecięcej i ich. Objawy i strategie antystresowe (konstruktywne i destruktywne) u dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> Grochmal-Bach, B., Knobloch-Gala, A. (red.). (2005). <i>Kryzysy rozwojowe wieku dziecięco-młodzieżowego a możliwości społecznego wsparcia</i>. Kraków: Impuls. Bryant, R. A., Harvey, A. G. (2003). <i>Zespół ostrego stresu: teoria, pomiar, terapia</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. (rozdziały 1, 2, 4, 9). Witkin, G. (2000). <i>Stres dziecięcy: czym jest, jak się przejawia, jak mu zaradzić</i>. Poznań: Rebis.

<p>Konsekwencje psychologiczne stresu i traumy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dudek, B. (2003). <i>Zaburzenie po stresie traumatycznym</i>. Gdańsk: GWP. (Rozdziały 1-5) • Strelau, J., Zawadzki, B., Kaczmarek, M. (red.). (2009). <i>Konsekwencje psychiczne traumy: uwarunkowania i terapia</i>.
<p>Psychologia żałoby dziecięcej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Borucka-Iwańska, A., Dołęga, Z. (2018). Dziecko w żałobie – przegląd stanowisk teoretycznych i badań. <i>Psychologia Rozwojowa</i>, 23 (1), 9–26. • Onofri, A., La Rosa, C. (2017). <i>Żałoba. Psychoterapia poznawczo-ewolucjonistyczna i EMDR</i>. Poznań: Wyd. FPM.
<p>Prężność i wzrost potraumatyczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ogińska-Bulik, N., Juczyński, Z. (2011). Prężność u dzieci i młodzieży: charakterystyka i pomiar – polska skala SPP -18. <i>Polskie Forum Psychologiczne</i>, 16 (1), 2-28. • Ogińska-Bulik, N., Zadworna-Cieślak, M. (2014). Rola prężności psychicznej w radzeniu sobie ze stresem związanym z egzaminem maturalnym. <i>Przegląd Badań Edukacyjnych</i>, 19 (2), 7-24. DOI: http://dx.doi.org/10.12775/PBE.2014.019
<p>Diagnoza i ocena psychologiczna dziecka/nastolatka doświadczającego zdarzeń stresowych i kryzysowych i traumatycznych – do wyboru</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kryteria Diagnostyczne wg DSM-V (analiza zmian) • Kwestionariusz JSR – Jak sobie radzisz? • Kwestionariusz PTSD w wersji do opisu • SBS dla młodzieży SBS-Cr dla dzieci • Przykłady rozmów psychoedukacyjnych dotyczących regulacji stresu, treningu relaksacyjnego, treningu uważności w oparciu o filozofię MBSR-D (Redukcja Stresu Oparta na Uważności) • wywiad psychologiczny dla potrzeb diagnozy dziecka doświadczającego powikłanej i / lub traumatycznej żałoby	<ul style="list-style-type: none"> • Dołęga, Z. (2003). <i>Samotność młodzieży – analiza teoretyczna i studia empiryczne</i>. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego (rozdział: Skala do Badania Samotności) • Mirski, A. (2011). <i>Kwestionariusz Radzenia Sobie w Sytuacjach Trudnych (KRSST)</i>. Kraków: Ministerstwo Edukacji Narodowej. • Kaczmarek, M., Zawadzki, B. (2004). Kwestionariusz PTSD w wersji do opisu dziecka przez rodziców. W: <i>Środowiskowe i temperamentalne uwarunkowania nasilenia objawów zespołu stresu pourazowego u dzieci w wieku szkolnym w następstwie kataklizmu powodzi</i>. Warszawa: Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej. • Dołęga, Z. (2017). Skala Poczucia Samotności (SBS-C) do badania dzieci – doniesienia wstępne. <i>Psychologia Rozwojowa</i>, 22 (1), 93-114. • Juczyński, Z., Ogińska-Bulik, N. (2009): „JSR – Jak sobie radzisz?”, Pracownia Testów Psychologicznych PTP

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Psychologiczne aspekty zeznań dzieci i młodzieży. Diagnoza i ocena psychologiczna dziecka krzywdzonego, wykorzystywanego seksualnie.	<ul style="list-style-type: none"> Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (Rozdział 5).
Przygotowanie dziecka do czynności procesowych (przesłuchania, okazania). Przesłuchanie dziecka w polskiej procedurze karnej/wysłuchanie dziecka w procedurze cywilnej. Metody przesłuchania dziecka.	<ul style="list-style-type: none"> Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (Rozdział 5). Budzyńska, A. (2018). <i>Przesłuchanie małoletniego świadka. Poradnik dla profesjonalistów</i>. Warszawa: Wydawnictwo FDDS. Budzyńska A. (2010): <i>Psychologiczne aspekty zeznań małoletnich świadków, Dziecko krzywdzone</i>, nr 1 (30).
Ocena psychologicznej prawdziwości zeznań dzieci. Analiza treściowa zeznań dzieci.	<ul style="list-style-type: none"> Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (Rozdział 5). Wojciechowski B. (2016). <i>Analiza i ocena zeznań świadków</i>. Sopot: GWP.

Literatura dodatkowa :

- Keirse, M. (2005). *Smutek dziecka: jak pomóc dziecku przeżyć stratę i żałobę?* Radom: Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne.
- Grochowska, M. *Pozytywne zmiany w następstwie doświadczonej traumy - zjawisko potraumatycznego wzrostu*. Pobrane z: <http://www.linia-zdrowia.pl/czytelnia/111-pozytywne-zmiany-w-nastepstwie-doświadczonej-traumy-zjawisko-potraumatycznego-wzrostu>.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów

Dostateczna (3,0) - od 51 punktów do 60 punktów

Niedostateczna (2,0) - poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
kartkówka/wejściówka	(7-14)
praca zaliczeniowa (projekt, opis przypadku)	(21-42)
aktywność na ćwiczeniach	(4-14)
esej	(10-20)
zadania realizowane na ćwiczeniach	(6-10)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Instrumentarium diagnostyczne w indywidualnych studiach przypadków

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	V
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	24	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie perspektywę ujęcia rozwoju człowieka w cyklu życia oraz specyfikę rozwiązywaniu problemów diagnostycznych odnośnie indywidualnych studiów przypadków	PSJ_W15
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie zaawansowane zagadnienia psychometrii, w tym zasady i ograniczenia stosowania narzędzi diagnostycznych	PSJ_W20
	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady konstruowania narzędzi psychometrycznych istotnych dla pracy z dziećmi i ich rodzinami	PSJ_W21
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie aspekty etyczne i wybrane aspekty prawne działalności zawodowej psychologa w kontekście rozwiązywania problemów praktycznych w psychologii klinicznej dzieci i młodzieży	PSJ_W25
	<ul style="list-style-type: none"> rozumie wagę stosowania wiedzy psychologicznej opartej na dowodach empirycznych w rozwiązywaniu problemów wychowawczo-klinicznych oraz niebezpieczeństwa wynikające ze stosowania wiedzy potocznej	PSJ_W26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> stosuje jakościowe i ilościowe narzędzia diagnozy rozwojowo-klinicznej	PSJ_U4
	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i realizuje proces diagnozy psychologicznej dziecka i adolescenta	PSJ_U5
	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wyniki diagnozy oraz ocenia je z punktu widzenia normy i patologii w psychologii	PSJ_U6
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> jest świadomy ograniczeń epistemologicznych psychologii jako nauki stosowanej przy rozwiązywaniu problemów praktycznych związanych z problemami rozwojowymi dzieci	PSJ_K2
	<ul style="list-style-type: none"> jest gotów do odpowiedzialnego wypełniania powierzonych zadań diagnostycznych	PSJ_K5

Treści programowe dla przedmiotu w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Wprowadzenie do diagnozy psychologicznej dzieci przedszkolno-szkolnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Cummings, J.L., Mega, M.S. (2003). <i>Neuropsychiatria</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Świącicka, M. (2011). <i>Metody diagnozy w psychologii klinicznej dziecka i rodziny</i>. Warszawa: Paradygmat. • Bogdanowicz, M. (2012). <i>Ryzyko dysleksji, dysortografii i dysgrafii. Skala Ryzyka Dysleksji wraz z normami dla klas I i II</i>, Gdańsk. • Knopik, T. (2018). <i>Diagnoza funkcjonalna. Planowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Działania postdiagnostyczne</i>. Warszawa: ORE.
Opracowanie procedury i przeprowadzenie wstępnej diagnozy dojrzałości szkolnej dziecka.	<ul style="list-style-type: none"> • Domańska, Ł., Borkowska, A. (red.). (2006). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej dziecka</i>. Lublin: Wydaw. UMCS.
Diagnoza ogólnego poziomu intelektualnego.	<ul style="list-style-type: none"> • Kutscher, M. L., Attwood, T., Wolf, R.R. (2007). <i>Dzieci z zaburzeniami łączonymi: ADHD, trudności w nauce, zespół Aspergera, zespół Tourette, depresja dwubiegunowa i inne zaburzenia</i>. Warszawa: Wydawnictwo K.E. Liber.
Diagnoza zdolności percepcyjno-motorycznych. Diagnoza kompetencji językowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Naprawa, R., Tanajewska, A., Mach, C., Szczepańska, K. (2019). <i>Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych uczniów. I etap edukacyjny</i>, Gdańsk. • Naprawa, R., Tanajewska, A., Mach, C., Szczepańska, K. (2019). <i>Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych uczniów. II etap edukacyjny</i>.
Rozpoznawanie środowiskowych czynników ryzyka, indywidualnych potrzeb, objawów trudności i zaburzeń u dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym.	<ul style="list-style-type: none"> • Boyd, D., Bee, H. (2008). <i>Psychologia rozwoju człowieka</i>. Poznań: Zysk i S-ka. • Cybulska, R., Derewlana, H., Kacpczak, A., Pęczek, K. (2017). <i>Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w świetle nowych przepisów prawa oświatowego</i>. Warszawa: ORE.

Opracowanie arkusza obserwacji zachowań dziecka w przedszkolu/szkole.	<ul style="list-style-type: none"> Goodman, R., Scott, A. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner.
Opracowanie arkusza wywiadu z rodzicem/nauczycielem oraz rozmowy z dzieckiem lub uczniem.	<ul style="list-style-type: none"> Paluchowski, W.J. (2012). <i>Diagnoza psychologiczna. Proces – narzędzia – standardy</i>. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
Analiza i interpretacja wyników badań psychologiczno-pedagogicznych – sporządzenie opinii na tej podstawie.	<ul style="list-style-type: none"> Paluchowski, W.J. (2015). Kompetencje diagnostyczne psychologów. W: M. Filipiak, W.J. Paluchowski, B. Zalewski, M. Tarnowska (red.), <i>Diagnoza psychologiczna: kompetencje i standardy. Wybrane zagadnienia</i> (s. 35–56). Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
Sporządzenie opinii o dziecku/uczniu kierowanej do PPP lub innej instytucji/placówki edukacyjnej.	materiały z poradni psychologiczno-pedagogicznej

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
zadania realizowane w trakcie zajęć	(26-50)
prezentacja studium indywidualnego przypadku	(25-50)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Elementy psychiatrii nastolatków i systemowej terapii rodzin

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	V
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12	
ćwiczenia	12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie perspektywę ujęcia rozwoju człowieka w cyklu życia oraz specyfikę rozwiązywania problemów diagnostycznych odnośnie psychopatologii rozwojowej	PSJ_W15
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie zakres i możliwości wykorzystywania psychopatologii rozwojowej w rozpoznawaniu i rozwiązywaniu problemów klinicznych nastolatków	PSJ_W16
	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i ocenia rolę kontekstu kulturowego w działalności diagnostycznej psychologa wychowawczo-klinicznego	PSJ_W24
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie aspekty etyczne i wybrane aspekty prawne działalności zawodowej psychologa w kontekście rozwiązywania problemów praktycznych w psychologii klinicznej dzieci i młodzieży	PSJ_W25
	<ul style="list-style-type: none"> rozumie wagę stosowania wiedzy psychologicznej opartej na dowodach empirycznych w rozwiązywaniu problemów psychologii klinicznych oraz niebezpieczeństwa wynikające ze stosowania wiedzy potocznej	PSJ_W26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> opisuje i wyjaśnia zachowania dziecka wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii i psychiatrii	PSJ_U3
	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i realizuje proces diagnozy psychologicznej dziecka	PSJ_U5
	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wyniki diagnozy oraz ocenia je z punktu widzenia normy i patologii w psychologii i psychiatrii	PSJ_U6
	<ul style="list-style-type: none"> formułuje problemy ryzyka rozwojowego ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego nastolatków proponując rozwiązania systemowe	PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> jest świadomy ograniczeń epistemologicznych psychologii jako nauki stosowanej przy	PSJ_K2

	rozwiązywaniu problemów praktycznych związanych z problemami rozwojowymi dzieci	
	<ul style="list-style-type: none"> • jest gotów do współpracy z psychiatrami dziecięcymi przy rozwiązywaniu problemów klinicznych	PSJ_K3
	<ul style="list-style-type: none"> • jest gotów do inicjowania i uczestniczenia w pracach dla dobra i rozwoju środowiska psychologiczno-psychiatrycznego skupionego wokół dziecka i jego rodziny	PSJ_K4

Treści programowe dla przedmiotu w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Specyfika okresu dorastania. Spectrum zagrożeń i czynników ryzyka zaburzeń zdrowia psychicznego i zachowania w okresie dorastania.	<ul style="list-style-type: none"> • Namysłowska I. (2012). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PZWL. • Domańska, Ł., Borkowska, A. (red.). (2006). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej dziecka</i>. Lublin: Wydaw. UMCS.
Agresja jako dominująca cecha zaburzeń postępowania.	<ul style="list-style-type: none"> • Kołakowski A. (2016). <i>Zaburzenia zachowania u dzieci. Teoria i praktyka</i>. Gdańsk: GWP. • Oleszkowicz, A., Senejko, A. (2013). <i>Psychologia dorastania. Zmiany rozwojowe w dobie globalizacji</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
Wprowadzenie do diagnozy uzależnień. Substancje psychoaktywne w okresie dorastania.	<ul style="list-style-type: none"> • Okulicz-Kozaryn, K., Borucka, A. (2017). Wzory picia napojów alkoholowych. W: K. Ostaszewski (red.), <i>Monitorowanie zachowań ryzykownych, zachowań nałogowych i problemów zdrowia psychicznego 15-letniej młodzieży</i> (s. 39–54). Warszawa: Instytut Neurologii i Psychiatrii.
Etiologia, patogeneza i kryteria diagnostyczne zaburzeń afektywnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Kendall Philip C., Hedtke Kristina A. (2016). <i>Terapia poznawczo- behawioralna zaburzeń lękowych u dzieci. Podręcznik terapeuty. Program "Zaradny Kot"</i>. Gdańsk: GWP. • Padesky, C.H.A., Greenberger, D. (2017). <i>Umysł ponad nastrojem. Zmień nastrój poprzez zmianę</i>

	<p><i>sposobu myślenia</i>, przeł. M. Słota. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.</p>
Zaburzenia obsesyjno-kompulsyjne. Etiologia, obraz kliniczny i przebieg. Diagnoza i terapia.	<ul style="list-style-type: none"> • Morrison, J., Flegel, K. (2018). <i>Wywiad diagnostyczny z dziećmi i młodzieżą. Rozpoznanie zgodnie z DSM-5</i>, przeł. R. Andruszko. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Zaburzenia psychotyczne w okresie dorastania.	<ul style="list-style-type: none"> • Skowrońska M., Wolańczyk T., Kołakowski A. (2014). <i>Zaburzenia emocjonalne i behawioralne u dzieci</i>. Warszawa: PZWL. • Liotti, G., Farina, B. (2016). <i>Traumatyczny rozwój. Etiologia, klinika i terapia wymiaru dysocjacyjnego</i>, przeł. H. Michalska. Warszawa: Fundacja Przyjaciele Martynki.
Choroba dwubiegunowa afektywna w okresie dziecięco-młodzieńczym (CHAD).	<ul style="list-style-type: none"> • Marceli D., Cohen D., (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Elsevier Urban & Partner.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa:
Podstawowe pojęcia w systemowej terapii rodzin. Wybrane techniki pracy z rodziną.	<ul style="list-style-type: none"> • Kazdin, A.E., Weisz, J.R. (red.) (2006). <i>Psychoterapia dzieci i młodzieży. Metody oparte na dowodach</i>, przeł. R. Pawlik, M. Łuczak, M. Młynarz. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. • Cierpiałowska, L., Sęk, H. (2016) <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe.
Pomoc psychologiczna rodzinie i adolescentowi z zaburzeniem lękowym – analiza studium przypadku.	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, A. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Sitnik-Warchulska, K., Izydorczyk, B., Lipowska, M. (2019). Wyzwania klinicznej diagnostyki psychologicznej dzieci i młodzieży. Rekomendacje konsultantów w dziedzinie psychologii klinicznej. <i>Psychiatria i Psychologia Kliniczna</i>, 19(1), 54–56. • Namysłowska, I. (2000). <i>Terapia rodzin</i>. Warszawa: Instytut Psychiatrii i Neurologii.
Pomoc psychologiczna rodzinie i adolescentowi z depresją – analiza studium przypadku.	<ul style="list-style-type: none"> • Kozak S. (2007). <i>Patologie wśród dzieci i młodzieży : leczenie i profilaktyka</i>. Warszawa: Centrum Doradztwa i Informacji Diffin.

	<ul style="list-style-type: none"> • De Barbaro, B. (red.) (1999). <i>Wprowadzenie do systemowego rozumienia rodziny</i> (wyd. 2). Kraków: Wydawnictwo Naukowe UJ. • Radziwiłłowicz, W. (2010). <i>Depresja u dzieci i młodzieży. Analiza systemu rodzinnego – ujęcie kliniczne</i>. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.
Pomoc psychologiczna rodzinie i adolescentowi z zaburzeniem jedzenia – analiza studium przypadku.	<ul style="list-style-type: none"> • Wycisk J., Ziótkowska B. (2009). <i>Młodość przeciwko sobie. Zaburzenia odżywiania i samouszkodzenia? Jak pomóc nastolatkom w szkole</i>. Warszawa: Difin. • Mirucka, B., Sakson-Obada, O. (2013). <i>Ja cielesne. Od normy do zaburzeń</i>. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja** (min.-maks.)
sprawdzian pisemny z wykładu	(26-50)
praca zespołowa lub indywidualna na ćwiczeniach	(25-50)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Seksualność okresu rozwojowego w praktyce edukacyjno- klinicznej

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	V
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12	
ćwiczenia	12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> rozumie konieczność wykorzystywania wiedzy o różnicach indywidualnych w rozwoju psychoseksualnym niezbędnej w rozwiązywaniu problemów praktycznych	PSJ_W14
	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i ocenia rolę kontekstu kulturowego we wszystkich aspektach działalności zawodowej psychologa wychowawczo-klinicznego	PSJ_W24
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> planuje i realizuje własny proces uczenia się na podstawie wiedzy z zakresu nowoczesnej psychoseksuologii	PSJ_U13
Kompetencje	<ul style="list-style-type: none"> zauważa pojawiające się możliwości rozwoju własnego i innych osób oraz jest gotów do wykorzystania tych możliwości zgodnie z zasadami etyki zawodowej	PSJ_K6
	<ul style="list-style-type: none"> poddaje krytycznej refleksji postawy i zachowania swoje oraz innych osób w ramach roli zawodowej, w kontekście etosu i etyki psychologa	PSJ_K8

Treści programowe dla przedmiotu z podziałem na formy zajęć

Zagadnienia mają układ sekwencyjny i nie mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe	Literatura
Rozwój psychoseksualny: podejście psychoanalityczne a biologiczne podstawy rozwoju seksualnego.	<ul style="list-style-type: none"> Beisert, M.(2006). <i>Seksualność w cyklu życia człowieka</i>. Warszawa: PAN.
Seksualność człowieka. Pionierzy badań empirycznych nad seksualnością człowieka. Ewolucja pojęcia „norma” w seksuologii.	<ul style="list-style-type: none"> Hock R. (2003). <i>40 prac badawczych, które zmieniły oblicze psychologii</i>. Gdańsk: GWP. Brannon, L. (2002). <i>Psychologia rodzaju</i>. Gdańsk: GWP.
Cztery aspekty rozwoju psychoseksualnego. Problem z etyką w psychoedukacji w obszarze psychoseksualnym	<ul style="list-style-type: none"> Brannon, L. (2002). <i>Psychologia rodzaju</i>. Gdańsk: GWP.

Edukacja w sprawie masturbacji dziecięcej	<ul style="list-style-type: none"> • Bejsert M.(2020). <i>Masturbacja dziecięca</i>. Warszawa: PWN.
Płeć jako predyktor problemów wychowawczych? Rozwój seksualny z perspektywy edukacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> • Brannon, L. (2002). <i>Psychologia rodzaju</i>. Gdańsk: GWP. • Beisert, M. (1991). <i>Seks twojego dziecka</i>. Poznań: Zakład Wydawniczy K. Domke. • Kościańska, A. (2017). <i>Zobaczyć łosia. Historia polskiej edukacji seksualnej od pierwszej lekcji do internetu</i>. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne.
Dysforia w zakresie identyfikacji płciowej	<ul style="list-style-type: none"> • Marcelli, D., Cohen, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Elsevier Urban& Partner (s. 217-232).

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Wykorzystanie seksualne w polskim prawie karnym. Dziecko jako ofiara wykorzystania seksualnego - czynniki wiktymologiczne.	<ul style="list-style-type: none"> • Grzegorzewska, I., Cierpiatkowska, I. Borkowska, A. (2020). <i>Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PWN (rozdz. 17.) • Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku -Kodeks karny (Dz.U. 97, poz. 553), Rozdział XXV, art. 197 – 204
Objawy somatyczne, psychologiczne i behawioralne wykorzystania seksualnego u dzieci. Wpływ wykorzystania seksualnego na rozwój psychiczny. Wpływ traumy na funkcjonowanie dziecka.	<ul style="list-style-type: none"> • Czernikiewicz W., Pawlak-Jordan B. Wykorzystywanie seksualne dzieci. Fundacja Dzieci Niczyje (teraz: Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę)Warszawa, 1998, str.21-22. • Starowicz-Lew Z. Seksuologia sądowa. PZWL, Warszawa, 2000, str. 247-248
Molestowanie seksualne w kręgu systemu rodzinnego.	<ul style="list-style-type: none"> • Beisert M. Kazirodztwo. Rodzice w roli sprawców. Wydawnictwo Naukowe Scholar. Warszawa 2004, str 11-61, 110-173
Badanie psychologiczne ofiar wykorzystania seksualnego. Formy pomocy psychologicznej i prawnej.	<ul style="list-style-type: none"> • Starowicz- Lew Z., Skrzypulec V. (red) Podstawy seksuologii. PZWL, Warszawa, 2010, str. 62-67, 249-265

Możliwości pomocy dla dzieci doświadczonych traumą seksualną w różnych podejściach psychoterapeutycznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Cierpiałowska L., Turbaczewska- Brakoniecka I., Groth J. (red) Seksualność i problemy seksualne z perspektywy psychodynamicznej. PWN. Warszawa, 2017 str. 540-554, 555-594
---	--

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
sprawdzian pisemny	(21-40)
prezentacje indywidualne i grupowe na podstawie pracy domowej	(20-40)
kartkówka/wejściówka	(10-20)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Zaburzenia rozwoju umiejętności szkolnych i zdrowia psychicznego uczniów

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	V
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	12	
warsztaty	12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna możliwości wykorzystywania wiedzy o różnicach indywidualnych wśród uczniów w zakresie specjalnych potrzeb edukacyjnych (SPE)	PSJ_W14
	<ul style="list-style-type: none"> analizuje rolę kontekstu edukacyjno-wychowawczego w ocenie zdrowia psychicznego uczniów w ramach działalności zawodowej psychologa wychowawczo-klinicznego (szkolnego)	PSJ_W24
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> stosuje jakościowe i ilościowe narzędzia diagnozy psychologicznej	PSJ_U4
	<ul style="list-style-type: none"> formułuje problem praktyczny i proponuje jego rozwiązanie posługując się wiedzą psychologiczną i metodami rozwiązania problemu, przeprowadza kwerendę źródłową, analizuje i syntetyzuje pozyskane informacje	PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> jest gotów do współpracy z ekspertami, również z innych dziedzin, w rozwiązywaniu problemów praktycznych z obszaru edukacji, psychopatologii rozwojowej i psychologii klinicznej dzieci i młodzieży	PSJ_K3

Treści programowe dla przedmiotu w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mają układ sekwencyjny i nie mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Charakterystyka dziecka/ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych (SPE). Zasady psychologiczno-pedagogiczne i rozwiązania organizacyjne wobec specjalnych potrzeb i wymagań edukacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> Grzegorzewska I., Cierpiakowska L., Borkowska A. (red.) (2020). Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży. Warszawa: PWN. Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner. (Rozdziały: Psychopatologia funkcji poznawczych, s. 154-177 i Dziecko w szkole, s. 440-468).

	<ul style="list-style-type: none"> • Cytowska, B., Winczura, B. (2006). <i>Dziecko z zaburzeniami w rozwoju</i>. Kraków: Impuls.
Wymiar intelektu: od niepełnosprawności intelektualnej przez deficyty umysłowe do dzieci bardzo uzdolnionych	<ul style="list-style-type: none"> • Grzegorzewska I., Cierpiakowska L., Borkowska A. (red.) (2020). <i>Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PWN (283-293). • Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner. (s. 154-176;234-248). • Goodman, R., Scott, S. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner (Rozdział 15).
Specyficzne zaburzenia/trudności w uczeniu się (czytania i pisanie, liczenia). Przykładowe narzędzia diagnostyczne do oceny ryzyko dysleksji i innych zaburzeń uczenia się na sposób szkolny	<ul style="list-style-type: none"> • Grzegorzewska I., Cierpiakowska L., Borkowska A. (red.) (2020). <i>Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PWN (365-378). • Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner. (s. 115-132). • Bogdanowicz, M. (2011). <i>Ryzyko specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu: dysleksja dysortografia i dysgrafia. Skala ryzyka dysleksji wraz z normami dla klas I i II</i>. Gdańsk: Harmonia. • Praca zbiorowa. <i>DYSLEKSJA 3 - Diagnoza dysleksji u uczniów klasy III szkoły podstawowej</i>. Warszawa: Laboratorium. Technik Diagnostycznych + inne narzędzia z tego obszaru dla klasy trzeciej szkoły podstawowej).
Realizacja zaleceń post diagnostycznych zawartych w opiniach i orzeczeniach wydawanych przez PPP w placówkach oświatowych.	<ul style="list-style-type: none"> • MEN (2010). — Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Warszawa. • Leśniewska, K., Puchała, E. <i>Organizacja procesu wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami</i>. Warszawa: ORE. • Olechowska, A. (2001). <i>Wspieranie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wskazówki dla nauczycieli</i>. Warszawa: Wydawnictwo APS.

Warsztaty	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Psychopatologia motoryki. Zaburzenia lateralizacji. Dysgrafia. Specyficzne zaburzenia rozwoju funkcji motorycznych i poznawczych. Zaburzenie obsesyjno-kompulsyjne. Tiki	<ul style="list-style-type: none"> • Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner. (s. 101-114). • Grzegorzewska I., Cierpiakowska L., Borkowska A. (red.) (2020). <i>Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży</i>. Warszawa: PWN (434-443).
Uczniowie z zaburzeniami nastroju powiązаныmi ze stresem szkolnym i pod postacią somatyczną, zaburzenia psychosomatyczne.	<ul style="list-style-type: none"> • Marcelli, D. (2013). <i>Psychopatologia wieku dziecięcego</i>. Wrocław: Urban & Partner. (s. 367-380 i 440-455).

Zaburzenia jedzenia. Otyłość uczniów	<ul style="list-style-type: none"> Grzegorzewska I., Cierpiakowska L., Borkowska A. (red.) (2020). Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży. Warszawa: PWN (496-510; 615-624)
Zespoły behawioralne, destrukcyjne zachowania związane z eksternalizacją problemów klinicznych poprzez substancje psychoaktywne	<ul style="list-style-type: none"> Grzegorzewska I., Cierpiakowska L., Borkowska A. (red.) (2020). Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży. Warszawa: PWN (379-408).
Specyficzne zaburzenia komunikacji. Mutyzm wybiórczy. Jąkanie się	<ul style="list-style-type: none"> Grzegorzewska I., Cierpiakowska L., Borkowska A. (red.) (2020). Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży. Warszawa: PWN (512-521)

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
quiz	(11-20)
praca domowa/przygotowanie komunikatu pisemnego o wybranym problemie klinicznym	(20-40)
prezentacje indywidualne/grupowe	(20-40)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Psychopatologia rozwojowa w środowiskach dysfunkcyjnych

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	V
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
Warsztaty	12	
Ćwiczenia	12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna możliwości zastosowania psychologii oraz rozumie specyfikę pracy psychologa w środowisku dysfunkcyjnym	PSJ_W8
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie perspektywę ujęcia rozwoju człowieka w cyklu życia oraz specyfikę rozwiązywania problemów diagnostycznych odnośnie psychopatologii rozwojowej	PSJ_W15
	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i ocenia rolę kontekstu kulturowego w działalności diagnostycznej psychologa wychowawczo-klinicznego	PSJ_W24
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie aspekty etyczne i wybrane aspekty prawne działalności zawodowej psychologa w kontekście rozwiązywania problemów praktycznych w psychologii klinicznej dzieci i młodzieży	PSJ_W25
	<ul style="list-style-type: none"> rozumie wagę stosowania wiedzy psychologicznej opartej na dowodach empirycznych w rozwiązywaniu problemów wychowawczo-klinicznych oraz niebezpieczeństwa wynikające ze stosowania wiedzy potocznej	PSJ_W26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> opisuje i wyjaśnia zachowania dziecka wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii i jej subdyscyplin	PSJ_U3
	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i realizuje proces diagnozy psychologicznej dziecka	PSJ_U5
	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wyniki diagnozy oraz ocenia je z punktu widzenia normy i patologii w psychologii	PSJ_U6
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> jest gotów podejmować się zadań profilaktycznych i interwencyjnych w obliczu rozpoznanej dysfunkcjonalności środowiskowej zagrażającej zdrowiu psychicznemu dzieci i młodzieży	PSJ_K5

Treści programowe dla przedmiotu w podziale na formy zajęć

Warsztaty	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Psychopatologia w rodzinach.	<ul style="list-style-type: none"> • Cummings, J.L., Mega, M.S. (2003). <i>Neuropsychiatria</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Świącicka, M. (2011). <i>Metody diagnozy w psychologii klinicznej dziecka i rodziny</i>. Warszawa: Paradygmat.
Dziecko w rodzinie alkoholowej. Dorosłe Dzieci Alkoholików (DDA). Interwencja i pomoc psychologiczna.	<ul style="list-style-type: none"> • Domańska, Ł., Borkowska, A. (red.). (2006). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej dziecka</i>. Lublin: Wydaw. UMCS. • Grzegorzewska, I. (2013b). <i>Odporność psychiczna dzieci alkoholików</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. • Grzegorzewska, I. (2016). Parentyfikacja w rodzinach z problemem alkoholowym, <i>Alkoholizm i Narkomania</i>, 29(1), 27–38.
Problematyka diagnozy i pomocy psychologicznej dzieciom/nastolatkom z zaburzeniami zachowania i emocji ujawniającymi się na skutek przemocy i zaniedbania w środowisku rodzinnym. Specyfika postępowania.	<ul style="list-style-type: none"> • Kutscher, M. L., Attwood, T., Wolf, R.R. (2007). <i>Dzieci z zaburzeniami łączonymi: ADHD, trudności w nauce, zespół Aspergera, zespół Tourette, depresja dwubiegunowa i inne zaburzenia</i>. Warszawa: Wydawnictwo K.E. Liber. • Grudziwska, E. (red.) (2015). <i>Socjoterapia w pracy z dziećmi i młodzieżą</i>. Warszawa: Difin. • Grudziwska, E. (red.) (2016). <i>Socjoterapia w pracy z dziećmi i młodzieżą. Programy zajęć. Część 2</i>. Warszawa: Difin. • Grudziwska, E. (red.) (2017). <i>Socjoterapia w pracy z dziećmi i młodzieżą. Programy zajęć. Część 3</i>. Warszawa: Difin.
Analiza przypadków dzieci/nastolatkom z rodzin dysfunkcyjnych – krytyczna analiza i propozycje pomocy psychologicznej – zajęcia warsztatowe.	<ul style="list-style-type: none"> • Sęk, H. (2016). Psychologia kliniczna i zdrowia a psychopatologia – wzajemne zależności. W: L. Cierpiątkowska, H. Sęk (red.), <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa:
Psychoprofilaktyka wobec zachowań ryzykownych i patologicznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Kazdin, A.E., Weisz, J.R. (red.) (2006). <i>Psychoterapia dzieci i młodzieży. Metody oparte na dowodach</i>, przeł. R. Pawlik, M. Łuczak, M. Młynarz. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Zachowania ryzykowne u młodzieży, ich kompetencje psychospołeczne. Profilaktyka uzależnień tradycyjnych i behawioralnych; profilaktyka przemocy psychicznej i fizycznej, cyberprzemocy.	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, A. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Sitnik-Warchulska, K., Izydorczyk, B., Lipowska, M. (2019). Wyzwania klinicznej diagnostyki psychologicznej dzieci i młodzieży. Rekomendacje konsultantów w dziedzinie psychologii klinicznej. <i>Psychiatria i Psychologia Kliniczna</i>, 19(1), 54–56.
Czynniki ryzyka i czynniki chroniące – nowoczesny model oddziaływań profilaktycznych wobec zachowań ryzykownych. Wspieranie rodziny dysfunkcyjnej w wychowaniu: asystentura rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Jarosz E., Wysocka E. (2006). <i>Diagnoza psychopedagogiczna. Podstawowe problemy i rozwiązania</i>. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak.
Profilaktyka na co dzień: instytucje wychowawcze środowiska lokalnego oraz programy profilaktyczne. Podstawy prawne działań profilaktycznych. Procedury postępowania w przypadkach przemocy w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> • H. (2016). Psychologia kliniczna i zdrowia a psychopatologia – wzajemne zależności. W: L. Cierpiątkowska, H. Sęk (red.), <i>Psychologia kliniczna</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
Strategie minimalizowania zachowań ryzykownych. Koncepcja „resilience”, salutogenezy oraz oddziaływań socjoterapeutycznych. Tworzenie bezpiecznej przestrzeni szkolnej.	<ul style="list-style-type: none"> • Liotti, G., Farina, B. (2016). <i>Traumatyczny rozwój. Etiologia, klinika i terapia wymiaru dysocjacyjnego</i>, przeł. H. Michalska. Warszawa: Fundacja Przyjaciele Martyńki.
Projektowanie działań profilaktycznych: pierwszorzędowych i drugorzędowych. Cechy skutecznych programów profilaktycznych. Profilaktyka w indywidualnych przypadkach i w zespołach klasowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Kendall, P.C. (2004). <i>Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji</i>, przeł. J. Kowalczevska. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. • Manassis, K. (2015). <i>Opracowanie przypadku w terapii dzieci i młodzieży</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Alternatywne rozwiązania profilaktyczne: drama, socjodrama, terapia poznawczo-behawioralna. Działanie organizacji pozarządowych: Falochron.	<ul style="list-style-type: none"> • Grudziwska, E. (red.) (2015). <i>Socjoterapia w pracy z dziećmi i młodzieżą</i>. Warszawa: Difin. • Jankowiak, B. (red.) (2013). <i>Socjoterapia jako forma pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Teoria i praktyka</i>. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
indywidualna lub grupowa praca pisemna/prezentacja na warsztatach	(26-50)
praca zespołowa lub indywidualna na ćwiczeniach	(25-50)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Psychologia wychowawczo-kliniczna w systemie edukacji

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	niestacjonarne
Rok studiów	V
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	120
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	24	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> zna obszar psychologii edukacyjnej, wychowawczej w odniesieniu do kontekstów związanych z pracą psychologa szkolnego	PSJ_W1
	<ul style="list-style-type: none"> zna możliwości zastosowania psychologii i rozumie specyfikę pracy psychologa w środowisku szkolnym oraz szeroko rozumianej edukacji	PSJ_W8
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie perspektywę ujęcia rozwoju człowieka w cyklu życia oraz specyfikę rozwiązywaniu problemów diagnostycznych odnośnie problemów szkolnych dziecka	PSJ_W15
	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i ocenia rolę kontekstu kulturowego w działalności diagnostycznej psychologa szkolnego i edukacyjnego	PSJ_W24
	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie aspekty etyczne i wybrane aspekty prawne działalności zawodowej psychologa szkolnego oraz psychologa w placówkach wychowawczych w kontekście rozwiązywania problemów praktycznych związanych z zaburzeniami zachowania i uczenia się	PSJ_W25
	<ul style="list-style-type: none"> rozumie wagę stosowania wiedzy psychologicznej opartej na dowodach empirycznych w rozwiązywaniu problemów wychowawczo-edukacyjnych oraz niebezpieczeństwa wynikające ze stosowania wiedzy potocznej	PSJ_W26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> opisuje i wyjaśnia zachowania dziecka wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii i jej subdyscyplin	PSJ_U3
	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i realizuje proces diagnozy psychologicznej dziecka w systemie szkolnym i placówkach wychowawczych	PSJ_U5
	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wyniki diagnozy oraz ocenia je z punktu widzenia normy i patologii w psychologii rozwoju dzieci i młodzieży	PSJ_U6
	<ul style="list-style-type: none"> planuje, realizuje i monitoruje własny proces uczenia się związany z rozszerzaniem kompetencji	PSJ_U13

	w zakresie rozumienia problemów edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży	
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> jest świadomy ograniczeń epistemologicznych psychologii jako nauki stosowanej przy rozwiązywaniu problemów praktycznych związanych z problemami rozwojowymi dzieci	PSJ_K2
	<ul style="list-style-type: none"> jest gotów podejmować się zadań profilaktycznych i interwencyjnych w obliczu rozpoznanej dysfunkcjonalności środowiskowej zagrażającej zdrowiu psychicznemu dzieci i młodzieży	PSJ_K5
	<ul style="list-style-type: none"> poddaje krytycznej refleksji postawy i zachowania swoje i innych osób w ramach roli psychologia szkolnego, edukacyjnego i wychowawczego	PSJ_K8

Treści programowe dla przedmiotu w podziale na formy zajęć

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Rola psychologa we współczesnej szkole.	<ul style="list-style-type: none"> Cummings, J.L., Mega, M.S. (2003). <i>Neuropsychiatria</i>. Wrocław: Urban & Partner. Święcicka, M. (2011). <i>Metody diagnozy w psychologii klinicznej dziecka i rodziny</i>. Warszawa: Paradygmat.
Postępowanie w przypadkach uczniów z problemami rozwojowo-klinicznymi.	<ul style="list-style-type: none"> Domańska, Ł., Borkowska, A. (red.). (2006). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej dziecka</i>. Lublin: Wydaw. UMCS. Grudziewska, E. (red.) (2015). <i>Socjoterapia w pracy z dziećmi i młodzieżą</i>. Warszawa: Difin. Grudziewska, E. (red.) (2016). <i>Socjoterapia w pracy z dziećmi i młodzieżą. Programy zajęć. Część 2</i>. Warszawa: Difin. Grudziewska, E. (red.) (2017). <i>Socjoterapia w pracy z dziećmi i młodzieżą. Programy zajęć. Część 3</i>. Warszawa: Difin.
Postępowanie wobec problemu substancji psychoaktywnych w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> Kutscher, M. L., Attwood, T., Wolf, R.R. (2007). <i>Dzieci z zaburzeniami łączonymi: ADHD, trudności w nauce, zespół Aspergera, zespół Touretta, depresja</i>

	<p><i>dwubiegunowa i inne zaburzenia</i>. Warszawa: Wydawnictwo K.E. Liber.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grzegorzewska, I. (2013b). <i>Odporność psychiczna dzieci alkoholików</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. • Grzelak, S. (red.) (2015). <i>Vademecum skutecznej profilaktyki problemów młodzieży. Przewodnik dla samorządowców i praktyków oparty na wynikach badań naukowych</i>. Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji.
Wątpliwa kategoria nieprzystosowania społecznego. Uczniowie agresywni o postawach antyspołecznych w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> • Liotti, G., Farina, B. (2016). <i>Traumatyczny rozwój. Etiologia, klinika i terapia wymiaru dysocjacyjnego</i>, przeł. H. Michalska. Warszawa: Fundacja Przyjaciele Martynki. • Gulla, B. Wysocka-Pleczyk, M. (red.) (2009). <i>Przestępczość nieletnich</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Praktyka psychopedagogiczna w szkole. Formy współpracy psychologiczno-pedagogicznej w szkole masowej i w placówkach dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	<ul style="list-style-type: none"> • Boyd, D., Bee, H. (2008). <i>Psychologia rozwoju człowieka</i>. Poznań: Zys i S-ka. • Wilk, M. (2014). <i>Diagnoza w socjoterapii. Ujęcie psychodynamiczne</i>. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
Procedury stosowane w różnych obszarach działalności psychopedagogicznej. Analiza postępowania psychopedagogicznego w indywidualnych przypadkach.	<ul style="list-style-type: none"> • Goodman, R., Scott, A. (2003). <i>Psychiatria dzieci i młodzieży</i>. Wrocław: Urban & Partner. • Manassis, K. (2015). <i>Opracowanie przypadku w terapii dzieci i młodzieży</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Budowanie wewnętrznych programów wychowawczych i profilaktycznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Jaros, A., Jaros, R. (2014). Czynniki ryzyka i czynniki chroniące związane z zachowaniami problemowymi – przegląd badań przeprowadzonych w Polsce. W: J.E. Kowalska (red.), <i>Zapobieganie wykluczeniu z systemu edukacji dzieci i młodzieży nieprzystosowanej społecznie. Perspektywa pedagogiczna</i>. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. • Jerzak, M., Kołakowski, A. (2015). <i>ADHD w szkole. Jak pracować z dzieckiem z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej</i>. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. • Programy wychowawcze różnych szkół – materiał własny prowadzącego.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0) - od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5) - od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0) - od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5) - od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0) - od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0) - poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
prezentacje indywidualne na podstawie pracy domowej inspirowanej wizytą studyjną	(26-50)
praca zespołowa lub indywidualna na ćwiczeniach oparta o listę zagadnień	(25-50)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia organizacji w perspektywie badań naukowych

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 / 12	
ćwiczenia	18 / 12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student identyfikuje i wskazuje główne nurty teoretyczne, i badawcze psychologii organizacji i dziedzin pokrewnych takich jak socjologia, psychologia społeczna oraz ekonomia. • Student identyfikuje i wskazuje, wymienia teorie, terminologię i wyniki badań z zakresu psychologii organizacji oraz zachowań organizacyjnych. • Student posiada wiedzę z zakresu psychologicznych mechanizmów funkcjonowania człowieka w organizacji (firmie). 	PSJ_W1 - W4 PSJ_W8
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student konstruuje ilościowe narzędzia diagnozy psychologicznej. • Student analizuje i redaguje wyniki badań dotyczących uczestnictwa i zaangażowania pracowników i odnosi je do praktyki. • Student uzasadnia, obserwuje, interpretuje i ocenia zachowania, i motywcy człowieka w kategoriach uczestnictwa i zaangażowania organizacyjnego. 	PSJ_U1 - U3 PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student omawia i wymienia informacje w zespole interdyscyplinarnym współpracującym ze sobą w procesie zwiększania uczestnictwa pracowników. 	PSJ_K3 PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład

Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
<p>1. Przedmiot i cele psychologii organizacji. Koncepcje organizacji, historia badań nad organizacjami. Ujęcie systemowe i sytuacyjne. Opis innych szkół teoretycznych i badawczych.</p>	<p>1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 1 i 14).</p> <p>2. Jachnis, A. (2008). <i>Psychologia organizacji. Kluczowe zagadnienia</i>. Warszawa: Wyd. Difin sp. z o.o.</p>
<p>2. Organizacja jako system ról – pojęcie i model roli organizacyjnej.</p>	<p>1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 14).</p> <p>2. Katz, D., Kahn, R. (1979). <i>Społeczna psychologia organizacji</i>. Warszawa: PWN.</p>
<p>3. Efektywność organizacji i zmiana w organizacji. Wydajność, skuteczność i sprawność.</p>	<p>1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 13).</p> <p>2. Katz, D., Kahn, R. (1979). <i>Społeczna psychologia organizacji</i>. Warszawa: PWN.</p>
<p>4. Uczestnictwo i podmiotowość w pracy. Warunki fizyczne i społeczne pracy. Diagnoza obszarów pracy w organizacji.</p>	<p>1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 10).</p>
<p>5. Dopasowanie do organizacji suplementarne i komplementarne – znaczenie i badania. Dopasowanie a tożsamość organizacyjna. Dopasowanie do pracy - badania i praktyka.</p>	<p>1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 13 i r. 27).</p>
<p>6. Zaangażowanie w pracę. Zjawisko wielopracy.</p>	<p>1. Chirkowska-Smolak, T. (2012). <i>Psychologiczny model zaangażowania w pracę</i>. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM (fragmenty).</p> <p>2. Lipińska-Grobely, A. (2014). <i>Zjawisko wielopracy. Psychologiczne uwarunkowania i konsekwencje</i></p>

	(fragmenty). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego
--	---

Literatura uzupełniająca:

Chudzicka-Czupała, A. (2013). *Etyczne zachowanie się człowieka w organizacji*. Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego.

Czarnota-Bojarska, J. (2010). *Dopasowanie człowiek – organizacja i tożsamość organizacyjna*. Warszawa: Scholar.

Czerw, A. (2017). *Psychologiczny model dobrostanu w pracy. Wartość i sens pracy*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Grabowski, D. (2015). *Etyka pracy. Przekonania wartościujące pracę a zaangażowanie pracowników*. Katowice: Wydawnictwo UŚ.

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
1. Przywiązanie do organizacji. Koncepcje i badania. Przywiązanie afektywne, normatywne oraz trwanie. Identyfikacja, wymiana i lojalność. Narzędzia i skale do badania przywiązania. Moralne i kalkulatywne ujęcie zaangażowania w organizację.	1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty).
2. Znaczenie i sens pracy. Praca jako robota, kariera i powołanie. Job Crafting – koncepcja Amy Wrzesniewski oraz Jane E. Dutton. Pasja harmoniczna i obsesyjna.	1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 27). 2. Czerw, A. (2017). <i>Psychologiczny model dobrostanu w pracy. Wartość i sens pracy</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
3. Eudajmonistyczny dobrostan w pracy – model i skala pomiaru.	1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 27).
4. Badania stanu psychospołecznego firmy - diagnoza stanu firmy. Obszary Życia zawodowego (narzędzia i techniki)	1. Terelak, J., Izwantowska, A. (2009). Adaptacja kwestionariusza obszary Życia zawodowego Christiny Maslach i Michaela Leitiera. <i>Studia Psychologica UKWS</i> , 9, 223-232.

<p>5. Satysfakcja z pracy. Koncepcje i metody badania. Satysfakcja jako postawa. Witaminowy model motywacji i satysfakcji z pracy Petera Warra.</p>	<p>1. Czerw, A. (2017). <i>Psychologiczny model dobrostanu w pracy. Wartość i sens pracy</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.</p>
---	--

Literatura uzupełniająca:

Chudzicka-Czupała, A. (2013). *Etyczne zachowanie się człowieka w organizacji*. Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego.

Czarnota-Bojarska, J. (2010). *Dopasowanie człowiek – organizacja i tożsamość organizacyjna*. Warszawa: Scholar.

Grabowski, D. (2015). *Etyka pracy. Przekonania wartościujące pracę a zaangażowanie pracowników*. Katowice: Wydawnictwo UŚ.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Kolokwium pisemne lub ustne, lub testowe	· 18-35
Prace pisemne zespołowe lub indywidualne**	· 15-30
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 18-35

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Metody badawcze i diagnostyczne w psychologii biznesu

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
Ćwiczenia	18 ST / 12 NST	
warsztat	12 ST / 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student identyfikuje i porównuje typy wywiadów stosowanych w psychologii biznesu (rozmów rekrutacyjnych z użyciem scenek, techniką STAR, etc. oraz IDI z użyciem technik projekcyjnych) z uwzględnieniem ich podstaw metodologicznych, zasad stosowania i ograniczeń • Student kieruje się zasadami etycznymi obowiązującymi psychologa stosującego wywiad oraz techniki projekcyjne w psychologii biznesu 	PSJ_W9-16 PSJ_W19-21 PSJ_W25-26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student indywidualnie lub zespołowo projektuje, przeprowadza i analizuje wywiad psychologiczny w tym dokonuje diagnozy psychologicznej w kontekście dopasowania kandydata do danego stanowiska oraz analizuje materiał zebrany w wywiadzie z użyciem technik projekcyjnych • Student obserwuje, interpretuje i ocenia zachowania, postawy i motywy człowieka (w oparciu o dane zebrane w ramach wywiadów z użyciem technik projekcyjnych) i odnieść je do praktyki 	PSJ_U3 PSJ_U4-7 PSJ_U9
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student posiada właściwą postawę etyczną obowiązującą w pracy psychologa w kontekście stosowania wywiadu oraz technik projekcyjnych w psychologii biznesu 	PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
<p>1. Przygotowanie do wywiadu w procesie selekcji pracowników, w tym: Profil kompetencyjny, operacjonalizacja kluczowych kompetencji z uwzględnieniem multi level fit technique Scenariusz częściowo ustrukturyzowanego wywiadu rekrutacyjnego z użyciem różnorodnych technik i narzędzi (STAR, role playing, etc.)</p>	<p>1. Dale, M. (2006). <i>Skuteczna rekrutacja i selekcja pracowników</i>. Kraków: Oficyna Ekonomiczna (r. 2). 2. Wood, R., Payne, T. (2006). <i>Metody rekrutacji i selekcji pracowników oparte na kompetencjach</i>. Kraków: Wolters Kluwer Polska – OFICYNA (r. 6-7).</p>
<p>2. Prowadzenie wywiadów w procesie selekcji pracowników, w tym tworzenie atmosfery umożliwiającej miarodajną diagnozę kompetencji. Modyfikacja schematu wywiadu w trakcie wywiadu w zależności od wymogów sytuacji. Najczęstsze błędy w trakcie rozmów kwalifikacyjnych i sposoby ich uniknięcia lub minimalizacji ich konsekwencji.</p>	
<p>3. Analiza danych zebranych w ramach wywiadu oraz ich znaczenie w procesie selekcji</p>	
<p>4. Badania jakościowe w psychologii biznesu ze szczególnym uwzględnieniem wywiadów z użyciem technik projekcyjnych – zastosowanie, dobór próby, schemat badania, scenariusze oraz kwestie organizacyjne. Techniki projekcyjne w badaniach marketingowych i psychospołecznych – przegląd metod.</p>	<p>1. Gibbs, G. (2011). <i>Analizowanie danych jakościowych. Przełożyła Maja Brzozowska-Brywczyńska</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. (R. 4 i 6). 2. Maison, D. (2010). <i>Jakościowe metody badań marketingowych. Jak zrozumieć konsumenta</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (R. 4-10). 3. Maison, D., Noga-Bogomilski, A. (red.) (2007). <i>Badania marketingowe od teorii do praktyki</i>. Gdańsk: GWP (R. 1 i 3).</p>
<p>5. Prowadzenie wywiadu – czyli ABC moderatora. Opracowywanie transkrypcji z wywiadów. Analiza i interpretacja wywiadów w psychologii biznesu z użyciem technik projekcyjnych.</p>	

Literatura uzupełniająca:

1. Camp, R., Vielhaber, M.E., Simonetti, J.L. (2006). *Strategiczne rozmowy kwalifikacyjne. Jak zatrudnić dobrych pracowników*. Kraków: Wolters Kluwer Polska – OFICYNA.
2. Poczowski, A. (red.) (2005). *Najlepsze praktyki zarządzania zasobami ludzkimi w Polsce*. Miejsce wydania (?): Oficyna Ekonomiczna.
3. Tyszka, T. (1999). *Psychologiczne pułapki oceniania i podejmowania decyzji*. Gdańsk: GWP.
4. Witkowski, T. (red.) (1998). *Nowoczesne metody doboru i oceny personelu. Biblioteka Menadżera*. Kraków: Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu.

Warsztat	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
1. Wybór i operacjonalizacja kluczowych kompetencji na wybrane stanowisko	1. Dale, M. (2006). <i>Skuteczna rekrutacja i selekcja pracowników</i> . Kraków: Oficyna Ekonomiczna (R. 2). 2. Wood, R., Payne, T. (2006). <i>Metody rekrutacji i selekcji pracowników oparte na kompetencjach</i> . Kraków: Wolters Kluwer Polska – OFICYNA (R. 6-7).
2. Opracowanie scenariusza wywiadu na wybrane stanowisko z użyciem różnorodnych technik i narzędzi (STAR, role playing, etc.). Prowadzenie wywiadów rekrutacyjnych - ćwiczenia w parach	
3. Opracowanie metody badania własnego, w tym scenariusza indywidualnego wywiadu częściowo ustrukturyzowanego (IDI) uwzględniającego min. 1 technikę projekcyjną, kryteria doboru respondentów	1. Gibbs, G. (2011). <i>Analizowanie danych jakościowych</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (R. 4 i 6). 2. Maison, D. (2010). <i>Jakościowe metody badań marketingowych. Jak zrozumieć konsumenta</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (R. 4-10). 3. Maison, D., Noga-Bogomilski, A. (red.) (2007). <i>Badania marketingowe od teorii do praktyki</i> . Gdańsk: GWP (R. 1 i 3).
4. Omówienie (zwrócenie uwagi na krytyczne momenty wywiadów, błędy i poprawne zachowania moderatorów). Analiza wywiadów przeprowadzonych przez studentów, w tym danych zebranych przy użyciu technik projekcyjnych.	

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Kolokwium pisemne lub ustne, lub testowe	· 11-20
Prace pisemne zespołowe lub indywidualne**	· 25-50
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 15-30

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Równowaga praca zawodowa - życie prywatne

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST / 12 NST	
ćwiczenia	18 ST / 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student identyfikuje i wskazuje, wymienia algorytmy zarządzania czasem pracy własnej oraz pracowników. Student umie powiązać je z kryteriami efektywności pracownika oraz organizacji. • Student identyfikuje i wskazuje, wymienia zasady zarządzania czasem jako istotę sprawności własnej i organizacyjnej. • Student identyfikuje źródła pracobolizmu, wypalenia zawodowego oraz wymienia sposoby rozwiązywania konfliktu praca-dom i dom-praca, jego profilaktyki, i zasady zarządzania czasem. 	PSJ_W2 PSJ_W7 PSJ_W26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student podnosi swoje umiejętności w zakresie zarządzania pracą własną - identyfikuje zadania i odpowiednio gospodaruje czasem, sumiennie przygotowuje się do realizacji powierzonych zadań i bierze za nie odpowiedzialność, a także zarządza procesem własnego uczenia. • Student kieruje pracą innych i odpowiednio gospodaruje ich czasem. 	PSJ_U10 PSJ_U13
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student asertywnie radzi sobie w sytuacjach związanych z przeciążeniem (nadmiarem zadań i obowiązków), kieruje zadaniami i czasem zespołu. 	PSJ_K6

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
<p>1. Przemiany w zarządzaniu czasem pracy. Zmiany w sferze zatrudnienia i kariery. Elastyczność granic praca-dom: konflikt P-R/R-P, pozytywne promieniowanie P-R/R-P, równowaga P-R/R-P. Narzędzia do pomiaru elastyczności granic praca-dom.</p>	<p>1. Baka, Ł. (2011). Konflikt między pracą i rodziną a wypalenie zawodowe. Pośrednicząca rola zasobów osobowych. <i>Psychologia Społeczna</i>, 6(4), 367–374.</p> <p>2. Lipińska-Grobelny, A. (2018). Wpływ czasu pracy i jego kontroli na relacje między życiem osobistym i zawodowym. <i>Czasopismo Psychologiczne</i>, 24, 1, 47-55.</p>
<p>2. Uwarunkowania rodzinne, społeczne i psychologiczne elastyczności granic praca-dom. Skutki elastyczności praca-dom i profilaktyka.</p>	<p>1. Grzywacz, J. G., Marks, N. F. (2000). Reconceptualizing the work–family interface: An ecological perspective on the correlates of positive and negative spillover between work and family. <i>Journal of Occupational Health Psychology</i>, 5(1), 111–126.</p> <p>2. Zalewska, A.M. (2008). Konflikty praca-rodzina, rodzina-praca i ich wpływ na jakość życia. W: Golińska L., Dudek B. (red.), <i>Rodzina i praca z perspektywy wyzwań i zagrożeń</i>. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.</p>
<p>3. Zarządzanie czasem – cele i sposoby. Wielopracownicy a zarządzanie czasem. Monopracownicy i wielopracownicy. Specyfika funkcjonowania wielopracowników. Zarządzanie czasem jako profilaktyka wypalenia zawodowego i terapia uzależnienia od pracy.</p>	<p>1. Lipińska-Grobelny, A. (2014). <i>Zjawisko wielopracownicy. Psychologiczne uwarunkowania i konsekwencje</i>. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego (rozdz. 1-2).</p> <p>2. Lipińska-Grobelny, A. (2017). Wielopracownicy i inne trendy obecne na rynku pracy. <i>Studia Humanistica Gedanensia</i>, 5, 200-210.</p> <p>3. Lipińska-Grobelny, A. (2018). Motywacja do pracy wielopracowników - analiza porównawcza. <i>Polityka Społeczna</i>, 10(535), 19-24.</p>

<p>4. Różne podejścia do zarządzania czasem. Dobowa krzywa wydajności i koncentracji uwagi. Chronotyp. Czas jako zasób. Zasada Pareto i reguła 60/20/20, prawo Parkinsona. Planowanie czasu i strategie gospodarowania czasem (plan kwartalny, miesięczny, sporządzanie dziennego rejestru czasu). Rzeczywisty i idealny schemat działań, działania ważne i pilne.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Covey, S.R. (2019). <i>Siedem nawyków skutecznego działania</i>. Poznań: DW Rebis, fragmenty. 2. Hołtyn, H. (2012). <i>Czas w Życiu i w pracy</i>. Warszawa: Wydawnictwo Key Text. 3. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty).
--	--

Literatura uzupełniająca:

1. Retowski, S. (2003). Pracoholizm – próba teoretycznego zdefiniowania zjawiska. W: B. Wojciszke, M. Plopa (red.), *Osobowość a procesy psychiczne i zachowanie* (s. 313-342). Kraków: Wydawnictwo Impuls.

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
<p>1. Problemy i Źródła trudności w zarządzaniu czasem, profilaktyka i poszukiwanie rozwiązań. Asertywne zachowanie jako narzędzie zarządzania czasem własnym, kształtowanie asertywnego zachowania się wobec współpracowników. Inne zasoby psychologiczne, które mogą pomóc lepiej zarządzać czasem.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Breus, M. (2017). <i>Potęga KIEDY. Żyj w zgodzie ze swoim naturalnym rytmem</i>. Kraków: Wydawnictwo Znak, fragmenty. 2. Covey, S.R. (2019). <i>Siedem nawyków skutecznego działania</i>. Poznań: DW Rebis, fragmenty. 3. Bajcar, B., Nosal, C. S. (2004). <i>Czas psychologiczny: wymiary, struktura, konsekwencje</i>. Warszawa: Wydawnictwo PAN. 4. Blanchard, K., Fowler S., Hawkins L. (2007). <i>Jednominutowy Menedżer oraz zarządzanie samym sobą</i>. Warszawa: Onepress.
<p>2. Pracoholizm, pojęcie, przyczyny i skutki pracoholizmu. Pracoholizm jako Źródło konfliktu praca-dom.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Golińska, L. (2008). <i>Pracoholizm</i>. Warszawa: Centrum Doradztwa i Informacji Delfi. 2. Wojdyło, K. (2010) <i>Pracoholizm. Perspektywa poznawcza</i>. Warszawa: Difin

	3. Wojdyło, K. (2013). <i>Work Craving – teoria uzależnienia od pracy. Nauka, 3, 87–97.</i>
3. Zjawisko wypalenia zawodowego. Symptomy wypalenia na poziomie indywidualnym, interpersonalnym, organizacyjnym; w sferach: poznawczej, emocjonalnej, behawioralnej i fizycznej. Czynniki ryzyka. Przeciwdziałanie zjawisku.	1. Mańkowska, B. (2017). <i>Wypalenie zawodowe. Źródła, mechanizmy, zapobieganie.</i> Warszawa: Wydawnictwo Harmonia. 2. Stawiarska, P. (2016). <i>Wypalenie Zawodowe w perspektywie wyzwań współczesnego świata.</i> Warszawa: Wydawnictwo Difin.
4. Skutki wypalenia w sferze zawodowej, rodzinnej i towarzyskiej, zdrowotnej.	1. James, R.K., Gilliland, B.E. (2005) <i>Strategie interwencji Kryzysowej.</i> Warszawa: Wydawnictwo Edukacyjne PARPA (str.722-75). 2. Mańkowska, B. (2020). <i>Superwizja Jak chronić się przed wypaleniem zawodowym i utratą zdrowia.</i> Warszawa: Wolters Kluwer.

Literatura uzupełniająca:

1. Wojdyło, K. (2016). *Uzależnienie od pracy. Teoria - diagnoza - psychoterapia.* Lublin: Stowarzyszenie Natanaelum Instytut Psychoprofilaktyki i Psychoterapii.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Kolokwium pisemne lub ustne, lub testowe	· 18-35

Prace pisemne zespołowe lub indywidualne**	· 18-35
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 15-30

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia reklamy, marketingu i User Experience Design

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	18 ST / 12 NST	
ćwiczenia	12 ST / 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student definiuje pojęcia z zakresu psychologii marketingu i marketingu terytorialnego, psychologii reklamy. • Student identyfikuje metody i narzędzia wykorzystywane w marketingu i reklamie. • Student definiuje podstawowe pojęcia, teorie i wyniki badań je potwierdzające). 	PSJ_W3 PSJ_W4 PSJ_W2 PSJ_W7
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student interpretuje zjawiska z zakresu marketingu i reklamy. • Student uzasadnia instrumenty marketingu i reklamy w kampaniach biznesowych i społecznych. 	PSJ_U3 PSJ_U8 PSJ_U12
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi współpracować z zespołem interdyscyplinarnym. • Student posiada właściwą postawę etyczną obowiązującą w pracy psychologa pracującego w obszarze psychologii reklamy i marketingu. 	PSJ_K3 PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa: Studenci będą zobowiązani do przeczytania wybranych rozdziałów stron, a całe pozycje będą pełnić rolę literatury uzupełniającej

<p>1 Fakty i mity o reklamie – co reklama może, a czego nie. Determinanty skuteczności komunikatu reklamowego. Psychologia poznawcza i emocji w reklamie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doliński, D. (2003). <i>Psychologiczne mechanizmy reklamy</i>. Gdańsk: GWP. 2. Heath, R. (2008). <i>Reklama. Co tak naprawdę wpływa na jej skuteczność?</i> Gdańsk: GWP. 3. Jones, J.P. (red.) (2004). <i>Jak działa reklama</i>. Gdańsk: GWP. 4. Moore, D. (2007). Emotion as a Mediator of the Influence of Gender on Advertising Effectiveness: Gender Differences in Online Self-Reports. <i>Basic and Applied Social Psychology</i> 29(3), 203–211.
<p>2. Koncepcje podejścia do marketingu, psychologia w marketingu, podstawy marketingu terytorialnego. Kreowanie marek miejsca – państwa, miasta, regionu.. Koncepcja smart city i strategia rozwoju regionu.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szromnik, A. (2016). <i>Marketing terytorialny. Miasto i region na rynku</i>. Kraków: Oficyna Wolters Kluwer. 2. Florek, M. (2013). <i>Podstawy marketingu terytorialnego</i>. Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. 3. Paluchowski, W.J. i Hornowska, E. (2014). Korzyść i wartość dla klienta z punktu widzenia psychologii. <i>Marketing i Rynek</i>, (1). S. .... 4. Raftowicz-Filipkiewicz M. (2009). Wpływ brandingów narodowego na międzynarodową konkurencyjność gospodarek, <i>Gospodarka narodowa</i>, 10, s.
<p>3. Społeczne oblicza marketingu: istota marketingu społecznego i dziedziny marketingu społecznego.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maison, D., Próchenko, P., Stafiej, A. (2002). <i>Propaganda dobrych serc, czyli rzecz o reklamie społecznej</i>. Kraków: Agencja Wasilewski. 2. Maison, D. Wasilewski, A. (2008). <i>Szlachetna propaganda dobroci, czyli drugi tom o reklamie społecznej</i>. Kraków: Agencja Wasilewski. 3. Nolan, J.M., Schultz, W., Knowles, E.S. (2009). Using Public Service Announcements to Change Behavior: No More Money and Oil Down the Drain. <i>Journal of Applied Social Psychology</i>, 39(5), 1035–1056.

<p>4 Podstawy designu. Podstawowe pojęcia: zarządzanie, design thinking. Trendy współczesnego design w ramach User experience.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rassias López, A. (2017). <i>The Design of Everyday Things</i> (Revised and Expanded Edition). Wydawnictwo? 2. Sikorski, M. (2010). <i>Interakcja człowiek-komputer</i> (pp. 1-345). Warszawa: Wydawnictwo Polsko-Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych.
--	---

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
<p>1. Atrakcyjność regionu – określenie głównych atutów. Analiza potrzeb interesariuszy, odbiorcy oferty miejskiej, generowanie wartości dla interesariuszy. Promocja regionu i miast, cele, narzędzia, budżet</p> <p>2. Produkty w marketingu terytorialnym.</p>	<p>1. Brańka, S. (2013). Możliwości identyfikacji i pomiaru aktywności marketingowej polskich miast. <i>Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse i Rynki Finansowe, Ubezpieczenia</i>, (64).</p> <p>2. Johann, M. (2014). Badanie poziomu satysfakcji klientów z produktów turystycznych oferowanych przez tour-operatorów. <i>Marketing i Rynek</i>,</p> <p>3. M. Koszembar-Wiklik, M. Macełko, (2015) Wykorzystanie public relations w kreowaniu kapitału symbolicznego miasta, <i>Zesz. Nauk. WSHumanitas, Zarządzani</i>, nr 4.</p>
<p>3. Badania reklamy – metodologia, etyka, praktyka.-analiza przypadków Psychologia poznawcza w reklamie. Wykorzystanie emocji w reklamie. - studia przypadków</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bond, J, Kirshenbaum, R. (2001). <i>Oszukać radar. Jak mówić do konsumenta, który nie chce słuchać</i>. Warszawa: WIG-Press 2. Ind, N. (2001). <i>Wielkie kampanie reklamowe</i>. Warszawa: Prószyński i S-ka 3. Sullivan, L. (2001). <i>Zgnieć pan to, panie Whipple. Jak robić świetne reklamy</i>. Warszawa: WIG-Press
<p>4. Kampanie i programy społeczne.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sargeant A. (2004). <i>Marketing w organizacjach non profit</i>. Kraków: Oficyna Ekonomiczna.

Literatura uzupełniająca:

1. Iwankiewicz-Rak, B. (2003). Marketing organizacji niedochodowych. W: A. Styś (red.). Marketing usług (s. 179). Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Kolokwium pisemne lub ustne, lub testowe	· 18-35
Praca pisemna**	· 18-35
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 15-30

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychopatologia pracy

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST / 12 NST	
ćwiczenia	18 ST / 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> ● Student identyfikuje i wskazuje, wymienia psychologiczne i społeczne uwarunkowania zaburzeń funkcjonowania osoby w miejscu pracy. Identyfikuje Źródła i zdrowotne konsekwencje stresu w pracy i przeciążenia pracą. ● Student wskazuje i wymienia odpowiednie teorie i potrafi zidentyfikować psychologiczne, moralne, kulturowe oraz organizacyjne uwarunkowania zachowań nieetycznych w organizacji, a także Źródła mobbingu. ● Student identyfikuje i wskazuje, wymienia zasady etyczne obowiązujące w pracy psychologa zatrudnionego w obszarze profilaktyki i walki z mobbingiem i innymi zachowaniami nieetycznymi. 	PSJ_W10 PSJ_W16 PSJ_W25
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> ● Student potrafi zastosować wiedzę z zakresu psychopatologii pracy w praktyce - potrafi dostrzec i nazwać zdrowotne skutki stresu zawodowego. ● Student analizuje wiadomości na temat Źródeł i konsekwencji zachowań nieetycznych w organizacji, w tym mobbingu. Rozpoznaje zachowania nieetyczne oraz wybrane cechy osób i organizacji, które sprzyjają mobbingowi. Planuje program profilaktyki i działania zapobiegające mobbingowi. 	PSJ_U4 PSJ_U5 PSJ_U6 PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> ● Student projektuje analizę Źródeł patologii w miejscu pracy i konsekwencji zdrowotnych stresu. Planuje i wybiera działania zaradcze. ● Student dostrzega i rozpoznaje zachowania nieetyczne oraz różne aspekty sytuacji, mających wpływ na decyzje moralne i zachowania pracowników. 	PSJ_K7 PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
1. Psychopatologia pracy. Określenie źródeł zagrożeń w obszarze funkcjonowania człowieka w pracy.	1. Bańka, A. (1996). <i>Psychopatologia pracy</i> . Poznań: Gemini. 2. Butcher, J.N., Hooley J.M., Mineka S. (2017). <i>Psychologia zaburzeń. DSM-5</i> . Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne (fragmenty)
2. Stres związany z pracą a zdrowie. Polietiologiczny model chorób i dysfunkcji somatycznych; mechanizmy pośredniczące: osobowość, zachowania zdrowotne, wsparcie społeczne i depresja.	1. Hesen, I. (2013). <i>Psychologia stresu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (fragmenty). 2. Schultz, D., Schultz S. E. (2002). <i>Psychologia a wyzwania dzisiejszej pracy</i> . Warszawa.
3. Stres związany z pracą a zdrowie psychiczne: zaburzenia związane ze stresem (PTSD, zaburzenia adaptacyjne), zaburzenia lękowe, zaburzenia afektywne i uzależnienia. Symulacja choroby.	1. Hesen, I. (2013). <i>Psychologia stresu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (fragmenty). 2. Juczyński, Z, Ogińska-Bulik, N (2009). Pomiar zaburzeń po stresie traumatycznym – polska wersja zrewidowanej Skali Wpływu Zdarzeń. <i>Psychiatria</i> , 6(1): 15-25. 3. Lis-Turlejska M. (2003). Zdarzenia traumatyczne – sposoby definiowania, pomiar i rozpowszechnienie. W: Strelau, J, Zawadzki, B, Kaczmarek, M. (red.), <i>Konsekwencje psychiczne traumy. Uwarunkowania i terapia</i> (s. 15-33). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
4. Zaburzenia psychiczne a funkcjonowanie zawodowe. Chory pracownik a otoczenie społeczne w miejscu pracy.	1. Hesen, I. (2013). <i>Psychologia stresu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (fragmenty).

	2. Schultz, D., Schultz S. E. (2002). <i>Psychologia a wyzwania dzisiejszej pracy</i> . Warszawa.
5. Profilaktyka i radzenie sobie z patologią w miejscu pracy. Strategie prewencyjne i interwencyjne. Kierunki działań.	1. Bańka, A. (1996). <i>Psychopatologia pracy</i> . Poznań: Gemini.

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
1. Zachowania nieetyczne w pracy. Rodzaje. Mobbing. Formy i skutki mobbingu. Zachowania kontrproduktywne w organizacji. Nieetyczne zachowanie proorganizacyjne.	1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 25). 2. Chudzicka-Czupała, A. (2013). <i>Etyczne zachowanie się człowieka w organizacji</i> . Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, r. 5.1 3. Durniat, K. (2011). Specyfika i konsekwencje mobbingu jako procesu obniżającego efektywność wykonywania pracy zawodowej. W: Juliszewski, T., Ogińska, H., Złowodzki, M. (red.), <i>Obciążenia psychiczne pracą - nowe wyzwania dla ergonomii</i> (s. 227-246). Warszawa: Komitet Ergonomii PAN.
2. Osobowościowe, kulturowe i moralne determinanty zachowań nieetycznych w organizacji - przegląd. Modele zachowania etycznego. Diagnoza źródeł mobbingu w organizacji - analiza studium przypadku.	1. Chudzicka-Czupała, A. (2013). <i>Etyczne zachowanie się człowieka w organizacji</i> . Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, r. 1, 2 2. Chudzicka-Czupała, A. (2012). Filozofia moralna jednostek jako przesłanka dobrych praktyk w biznesie. <i>Prace i Materiały Wydziału Zarządzania UG</i> , 1(3), 535-546.
3. Procesualność zachowania etycznego. Model Jonesa podejmowania decyzji etycznych w oparciu o cechy problemu etycznego. Analiza uwarunkowań podejmowania decyzji i zachowań	1. Chudzicka-Czupała, A. (2013). <i>Etyczne zachowanie się człowieka w organizacji</i> . Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, r. 3 2. Jones, T. M. (1991). Ethical Decision Making by Individuals in Organizations: an

nieetycznych, wynikających ze specyfiki kwestii podlegającej moralnej ocenie.	Issue-contingent Model. <i>Academy of Management Review</i> , 16, 366–395.
4. Uwarunkowania skutecznego radzenia sobie z zachowaniami nieetycznymi w miejscu pracy. Profilaktyka zachowań nieetycznych, przeciwdziałanie mobbingowi. Whistleblowing.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Chudzicka-Czupała, A. (2013). <i>Etyczne zachowanie się człowieka w organizacji</i>. Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, r. 5.3. 2. Chudzicka-Czupała, A., Grabowski, D., Wilczyńska, A. (2017). <i>Mobbing and discrimination in companies. The importance of prevention</i>. <i>Polish Journal of Applied Psychology</i>, 15, 1, 79-92 3. Rogowski, W. (2007). Whistleblowing: bohaterstwo, zdrada czy interes? <i>Przegląd Corporate Governance</i>. 1(9), 23-41.
5. Zachowania nieetyczne/ mobbing z perspektywy ofiary, sprawcy oraz świadka. Pomoc ofiarom przemocy. Cynizm organizacyjny jako skutek doświadczania zachowań nieetycznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Chudzicka-Czupała, A. (2013). <i>Etyczne zachowanie się człowieka w organizacji</i>. Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, r. 4.1. i 6 2. Marciniak, J. (2006). <i>Jak bronić się przed mobbingiem</i>. Kraków: Wydawnictwo „Ardeo”.

Literatura uzupełniająca:

1. Baka, Ł. (2017). *Zachowania kontrproduktywne w pracy. Dlaczego pracownicy szkodzą organizacji?* Warszawa: Scholar, fragmenty.
2. Bugdol, M. (2007). *Gry i zachowania nieetyczne w organizacji*. Warszawa: Wydawnictwo Difin, fragmenty.
3. Chomczyński, P. (2008). *Mobbing w pracy z perspektywy interakcyjnej. Proces stawania się ofiarą*. Łódź: Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, fragmenty.
4. Baka, Ł., Derbis, R., Walczak, R. (2015). Psychometryczne właściwości Kwestionariusza Zachowań Kontrproduktywnych CWB-C. *Czasopismo Psychologiczne-Psychological Journal*, 21 (2), 163-174.
5. Chudzicka-Czupała, A. (2016). Klimat etyczny i klimat sprawiedliwości w organizacji. Znaczenie oraz uwarunkowania. *Etyka Biznesu i Zrównoważony Rozwój. Interdyscyplinarne studia teoretyczno-empiryczne*, 1, 9-19.
6. Chudzicka-Czupała, A., Grabowski, D., Adamek, D. (2017). Kto bywa cyniczny w pracy? Zaangażowanie w pracę, przywiązanie do organizacji i etyka pracy a cynizm organizacyjny. *Zarządzanie Zasobami Ludzkimi*, 1, 114, 69-86.
7. Durniat, K. (2017). Percepcja roli specjalistów HR oraz stanowiska organizacji wobec mobbingu w miejscu pracy. *Zarządzanie Zasobami Ludzkimi*, 5(118), 75-87.
8. Grabowski, D. (2015). *Etyka pracy. Przekonania wartościujące pracę a zaangażowanie pracowników*. Katowice: Wydawnictwo UŚ.

9. Hirigoyen, M. F. (2002). *Molestowanie moralne. Perwersyjna przemoc w życiu codziennym*. Poznań: Wydawnictwo „W Drodze”.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Kolokwium pisemne lub ustne, lub testowe	· 26-50
Prace pisemne zespołowe lub indywidualne**	· 13-25
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 12-25

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Psychologia ekonomiczna i zachowań konsumenckich

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST / 12 NST	
ćwiczenia	18ST / 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student definiuje główne nurty zainteresowań psychologii ekonomicznej i dziedzin pokrewnych takich jak ekonomia, finanse behawioralne i zachowania konsumenckie. • Student porównuje najważniejsze teorie z zakresu psychologii ekonomicznej i zachowań konsumenckich. 	PSJ_W3 PSJ_W4 PSJ_W2 PSJ_W7
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student analizuje wyniki badań z pogranicza psychologii ekonomicznej, ekonomii behawioralnej i zachowań konsumenckich i odnosi je do praktyki. • Student omawia, interpretuje i ocenia zachowania i motywacje człowieka w zakresie decyzji i zachowań ekonomicznych w tym konsumenckich i odnosi je do praktyki 	PSJ_U3 PSJ_U9
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student uwzględnia ograniczenia epistemologiczne psychologii jako nauki stosowanej przy rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych z zakresu ekonomii, socjologii i psychologii. 	PSJ_K2

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:

<p>1. R(ewolucja) w rozumieniu zachowań konsumentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konsument racjonalny i świadomy - klasyczne podejście do zachowań konsumentów; - emocje, nieracjonalność, automatyzmy - zmiana w rozumieniu zachowań konsumenckich. Paradoks wyboru: - współczesny konsument w pułapce nadmiernej ilości produktów i usług; - maksymaliści i satysfakcjoniści – różnice indywidualne w reakcjach na zbyt duży wybór. 	<p>1. Stasiuk, K., Maison, D. (2014). <i>Psychologia konsumenta</i>. Warszawa: PWN roz. 1</p>
<p>2. Wiedza o zachowaniach konsumenckich - badania naukowe i badania rynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - różnice między badaniami naukowymi i badaniami rynku; - ilościowe i jakościowe badania rynku. 	<p>1. Stasiuk, K., Maison, D. (2014). <i>Psychologia konsumenta</i>. Warszawa: PWN roz. 2</p>
<p>3. Rola procesów poznawczych w zachowaniach konsumentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bodźce jawne i bodźce utajone; - kategorie w głowach konsumentów; - wiedza obiektywna i subiektywna; - zewnętrzne i wewnętrzne źródła informacji o rynku produktów i usług; - podobieństwo produktów – wykorzystanie psychologii zachowań konsumenckich w rozwiązywaniu problemów prawnych. 	<p>1. Stasiuk, K., Maison, D. (2014). <i>Psychologia konsumenta</i>. Warszawa: PWN, roz. 5</p> <p>2. Falkowski, A., Tyszka, T. (2011) <i>Psychologia zachowań konsumenckich</i>. Gdańsk: GWP, str. 336- 338 i 357 – 362</p>
<p>4. Motywacja w zachowaniach konsumenckich:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modele motywacji konsumenckiej; - dlaczego diabeł ubiera się u Prady - symboliczna wartość produktów i marek; - potrzeby unikalności i przynależności w zachowaniach konsumentów; 	<p>1. Stasiuk, K., Maison, D. (2014). <i>Psychologia konsumenta</i>. Warszawa: PWN, roz. 7</p>

<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba poznania i potrzeba różnorodności - motywacje o podłożu poznawczym w zachowaniach konsumenckich. 	
<p>5. Jak się kształtują i zmieniają postawy konsumentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - deklaracje a zachowanie; - postawy ambiwalentne i postawy utajone; - zmiana postaw. 	<p>1. Stasiuk, K., Maison, D. (2014). <i>Psychologia konsumenta</i>. Warszawa: PWN, podrozdziały 8.6, 8.7, 8.8</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Maison, D. (2010). *Jakościowe metody badań marketingowych*. Warszawa: PWN
2. Kieźel, E., Burgiel, A. (2017). *Wiedza ekonomiczna konsumentów a racjonalność ich zachowań*. Wydawnictwo Beck
3. Hoyer, W., McInnis D, Pieters, R., Chan, E., Northey, G. (2021). *Consumer behavior*. Melbourne: Cengage
4. Wójcik, P. (2017). *Psychografia konsumentów*. Wydawnictwo Słowa i Myśli

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
<p>1. Racjonalność w decyzjach ekonomicznych (Ewolucja podejścia do racjonalności w psychologii ekonomicznej i naukach pokrewnych od egoizmu do preferencji zorientowanych społecznie)</p>	<p>1. Zaleśkiewicz, T. (2011). <i>Psychologia ekonomiczna</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. R2</p>
<p>2. Pieniądz i ceny (Krótka historia pieniądza; Pieniądz z punktu widzenia ekonomii i innych nauk; Poznawcza i społeczna psychologia pieniądza, w tym spostrzeganie fizycznych cech i wartości pieniądza oraz wpływ aktywacji idei pieniądzy na zachowania społeczne)</p>	<p>1. Zaleśkiewicz, T. (2011). <i>Psychologia ekonomiczna</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. R5</p>
<p>3. Socjalizacja ekonomiczna (W jaki sposób uczymy się funkcjonować w świecie ekonomicznym – przegląd badań w tym: spostrzeganie pieniądza i jego Źródeł przez dzieci, rozumienie przez dzieci podstawowych pojęć rynkowych, rozumienie przez dzieci</p>	<p>1. Zaleśkiewicz, T. (2011). <i>Psychologia ekonomiczna</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. R4</p>

zachowań związanych z oszczędzaniem, nabywaniem ubezpieczeń i podatkami)	
4. Finanse osobiste - przegląd badań i teorii ekonomicznych i psychologicznych, w tym: oszczędzanie, inwestowanie, zadłużanie się i zarządzanie budżetem domowym oraz podatki	1. Zaleśkiewicz, T. (2011). Psychologia ekonomiczna. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.R6.
5. Dobrostan psychiczny a warunki ekonomiczne – przegląd badań - czy pieniądze dają szczęście? Wpływ wygranej na loterii na dobrostan; - materializm a dobrostan, motywy znaczenia pieniędzy a dobrostan	1. Czapiński, J. (2013). Diagnoza Społeczna 2013 Warunki i Jakość Życia Polaków. Cały Raport (PL). <i>Contemporary Economics</i> , 7(3.1). 2. Gardner, J., , Oswald, A. (2007). Money and mental wellbeing: A longitudinal study of medium-sized lottery wins. <i>Journal of Health Economics</i> , Vol. 26, 49–60. 3. Maison, D. (2013). Polak w Świecie finansów. PWN r.1

Literatura uzupełniająca:

1. Gąsiorowska, A. (2014). Psychologiczne znaczenie pieniędzy. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN.
2. Maison, D. (2013). Polak w świecie finansów. PWN
3. Niesiołędzka, M. (2013). *Dlaczego nie płacimy podatków?*. Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z oo.
4. Tyszka, T. (2004). *Psychologia ekonomiczna*. Gdańsk: GWP.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Kolokwium pisemne lub ustne, lub testowe	· 31-60
Praca pisemna indywidualna**	· 15-30
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 5-10

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Wyzwania związane z pracą w cyklu życia

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST / 12 NST	
ćwiczenia	18 ST / 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> ● Student identyfikuje i wskazuje, wymienia koncepcje kariery zawodowej oraz doradztwa zawodowego. ● Student posiada wiedzę na temat radzenia sobie w sytuacji z brakiem pracy i pomocy osobom społecznie wykluczonym. ● Student identyfikuje i wskazuje, wymienia ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości wykorzystującej wiedzę psychologiczną. 	PSJ_W2-W4 PSJ_W13-W15
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> ● Student projektuje i redaguje psychologiczną interpretację trudności indywidualnych na rynku pracy. ● Student wylicza i wyjaśnia możliwe konsekwencje udzielanej pomocy. ● Student wykorzystuje i integruje wiedzę z zakresu psychologii i dziedzin pokrewnych do oceniania złożonych zjawisk społecznych obejmujących problemy psychologiczne, wychowawcze, pomocowe i terapeutyczne. 	PSJ_U3 - U5 PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> ● Rozpoznaje i rozróżnia wartości, cele i zadania realizowane w praktyce psychologicznej. ● Monitoruje poziom swojej wiedzy i umiejętności, projektuje planuje uczenie się przez całe życie, doskonalenie osobiste i zawodowe z uwzględnieniem wymiaru interdyscyplinarnego. 	PSJ_K5 - K6

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
1. Przemiany na obecnym rynku pracy – wyzwania i zagrożenia. Zawody przyszłości i specyfika zmian w zatrudnieniu w wymiarze globalnym i regionalnym. Pojęcie wartości rynkowej kandydata do pracy.	1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 6, r. 8). 2. Turska, E. (2014). <i>Kapitał kariery ludzi młodych. Uwarunkowania i konsekwencje</i> . Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
2. Umiejętność kreowania własnej kariery zawodowej. Kompetencje kluczowe i zakres ich kształtowania w toku edukacji oraz pracy zawodowej.	1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 6). 2. Turska, E. (2014). <i>Kapitał kariery ludzi młodych. Uwarunkowania i konsekwencje</i> . Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego..
3. Podstawowe teorie wyboru zawodu, kapitał kariery ludzi młodych.	1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 6 i r. 7). 2. Bańka A., (2006). <i>Psychologiczne doradztwo karier</i> . Poznań: Stowarzyszenie Psychologia i Architektura.
4. Koncepcje kariery, charakter i kierunek zmian, problemy karier międzynarodowych.	1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 6 i r. 7). 2. Bańka A., (2006). <i>Psychologiczne doradztwo karier</i> . Poznań: Stowarzyszenie Psychologia i Architektura
5. Podstawowe metody poradnictwa zawodowego i karierowego, doradztwo całościowe.	1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 6 i r. 8).

Literatura uzupełniająca:

1. Bohdziewicz, P. (2010). Współczesne kariery zawodowe: od modelu biurokratycznego do przedsiębiorczego. *Zarządzanie Zasobami Ludzkimi*, 3-4, s. 39-56.
2. Paszkowska-Rogacz, A. (2009). *Doradztwo zawodowe: wybrane metody badań*. Warszawa: Wydawnictwo Difin.

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
1. Rodzaje wykluczenia społecznego – przyczyny, etapy, konsekwencje (zwolnienie po wielu latach, typ „skoczek”, zwolnienie wskutek wypalenia zawodowego, długotrwałe bezrobocie, imigracja, izolacja więzienna, rozpad rodziny, wykluczenia czasowe).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grotowska–Leder, K., Faliszek, J. (2005). (red.). <i>Ekskluzja i inkluzja społeczna: diagnoza, uwarunkowania, kierunki działań</i>. Toruń: Wydawnictwo Edukacyjne Akapit (wybrane fragmenty). 2. Rosalska, M., (2012). <i>Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego. Przewodnik dla nauczyciela i doradcy</i>. Warszawa: Wydawnictwo Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
2. Stygmatyzacja a aktywizacja – utrudnienia w podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej osób zmarginalizowanych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spytek–Badurska, G. (2011). <i>Aktywizacja zawodowa szczególnych kategorii bezrobotnych</i>. Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR. 2. Szymańska, M. (2007). Znaczenie pracy w Życiu człowieka. W: Gwoździcka-Piotrowska, M., Wołęjszo, J., Zduniak, A. (red.). <i>Edukacja w społeczeństwie „ryzyka”, bezpieczeństwo jako wartość</i>. Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa.
3. Analiza rzeczywistego rynku pracy – porównanie rynków, oferty, zagrożenia, prognozy. Autoanaliza pod kątem rynku pracy - możliwości dostosowawcze (mobilność, kompetencje, zasoby, możliwości prawne).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spytek–Badurska, G. (2011). <i>Aktywizacja zawodowa szczególnych kategorii bezrobotnych</i>. Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR. 2. Szymańska, M. (2007). Znaczenie pracy w Życiu człowieka. W: Gwoździcka-Piotrowska, M., Wołęjszo, J., Zduniak, A. (red.). <i>Edukacja w społeczeństwie „ryzyka”, bezpieczeństwo jako</i>

	<p><i>wartość</i>. Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa.</p> <p>3. Chester, E. (2006). <i>Młodzi w pracy. Jak zadbać o pracowników z pokolenia Y</i>. Gliwice: Wydawnictwo Helion.</p> <p>4. Lamri, J., (2020). <i>Kompetencje XXI wieku</i>. Warszawa: Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska</p>
<p>4. Źródła wsparcia – programy, instytucje, grupy wsparcia. Proces zmian – aktywizacja zawodowa i aktywizacja społeczna – kolejność działań. Czynne poszukiwanie pracy – metody poszukiwania pracy, obszar poszukiwań. Techniki autoorganizacyjne przeciwdziałające nawrotowi wykluczenia.</p>	<p>1. Spytek–Badurska, G. (2011). <i>Aktywizacja zawodowa szczególnych kategorii bezrobotnych</i>. Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR.</p> <p>2. Sidor-Rządkowska, M. (2018) <i>Coaching kariery. Doradztwo zawodowe w warunkach współczesnego rynku pracy</i>. Warszawa: Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska.</p>
<p>5. Tworzenie dokumentów aplikacyjnych – CV (chronologiczne, funkcjonalne, skill CV, success CV, list motywacyjny/przewodni, biznesplan oraz autoprezentacja w rozmowach z pracodawcą, kontrahentem).</p>	<p>1. Camp, R., Vielhaber, M.E., Simonetti, J.L. (2006). <i>Strategiczne rozmowy kwalifikacyjne. Jak zatrudnić dobrych pracowników</i>. Kraków: Wolters Kluwer Polska – OFICYNA.</p> <p>2. Dale, M. (2006). <i>Skuteczna rekrutacja i selekcja pracowników</i>. Kraków: Oficyna Ekonomiczna.</p> <p>3. Szkop, K. (2012). Trafność metod doboru personelu wykorzystywanych w przedsiębiorstwach. W: Grzegorzczak, A. (red.), <i>Procesy decyzyjne w warunkach niepewności</i> (s. 110-134). Warszawa: Wyższa Szkoła Promocji.</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Gabryszak, R., Magierek, D. (2009) (red). *Wprowadzenie do polityki społecznej*. Warszawa: Wydawnictwo Difin.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

- Bardzo dobra (5,0) - od 91 punktów do 100 punktów
 Dobra plus (4,5) - od 81 punktów do 90 punktów
 Dobra (4,0) - od 71 punktów do 80 punktów
 Dostateczna plus (3,5) - od 61 punktów do 70 punktów
 Dostateczna (3,0) - od 51 punktów do 60 punktów
 Niedostateczna (2,0) - poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Kolokwium pisemne lub ustne, lub testowe	· 18-35
Prace pisemne zespołowe lub indywidualne**	· 18-35
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 15-30

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Motywowanie i ocenianie pracowników

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST / 12 NST	
ćwiczenia	18ST / 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student identyfikuje możliwe sposoby motywowania finansowego i pozafinansowego pracowników oraz ich prawnych uwarunkowań i psychologicznych determinant. • Student analizuje przebieg i uwarunkowania procesu oceniania pracowników oraz stosowanych w nich narzędzi (AC i DC). • Student wymienia zasady etyczne obowiązujące w pracy psychologa pracującego w obszarze motywowania i oceniania pracowników. 	PSJ_W10-14 PSJ_W25-26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student projektuje indywidualnie lub zespołowo wybrane narzędzia stosowane w procesie motywowania i oceniania pracowników. 	PSJ_U3
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student posiada właściwą postawę etyczną obowiązującą w pracy psychologa pracującego w obszarze motywowania i oceniania pracowników • Student współpracuje w zespole interdyscyplinarnym współpracującym ze sobą w procesie motywowania i oceniania pracowników. 	PSJ_K7 PSJ_K3

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:

<p>1. Pojęcie i znaczenie płacy i wynagrodzeń. Kategorie płacy i ich znaczenie dla praktyki zarządzania. Płaca minimalna a minimum socjalne i minimum egzystencji. Płaca godziwa według Europejskiej Karty Społecznej. Płaca Średnia i jej znaczenie dla wyznaczenia pozycji płacowej firmy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 26). 2. Borkowska, S. (2004). <i>Wynagrodzenia – rozwiązywanie problemów w praktyce</i>. Kraków: Oficyna Ekonomiczna 2004 3. Gruszczyńska- Malec, G. (2001). Tworzenie systemu płac w firmie. Warszawa: Wydawnictwo Biblioteczka Pracownicza. 4. Oleksyn T. (2001). <i>Praca i płaca w zarządzaniu</i>. Warszawa: Międzynarodowa Szkoła Menedżerów. 5. Manikowski, R. (2021). Projektowanie systemów premiowych. Kraków: Wolters Kluwer Polska. 6. Woźniak, J. (2021). Współczesne systemy motywacyjne. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. 7. Kozłowski, W. (2020). Motywowanie pracowników w organizacji. Warszawa: CeDeWu.
<p>2. Funkcje płacy: kosztowa, dochodowa, motywacyjna, społeczna i rynkowa. Współczesne koncepcje wynagradzania: za kompetencje kafeteryjne i pakietowe. Zasady tworzenia systemów premiowania w praktyce przedsiębiorstw. Narzędzia tworzenia efektywnych i motywacyjnych systemów wynagradzania.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 26). 2. Borkowska, S. (2001). <i>Strategie płac</i>. Kraków: Dom Wydawniczy ABC. 3. Kopertyńska, M. (2000). <i>System płac przedsiębiorstwa</i>. Wrocław: Wyd. Akademii Ekonomicznej. 4. Manikowski, R. (2021). Projektowanie systemów premiowych. Kraków: Wolters Kluwer Polska. 5. Woźniak, J. (2021). Współczesne systemy motywacyjne. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
<p>3. Psychologiczne determinanty motywowania i satysfakcji z pracy pracowników. Motywowanie a budowanie przywiązania do organizacji i zaangażowania w</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 26). 2. Kopertyńska. M.W. (2009). <i>Motywowanie pracowników – teoria i praktyka</i>. Warszawa: Placet.

pracę. Nagrody i kary jako motywatory.	3. Nieżurawska-Zajęc, J. (2020). <i>Motywowanie pracowników zróżnicowanych pokoleniowo</i> . Warszawa: CeDeWu.
--	--

Literatura uzupełniająca:

- Poels, F. (2002). *Wartościowanie stanowisk pracy i strategię wynagrodzeń: jak wprowadzać efektywny system*. Kraków: Oficyna Ekonomiczna.

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
1. System i proces motywacyjny. Indywidualne narzędzia motywowania pracowników. Oczekiwania pracowników determinantą systemu motywacyjnego.	<ol style="list-style-type: none"> Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 26). Kozłowski, W. (2017). <i>Motywowanie pracowników w organizacji</i>. Warszawa: CeDeWu.
2. 13 zasad motywowania pozafinansowego. Motywacja a manipulacja. Style zarządzania a skuteczność motywowania.	<ol style="list-style-type: none"> Nieckarz, Z. (2011). <i>Psychologia motywacji w organizacji</i>. Warszawa: Wydawnictwo Difin. Wikiera, A. (2015). <i>Alfabet motywacji</i>. Warszawa: Wydawnictwo Poltext. Kopertyńska, M. W. (2009). <i>Motywowanie pracowników, teoria i praktyka</i>. Warszawa: Agencja Wydawnicza Placet. 2009
3. Motywowanie w różnych sytuacjach trudnych w pracy szefa: nagradzanie, karanie, expose, mediacje między pracownikami, negocjacje z pracownikiem.	<ol style="list-style-type: none"> Kozłowski, W. (2017). <i>Motywowanie pracowników w organizacji</i>. Warszawa: CeDeWu Strycharczyk, D. (2017). <i>Odporność psychiczna. Strategie i narzędzia rozwoju</i>. Gdańska: GWP.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

- Bardzo dobra (5,0) - od 91 punktów do 100 punktów
 Dobra plus (4,5) - od 81 punktów do 90 punktów

- Dobra (4,0) - od 71 punktów do 80 punktów
 Dostateczna plus (3,5) - od 61 punktów do 70 punktów
 Dostateczna (3,0) - od 51 punktów do 60 punktów
 Niedostateczna (2,0) - poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Egzamin. Kolokwium pisemne lub ustne, lub testowe	· 18-35
Praca pisemna**	· 18-35
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 15-30

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Szkolenia i rozwój osobisty

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	15 ST / 12 NST	
warsztat	15 ST / 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> ● Student analizuje przebieg, i uwarunkowania procesu szkoleń pracowników i rozwoju osobistego oraz identyfikuje stosowane w nich narzędzia, i ich podstawy psychologiczne. ● Student identyfikuje i wskazuje, wymienia zasady etyczne obowiązujące w pracy psychologa pracującego w obszarze szkoleń i rozwoju pracowników oraz rozwoju osobistego. ● Student identyfikuje i wskazuje, wymienia modele i standardy coachingu. Określa miejsce zagadnień coachingu w różnych przedmiotach psychologii i powiązaniach tych zagadnień z innymi dyscyplinami naukowymi. ● Rozróżnia i wymienia terminologię dotyczącą zagadnień szkoleń i coachingu. 	PSJ_W9-W16 PSJ_W25-W26 PSJ_W25-26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> ● Student redaguje i projektuje indywidualnie lub zespołowo zastosowanie w praktyce wybranych narzędzi stosowanych w procesie szkoleń i rozwoju pracowników oraz rozwoju osobistego wykorzystując przy tym wiedzę z zakresu psychologii. ● Student obserwuje, interpretuje i ocenia zachowania człowieka i kierujące nimi motywy w kontekście zmiany rozwojowej. ● Student krytycznie analizuje skuteczność i przydatność stosowanej wiedzy oraz podejmowanych na jej podstawie działań nabytych w trakcie uczenia się oraz podczas praktyki zawodowej – w charakterze coacha. 	PSJ_U3 PSJ_U13
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> ● Student posiada właściwą postawę etyczną obowiązującą w pracy psychologa zatrudnionego w obszarze szkoleń i rozwoju pracowników oraz rozwoju osobistego. 	PSJ_K3 PSJ_K6 PSJ_K7

	<ul style="list-style-type: none"> ● Student monitoruje poziom swojej wiedzy i umiejętności, projektuje planuje uczenie się przez całe życie, doskonalenie osobiste i zawodowe z uwzględnieniem wymiaru interdyscyplinarnego. ● Student planuje podejmowanie wyzwań zawodowych i osobistych. Projektuje indywidualne i zespołowe działania profesjonalne w zakresie zagadnień związanych ze zmianą rozwojową. 	
--	---	--

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
<p>1. Szkolenia i rozwój pracowników – wprowadzenie: przegląd najczęściej stosowanych form i metod (rodzaje szkoleń, coaching, mentoring, action learning, gamifikacja itp.). Standardy coachingu według ICF i innych organizacji skupiających coachów. Kategoryzacja modeli coachingowych - od struktury do procesu.</p>	<p>1. Sidor-Rządkowska, M. (2009). (red.) <i>Coaching. Teoria, praktyka, studia przypadków</i>. Kraków: Oficyna Wolters Kluwer.</p> <p>2. Sidor-Rządkowska, M. (2012). <i>Profesjonalny coaching. Zasady i dylematy etyczne w pracy coacha</i>. Kraków: Oficyna Wolters Kluwer.</p> <p>3. Smółka, P. (2009). (red.) <i>Coaching. Inspiracje z perspektywy nauki, praktyki i klientów</i>. Gliwice: Wydawnictwo Helion.</p>
<p>2. Badanie potrzeb szkoleniowych i projektowanie procesów rozwojowych pracowników: diagnoza potrzeb, definiowanie celów, dobór treści i grup szkoleniowych, projektowanie kompleksowych programów rozwojowych dla pracowników.</p>	<p>1. Boydell, T. I Leary, M. (2006). <i>Identyfikacja potrzeb szkoleniowych</i>. Kraków: Oficyna Wolters Kluwer.</p> <p>2. Mayo, A. (2002). <i>Kształtowanie strategii szkoleń i rozwoju pracowników</i>. Kraków: Oficyna Wolters Kluwer.</p>

<p>3. Zarządzanie projektem szkoleniowo - rozwojowym w praktyce: jak wybrać firmę szkoleniową oraz profesjonalnego Trenera i Coacha, jak zrealizować dobry sampling, jak ocenić skuteczny program szkolenia, jakie metody rozwojowe wybrać, tworzenie harmonogramu projektu, etyka i błędy w zarządzaniu projektami szkoleniowo - rozwojowymi.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mayo, A. (2002). <i>Kształtowanie strategii szkoleń i rozwoju pracowników</i>. Kraków: Oficyna Wolters Kluwer. 2. Jarmuż, S. i Witkowski, T. (2004). <i>Podręcznik trenera</i>. Wrocław: Biblioteka Moderadora.
<p>4. Ocena efektywności programów szkoleniowo-rozwojowych: definiowanie wskaźników, model Kirkpatricka, techniki i narzędzia procesu ewaluacji, oceny krótko- i długoterminowe, ROI itp..</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirkpatrick, D. (2001). <i>Ocena efektywności szkoleń</i>. Warszawa: Wydawnictwo: Studio EMKA. 2. Kossowska, M., Jarmuż, S. i Witkowski, T. (2008) <i>Psychologia dla trenerów. Szkolenia</i>. Kraków: Oficyna Wolters Kluwer.

Warsztat	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Metody aktywizujące w pracy z grupą. Etapy i proces pracy z grupą. Projektowanie szkoleń i ćwiczeń z uwzględnieniem cyklu Kolba i dynamiki grupy. Ćwiczenie umiejętności tworzenia scenariusza szkolenia i scenariusza ćwiczeń. Prezentacje własne. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Weinstein-Fitzgerald, K. (1999). <i>Action learning</i>. Warszawa: Wydawnictwo: Petit. 2. Vopel, K. (2004). <i>Warsztaty – skuteczna forma nauki. 80 porad dla moderatorów</i>. Kielce: Wydawnictwo Jedność.
<ol style="list-style-type: none"> 2. Radzenie sobie z trudnymi sytuacjami podczas pracy z grupą – metody i techniki pracy. Strategie pracy z oporem. Metody pracy z zastrzeżeniami uczestników. Zarządzanie emocjami swoimi i innych. Wysoki standardy szkoleń – na co zwracać szczególną uwagę. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Corey, M. i Corey, G. (2002). <i>Grupy. Metody grupowej pomocy psychologicznej</i>. Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. 2. Kottler, J. (2003). <i>Opór w psychoterapii. Jak pracować z trudnym klientem?</i> Gdańsk: GWP.

<p>3. Praca z klientem indywidualnym i praca z klientem zespołowym w coachingu. Podstawowe obszary zastosowań coachingu w pracy z klientem indywidualnym.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czarkowska, L. (2010). Profesjonalizm i proces profesjonalizacji w coachingu. <i>Coaching Review</i>, 1, 40- 55. 2. Law, H., Ireland, S., Hussain, Z. (2010). <i>Psychologia coachingu</i>. Warszawa: PWN. 3. Rock, D., Page, L. J. (2014). <i>Fundamenty Coachingu. Neurobiologia a skuteczna praktyka</i>. Warszawa: Co & Me.
<p>4. Cele rozwojowe jednostki i narzędzia wspierające ich osiągnięcie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasterski, M. (2016). <i>Insights. Droga do mentalnej dojrzałości</i>. Gliwice: Wydawnictwo Helion. 2. Kimsley-House. H., Kimsley-House K., Sandahl, P., Whitwort, L. (2018). <i>Co-Active Coaching</i>. London: Wydawnictwo John Murray Press.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Kolokwium pisemne lub ustne, lub testowe	· 18-35
Prace pisemne zespołowe lub indywidualne**	· 18-35
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 15-30

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

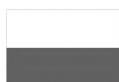

Sylabus opracowany w ramach *Zintegrowanego programu rozwoju SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego*, „Zadanie 4 - Wykorzystanie informacji z rynku pracy do projektowania kształcenia Uniwersytetu SWPS dopasowanego do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego”. Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Praca z grupą i psychologia władzy

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST / 12 NST	
ćwiczenia	18 ST / 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student analizuje czynniki indywidualne i sytuacyjne warunkujące funkcjonowanie grupy lub zespołu w tym najważniejsze procesy grupowe, teorie z zakresu psychologii władzy i przywództwa • Student określa wybrane techniki i narzędzia stosowane w procesie budowania i zarządzania grupą/zespołem • Student wymienia zasady etyczne obowiązujące w pracy psychologa zatrudnionego w obszarze zarządzania grupą/zespołem 	PSJ_W10-14 PSJ_W17-18 PSJ_W25-26
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student potrafi stosuje wiedzę z zakresu przywództwa, psychologii władzy oraz procesów grupowych w praktyce • Student opracowuje indywidualnie lub zespołowo i stosuje w praktyce wybrane techniki stosowane w budowaniu i zarządzaniu zespołem oraz w pracy z grupą 	PSJ_U3 PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student posiada właściwą postawę etyczną obowiązującą w pracy psychologa zatrudnionego w obszarze zarządzania zespołem 	PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:

<p>1 Psychologia władzy i przywództwa – wybrane teorie i wyniki badań</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Avery G.C. (2009), <i>Przywództwo w organizacji</i>, PWE. Wybrane strony. 2. Williams M (2009), <i>Przywództwo w świecie biznesu. Teoria i praktyka dla menedżerów</i>, Wolters Kluwer. Wybrane strony.
<p>2. Menedżer a przywódca. Teorie przywództwa: teorie cech psychologicznych, teorie behawioralne, teorie uwarunkowań. Przywództwo transformatywne</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i>. Warszawa: Scholar. Rozdz. 17. 4. Wiśniewska – Juszcak, D. (2013). Konsekwencje stosowania różnych narzędzi władzy. <i>Psychologia Społeczna</i>, 8 (2), 125- 134
<p>3. Rywalizacja i współpraca (definicje, podejścia teoretyczne, preferencje interpersonalne).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aronson.E., Wilson, T., D., Akert, R.,M. (1997). <i>Psychologia Społeczna. Serce i umysł</i>. Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo. (s. 354-399). 2. Kenrick, D.,T., Neuberg, S.,L., Cialdini, R.,B. (2002). <i>Psychologia społeczna</i>. Gdańsk: GWP. (283-295, 306-317, 599-631) 3. Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i>. Warszawa: Scholar. Rozdz. 16.

Literatura uzupełniająca:

1. Gobillot E. (2008), *Przywództwo przez integrację*, Oficyna a Wolters Kluwer business,
2. Pajak K., Zduniak A. (2003), *Kierownik w XXI wieku*, Dom Wydawniczy Elipsa,
3. Penc J. (2003), *Kreatywne kierowanie*, Agencja Wydawnicza Placet,

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Skutki rywalizacji i współpracy w biznesie – gra biznesowa oraz studia przypadków. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hełka, A. M. (2012). Socially oriented preferences in decision making and their relation with work and home environment. <i>Polish Psychological Bulletin</i>, 43(2), 112-123.

	2. Zaleśkiewicz, T., & Hełka, A. (2007). Trening współpracy/rywalizacji jako forma wpływu na zachowanie ludzi w dwuosobowej grze zaufania. <i>Decyzje</i> , (7).
2. Grupa a zespół w organizacjach. Budowanie zespołu – czynniki wspierające i hamujące budowanie efektywnego zespołu. Jak budować zespół w praktyce. Modele efektywności zespołu. Praca z grupą.	1. Brown, R. (2006). <i>Procesy grupowe</i> . Gdańsk: GWP. (s. 17-69, 116-231) 2. Kenrick, D., T., Neuberg, S., L., Cialdini, R., B. (2002). <i>Psychologia społeczna</i> . Gdańsk: GWP. (s.: 306-317) 3. Wojciszke, B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i> . Warszawa: Scholar. Rozdz. 18.
3. Funkcje i role kierownicze we współczesnym przedsiębiorstwie. Style kierowania (budowanie siatki stylów wg R. Blake’a & J. Mouton). Studia przypadków	1. Fołtyn, H. (2006). Siatka kierownicza w praktyce menedżerskiej. <i>Studia i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego</i> , 2, 83-97. 2. Żukowski, P. (2008). Profesjonalna sylwetka współczesnego menedżera. <i>Problemy profesjologii</i> , 1, 25-40.
4. Profil kompetencyjny przywódcy: osobowość przywódcy, cechy psychologiczne (model wielkiej piątki, model Myers-Briggs), umiejętności społeczne, konceptualne i zadaniowe. Przywództwo charyzmatyczne i jego uwarunkowania. Zachowania przywódców w kontekście kultury organizacyjnej firm. Istota i źródła władzy (pozycyjne i osobowe źródła władzy). Typy pseudoprywódców.	1. Kożusznik, B., Pollak, A., Paliga, M. (2020). Przywództwo w organizacji. W B. Rożnowski, P. Fortuna (red.), <i>Psychologia biznesu</i> (s. 319-336). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA. ISBN: 978-83-01-21177-6.

Literatura uzupełniająca:

1. Chybicka, A. (2006). *Psychologia twórczości grupowej. Jak moderować zespoły twórcze i zadaniowe?* Warszawa: Oficyna Wydawnicza IMPULS.
2. Doliński D. (1998). Ciemne strony polemiki o rywalizacji. *Przegląd Psychologiczny*, tom 41. nr 3/4
3. Doliński D. (1998) Ciemna strona rywalizacji. *Przegląd Psychologiczny*. 1998, tom 41. nr 3/4
4. Gade, E. G. (2005). *Skuteczne prowadzenie grupy*. Kraków: Wydawnictwo Wam.

4. Holpp, L. (2001). *Jak kierować zespołami?* Warszawa: Oficyna Wydawnicza READ ME
5. Kossowska, I., Sołtyśńska, M. (2007). *Budowanie zespołów*. Kraków: Oficyna ekonomiczna.
6. Mathieu, J., Maynard, M.T., Rapp, T., Gilson, L. (2008). Team Effectiveness 1997-2007: A Review of Recent Advancements and a Glimpse Into the Future. *Journal of Management*, 34, 3, 410-476.
7. Mathieu J. E., Tannenbaum S. I., Donsbach J. S., Alliger G. M. (2014), A Review and Integration of Team Composition Models Moving toward a Dynamic and Temporal Framework. *Journal of Management*, 40(1), 130–160.
8. Olster, C.K. (2002). *Grupy*. Poznań: Zys i S-ka.
9. Stephen, W.G., Stephen, C.W. (2000). *Wywieranie wpływu na grupy. Psychologia relacji*. Gdańsk: GWP.
10. Szczupaczyński, J. (2002). *Anatomia zarządzania organizacją*. Warszawa: Międzynarodowa Szkoła Menedżerów.
11. Tyska, T. (1998) Jasne strony rywalizacji. *Przegląd Psychologiczny*, tom 41, nr 3/4.
12. Van Knippenberg, D, Hogg, M. A. (2003). *Leadership and power. Identity Processes in Groups and Organizations*. Londyn: Sage Publications.
13. Wageman, R. , Gardner, H., Mortensen, M. (2012), The changing ecology of teams: New directions for teams research. *Journal of Organizational Behavior*, 33, 301-315.
doi:10.1002/job.1775
14. Yukl, G. (2010). *Leadership in organizations (7th ed.)*. Pearson.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian pisemny	· 18-35
Prace pisemne zespołowe lub indywidualne**	· 15-30
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 18-35

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Kultura i klimat organizacji

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12 ST / 12 NST	
ćwiczenia	18 ST / 12 NST	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> ● Student identyfikuje i wymienia główne nurty teoretyczne i badawcze psychologii organizacji, psychologii kulturowej i międzykulturowej oraz dziedzin pokrewnych takich jak socjologia, psychologia społeczna oraz ekonomia. ● Student identyfikuje i wskazuje, wymienia teorie, terminologię i wyniki badań z zakresu psychologii organizacji oraz psychologii kulturowej i międzykulturowej. ● Student rozpoznaje psychologiczne mechanizmy akceptacji i identyfikacji wartości, i norm organizacji (firmy). ● Student rozpoznaje i omawia ideę społecznej odpowiedzialności biznesu oraz jej psychologiczne aspekty. ● Student rozpoznaje i omawia psychologię miejsca i wymienia badania prowadzone w tym obszarze. 	PSJ_W2-W4 PSJ_W7 PSJ_W17-W18 PSJ_W24
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> ● Student analizuje wyniki badań dotyczących kultury organizacji oraz kultur narodowych. ● Student obserwuje, interpretuje i ocenia zachowania i motywy człowieka w kategoriach akceptacji wartości kultury organizacji, przestrzegania norm organizacyjnych oraz ocenia klimat organizacji. ● Student omawia i ocenia elementy polityki organizacji w zakresie prowadzonych przez nią działań wewnętrznych i zewnętrznych CSR. 	PSJ_U3-U5 PSJ_U6 PSJ_U8-U9
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> ● Student projektuje pracę w zespole interdyscyplinarnym zajmującym się procesem zwiększania uczestnictwa pracowników. Współpracuje z socjologami, ekonomistami i prawnikami. 	PSJ_K3-K4, PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
1 Psychologia organizacji a psychologia kulturowa i międzykulturowa. Przedmiot badań psychologii indygenicznej. Kultura organizacji a kultura narodowa. Porównanie terminów i zakres ich stosowania na gruncie psychologii organizacji.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 16). 2. Bjerke, B. (2004). <i>Kultura a style przywództwa</i>. Kraków: Oficyna Ekonomiczna. 3. Hofstede, G. (2007). <i>Kultury i organizacje. Zaprogramowany stan umysłu</i>. Warszawa: PWE.
2. Historia CSR i etyki biznesu. Sposoby ujęcia i obszary CSR, korzyści płynące z CSR, pojęcie interesariuszy. Etyka pracy jako zmienna opisująca kulturę. Maxa Webera pojęcie etosu gospodarczego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 18).
3. Teoretyczne modele CSR i ich klasyfikacja. Aplikacje teorii, instrumenty i metody pomiaru CSR. Psychologiczne aspekty CSR, badania i perspektywy badawcze.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 18).
4. Klimat organizacji – znaczenie i pomiar. Wymiary klimatu organizacyjnego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 16).

Literatura uzupełniająca:

1. Grabowski, D. (2015). *Etyka pracy. Przekonania wartościujące pracę a zaangażowanie pracowników*. Katowice: Wydawnictwo UŚ.

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:

<p>1. Funkcje, rodzaje, poziomy i wymiary kultur organizacyjnych. Wymiary stabilność – elastyczność, orientacja na sprawy wewnętrzne – zewnętrzne. Kultury organizacyjne: klan, adhokracja, hierarchia i rynek – znaczenie i charakterystyka. Diagnoza kultury i badanie klimatu organizacji.</p>	<p>1. Cameron, K., Quinn, R. (2003). <i>Kultura organizacyjna – diagnoza i zmiana</i>. Kraków: Oficyna Ekonomiczna.</p> <p>2. Trompenaars, A., Hampden-Turner, Ch., (2002). <i>Siedem wymiarów kultury. Znaczenie różnic kulturowych w działalności gospodarczej</i>. Kraków: Oficyna Ekonomiczna.</p>
<p>2. Podstawowe wymiary zróżnicowania kulturowego. Indywidualizm i kolektywizm. Dystans władzy, równość - hierarchiczność stosunków społecznych. 7 wymiarów kultury.</p>	<p>1. Rożnowski, B., Fortuna, P. (2020). <i>Psychologia biznesu</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (wybrane fragmenty, r. 16).</p> <p>2. Trompenaars, A., Hampden-Turner, Ch., (2002). <i>Siedem wymiarów kultury. Znaczenie różnic kulturowych w działalności gospodarczej</i>. Kraków: Oficyna Ekonomiczna.</p>
<p>3. Podstawowe pojęcia. Definicje miejsca i przestrzeni. Psychologia miejsca Davida Cantera. Podejścia teoretyczne w badaniach nad miejscem. Podejście geografii humanistycznej (Tuan i Relph), fenomenologiczne (Tuan) i psychologii ekologicznej (Barker, Gibson).</p>	<p>1. Lewicka, M. (2012). <i>Psychologia miejsca</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe "Scholar".</p>

Literatura uzupełniająca:

- Hampden-Turner, Ch., Trompenaars, F. (2003). *Siedem kultur kapitalizmu*. Kraków: Oficyna Ekonomiczna.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punkcja*
Kolokwium pisemne lub ustne, lub testowe	· 18-35
Prace pisemne zespołowe lub indywidualne**	· 18-35
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 15-30

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

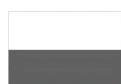
** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Komunikacja w biznesie i organizacjach. Aspekty międzykulturowe i PR

Rok akademicki	
Kierunek studiów	psychologia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Forma studiów	stacjonarna / niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

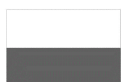
Forma zajęć	Liczba godzin	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	15 ST / 12 NST	

Ćwiczenia	15 ST / 12 NST	
------------------	----------------	--

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student definiuje proces komunikacji, komunikację międzykulturową, etnocentryzm kulturowy, analizuje uwarunkowania adaptacji kulturowej. • Student wymienia aspekty etyczne komunikacji, formy manipulacji w relacjach międzyludzkich i formy zachowań ingracyjnych. • Student wyjaśnia elementy etykiety kulturowej w biznesie oraz analizuje pod kątem skuteczności negocjacje międzykulturowe. • Student definiuje pojęcia z zakresu public relations oraz wyjaśnia miejsce i rolę PR w procesach komunikacyjnych. • Student identyfikuje etyczne aspekty PR. 	PSJ_W3 PSJ_W4 PSJ_W10 PSJ_W17-18 PSJ_W24
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Student wskazuje sposoby prowadzenia walki ze stereotypami kulturowymi i dyskryminacją oraz planuje działania profilaktyczne w tym zakresie. • Student charakteryzuje obszary i metody stosowane w działaniach PR w organizacji. 	PSJ_U8 PSJ_U12-13
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Student oddziałuje na innych ludzi podczas pracy z grupą. • Student komunikuje się z otoczeniem za pomocą wybranych narzędzi PR. • Student przejawia właściwą postawę w zakresie współpracy z zespołem interdyscyplinarnym (często spotykanym w praktyce w działaniach PR). 	PSJ_K3 PSJ_K4 PSJ_K6-8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Zagadnienia mogą być realizowane w dowolnej kolejności.

Wykład	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
<p>1. Proces komunikowania się i jego modele. Warunki efektywnej komunikacji. Pojęcie i rola otwartości i znaczenie zaufania w komunikacji interpersonalnej. Źródła przeszkód w porozumiewaniu się. Manipulacja w relacjach międzyludzkich, formy zachowań ingracyjnych. Etyczny wymiar komunikacji.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Morreale S.P., Spitzberg B.H., Barge J.K.(2007). <i>Komunikacja między ludźmi</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, r. 1. 2. Stewart, J. (2002). <i>Mosty zamiast murów</i>. Warszawa: PWN, r. 8. 3. Chlewiński Z. (1985). Ingracjacja jako technika manipulacji obrazem siebie. <i>Seminare. Poszukiwania naukowe</i>, 7, 29-37
<p>2. Style komunikacji rozpatrywane w kategoriach kontaktów międzykulturowych. Etnocentryzm kulturowy i jego konsekwencje. Wybrane modele analizowania różnic kulturowych w kontekście komunikacji międzykulturowej (Kluckhohn-Strodtbeck, Hofstede, Hall, Trompenaars i Hampden-Turner, Warner i Beamer. Gesteland).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Simpson D. (2012). Modele analizowania różnorodności kulturowej w biznesie międzynarodowym. <i>Prace i Materiały Instytutu Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego</i>, 31, 585-607 2. Hampden-Turner Ch., Trompenaars A. (1998). <i>Siedem kultur kapitalizmu</i>. Warszawa: Dom Wydawniczy ABC, fragmenty 3. Gesteland R.R. (2000). <i>Różnice kulturowe a zachowania w biznesie</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, fragmenty. 4. Hall E.T. (2009). <i>Ukryty wymiar kultury</i>. Warszawa: Muza. 5. Hofstede G., Hofstede G.J., Minkov M. (2011). <i>Kultury i organizacje</i>. Warszawa: PWE. 6. Stewart J. (2002). <i>Mosty zamiast murów</i>. Warszawa: PWN, r.15.
<p>3. Wyraz twarzy - badania mimiki.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojciszke B. (2011). <i>Psychologia społeczna</i>. Warszawa: Wyd. naukowe Scholar, r. 5 Spostrzeganie osób
<p>4. Stereotypy narodowościowe, uprzedzenia i dyskryminacja. Walka i profilaktyka. Szok kulturowy pierwotny i wtórny, adaptacja kulturowa.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Matsumoto D., Juang L. (2007). <i>Psychologia międzykulturowa</i>. Gdańsk: GWP, 8s. 5-122 (roz. na temat etnocentryzmu, uprzedzeń i stereotypów) 2. Simpson D. (2014). Ekspatrianci wobec szoku kulturowego i odwróconego szoku

	kulturowego. <i>Biznes Międzynarodowy w Gospodarce Globalnej</i> , 33, 555–570.
--	---

Literatura uzupełniająca:

1. Adler, R. B., Rosenfeld, L. B. i Proctor, R. F. (2016). *Relacje interpersonalne, proces porozumiewania się*. Poznań: Dom Wydawniczy Rebis. Zakres stron: 33-61.
2. Boski, P. (2010). *Kulturowe ramy zachowań społecznych. Podręcznik psychologii międzykulturowej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. (roz. 13 Psychologia akulturacji, roz. 14. Stosowana psychologia międzykulturowa).
3. Bartosik-Purgat, M. (2010). *Otoczenie kulturowe w biznesie międzynarodowym*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
4. Białek, K., Kowalska, A., Kownacka, E., Piegat-Kaczmarczyk, M. (2008). *Warsztaty kompetencji międzykulturowych – podręcznik dla trenerów*. Warszawa: Universitas Varsoviensis.
5. Glinka, B., Jelonek, A. (red.) (2010). *Zarządzanie międzykulturowe*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
6. Karcz, K. (red.) (2004). *Komunikacja międzykulturowa w integrującej się Europie*. Katowice: CBiE AE.
7. Krzykała-Schaefer, R. (red.) (2010). *Zarządzanie międzykulturowe w jednoczącej się Europie*. Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu.

Ćwiczenia	
Treści programowe:	Literatura obowiązkowa:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Protokół i etykieta kulturowa w biznesie, negocjacje międzykulturowe. Komunikacja werbalna i niewerbalna w komunikacji międzykulturowej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Glinka, B., Jelonek, A. (red.) (2010). <i>Zarządzanie międzykulturowe</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. 2. Kozak, E. (2005). Komunikacja werbalna i niewerbalna w porozumiewaniu się międzykulturowym. <i>Kultura i Edukacja</i>, 4, 52-58. 3. Krzykała-Schaefer, R. (red.) (2010). <i>Zarządzanie międzykulturowe w jednoczącej się Europie</i>. Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. 4. Meyer, E. (2014). <i>The culture map</i>. New York: PublicAffairs. 5. Szymczyk, W. (2018). <i>Etykieta w biznesie i administracji publicznej z elementami</i>

	<i>protokołu dyplomatycznego. Warszawa: Wydawnictwo DIFIN.</i>
2. Podstawy public relations. Zadania i narzędzia PR. Podmiotowość ogólna i komunikacyjna w działaniach public relations.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Black, S. (2001). <i>Public relations</i>. Kraków: Oficyna Ekonomiczna Grupa Wolters Kluwer 2001 2. Seitel, F. (2003). <i>Public Relations w praktyce</i>. Warszawa: Wydawnictwo Felberg. 3. Szymańska, A. (2004). <i>Public Relations w zintegrowanej komunikacji marketingowej</i>. Wrocław: Oficyna Wydawnicza UNIMEX.
3. Relacje z mediami. Tworzenie skutecznych przekazów medialnych. Przygotowanie i prowadzenie spotkań publicznych. Planowanie i pomiar efektywności kampanii PR.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Andrzejewski, P., Kot, W. (2002). <i>Media Relations – budowanie reputacji firmy</i>. Warszawa: Wydawnictwo Poltext. 2. Gawroński, S. (2006). <i>Media relations. Współpraca dziennikarzy i specjalistów PR</i>. Rzeszów: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania.

Literatura uzupełniająca:

1. Wojcik, K (2000). *Public Relations od A do Z* (t. 1 i 2). Warszawa: Agencja Wydawnicza Placet.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów (przedmiot musi być powtórzony)

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Kolokwium pisemne lub ustne, lub testowe	· 18-35

Praca pisemna**	· 18-35
Zadania realizowane w trakcie zajęć**	· 15-30

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

** Praca pisemna i zadania realizowane w ramach zajęć będą bazowały na aplikowaniu udokumentowanej wiedzy naukowej do celów praktycznych, osadzonych w konkretnych realiach różnego typu organizacji

Psychologia a prawo. Płaszczyzny teoretyczne i aplikacyjne (związki i rozbieżności)

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12/12	
ćwiczenia	18/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikuje i wskazuje prawne, organizacyjne oraz etyczne uwarunkowania działalności biegłego psychologa w obszarze stosowania prawa • Dostrzega mankamenty regulacji prawnych, które bezpośrednio dotyczą pojęć i zjawisk psychologicznych, ale w procesie stanowienia których pominięto aktualną wiedzę psychologiczną • Wskazuje ograniczenia terminologii i konstruktów psychologicznych przy rozwiązywaniu problemów z pogranicza prawa i psychologii 	PSJ_W25 PSJ_W26 PSJ_W7
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi opisywać, analizować i interpretować zachowania człowieka, który w różnych rolach (np. podejrzanego/oskarżonego, świadka, pokrzywdzonego, powoda, pozwanego) występuje w procesie karnym i cywilnym • Potrafi dobrać (właściwie ze względu na rodzaj problemu stawianego przed biegłym psychologiem) narzędzia diagnozy psychologicznej. 	PSJ_U1 PSJ_U3
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi nawiązać dialog z ekspertami z innych dziedzin, m.in. kryminologami, psychiatrami, pedagogami, prawnikami (sędziami, prokuratorami, policjantami) • Zna i przestrzega norm prawnych i reguł etycznych podczas realizacji zadań biegłego psychologa dla potrzeb wymiaru sprawiedliwości 	PSJ_K3 PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Prawo karne (materialne i procesowe) oraz prawo cywilne (materialne i procesowe) – podstawowe zasady, przebieg postępowania, uczestnicy, dowody, zasady postępowania dowodowego, kryteria oceny dowodów.	Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> . Warszawa: PWN (wybrane fragmenty).

<p>Specyfika pracy biegłego psychologa. Instytucja biegłego w procedurze karnej i cywilnej. Opinie prywatne biegłych. Zakres kompetencji biegłego psychologa.</p>	<p>Gierowski, J.K., Jaśkiewicz-Obydzińska, T., Najda, M. (2010). <i>Psychologia w postępowaniu karnym</i>. Kraków: Nexis Lexis (wybrane fragmenty).</p> <p>Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (wybrane fragmenty).</p> <p>Czerederecka, A., Gierowski, J., Jaśkiewicz-Obydzińska, T, Wach, E. (2017). Ekspertyza psychologiczna. W: M. Kała, D. Wilk, J. Wójcikiewicz (Red.) <i>Ekspertyza sądowa</i>. Kraków: Wolters Kluwer. s. 762-881.</p>
<p>Przedmiot i zakres ekspertyzy psychologicznej w sprawach karnych, nieletnich, cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych.</p>	<p>Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (wybrane fragmenty).</p> <p>Czerederecka, A., Gierowski, J., Jaśkiewicz-Obydzińska, T, Wach, E. (2017). Ekspertyza psychologiczna. W: M. Kała, D. Wilk, J. Wójcikiewicz (Red.) <i>Ekspertyza sądowa</i>. Kraków: Wolters Kluwer. s. 762-881.</p>
<p>Biegły na sali sądowej – przesłuchanie biegłego, konfrontacja biegłych psychologów opiniujących w tej samej sprawie. Zasady kontaktu z przedstawicielami organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości na sali sądowej i poza nią.</p>	<p>Gierowski, J.K., Jaśkiewicz-Obydzińska, T., Najda, M. (2010). <i>Psychologia w postępowaniu karnym</i>. Kraków: Nexis Lexis (wybrane fragmenty).</p> <p>Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (wybrane fragmenty).</p>
<p>Problemy etyczne w pracy biegłego psychologa sądowego.</p>	<p>Gierowski, J.K., Jaśkiewicz-Obydzińska, T., Najda, M. (2010). <i>Psychologia w postępowaniu karnym</i>. Kraków: Nexis Lexis (wybrane fragmenty).</p> <p>Czerederecka, A., Gierowski, J., Jaśkiewicz-Obydzińska, T, Wach, E. (2017). Ekspertyza psychologiczna. W: M. Kała, D. Wilk, J. Wójcikiewicz (Red.) <i>Ekspertyza sądowa</i>. Kraków: Wolters Kluwer. s. 762-881.</p>

Literatura uzupełniająca:

1. Gruga, E. (2012). *Psychologia sądowa dla prawników*. Warszawa: Wolters Kluwer.
2. Habzda-Siwiek, E., Kabzińska, J. (Red). (2014). *Psychologia i prawo. Między teorią a praktyką*. Sopot: GWP (wybrane fragmenty).

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
<p>Przedmiot i zakres ekspertyzy psychologicznej w sprawach karnych: dorośli sprawcy przestępstw (niepoczytalność i poczytalność ograniczona, motywacja sprawców przestępstw), ocena psychologicznej prawdziwości zeznań świadków i wyjaśnień oskarżonych.</p>	<p>Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (wybrane fragmenty).</p> <p>Gierowski, J.K. (2015). Opiniowanie sądowo-psychologiczne o poczytalności: dylematy diagnostyczne. W: M. Filipiak, W.J. Paluchowski, B. Zalewski, M. Tarnowska (Red.) <i>Diagnoza psychologiczna: kompetencje i standardy. Wybrane zagadnienia</i>. Pracownia Testów Psychologicznych PTP. s. 167-199.</p> <p>Gierowski, J.K., Paprzycki, L.K. (2013). <i>Niepoczytalność i psychiatryczne środki zabezpieczające. Zagadnienia prawno-materialne, procesowe, psychiatryczne i psychologiczne</i>. Monografie prawnicze. Warszawa: Wydawnictwo C.H.Beck(fragmenty).</p>
<p>Przedmiot i zakres ekspertyzy psychologicznej w sprawach nieletnich: diagnoza asocjalności (demoralizacji) oraz psychologiczne przesłanki odpowiedzialności nieletnich na zasadach ogólnych. Resocjalizacja i rehabilitacja, a leczenie nieletnich.</p>	<p>Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (wybrane fragmenty).</p>
<p>Przedmiot i zakres ekspertyzy psychologicznej w sprawach cywilnych: ubezwłasnowolnienie, wady oświadczeń woli, poddanie przymusowemu badaniu lub leczeniu, odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę oraz sprawy spadkowe.</p>	<p>Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (wybrane fragmenty).</p>
<p>Przedmiot i zakres ekspertyzy psychologicznej w sprawach rodzinnych i opiekuńczych: rozwód i rozstrzygnięcie co do władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi; niedopuszczalność rozwodu ze względu na dobro dziecka; ingerencja sądu w wykonywanie władzy rodzicielskiej (ograniczenie, zawieszenie, pozbawienie władzy rodzicielskiej), przeszkody małżeńskie, sprawy adopcyjne.</p>	<p>Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (wybrane fragmenty).</p> <p>Czerederecka, A. (2019). <i>Rozwód a rywalizacja o opiekę nad dziećmi</i>. Warszawa: Wolters Kluwer.</p>

	<p>Czerederecka, A. (Red.). (2018). <i>Rodzina w sytuacji okołorozwodowej. Współczesne dylematy psychologiczne i prawne</i>. Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych.</p>
<p>Postępowanie wobec osób zaburzonych psychicznie z perspektywy instytucji środków leczniczo-zabezpieczających. Niepoczytalność i leczenie niebezpiecznych i chorych psychicznie sprawców czynów zabronionych. Leczenie i rehabilitacji przestępców z zaburzeniami osobowości i zaburzeniami preferencji seksualnych.</p>	<p>Barczak-Oplustil, A., Pyrcak-Górowska, M., Zoll, A. (2021). (Red.). <i>Środki zabezpieczające. Ujęcie systemowe</i>. Kraków: Krakowski Instytut Prawa Karnego (wybrane fragmenty).</p> <p>Gutkowska, A., Włodarczyk-Madejska, J., Klimczak, J., Sidor, P. (2020). <i>Stosowanie ustawy o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób a orzekanie wybranych środków zabezpieczających. Analiza porównawcza rozwiązań prawnych, Analizy Wymiaru Sprawiedliwości. IWS</i> (wybrane fragmenty).</p>
<p>Prognozowanie i monitorowanie ryzyka przemocy kryminalnej – zasady i metody. Czynniki ryzyka przemocy – pomiar, metody i narzędzia.</p>	<p>Welento-Nowacka, A. (2017). Zastosowanie oraz założenia teoretyczne narzędzi opartych na modelu ustrukturyzowanej oceny ryzyka wystąpienia zachowań związanych z przemocą w praktyce klinicznej. <i>Psychiatria (Via Medica)</i>, 14 (1), 21–27.</p> <p>Barczak-Oplustil, A., Pyrcak-Górowska, M., Zoll, A. (2021). (Red.). <i>Środki zabezpieczające. Ujęcie systemowe</i>. Kraków: Krakowski Instytut Prawa Karnego (wybrane fragmenty).</p>
<p>Metodologiczne aspekty psychologicznego opiniodawstwa sądowego. Procedury warsztatowe, dobór narzędzi, przebieg badań, analiza i interpretacja wyników.</p>	<p>Gierowski, J.K. (2015). Kompetencyjne i diagnostyczne problemy opiniowania sądowo-psychologicznego o poczytalności. W: D.Rode (Red.) <i>Modele psychologicznego opiniodawstwa w sprawach karnych</i>. Sopot: GWP. s. 15-74.</p> <p>Rode, D. (Red.) (2015). <i>Modele psychologicznego opiniowania w sprawach karnych</i>. Wydawnictwo Difin (wybrane fragmenty).</p>
<p>Standardy opracowywania opinii psychologicznej. Forma i treść opinii sądowo-psychologicznej.</p>	<p>Gierowski, J.K. (2015). Kompetencyjne i diagnostyczne problemy opiniowania sądowo-psychologicznego o poczytalności.</p>

<p>Kryteria oceny dowodu z opinii sądowo-psychologicznej.</p>	<p>W: D.Rode (Red.) <i>Modele psychologicznego opiniodawstwa w sprawach karnych</i>. Sopot: GWP. s. 15-74.</p> <p>Rode, D. (Red.) (2015). <i>Modele psychologicznego opiniowania w sprawach karnych</i>. Wydawnictwo Difin (wybrane fragmenty).</p>
---	---

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	21-40
Zadania realizowane na ćwiczeniach	30-60

*Min-Max; uzyskanie minimalnej punktacji podanej w tabeli jest warunkiem zaliczenia danego zadania.

Podstawy ekspertyzy psychologicznej w sprawach cywilnych i osób nieletnich

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
Ćwiczenia	12/12	
Konwersatorium	18/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się dla JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Student posiada podstawy wiedzy teoretycznej w zakresie przedmiotu diagnozy psychologicznej stosowanej w różnych kategoriach spraw sądowych w procesie cywilnym oraz związanych z nieletnimi • Zna i rozumie wpływ czynników społecznych oraz poznawczych na asocjalny styl życia nieletnich 	PSJ_W4 PSJ_W10 PSJ_W11 PSJ_W12
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Umie stosować narzędzia diagnozy psychologicznej do opiniowania w sprawach dotyczących nieletnich oraz w sprawach cywilnych. Umie stosować ilościowe i jakościowe narzędzia diagnozy • Opisuje, analizuje i interpretuje zachowania nieletnich wykorzystując wiedzę z zakresu prawa, psychologii, psychiatrii i pedagogiki 	PSJ_U3 PSJ_U4 PSJ_U6
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Jest w stanie krytycznie analizować opinie i diagnozy psychologiczne dotyczące nieletnich 	PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Konwersatorium	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Prawne ujęcie odpowiedzialności karnej nieletnich	Stańdo-Kawecka, B. (2007). <i>Prawo karne nieletnich. Od opieki do odpowiedzialności</i> . Kraków: Wolters Kluwer Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 1982 Nr 35, poz. 228 z późn. zm.).
Przedmiot i zakres ekspertyzy psychologicznej w sprawach nieletnich. Resocjalizacja i rehabilitacja, a leczenie nieletnich.	Rode, D. (2015). <i>Modele psychologicznego opiniodawstwa sądowego w sprawach karnych dorosłych i nieletnich</i> . Gdańsk: GWP.

	Rode, M. (2021). <i>Poznawcze i temperamentalne wyznaczniki kryminogenezy nieletnich</i> . Katowice: Wydawnictwo Naukowe UŚ.
Problemy etyczne w pracy biegłego psychologa sądowego związane ze sprawami nieletnich.	Stanik, J. (2013). <i>Psychologia sądowa</i> (rozdz.16). Warszawa: PWN. Rode, D., Dukała, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna Psychologia Sądowa</i> (rozdz.3). Warszawa: PWN.
Psychologiczne opiniodawstwo w sprawach odszkodowawczych, w sprawie zadośćuczynienia i z zakresu ubezpieczeń społecznych.	Rode, D., Stanik, J.M., Gocman, K. (2011). Opiniodawstwo sądowo-psychologiczne w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. W: J. M. Stanik (Red.) <i>Psychologiczne i interdyscyplinarne problemy w opiniodawstwie sądowym w sprawach cywilnych</i> . Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego .
Psychologiczne opiniodawstwo sądowe w sprawach zakresu niezdolności do pracy.	Stanik, J. (2011). <i>Psychologiczne i interdyscyplinarne problemy w opiniodawstwie sądowym w sprawach cywilnych</i> . Katowice: Wydawnictwo UŚ. Czerederecka, A., Gierowski, J.K., Jaśkiewicz-Obydzińska, T., Wach, E. (2017). Ekspertyza psychologiczna. W: Kała, M., Wilk, D., Wójcikiewicz, J. (red.). <i>Ekspertyza Sądowa:zagadnienia wybrane</i> . Warszawa: Wolters Kluwer.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Obraz kliniczny niedostosowania społecznego, demoralizacji i przestępczości.	Rode,D.,Dukała,K.,Kabzińska,J.Zalewska-Łunkiewicz,K.(2021), <i>Kliniczna Psychologia Sądowa</i> (rozdz.6).Warszawa:PWN

<p>Postępowanie diagnostyczne i opiniodawcze w sprawach karnych nieletnich.</p>	<p>Rode, D., Kabzińska, J., Rode, M., Habzda-Siwiek, E. (2018) Psychological Diagnosis of Demoralization in Juvenile Forensic Assessments: Fields, Models and New Directions. <i>Problems of Forensic Sciences</i>. 114,137-157</p>
<p>Metodologiczne aspekty psychologicznego opiniodawstwa sądowego w sprawach nieletnich.</p>	<p>Stanik J. M. (2007). Diagnozowanie niedostosowania społecznego i asocjalności. W: J. M. Stanik, B. Urban (red.). <i>Resocjalizacja. Teoria i praktyka pedagogiczna</i>. Warszawa: PWN</p>
<p>Przedmiot i zakres ekspertyzy psychologicznej w sprawach o ubezwłasnowolnienie.</p>	<p>Paprzycki, L. (2011) Psychiatryczno-neurologiczno-psychologiczne aspekty postępowania cywilnego w przedmiocie ubezwłasnowolnienia - zagadnienia prawne. W: J. Stanik (red.) <i>Psychologiczne i interdyscyplinarne problemy w opiniodawstwie sądowym w sprawach cywilnych</i>. Katowice: Wydawnictwo UŚ</p> <p>Rode, D., Dukała, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna Psychologia Sądowa</i> (rozdz. 7.4.). Warszawa: PWN.</p>
<p>Psychologiczne opiniodawstwo sądowe w sprawach o nieważność woli i w sprawach testamentowych.</p>	<p>Stanik, J. (2000). Możliwości i ograniczenia psychologicznej rekonstrukcji stanu psychicznego nieżyjącego testatora w sprawach o unieważnienie testamentu. <i>Postępy Psychiatrii i Neurologii</i> 9,47-72.</p> <p>Stanik, J. (2009). Teoretyczne i metodologiczne problemy opiniodawstwa psychologicznego w sprawach o ważność oświadczenia woli i w sprawach testamentowych. <i>Przegląd Psychologiczny</i>, 52(3).</p>

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(21 – 40)
Kolokwium zaliczeniowe	(15 – 30)
Praca pisemna indywidualna (projekt opinii biegłego w sprawie cywilnej lub nieletnich)	(15 – 30)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Jednostka i rodzina w obszarze stosowania prawa

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin (ST/NST)	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
ćwiczenia	15 / 12	
konwersatorium	15 /12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się dla JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i rozumie sytuację psychologiczną dziecka (na różnych etapach rozwoju) w sytuacji rozwodu (zmiany w percepcji siebie, dorosłych i otoczenia), wymiary funkcjonowania (poznawczego, społecznego, szkolnego) dziecka w sytuacji nieprawidłowego funkcjonowania rodziny oraz w sytuacji adopcji • Posiada pogłębioną wiedzę z zakresu patologii jakości funkcjonowania rodziny: czynnikach ryzyka w występowaniu nieprawidłowości w rodzinie, o mechanizmach generujących i utrzymujących dysfunkcje w relacjach rodzinnych, czynnikach ryzyka rozpadu pożycia małżeńskiego 	PSJ_W15 PSJ_W2
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada pogłębione umiejętności badawcze – formułuje problemy badawcze, weryfikuje je przy użyciu trafnie dobranych metod i narzędzi badawczych z uwzględnieniem zasad etyki zawodu psychologa oraz obowiązujących norm prawnych • Potrafi diagnozować przyczyny rozkładu małżeńskiego. • Potrafi odczytać objawy dysfunkcji wychowawczych i opiekuńczych rodziców w zależności o funkcjonowania psychicznego i interpersonalnego ich małoletnich dzieci 	PSJ_U9 PSJ_U3
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi inicjować kontakt ze specjalistami z innych dziedzin (pedagogami, psychiatrami) oraz współpracować przy sporządzaniu opinii sądowo-psychologicznych z zakresu spraw rodzinnych i opiekuńczych • Odznacza się odpowiedzialnością za podejmowane decyzje w relacji z klientem/pacjentem (dorosłym i dzieckiem) 	PSJ_K3 PSJ_K5

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Konwersatorium	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa:

<p>Rozwód z perspektywy psychologicznej. Wybrane czynniki ryzyka rozpadu pożycia małżeńskiego.</p>	<p>Błażek, M., Lewandowska-Walter, A. (2017). <i>Rozwód jako proces perspektyw dorosłych i dzieci</i>. Warszawa: Wydawnictwo Difin.</p>
<p>Rozwód z perspektywy prawnej. Dobro dziecka w aspekcie psychologicznym i prawnym.</p>	<p>Smyczyński, T. (2001). <i>Prawo rodzinne i opiekuńcze. Analiza i wykładnia</i>. Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze C.H. BECK</p> <p>Zajączkowska-Burtowy, J. (2021). Dobro dziecka jako wartość podlegająca szczególnej ochronie w sprawach dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej i kontaktów z dzieckiem. W: J. Mucha (Red.), <i>Realizacja zasady dobra dziecka w mediacji w sprawach dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej i kontaktów</i>. Warszawa: Wolters Kluwer.</p>
<p>Fazy rozpadu związku. Narracje rozwodowe.</p>	
<p>Konsekwencje rozstania u dorosłych. Sytuacja psychologiczna dziecka w sytuacji rozwodu.</p>	<p>Rode, D., Dukała, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2021). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN. (rozdz. 7).</p> <p>Błażek, M., Kaźmierczak, M., Pastwa-Wojciechowska, B., Lewandowska-Walter, A. (2012). Funkcjonowanie kobiet i mężczyzn w sytuacji rozwodowej: analiza psychologiczna. <i>Polskie Forum Psychologiczne</i>, 17 (1), 62-78.</p>
<p>Rola rodziny w kształtowaniu osobowości dziecka. Czynniki zakłócające prawidłowe funkcjonowanie rodziny.</p>	<p>Janicka, I., Liberska, H. (2014). <i>Psychologia rodziny</i>. Warszawa: PWN.</p>
<p>Formy zaburzonego zachowania dziecka w sytuacji występowania nieprawidłowości w systemie rodzinnym.</p>	<p>Lewandowska-Walter, A. (2010). Kompetentne rodzicielstwo i bezpieczna więź rodzic – dziecko. Jak przerwać „koło psychologicznej biedy”? <i>Problemy Wczesnej Edukacji</i>, 1 (11), 164-173.</p> <p>Rode, D., Dukała, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2021). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN. (rozdz. 7).</p>
<p>Aktualny schemat funkcjonowania instytucji opieki nad dzieckiem i rodziną.</p>	<p>Rode, D. (2016). <i>Problemy jednostki i rodziny w obszarze stosowania prawa</i>. Warszawa: Wyd. Difin.</p>

	Czerederecka, A. (2016). <i>Standardy opiniowania psychologicznego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych</i> . Kraków: Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz.
--	--

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa:
Metodologia i metody postępowania diagnostycznego w sprawach rozwodowych. Zasady konstruowania psychologicznej opinii sądowej w sprawach rozwodowych.	Rode, D., Dukała, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2021). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> . Warszawa: PWN. (rozdz. 3). Czerederecka, A. (2016). <i>Standardy opiniowania psychologicznego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych</i> . Kraków: Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz.
Granice relacji diagnostycznej w procedurze opiniowania w sprawach rozwodowych.	Błażek, M., Lewandowska-Walter, A. (2016). Granice relacji diagnostycznej w opiniowaniu w sprawach rodzinnych. W: A. Czerederecka (Red.) <i>Standardy opiniowania psychologicznego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych</i> . Kraków: Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych (s. 181-192).
Metodologia i metodyka postępowania diagnostycznego w sprawach opiekuńczych.	Rode, D. (1994). Wybrane techniki werbalne i graficzne do badania dzieci w opiniodawstwie sądowym. W: J. Stanik (Red.). <i>Wybrane metody diagnostyki i interwencji psychologicznej w sprawach rodzinnych</i> . Katowice: Wyd. Uniwersytet Śląski. Lewandowska-Walter, A., Błażek, M., Bruski, W. (2013). <i>Diagnoza więzi rodzinnych dzieci i młodzieży</i> . Gdańsk: Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych.
Zasady konstruowania psychologicznej opinii sądowej w sprawach opiekuńczych.	Strózik, I. (2016). Podstawowe zasady sporządzania przez biegłych opinii w sprawach rodzinnych. W: A. Czerederecka (Red.) <i>Standardy opiniowania psychologicznego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych</i> . Kraków: Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz.
Adopcja jako proces.	Holewińska-Łapińska, E. (2013). Przysposobienie. W: T. Smoczyński (Red.) <i>Prawo</i>

	<p><i>rodzinne i opiekuńcze</i>. Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze C.H.Beck.</p> <p>Kuna, J., Pawelec, M.(2006). Adopcja-rodzina dla dziecka czy dziecko dla rodziny? <i>Opieka, Wychowanie Terapia</i>, 3, 7-10.</p>
Charakterystyka i specyfika procesu diagnozy par starających się o adopcję dziecka w Polsce.	Toeplitz-Winiewska, M.(2016). Standardy doboru metod diagnostycznych do problemu i osób badanych. W: A. Czerederecka (Red.) <i>Standardy opiniowania psychologicznego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych</i> . (s.193-212). Kraków: Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych.
Badanie motywacji i przyczyn braku naturalnego rodzicielstwa. Diagnoza kompetencji i predyspozycji wychowawczych rodziców adopcyjnych.	Trepka-Starosta, J., Roszkowska, A. (2016). Psychologiczno-pedagogiczne przesłanki kwalifikowania rodziców adopcyjnych-zasady obowiązujące w procedurach adopcyjnych. W: A. Czerederecka (Red.) <i>Standardy opiniowania psychologicznego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych</i> . (s.277-302). Kraków: Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych.
Problemy etyczne i diagnostyczne związane z opiniowaniem w sprawach adopcji.	Stanik, J. (2013). Etyczno-zawodowe problemy psychologa jako biegłego sądowego. W: J. Stanik, <i>Psychologia sądowa</i> (428-435). Warszawa: PWN.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Kolokwium ustne	(26-50)

Zadania realizowane na zajęciach	(15-25)
Praca grupowa	(10-25)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Podstawy neuropsychologii

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12/12	
ćwiczenia	18/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się dla JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Zna i rozumie neuropsychologiczne uwarunkowania zaburzeń w obrębie funkcji poznawczych, społecznych, emocjonalnych człowieka Zna i rozumie wpływ perspektywy neurobiologicznej na rozwój psychologii, w tym w szczególności psychologii sądowej 	PSJ_W2 PSJ_W3 PSJ_W9
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi właściwie dobrać do obserwowanego problemu i zastosować wybrane narzędzia diagnozy neuropsychologicznej Potrafi zinterpretować wyniki wybranych narzędzi diagnozy neuropsychologicznej i sformułować wnioski co do zaobserwowanych zaburzeń 	PSJ_U4 PSJ_U6
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Jest świadomy konieczności interdyscyplinarnego podejścia do problemów poznawczych, emocjonalnych i społecznych jednostki Akceptuje konieczność współpracy ze specjalistami z innych dziedzin, inicjuje kontakt z ekspertami z innych dziedzin 	PSJ_K2 PSJ_K3

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Podstawy mózgowej organizacji funkcji psychicznych. Plastyczność neuronalna.	Herzyk, A. (2012). <i>Wprowadzenie do neuropsychologii klinicznej</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
Neurofizjologiczne mechanizmy zachowania emocjonalnego.	Herzyk, A., Krukow, P. (2011). Analiza neuropsychologiczna zaburzeń emocji osobowości u pacjentów z dysfunkcjami mózgu. W: Ł. Domańska, A.R. Borkowska (Red.). <i>Podstawy neuropsychologii klinicznej</i> (s. 299–317). Lublin: Wydawnictwo UMCS.
Mózgowe podłoże funkcji wykonawczych: pamięci operacyjnej i długoterminowej.	Krukow, P. (2009). Samoświadomość a zaburzenia pamięci i innych procesów poznawczych. <i>Studia Psychologiczne</i> , 47, 81-92.

Integracyjne mechanizmy percepcji.	Mesulam, M. (2009.) <i>Od poznania do poznania</i> . W: K. Jodzio (Red.). <i>Neuropsychologia współczesne kierunki badań</i> . Warszawa: PWN.
Mechanizmy patologii układu nerwowego: schorzenia naczyniowe, choroby demielinizacyjne, choroby zakaźne, urazy czaszkowo-mózgowe.	Sacharczuk, M. (2005). <i>Neurogeneza wieku dorosłego</i> . Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
Następstwa uszkodzeń mózgu-zaburzenie funkcji wykonawczych, procesów uwagi, zaburzenie samoświadomości, zaburzenie funkcji językowych.	Pąchalska, M. (2007). <i>Neuropsychologia kliniczna. Urazy głowy</i> . Warszawa: PWN. Herzyk, A. (2012). <i>Neuropsychologia kliniczna wobec zjawisk świadomości i nieświadomości</i> . Warszawa: PWN. (rozd.4)

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Czynnik mózgowy a psychospołeczne funkcjonowanie jednostki.	Herzyk, A., Kądziaława, D. (2002). <i>Związek mózg-zachowanie w ujęciu neuropsychologii klinicznej</i> . Lublin: Wydawnictwo UMCS. Herzyk, A., Kądziaława, D. (2000). <i>Zaburzenia w funkcjonowaniu człowieka z perspektywy neuropsychologicznej</i> . Lublin: Wydawnictwo UMCS.
Przedmiot, zakres i cele diagnozy neuropsychologicznej. Diagnoza neuropsychologiczna a metody neuroobrazowania.	Ledwoch, B., (2010). <i>Ewolucja pojęć i poglądów w neuropsychologii oraz ich przydatność w neuropsychologii sądowej</i> . W: B. Gulla, I. Niewiadomska, M. Wysocka-Plewczy. (Red.). <i>Białe plamy w psychologii sądowej</i> . Kraków: UJ. s. 41-49.
Założenia analizy syndromologicznej. Model eksperymentalno-kliniczny i psychometryczny.	Jodzio, K., Szepietowska, E.M. (2010). <i>Neuronalne ścieżki poznania i zachowania. Rozważania interdyscyplinarne</i> . Lublin: Wyd. UMCS.
Metody diagnozy neuropsychologicznej: metody badania pamięci, metody badania funkcji wykonawczych.	Jodzio, K. (2011). <i>Diagnostyka neuropsychologiczna w praktyce klinicznej</i> . Warszawa: Wydawnictwo Difin. Sitek, E., Barczak, A., Narożańska, E., Harciarek, M., Brokhius, B., Dubaniewicz-Wyberalska, M., Sławek, J. (2014). <i>Afazja pierwotna postępująca – zastosowanie nowych kryteriów diagnostycznych w</i>

	praktyce klinicznej. <i>Polski Przegląd Neurologiczny</i> 10 (1), 23-33.
Próby eksperymentalno-kliniczne do badania procesów: poznawczych, percepcyjnych, ruchowych, językowych i wykonawczych.	Ledwoch, B. (2012). Neuropsychologiczno-sądowa ekspertyza w opiniowaniu osób z otępieniem czołowo-skroniowym .W: M.Pąchalska, M. Bidzan (Red.). <i>Otępienie czołowo-skroniowe – ujęcie interdyscyplinarne</i> .Kraków: Wydawnictwo Akademia Krakowska im. J. Frycza. s. 265-27. Kotapka-Minc, S.(2007). Znaczenie badania neuropsychologicznego w diagnostyce otępienia. <i>Polski Przegląd Neurologiczny</i> , 3 (2), 61-68.
Zastosowanie testów i baterii neuropsychologicznych: WCST, CVLT,DUM, RHLB.	Borkowska, A.R., Szepietowska, E.M. (2000). <i>Diagnoza neuropsychologiczna. Metodologia i metodyka</i> . Lublin: Wydawnictwo UMCS.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(26-50)
Zadania realizowane na zajęciach	(15-25)
Praca grupowa - prezentacje ustne	(10-25)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Podmiotowe i relacyjne aspekty zaburzeń zachowania

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12/12	
ćwiczenia	18/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się dla JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Zna i rozumie podstawowe mechanizmy kształtowania osobowości dysocjalnej oraz mechanizmy osobowości prowadzące do zachowań antyspołecznych Zna przyczyny i mechanizmy kształtowania się zaburzeń osobowości spowodowanych spożywaniem środków psychoaktywnych Zna przyczyny i mechanizmy kształtowania się zaburzeń osobowości spowodowanych działaniem czynników społecznych 	PSJ_W10 PSJ_W13 PSJ_W16
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi przeprowadzić proces diagnozy psychologicznej w zakresie zaburzeń osobowości i zachowania przy pomocy adekwatnych narzędzi Posiada umiejętność wyjaśniania i interpretowania wieloaspektowości przyczyn i mechanizmów zaburzeń osobowości i zachowania 	PSJ_U3 PSJ_U5
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Jest gotów do odpowiedzialnego prowadzenia działalności związanej z diagnozą zaburzeń osobowości i zachowania Jest gotów do współpracy z specjalistami z zakresu psychiatrii, prawa i pedagogiki w celu prawidłowej oceny mechanizmów i przyczyn zaburzeń zachowania i osobowości 	PSJ_K5 PSJ_K3

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Zachowania odbiegające od normy a osobowość. Koncepcje genezy zaburzeń osobowości.	<p>Butcher, J.N., Hooley, J. M., Mineka S. (2020). <i>Psychologia zaburzeń</i> (rozdz.10). Sopot: GWP.</p> <p>Czernikiewicz, A. (2011). Zaburzenia osobowości i zachowania u dorosłych. W: M. Jarema, J. Rabe-Jabłońska (Red.). <i>Psychiatria. Podręcznik dla studentów medycyny</i> (s. 269–287). Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.</p>

Kategorie zaburzeń: osobowość paranoiczna, osobowość schizoidalna- obraz kliniczny, kryteria diagnostyczne, etiologia zaburzeń, mechanizmy regulacji.	Millon, T., Davis, R.(2005). <i>Zaburzenia osobowości we współczesnym świecie</i> . Warszawa. Instytut Psychologii Zdrowia.
Osobowość histrioniczna, osobowość narcystyczna- obraz kliniczny, kryteria diagnostyczne, uwarunkowania zaburzeń, mechanizmy regulacji.	Cierpiałkowska, L. ,Soroko, E.(2014). <i>Zaburzenia osobowości. Problemy diagnozy klinicznej</i> . Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
Agresja i agresywność. Rodzaje i typy. Uwarunkowania i mechanizmy działania. Agresja interpersonalna-mechanizmy, źródła, pomoc psychologiczna.	Rode, D., Dukała, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020) <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> (rozdz.2,6) Warszawa: PWN.
Pojęcie kryminogenezy, jej praktyczny wymiar.	Rode, M.(2021). <i>Poznawcze i temperamentalne wyznaczniki kryminogenezy nieletnich</i> . Katowice: Wydawnictwo UŚ. Stanik, J.(2007). Psychospołeczne uwarunkowania i mechanizmy kryminogenezy a zachowania paraprzestępcze i przestępcze. Warszawa: Wydawnictwo Comandor.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Kryteria zaburzeń osobowości wg DSM-IV/V, ICD-10/11	Nowak, K. (2015). Dymensjonalne podejście do zaburzeń osobowości-osobowość w DSM-5. <i>Psychiatria</i> , 12 (2,) 99-104.
Psychopatyczne/antyspołeczne zaburzenie osobowości-obraz kliniczny, kryteria diagnostyczne, typy osobowości, etiologia, struktury regulacyjne.	Hare, D. R., (2010). <i>Psychopaci są wśród nas</i> . Kraków: Wydawnictwo Znak. Pastwa-Wojciechowska, B.(2013). <i>Psychopaci. Sprawcy przestępstw seksualnych</i> . Gdańsk: Harmonia Universalis.
Psychologiczne mechanizmy uzależnień (na poziomie emocjonalnym, poznawczym i behawioralnym). Klasyfikacja substancji psychoaktywnych, ich odmiany, działania i konsekwencje zdrowotne.	Woronowicz, B., (2009). <i>Uzależnienia: geneza, terapia, powrót do zdrowia</i> . Warszawa: Wydawnictwo Media Rodzina. Cierpiałkowska, L., Chodkiewicz, J. (2018). <i>Uzależnienie od alkoholu</i> . Warszawa: PWN.
Czynniki socjalizujące i kontrsocjalizujące w środowisku nieletniego. Środowiskowe czynniki ryzyka sprzyjające przestępczości nieletnich.	Rode, D., Dukała, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> (rozdz.6) Warszawa: PWN.

	Stanik, J. (2013). <i>Psychologia sądowa. Podstawy, badania, aplikacje</i> (rozdz.17-19). Warszawa: PWN.
Diagnoza środowiskowych uwarunkowań demoralizacji. Prezentacja narzędzi. Opis przypadków.	Janicka, I., Liberska, H. (2014). <i>Psychologia Rodziny</i> (rodz. 4-6). Warszawa: PWN. Jędrzejczak, D. (2014). Środowiska rodzinne a proces demoralizacji nieletnich sprawczyń zabójstw. <i>Pedagogika Rodziny</i> , 4 (3), 193-209.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(21-40)
Praca pisemna indywidualna	(10-20)
Zadanie realizowane w trakcie zajęć: analiza przypadku	(20-40)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Diagnoza psychologiczna dla celów sądowych

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	4
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
Konwersatorium	12/12	
Ćwiczenia	18/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się dla JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i rozumie rolę wpływu społecznego w procesie kształtowania motywacji sprawców przestępstw • Zna i rozumie rolę procesów poznawczych w procesie kształtowania motywacji sprawców przestępstw • Zna i rozumie rolę osobowości w procesie kształtowania motywacji sprawców przestępstw • Zna i rozumie rolę rozwoju człowieka w procesie kształtowania motywacji sprawców przestępstw 	PSJ_W10 PSJ_W12 PSJ_W13 PSJ_W15
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • projektuje i realizuje proces diagnozy psychologicznej w kontekście motywacji sprawców przestępstw • interpretuje wyniki diagnozy motywacji sprawców przestępstw oraz ocenia je z punktu widzenia normy i patologii w psychologii 	PSJ_U5 PSJ_U6
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • jest gotów do odpowiedzialnego wypełniania podjętych zobowiązań społecznych i zawodowych związanych z rolą biegłego psychologa • poddaje krytycznej refleksji postawy i zachowania związane z procesem prowadzenia diagnozy motywacji w ramach swojej roli zawodowej, w kontekście etosu psychologa 	PSJ_K5 PSJ_K8

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Konwersatorium	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Diagnoza motywacji sprawców przestępstw: Czynniki osobowościowe i temperamentalne.	Gasiul, H. (2018). Motywacja ludzka i jej Źródła. W: H. Gasiul (Red.). <i>Metody badania emocji i motywacji</i> . Warszawa: Wydawnictwo Difin. Gierowski, J.K. (2011). Diagnoza procesów motywacyjnych-nowe wyzwania i niewykorzystane możliwości psychologii sądowej. <i>Chowanna</i> , 2, 131-158.

<p>Diagnoza motywacji sprawców przestępstw: Wpływ grupy i rodziny.</p>	<p>Stankowski, A.(2012). <i>Determinanty Środowiskowe niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży</i>. Katowice: Wydawnictwo Gnome.</p> <p>Trepka-Starosta, J., Roszkowska, A., (2007). Warunki rodzinne i przebieg edukacji szkolnej nieletnich a rodzaje popełnianych przez nich przestępstw. W: J. Stanik (Red.) <i>Psychospołeczne uwarunkowania i mechanizmy kryminogenezy a zachowania paraprzestępcze i przestępcze</i>. Warszawa: Wydawnictwo TWP WSP. s 60–76.</p> <p>Braun-Gałkowska, M. (2007). <i>Poznanie systemu rodzinnego</i>. Lublin: Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.</p>
<p>Diagnoza motywacji sprawców przestępstw: przestępczy styl życia nieletnich oraz czynniki sytuacyjne.</p>	<p>Stanik, J.(2013). <i>Psychologia sądowa</i> (rozdz.19). Warszawa: PWN.</p> <p>Gierowski, J.K., Szaszkiwicz, M. (2003). Osobowość i motywacja sprawców zabójstw. W: J. K. Gierowski, T. Jaśkiewicz-Obydzińska (Red.). <i>Zabójcy i ich ofiary</i> (s. 35-68). Kraków: Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych.</p>
<p>Diagnoza motywacji sprawców przestępstw: zniekształcenia poznawcze.</p>	<p>Rode, M. (2021). <i>Poznawcze i temperamentalne wyznaczniki kryminogenezy nieletnich</i> (rozdz.2,3) Katowice: Wydawnictwo UŚ.</p> <p>Walters, G.(2016). Proactive and reactive criminal thinking, psychological inertia, and the crime continuity conundrum. <i>Journal of Criminal Justice</i>, 46, 45-51.</p>
<p>Diagnoza motywacji sprawców przestępstw: rola konfiguracji czynników ryzyka i czynników ochronnych. Szacowanie ryzyka powrotności do przestępstwa.</p>	<p>Kiliszek, E.(2013). Czynniki ryzyka sprzyjające niedostosowaniu społecznemu i przestępczości. <i>Profilaktyka społeczna i resocjalizacja</i>, 21,165-222.</p>

<p>Ćwiczenia</p>	
<p>Treści programowe</p>	<p>Literatura obowiązkowa</p>
<p>Szczególne przypadki motywacji przestępstw: Kobiety, jako sprawczynie przemocy. Motywacja znęcania się nad dziećmi i ich zabójstw.</p>	<p>Rode, D. (2018). <i>Psychologiczne i relacyjne wyznaczniki przemocy domowej. Charakterystyka sprawców</i>. Kraków: Suprema Lex.</p>

	<p>Cabalski, M.(2014.) <i>Przemoc stosowana przez kobiety. Studium kryminologiczne</i>. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.</p>
<p>Szczególne przypadki motywacji przestępstw: przestępstwa związane z zaspokojeniem popędu płciowego</p>	<p>Banasik, M.,Gierowski, J. (2015). Predyktory agresywnej przestępczości u skazanych kobiet i mężczyzn z cechami psychopatii. <i>Problems of Forensic Sciences</i>, 102,96-114.</p>
<p>Szczególne przypadki motywacji przestępstw: Mechanizmy działania sprawców seryjnych</p>	<p>Kowalczyk, M.(2021). <i>Zabójcy seryjni i wielokrotni.Studium kryminologiczno-wiktymologiczne</i> (rozd.1,2,5). Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.</p> <p>Wach, E., Szaszkievicz, M., (2005). Psychologiczna analiza działania oraz motywacji sprawcy podejrzanego o seryjne zabójstwa. <i>Z zagadnień nauk sądowych</i>, 64, 401-416.</p>
<p>Diagnoza dziecka wykorzystywanego seksualnie: Rodzaje i formy przemocy seksualnej wobec dziecka</p>	<p>Rode, D., Dukała, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2021). <i>Kliniczna Psychologia Sądowa</i> (rozd.4.2).Warszawa:PWN.</p>
<p>Diagnoza dziecka wykorzystywanego seksualnie: Czynniki ryzyka przemocy wobec dziecka.</p>	<p>Gierowski, J. K. (2009). Czynniki ryzyka przemocy i psychopatyczne zaburzenia osobowości u sprawców przestępstw seksualnych. <i>Przegląd Więziennictwa Polskiego</i>, 64/65, 21–47.</p> <p>Szumski, F., Kasperek, K. (2014) Szacowanie ryzyka powrotności do przestępstwa seksualnego – podejścia i metody. W: M. Szpitalak, K. Kasperek (Red.). <i>Psychologia sądowa. Wybrane zagadnienia</i>. Kraków: wydawnictwo UJ. s. 159.</p>
<p>Metodologia i metodyka postępowania diagnostycznego wobec dziecka wykorzystywanego seksualnie</p>	<p>Craig, L. A., Browne, K. D.(2007). Metody oceny ryzyka recydywy przestępstw seksualnych. <i>Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka</i>, 6, (1), 23-21.</p>
<p>Kryteria oceny zachowań seksualnych wobec dziecka</p>	<p>Beisert, M., Izdebcka, A.(2014). Wykorzystywanie seksualne dzieci. <i>Dziecko Krzywdzone</i>, 2 (39), 48-69.</p> <p>Widera – Wysoczańska, A. (2015). Diagnoza psychologiczna dziecka wykorzystywanego seksualnie i jego rodziny. <i>Niebieska Linia</i>, 3(98), 24-29.</p>

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0) - od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5) - od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0) - od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5) - od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0) - od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0) - poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(21-40)
Zadania realizowane w trakcie zajęć	(10-20)
Zadanie pisemne indywidualne - projekt opinii	(20-40)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Psychologia sprawców przestępstw. Profilowanie

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12/12	
ćwiczenia	18/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się dla JSM

Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje rolę motywacji sprawcy w genezie przestępstwa. Wyjaśnia rolę osobowości i różnic indywidualnych sprawcy oraz ofiary w genezie przestępstwa. 	PSJ_W11 PSJ_W13 PSJ_W14
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi pracować w zespole projektowym, przyjmować w nim różne role (zarówno lidera, jak i wykonawcy), kierować pracami członków zespołu Potrafi skonstruować profil nieznanego sprawcy przestępstwa wykorzystując zgromadzone dane, poddając je analizie i formułując wnioski; potrafi zaprezentować wyniki swoich działań 	PSJ_U12 PSJ_U9
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Rozumie znaczenie przestrzegania zasad etycznych i prawnych w realizacji zadań w obszarze profilowania nieznanymi sprawców przestępstw. Jest gotów współpracę z przedstawicielami organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz przedstawicielami innych dyscyplin naukowych w celu zbudowania trafnego profilu nieznanego sprawcy przestępstwa. 	PSJ_K2 PSJ_K5

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Definicje i rodzaje profilowania.	<p>Gierowski, J.K., Jaśkiewicz – Obydzińska, T. (2002). Zabójcy i ich ofiary. Kraków. Wydawnictwo IES.</p> <p>Lach, B. (2014). Profilowanie kryminalistyczne. Warszawa. Wydawnictwo Wolters Kluwer.</p> <p>Hicks, S, Sales B.D,. (2015). Profilowanie kryminalne. Warszawa. Wydawnictwo PWN.</p>
Modele profilowania (model FBI, model Cantera, model Turvey'a, model R.M. Holmesa i S. Holmesa, model Keppela i Waltera, model Turco).	<p>Hicks, S, Sales B.D,. (2015). Profilowanie kryminalne. Warszawa. Wydawnictwo PWN.</p> <p>Lach, B. (2014). Profilowanie kryminalistyczne. Warszawa. Wydawnictwo Wolters Kluwer.</p> <p>Gierowski, J.K., Jaśkiewicz – Obydzińska, T. (2002). Zabójcy i ich ofiary. Kraków. Wydawnictwo IES.</p>

	<p>Canter, D. (2000). Offender profiling and criminal differentiation. <i>Legal and Criminological Psychology</i>, 5(1), 23–46.</p>
<p>Historia i rozwój profilowania. Perspektywy rozwoju profilowania. Nowe kierunki wykorzystania profilowania w praktyce organów ścigania (profilowanie w negocjacjach policyjnych i kryzysowych, profilowanie zorganizowanych grup przestępczych, sprawców zamachów terrorystycznych).</p>	<p>Gierowski, J.K., Jaśkiewicz – Obydzińska, T. (2002). <i>Zabójcy i ich ofiary</i>. Kraków. Wydawnictwo IES.</p> <p>Hicks, S, Sales B.D.,. (2015). <i>Profilowanie kryminalne</i>. Warszawa. Wydawnictwo PWN.</p>
<p>Psychologiczne podstawy procesu profilowania (motywacja sprawców przestępstw, analiza zachowania sprawców przestępstw).</p>	<p>Gierowski, J.K. (1986). <i>Motywacja zabójstw</i>. Kraków. Wydawnictwo UJ.</p> <p>Gierowski, J.K., Jaśkiewicz – Obydzińska, T. (2002). <i>Zabójcy i ich ofiary</i>. Kraków. Wydawnictwo IES.</p> <p>Lach, B. (2014). <i>Profilowanie kryminalistyczne</i>. Warszawa. Wydawnictwo Wolters Kluwer.</p>
<p>Rola ofiary w genezie przestępstwa. Czynniki wpływające na proces profilowania.</p>	<p>Gierowski, J.K., Jaśkiewicz – Obydzińska, T. (2002). <i>Zabójcy i ich ofiary</i>. Kraków. Wydawnictwo IES.</p> <p>Lach, B. (2014). <i>Profilowanie kryminalistyczne</i>. Warszawa. Wydawnictwo Wolters Kluwer.</p> <p>Jaśkiewicz-Obydzińska, Wach E. Znaczenie informacji o ofierze zabójstwa dla sporządzania psychologicznego profilu sprawcy., <i>Nowiny Psychologiczne</i>, nr 40. Polskie Towarzystwo psychologiczne, 1999.</p>
<p>Wartość dowodowa i diagnostyczna profilu nieznanego sprawcy przestępstwa. Wykorzystanie profilowania w praktyce organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości – możliwości i ograniczenia.</p>	<p>Gołębiowski, J. i Grochowska, K. (2014). <i>Profilowanie kryminalne na potrzeby sądu. Kontrowersje wokół przydatności</i>. W: M. Szostak i I. Dembowska (red.), <i>Innowacyjne metody wykrywania sprawców przestępstw</i>, (s. 119-139). Wrocław: E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa. Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.</p> <p>Olszak-Häußler, K. (2015). <i>Trafność, rzetelność i przydatność profilowania kryminalnego</i>. <i>Wojskowy Przegląd Prawniczy</i>, 4, 1-22.</p> <p>Snook, B., Taylor, P. i Bennell, C. (2007). <i>Criminal profiling belief and use: a study of Canadian police officer opinion</i>. <i>The Canadian Journal of Police & Security Services</i>, 5(3/4), 1-11.</p>

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Budowanie profilu nieznanego sprawcy przestępstwa – analiza wiktymologiczna, miejsca zdarzenia, modus operandi sprawcy, podpisu sprawcy).	<p>Hicks, S, Sales B.D., (2015). Profilowanie kryminalne. Warszawa. Wydawnictwo PWN.</p> <p>Gierowski, J.K. (1986). Motywacja zabójstw. Kraków. Wydawnictwo UJ.</p> <p>Gierowski, J.K., Jaśkiewicz – Obydzińska, T. (2002). Zabójcy i ich ofiary. Kraków. Wydawnictwo IES.</p> <p>Lach, B. (2014). Profilowanie kryminalistyczne. Warszawa. Wydawnictwo Wolters Kluwer.</p>
Treść i forma profilu (opinii sądowno-psychologicznej dotyczącej profilowania).	<p>Depko, A. Eichsteadet, K., Gałęcki P., Krasowska A. (2015) Metodyka pracy biegłego psychiatry, psychologa oraz seksuologa w sprawach karnych, nieletnich oraz wykroczeń. Wydawnictwo Wolters Kluwer. Warszawa.</p> <p>Wach E., Zbrodnie (nie)idealne, (w:) Przypadki kryminalne. Rola współpracy interdyscyplinarnej w badaniu ciemnej liczby przestępstw, Stojer-Polańska J. (red.), s. 69-89, wyd. Silva Rerum, Poznań, 2016.</p>
Profilowanie w sprawach zabójstw: osobowość i motywacja sprawców zabójstw; typologie sprawców zabójstw.	<p>Hicks, S, Sales B.D., (2015). Profilowanie kryminalne. Warszawa. Wydawnictwo PWN.</p>
Profilowanie w sprawach zabójstw z uwzględnieniem wiodącego motywu (emocjonalnego, ekonomicznego, seksualnego, urojeniowego).	<p>Gierowski, J.K., Jaśkiewicz – Obydzińska, T. (2002). Zabójcy i ich ofiary. Kraków. Wydawnictwo IES.</p> <p>Stukan J. (2014). Seksualni seryjni mordercy. Zdieszowice. Wydawnictwo Psyche.</p>
Profilowanie w sprawach zabójstw seryjnych.	<p>Wroński Ł. (2015). Seryjni i wielokrotni mordercy. Łomianki. Centrum Psychologii Kryminalnej.</p> <p>Wach E. (2018), Nietypowy seryjny zabójca, w: Przypadki kryminalne. Ciemna liczba przestępstw jako problem interdyscyplinarny, J. Stojer-Polańska (red.), wyd Sillva Rerumm, Poznań.</p>

<p>Profilowanie sprawców przestępstw seksualnych (sprawców przestępstwa wykorzystania seksualnego małoletnich, sprawców zgwałceń).</p>	<p>Wroński Ł. (2015). Seryjni i wielokrotni mordercy. Łomianki. Centrum Psychologii Kryminalnej.</p> <p>Wach E., Szaszkievicz M., (2005), Psychologiczna analiza działania oraz motywacji sprawcy podejrzanego o seryjne zabójstwa. Opis przypadku, Z zagadnień nauk sądowych vol. 64, 401-416.</p>
<p>Profilowanie sprawców innych kategorii przestępstw (sprawców podpaleń, sprawców stalkingu).</p>	<p>Jaśkiewicz-Obydzińska, Wach E. (2009) Zabójstwo, samobójstwo, nieszczęśliwy wypadek - jako przedmiot ekspertyzy psychologicznej. Materiały Pokonferencyjne. Zielona Góra.</p> <p>Lach, B. (2014). Profilowanie kryminalistyczne. Warszawa. Wydawnictwo Wolters Kluwer.</p> <p>Jaśkiewicz-Obydzińska T., Wach E, (2014), Psycholog sądowy wobec problemu samobójstwa –rola i zadania (w:) Percepcja zachowań samobójczych. Między opiniami a doświadczeniem, K. Rosa, A Czabański (red.), Wydawnictwo UAM Łódź s. 13-29.</p> <p>Jaśkiewicz-Obydzińska T., Wach E., Psychologiczna ekspertyza w sprawach dotyczących samobójstwa dzieci i nastolatków, Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka, Vol. 17. nr 3 (2018), s. 75-85.</p>

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
---	------------

Sprawdzian wiedzy	(21-40)
Praca pisemna grupowa	(20-40)
Zadania realizowane na zajęciach	(10-20)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej

Psychologia Śledcza

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12/12	
warsztaty	18/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych

		efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Wskazuje zasady prowadzenia czynności operacyjnych oraz przesłuchań Opisuje aspekty etyczne i prawne działalności zawodowej biegłego psychologa oraz działań podejmowanych przez psychologów na etapie postępowania przygotowawczego Identyfikuje zakres i możliwości wykorzystania wiedzy o komunikacji interpersonalnej oraz procesach poznawczych w prowadzeniu przesłuchań 	PSJ_W8 PSJ_W6 PSJ_W14 PSJ_W25
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi przeprowadzić przesłuchanie poznawcze Planuje, realizuje i monitoruje własny proces uczenia się w zakresie posługiwania się metodami przesłuchania 	PSJ_U3 PSJ_U8 PSJ_U13
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Odpowiedzialnie wypełniania podjęte zobowiązania związane z zadaniami psychologa w postępowaniu przygotowawczym Dostrzega możliwości wykorzystania wiedzy psychologicznej w działaniach organów ścigania 	PSJ_K1 PSJ_K5

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Psychologia śledcza jej przedmiot i zakres.	Gierowski, J.K., Jaśkiewicz- Obydzińska, T., Najda, M. (2010). Psychologia w postępowaniu karnym. Warszawa: Lexis Nexis. Gruza E. (2012). Psychologia sądowa dla prawników. Warszawa. Wydawnictwo Wolters Kluwer.
Przebieg postępowania przygotowawczego. Psycholog jako biegły w postępowaniu przygotowawczym	Gruza E. (2012). Psychologia sądowa dla prawników. Warszawa. Wydawnictwo Wolters Kluwer.
Obserwacja oskarżonego w zakładzie psychiatrycznym i regulacje art. 203 k.p.k.-	Gierowski, J.K., Jaśkiewicz- Obydzińska, T., Najda, M. (2010). Psychologia w postępowaniu karnym. Warszawa: Lexis Nexis.

orzeczenie sądu na wniosek prokuratora w postępowaniu przygotowawczym	Eichstaedt, K., Gałęcki, P., Depko, A. (2012). <i>Metodyka pracy biegłego psychiatry, psychologa oraz seksuologa w sprawach karnych</i> . LexisNexis. Eichstaedt, K. (2009). Orzekanie o obserwacji psychiatrycznej. <i>Prokuratura i Prawo</i> , 9. Barczak-Oplustil, A., Pyrcak-Górowska, M., Zoll, A. (2021) (red.). <i>Środki zabezpieczające. Ujęcie systemowe</i> , Krakowski Instytut Prawa Karnego, Kraków (wybrane fragmenty).
Badanie psychologiczne podejrzanego i oskarżonego- jako źródło dowodowe oraz jego wyjaśnienia w postępowaniu przygotowawczym	Gierowski, J.K., Jaśkiewicz- Obydzińska, T., Najda, M. (2010). <i>Psychologia w postępowaniu karnym</i> . Warszawa: Lexis Nexis.
Wywiad środowiskowy jako specyficzny dowód w ramach badań osobopoznawczych na zlecenie organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze i rola psychologa kuratora sądowego w postępowaniu przygotowawczym	Gruza E. (2012). <i>Psychologia sądowa dla prawników</i> . Warszawa. Wydawnictwo Wolters Kluwer.
Rola specjalisty w postępowaniu karnym (art. 205, 206 §2 k.p.k.)	Gierowski, J.K., Jaśkiewicz- Obydzińska, T., Najda, M. (2010). <i>Psychologia w postępowaniu karnym</i> . Warszawa: Lexis Nexis.

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Metody przesłuchiwania świadka: przesłuchanie poznawcze	Rode D., Dukąła K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> . Warszawa: PWN (rozdz. 5).
Metody przesłuchania podejrzanego: metoda pytań krzyżowych i pytań ukierunkowanych.	Rode D., Dukąła K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> . Warszawa: PWN (rozdz. 5).
Metody przesłuchania podejrzanego: metodyka PEACE.	Rode D., Dukąła K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> . Warszawa: PWN (rozdz. 5).
Metody przesłuchania podejrzanego: 9 kroków Reida.	Rode D., Dukąła K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> . Warszawa: PWN (rozdz. 5).

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(21-40)
Zadania realizowane w trakcie zajęć	(10-20)
Projekt indywidualny - przeprowadzenie przesłuchania poznawczego	(20-40)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Psychologia zeznań Świadków

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	zimowy
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12/12	
ćwiczenia	18/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się JSM

Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje prawne i psychologiczne kryteria oceny zeznań i wyjaśnień. • Opisuje zjawiska i mechanizmy psychologiczne odpowiedzialne za funkcjonowanie procesów spostrzegania, zapamiętywania i odtwarzania informacji. • Wyjaśnia psychologiczne uwarunkowania prawdziwości i szczerości zeznań świadków 	PSJ_W1 PSJ_W2 PSJ_W8 PSJ_W12
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi zastosować wiedzę z zakresu psychologii sądowej do analizowania i interpretowania zagadnień procesowych w obszarze psychologii wyjaśnień i zeznań. • Potrafi zastosować narzędzia psychologicznej oceny prawdziwości zeznań. • Potrafi prezentować wyniki badań w obszarze psychologii zeznań w ramach komunikatu o charakterze naukowym. 	PSJ_U3 PSJ_U8 PSJ_U10
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikuje problemy wymagające współpracy interdyscyplinarnej • Potrafi współdziałać ze specjalistami z innych dziedzin (prawa, kryminologii, socjologii). 	PSJ_K2 PSJ_K3

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Prawne i psychologiczne zagadnienia czynności procesowych z udziałem świadków i podejrzanych	Gruza E. (2012 i nast.). Psychologia sądowa dla prawników. Warszawa. Walters Kluwer (wybrane fragmenty). Wójcikiewicz, J. (2017). Ekspertyza okazania. W: J. Wójcikiewicz, M. Kała, D. Wilk (red). Ekspertyza sądowa. Warszawa: Wolters Kluwer.
Procesy poznawcze człowieka w kontekście formowania się zeznań i wyjaśnień	Jagodzińska M. (2008). Psychologia pamięci. Badania, teorie, zastosowania. Gliwice: Helion.
Proces formowania się zeznań i wyjaśnień: czynniki wpływające na trwałość i trafność relacji osób przesłuchiwanym o zdarzeniu	Rode D., Dukała K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> . Warszawa: PWN (rozdz. 5).

Literatura uzupełniająca:

1. Habzda-Siwiek E., Kabzińska J. (red). (2014). Psychologia i prawo. Między teorią a praktyką. Sopot: GWP (wybrane fragmenty).

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Proces formowania się zeznań i wyjaśnień: sugestia, podatność na sugestię oraz jej determinanty poznawcze i społeczne.	<p>Rode D., Dukała K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (rozdz. 5).</p> <p>Polczyk R. (2007). Mechanizmy efektu dezinformacji w kontekście zeznań świadka naocznego. Kraków: WUJ.</p>
Zaburzenia procesów poznawczych w kontekście zeznań świadków/wyjaśnień podejrzanych; Fałszywe wspomnienia.	<p>Rode D., Dukała K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (rozdz. 5)</p>
Metody przesłuchania dorosłych świadków oraz podejrzanych/oskarżonych.	<p>Rode D., Dukała K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (rozdz. 5)</p> <p>Gierowski J.K. Jaśkiewicz-Obydzińska T., Najda M. (2010). Psychologia w postępowaniu karnym. Karaków. Nexis Lexis.</p>
Ocena zeznań świadków i wyjaśnień podejrzanych; kryteria oceny prawnej i psychologicznej.	<p>Rode D., Dukała K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (rozdz. 5).</p> <p>Wojciechowski B. (2016). Analiza i ocena zeznań świadków. Sopot: GWP.</p> <p>Kabzińska, J. (2021). The views of judges and prosecutors on the opinions of psychologists expert witnesses in cases concerning eyewitness testimony. <i>Problems of Forensic Sciences</i>, 125, 67-82.</p>
Dziecko jako świadek: Specyficzne warunki zeznań dziecka	<p>Rode D., Dukała K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (rozdz. 5).</p> <p>Budzyńska, A. (2018). Przesłuchanie małoletniego świadka. Poradnik dla profesjonalistów. Warszawa: Wydawnictwo FDDS.</p>

	<p>Jagodzińska, M. (2003), <i>Rozwój pamięci w dzieciństwie</i>, Gdańsk: GWP, s. 161-183.</p> <p>Jaśkiewicz-Obydzińska, T., Wach, E. (2014), <i>Szczególne kategorie Świadków – problemy psychologiczne</i>, [w:] Habzda-Siwek, E., Kabzińska, J. (red.), <i>Psychologia i prawo. Między teorią a praktyką</i>, Gdańsk: GWP.</p>
<p>Metody przesłuchiwanie dziecka: model NICHHD, metodyka przesłuchania Świadka małoletniego.</p>	<p>Rode D., Dukała K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i>. Warszawa: PWN (rozdz. 5).</p> <p>Budzyńska, A. (2018). <i>Przesłuchanie małoletniego Świadka. Poradnik dla profesjonalistów</i>. Warszawa: Wydawnictwo FDSS.</p> <p>Jaśkiewicz-Obydzińska, T., Wach, E. (2014), <i>Szczególne kategorie Świadków – problemy psychologiczne</i>, [w:] Habzda-Siwek, E., Kabzińska, J. (red.), <i>Psychologia i prawo. Między teorią a praktyką</i>, Gdańsk: GWP.</p>

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(11-20)
Praca pisemna grupowa	(20-40)
Projekt indywidualny - psychologiczna ocena zeznań z wykorzystaniem narzędzi	(20-40)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Mediacje w sprawach karnych i cywilnych

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
Ćwiczenia	12/12	
konwersatorium	18/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych
----------------------	--	------------------------------------

		efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje funkcjonowanie człowieka w sytuacji konfliktu oraz mechanizmy psychologiczne rządzące interakcjami uczestników procesu mediacji. Wskazuje przepisy prawne w zakresie instytucji mediacji sądowej stosowanej w procedurze cywilnej i karnej. Opisuje zasady komunikacji interpersonalnej w procesie mediacji Posługuje się umiejętnościami komunikacyjnymi niezbędnymi mediatorowi do prowadzenia mediacji Wskazuje i analizuje rolę kontekstu kulturowego i subkulturowego we wszystkich aspektach działań mediacyjnych 	PSJ_W8 PSJ_W17 PSJ_W18 PSJ_W24
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi identyfikować, interpretować i wyjaśniać wzajemne relacje międzyludzkie uczestników mediacji Potrafi zarządzać konfliktem między uczestnikami mediacji Stosuje trafne techniki mediacji 	PSJ_U2 PSJ_U3 PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikuje się z zasadami i celami realizowanymi w psychologicznej praktyce mediacji sądowej, dostrzega wagę cech mediatora niezbędnych do skutecznego kierowania konfliktem między stronami mediacji Jest gotów do podjęcia działań mających na celu uzyskanie uprawnień mediatora 	PSJ_K6 PSJ_K7

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Konwersatorium	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa

<p>Mediacja – pojęcie, cele, modele i funkcje.</p>	<p>Arkuszevska, A. M, Plis, J red. (2014). <i>Zarys metodyki pracy mediatora w sprawach cywilnych</i>. Wolters Kluwer.</p> <p>Przybyła-Basista, H. (2004). <i>Motywacja do udziału w mediacjach - porównanie mediacji rodzinnych i mediacji pomiędzy ofiarą a sprawcą</i>. W: J. Stanik, (red.), <i>Przestępczość nieletnich – aspekty psychospołeczne i prawne</i>. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice, s. 239-252.</p> <p>Gmurzyńska E, Morek R., (2018). <i>Mediacje. Teoria i Praktyka</i>. Wydanie 3, Wolters Kluwer.</p>
<p>Konflikt - definicja konfliktu, fazy konfliktu, jego zmiany w czasie oraz chronologia powstawania konfliktu.</p>	<p>Gmurzyńska E, Morek R., (2018). <i>Mediacje. Teoria i Praktyka</i>. Wydanie 3, Wolters Kluwer.</p> <p>Kruk E., Spasowska, H/ (2008). <i>Mediacja. Wybór źródeł, wzory dokumentów i pism, statystyki, bibliografia</i>. Warszawa, C.H. Beck.</p>
<p>Komunikacja jako istota działań mediacyjnych.</p>	<p>Arkuszevska A. M, Plis J red. (2014). <i>Zarys metodyki pracy mediatora w sprawach cywilnych</i>. Wolters Kluwer.</p> <p>Przybyła-Basista, H. (2004). <i>Motywacja do udziału w mediacjach - porównanie mediacji rodzinnych i mediacji pomiędzy ofiarą a sprawcą</i>. W: J. Stanik, (red.), <i>Przestępczość nieletnich – aspekty psychospołeczne i prawne</i>. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice, s. 239-252.</p> <p>Gmurzyńska E, Morek R., (2018). <i>Mediacje. Teoria i Praktyka</i>. Wydanie 3, Wolters Kluwer.</p>
<p>Naczelne zasady mediacji. Kwestie etyczne w mediacji.</p>	<p>Arkuszevska A. M, Plis J red. (2014). <i>Zarys metodyki pracy mediatora w sprawach cywilnych</i>. Wolters Kluwer.</p> <p>Gójska A., Huryn V. (2007). <i>Mediacja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych</i>. Warszawa, C.H. Beck.</p> <p>Gmurzyńska E., <i>Mediacja w sprawach cywilnych w amerykańskim systemie prawnym – zastosowanie w Europie i w Polsce</i>, Warszawa 2006.</p>

	Moore Ch. W., Mediacje - praktyczne strategie rozwiązywania konfliktów, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2012 .
Mediator. Rola mediatora w procesie mediacji.	Kruk, E., Spasowska, H. (2008). <i>Mediacja. Wybór źródeł, wzory dokumentów i pism, statystyki, bibliografia.</i> Warszawa, C.H. Beck.

Konwersatorium	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Przygotowanie do mediacji. Plan mediacji i logistyka mediacji. Analiza przebiegu i wyniku mediacji.	<p>Arkuszevska A. M, Plis J red. (2014). <i>Zarys metodyki pracy mediatora w sprawach cywilnych.</i> Wolters Kluwer.</p> <p>Gójska, A, Huryn, V. (2007). <i>Mediacja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych.</i> Warszawa, C.H. Beck.</p> <p>Gmurzyńska E., Mediacja w sprawach cywilnych w amerykańskim systemie prawnym – zastosowanie w Europie i w Polsce, Warszawa 2006.</p> <p>Moore Ch. W., Mediacje - praktyczne strategie rozwiązywania konfliktów, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2012.</p>
Mediacja w sprawach cywilnych.	<p>Arkuszevska A. M, Plis J red. (2014). <i>Zarys metodyki pracy mediatora w sprawach cywilnych.</i> Wolters Kluwer.</p> <p>Gójska, A., Huryn, V. (2007). <i>Mediacja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych.</i> Warszawa, C.H. Beck.</p> <p>Gmurzyńska E., Mediacja w sprawach cywilnych w amerykańskim systemie prawnym – zastosowanie w Europie i w Polsce, Warszawa 2006.</p> <p>Moore Ch. W., Mediacje - praktyczne strategie rozwiązywania konfliktów, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2012.</p>
Mediacja rodzinna jako szczególna postać mediacji cywilnej.	Przybyła-Basista H., (2015). <i>Co oznacza skuteczność i satysfakcja stron z udziału w</i>

	<p><i>mediacjach rodzinnych?</i>, W: D. Borecka-Biernat, M. Cywińska (red.) <i>Konflikt społeczny w perspektywie socjologicznej i pedagogiczno-psychologicznej. Wybrane kwestie</i>, s. 184-204, Roz. 11, Warszawa, (Engram) Difin.</p> <p>Przybyła-Basista, H., (2011). <i>Akceptacja mediacji jako formy rozwiązywania konfliktów rodzinnych</i>. <i>Chowanna</i>, T.2(37), s.251-278.</p> <p>Przybyła-Basista, H. (2006). <i>Mediacje rodzinne w konflikcie rozwodowym. Gotowość i opór małżonków a efektywność procesu mediacji</i>. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego).</p>
Mediacja w sprawach karnych.	<p>Przybyła-Basista, H. (2001). <i>Poszukiwanie sprawiedliwości w mediacjach ofiara-sprawca</i>. W: J. Stanik, Z. Majchrzyk, (red.), <i>Psychologiczne i psychiatryczne opiniodawstwo sądowe w ramach nowych uregulowań prawnych</i>. Wydawnictwo Anima, Katowice, 208-221.</p>

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Zadania realizowane w trakcie zajęć	(10-20)
Kolokwium	(21-40)
Projekt grupowy - symulacja mediacji	(20-40)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

WYDZIAŁ PSYCHOLOGII W KATOWICACH

Elementy psychologii penitencjarnej

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
wykład	12/12	
ćwiczenia	18/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych

		efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> • Zna podstawy systemu prawnego, a także potrafi odnieść je do funkcjonowania instytucji społecznych zaangażowanych w prewencję kryminalną, działania kryminalne oraz udzielanie pomocy ofiarom i sprawcom oraz ich rodzinom • Ma podstawową wiedzę na temat zjawisk i procesów społecznych, emocjonalnych, rozwojowych, osobowościowych, motywacyjnych biologicznych i indywidualnych oraz psychopatologicznych jako przyczyn patologii społecznej oraz osadzenia w zakładach karnych 	PSJ_W3 PSJ_W9 - PSJ_W16
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • Stosuje jakościowe i ilościowe narzędzia diagnozy psychologicznej w kontekście potrzeb zakładów penitencjarnych • Formułuje problem praktyczny w obszarze psychologii penitencjarnej i proponuje jego rozwiązanie posługując się wiedzą psychologiczną 	PSJ_U4 PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Jest gotów do współpracy z ekspertami z dziedzin psychiatrii i resocjalizacji przy rozwiązywaniu problemów osadzonych w zakładach zamkniętych • Jest świadomy ograniczeń psychologii przy rozwiązywaniu problemów związanych z funkcjonowaniem w zakładach karnych 	PSJ_K1 PSJ_K2 PSJ_K3

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Wykład	
Treści przedmiotowe	Literatura obowiązkowa
Pojęcie kary (różne aspekty), Historia kary kryminalnej, teorie kary kryminalnej, funkcje kary.	Ciosek, M., Pastwa-Wojciechowska, B. (20016). <i>Psychologia penitencjarna</i> . Warszawa: Wydawnictwo PWN. Kodeks Karny Wykonawczy – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – wybrane fragmenty
Istota i cele izolacji - historia oraz aktualna rola więziennictwa. System więziennictwa w Polsce i na świecie.	Goffman, E. (2011). <i>Instytucje totalne. O pacjentach szpitali psychiatrycznych i mieszkańcach innych instytucji totalnych</i> . Gdańsk: Wydawnictwo GWP.

<p>Oddziaływanie penitencjarne. Prawa i obowiązki skazanych. Oddziaływania specjalistyczne.</p>	<p>Kuć, M. (2007). <i>Indywidualizacja kary pozbawienia wolności</i>. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.</p> <p>Machel, H. (2003). <i>Więzenie jako instytucja karna i resocjalizacyjna</i>. Gdańsk: Wydawnictwo ARCHE.</p>
<p>Funkcjonowanie człowieka w warunkach izolacji. Mechanizmy adaptacji.</p>	<p>Piotrowski, J.M., Ciosek, M. (2016). Izolacja więzienna, jako złożona sytuacja trudna. W: M. Ciosek, B. Pastwa-Wojciechowska (Red.). <i>Psychologia penitencjarna</i> (s. 428-460) Warszawa: Wydawnictwo PWN.</p>
<p>Diagnostyka penitencjarna.</p>	<p>Friedrich, W. (2015). Diagnoza penitencjarna sprawców przestępstw. <i>Resocjalizacja Polska</i> 9, 43-54.</p>
<p>Problematyka psychologiczna różnych kategorii osadzonych.</p>	<p>Poklek, R. (2018). <i>Zarys psychologii penitencjarnej. Pomiędzy teorią a praktyką</i>. Warszawa: Difin.</p> <p>Urban, B., Stanik, J. M. (2007). <i>Resocjalizacja</i>, tom 1-2. Warszawa: PWN.</p>
<p>Kobiety osadzone w zakładach karnych.</p>	<p>Dybalska, I. (2009). Wybrane problemy wykonywania kary pozbawienia wolności wobec kobiet w obowiązującym systemie penitencjarnym w Polsce. W: I. Dybalska (Red.) <i>Kobieta w więzieniu – polski system penitencjarny wobec kobiet w latach 1998 – 2008</i>. Warszawa: Instytut Rozwoju Służb Społecznych.</p> <p>Chojecka, J. (2014). <i>Kobieta w więzieniu i jej resocjalizacja. Zamierzenia a rzeczywistość</i>. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.</p>
<p>Readaptacja społeczna osadzonych.</p>	<p>Szczygieł M G. B. (202). <i>Społeczna readaptacja skazanych w polskim systemie penitencjarnym</i>. Białystok: Wydawca Temida 2.</p>
<p>Stygmatyzacja osób opuszczających zakłady karne.</p>	<p>Stanik M J. M. (2007). Readaptacja społeczna i reorganizacja środowisk lokalnych jako warunek skuteczności oddziaływań resocjalizacyjnych. W: B. Urban, J.Stanik (Red.) <i>Resocjalizacja</i>, tom 1. Warszawa: PWN.</p>

Ćwiczenia	
Treści przedmiotowe	Literatura obowiązkowa
Istota i cele izolacji.	<p>Poklek, R. (2018). <i>Zarys psychologii penitencjarnej. Pomiędzy teorią a praktyką</i>. Warszawa: Difin.</p> <p>Machel, H. (2007). <i>Sens i bezsens resocjalizacji penitencjarnej – casus polski</i>. Kraków: Oficyna Wydawnicza IMPULS.</p>
Przystosowanie się do warunków izolacji.	<p>Kanarek-Lizik, D. (2013). Modele adaptacji skazanych do warunków więziennych: wyniki badań własnych. <i>Resocjalizacja Polska</i> 4, 193-213.</p> <p>Ostrowska, K. (2008). <i>Psychologia resocjalizacyjna</i> (rozdział 13). Warszawa: Fraszka Edukacyjna.</p>
Omówienie metod pracy resocjalizacyjnej, system kar i nagród, kształcenie ogólne i zawodowe, praca, działalność kulturalno-oświatowa, działalność religijna. Prawa i obowiązki skazanych. Oddziaływania specjalistyczne (terapia dla osób uzależnionych, osób z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi oraz osób z zaburzeniami preferencji seksualnych). Programy aktywizacji zawodowej.	<p>Kowalczyk, M.H. (2020). Współczesne koncepcje oddziaływań resocjalizacyjnych wobec osób z zaawansowanymi przejawami zaburzeń w zachowaniu i niedostosowania społecznego. <i>Polska Myśl Pedagogiczna</i>, 6, 113–130.</p>
Funkcjonowanie człowieka w warunkach aresztu śledczego i zakładu karnego. Mechanizmy adaptacji.	<p>Snopek, M. (2019). <i>Więźniowie poszkodowani – psychospołeczne funkcjonowanie osób zdegradowanych w przestrzeni penitencjarnej</i>. Kraków: Oficyna Wydawnicza IMPULS.</p>
Diagnostyka penitencjarna (elementy diagnozy, przykłady orzeczeń psychologiczno penitencjarnych).	<p>Stanik, J. M. (2007). <i>Diagnozowanie niedostosowania społecznego i asocjalności</i>. W: B.Urban, J.Stanik (Red.). <i>Resocjalizacja</i>, tom 1. Warszawa: PWN.</p> <p>Niewiadomska, I. (2010). Diagnostowanie penitencjarne jako ważny – zaniedbany – możliwy kierunek rozwoju psychologii sądowej. W: B. Gulla B., I. Niewiadomska, M. Wysocka-Pleczyk (Red.) <i>Białe plamy w psychologii sądowej</i>. Kraków: WUJ.</p>
Problematyka psychologiczna osadzonych młodocianych, pierwszy raz karanych,	<p>Gliszczyński, A. (2017). Rozpoznawanie predyspozycji przestępczych jako forma</p>

recydywistów, uzależnionych od alkoholu, środków odurzających.	prewencji kryminalnej. Kraków: Oficyna Wydawnicza IMPULS. Miszewski, K. (2015). <i>Zabójcy w więzieniu. Adaptacja więźniów długoterminowych do warunków izolacji</i> . Warszawa: Oficyna Naukowa.
Sytuacja kobiet osadzonych w zakładach karnych. Charakterystyka specyfiki odbywania kary pozbawienia wolności przez kobiety. „Macierzyństwo więzienne”, Problemy pracy penitencjarnej z kobietami.	Matysiak-Błaszczuk, A.(2018). <i>Więzienne macierzyństwo Studium socjopedagogiczne</i> . Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
Readaptacja społeczna osadzonych. Czynniki utrudniające proces resocjalizacji. Proces readaptacji, pomoc społeczna i postpenitencjarna jako element wsparcia w powrocie do społeczeństwa	Niewiadomska, I., Chwaszcz, J., Augustynowicz, W., Bartczuk, R.(2014). <i>Readaptacja społeczno-zawodowa więźniów</i> . Lublin: Instytut Psychoprofilaktyki i psychoterapii.
Stygmatyzacja osób opuszczających zakłady karne. Społeczna reakcja na osoby opuszczające zakłady karne, rola i znaczenie środowiska społecznego w zapobieganiu powrotności do przestępstwa.	Sztuka, M. (2013). <i>Anachronizm i aktualność. Idea resocjalizacji w sporze o nowoczesność</i> (rozdz.4.4). Kraków: Wydawnictwo UJ.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Sprawdzian wiedzy	(26-50)
Praca pisemna indywidualna. Przygotowanie charakterystyki psychologicznej osadzonych (kategoria do wyboru)	(25-50)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.

Pomoc psychologiczna uczestnikom postępowania sądowego

Rok akademicki	
Kierunek studiów	Psychologia
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Rodzaj zajęć	specjalnościowe
Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
Rok studiów	5
Semestr	letni
Liczba punktów ECTS	4
Całkowita liczba godzin pracy studenta	100
Koordinator przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)	

Forma zajęć	Liczba godzin ST / NST	Prowadzący (tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko, adres e-mail)
konwersatorium	15/12	
ćwiczenia	15/12	

Zakres efektu	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do kierunkowych

		efektów uczenia się JSM
Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> Ma pogłębioną wiedzę o instytucji społecznej jaką stanowi rodzina oraz jej sposobie funkcjonowania, rozpoznaje i rozumie relacje zachodzące pomiędzy poszczególnymi członkami rodziny oraz dostrzega wpływ systemu rodzinnego na zachowanie jednostki Zna i rozumie psychologiczne, biologiczne i społeczne mechanizmy nieprawidłowej, zaburzonej regulacji i integracji zachowania dorosłych i nieletnich 	PSJ_W10 PSJ_W16
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi wykorzystać i integrować wiedzę z zakresu psychologii rozwoju człowieka, psychologii rodziny oraz diagnozy psychologicznej, włączając w to również dziedziny pokrewne, w celu oceniania złożonych zjawisk występujących w systemie rodzinnym obejmujących problemy psychologiczne, wychowawcze i pomocowe Potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę do projektowania i prowadzenia działań praktycznych, w obrębie poradnictwa rodzinnego oraz interwencji wobec ofiar i sprawców przestępstw 	PSJ_U3 PSJ_U8
Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> Jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych i osobistych oraz świadomie wykazuje aktywność w celu rozwijania swoich kompetencji jest gotów do inicjowania i uczestniczenia w pracach dla dobra i rozwoju środowiska społecznego oraz rodzinnego, poradnictwa rodzinnego i profilaktyki przemocy w rodzinie 	PSJ_K4 PSJ_K6

Treści programowe w podziale na formy zajęć

Konwersatorium	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Diagnoza problemów ofiar różnych kategorii przestępstw (dorosłych i dzieci).	Rode, D. (2016). <i>Problemy jednostki i rodziny w obszarze stosowania prawa. Aspekty psychologiczne</i> . Warszawa: Wydawnictwo Difin.
Sylwetki psychologiczne sprawców różnych kategorii przestępstw.	Rode, D. (2010). <i>Psychologiczne uwarunkowania przemocy w rodzinie. Charakterystyka sprawców</i> . Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

	<p>Majchrzak, Z. (2008). <i>Zabójczynie i zabójcy. Osobowość, motywy, uwarunkowania sytuacyjne. Analiza z perspektywy psychologicznego orzecznictwa sądowego</i>. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Wyszyńskiego.</p>
<p>Leczenie podstawowe sprawców przemocy – rodzaje programów interwencyjnych.</p>	<p>Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna Psychologia Sądowa</i>. Warszawa: PWN. rozdział 8, s. 629-680.</p>
<p>Poradnictwo rodzinne - definiowanie, funkcjonowanie i organizacja, zakres obowiązków. Rola psychologa w poradni rodzinnej.</p>	<p>Kargulowa, A. (2005). <i>O teorii i praktyce poradnictwa</i>. Warszawa: PWN.</p> <p>Chrzęstkowski, S. (2014.) <i>Nie tylko schemat. Praktyka systemowej terapii rodzin</i>. Warszawa: Wydawnictwo Paradygmat.</p>
<p>Podobieństwa i różnice między poradnictwem rodzinnym, a psychoterapią rodziny. Możliwości i ograniczenia w poradnictwie rodzinnym.</p>	<p>Sokoluk, W. (1985). Doradztwo i formy psychoterapii w poradnictwie małżeńskim oraz rodzinnym. W: M. Kozakiewicz (Red.). <i>Wybrane zagadnienia poradnictwa małżeńskiego i rodzinnego</i> (s. 110-136). Warszawa: Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich.</p> <p>Goldenberg, H. i Goldenberg I. (2006). <i>Terapia rodzin</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.</p>
<p>Typologia problemów rozwiązywanych w ramach poradnictwa rodzinnego - problemy w małżeństwie, rodzeństwie, problemy w relacji rodzic – dziecko.</p>	<p>Dattilio, F. (2013). <i>Terapia poznawczo-behawioralna par i rodzin</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.</p> <p>Błażek, M. Lewandowska-Walter, O. (2018). <i>Rozwód jako proces. Perspektywa dorosłych i dzieci</i>. Warszawa: Wyd. Difin.</p>
<p>Metody pracy z nieletnim. Dialog motywujący, ukierunkowujący. Inne techniki przydatne w pracy z nieletnim.</p>	<p>Arkowitz, H., Miller, W.R., Rollnick, S., Seikkula, J. (2017). <i>Dialog motywujący w terapii problemów psychologicznych</i>. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.</p> <p>Oldham, J.M., Morris, L.B. (2019). <i>Twój psychologiczny autoportret. Dlaczego czujesz, kochasz, myślisz, postępujesz właśnie tak</i>. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca.</p>
<p>Etyczne aspekty pracy w obszarze poradnictwa rodzinnego.</p>	<p>Czabała, C., Kluczyńska, S. (2015). <i>Poradnictwo psychologiczne</i>. Warszawa: PWN.</p>

	Brzeziński, J. Chyrowicz, B., Toeplitz, Z., Toeplitz-Winiewska, M. (2017). <i>Etyka zawodu psychologa</i> . Warszawa: PWN.
--	--

Ćwiczenia	
Treści programowe	Literatura obowiązkowa
Interwencja kryzysowa wobec ofiar przemocy. Zagrożenia w trakcie interwencji kryzysowej.	James, R. K., Gilliland, B.E. (2005). <i>Strategie interwencji kryzysowej</i> . Wydawnictwo Edukacyjne PARPA. Kluczyńska, S.(2011). Pomoc w sytuacjach kryzysowych. W: B. Weigl (Red.) <i>Psychologia rozwoju i podstawy pomagania. Teoria-ćwiczenia-praktyka</i> . Warszawa: Wyd. ASP.
Terapia indywidualna dla ofiar przemocy domowej.	Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). <i>Kliniczna Psychologia Sądowa</i> . Warszawa: PWN. Rozdział 8. Dyjakon, D. (2016). <i>Przemoc domowa. Czy można wybaczyć i być razem</i> . Warszawa: Difin
Metody pracy ze sprawcą przemocy. Specyfika terapii indywidualnej sprawców przemocy	Dyjakon, D. (2014). <i>Diagnoza i psychoterapia sprawców przemocy domowej</i> . Warszawa: Difin. Sikora, J. (2019). <i>Psychoterapia poznawczo-behawioralna w pracy z osobami doświadczającymi przemocy. Niebieska Linia</i> , 6 (13).
Metody, środki, narzędzia dostępne dla psychologa w obszarze pracy w poradnictwie rodzinnym.	Kargulowa, A. (2005). <i>O teorii i praktyce poradnictwa</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
Specyfika komunikacji w poradnictwie rodzinnym - czynniki warunkujące prawidłowy kontakt w relacji doradca – klient.	Kluczyńska, S.(2011). Pomoc w sytuacjach kryzysowych. W: B. Weigl (Red.) <i>Psychologia rozwoju i podstawy pomagania. Teoria-ćwiczenia-praktyka</i> . Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.
Praca z nieletnim nad konstruktywnym wyrażaniem emocji, praca nad rozpoznawaniem niekorzystnego sposobu myślenia. Pomoc w budowaniu własnej tożsamości i obrazu siebie.	Pawliczuk, W. (2015). <i>Poradnictwo psychologiczne w okresie adolescencji</i> . W: C. Czabała, S. Kluczyńska (2015). <i>Poradnictwo psychologiczne</i> . Warszawa: PWN.

	Fennell, M.(2008). <i>Przewyciężenie niskiego poczucia własnej wartości. Przewodnik samopomocy w oparciu o techniki poznawczo-behawioralne</i> . Gdynia: Alliance Press.
Metody pracy z rodzicami nieletniego.	Okła, W. (2013). <i>Poradnictwo terapeutyczne</i> . Lublin: Wydawnictwo KUL. Caselman, T. ,Hilli, K. <i>Praca terapeutyczna z rodzinami.Kreatywne zajęcia dla różnorodnych struktur rodziny</i> . Warszawa: Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich.

Warunki zaliczenia/kryteria oceniania

W celu zaliczenia przedmiotu należy osiągnąć od 51 do 100 punktów, przy czym w odniesieniu do ocen przedstawia się to w następujący sposób:

Bardzo dobra (5,0)	- od 91 punktów do 100 punktów
Dobra plus (4,5)	- od 81 punktów do 90 punktów
Dobra (4,0)	- od 71 punktów do 80 punktów
Dostateczna plus (3,5)	- od 61 punktów do 70 punktów
Dostateczna (3,0)	- od 51 punktów do 60 punktów
Niedostateczna (2,0)	- poniżej 51 punktów

Sposób weryfikacji efektów uczenia się (zadania zaliczeniowe)	Punktacja*
Zadania realizowane w trakcie zajęć	(15-30)
Praca pisemna indywidualna	(15-30)
Kolokwium	(21-40)

*Uzyskanie minimalnej punktacji podanej w nawiasie jest warunkiem zaliczenia składowej.